

Kronika obce
Zahrádka
u Ledče nad Sázavou
1899-1977

Obsah

OBSAH.....	3
VÁŽENÍ ČTENÁŘI!	19
PAMĚTI MĚSTEČKA TRHOVÉ ZAHŘÁDKY	23
ROK 1899.....	25
<i>Složení obecního zastupitelstva</i>	<i>25</i>
<i>Rozdělení funkcí.....</i>	<i>25</i>
<i>Činnost zastupitelstva obecního</i>	<i>25</i>
<i>Důležitá usnesení a jak byla provedena</i>	<i>26</i>
<i>Škola</i>	<i>27</i>
<i>Církev</i>	<i>27</i>
<i>Spolky</i>	<i>27</i>
ROK 1900.....	28
<i>Činnost zastupitelstva obecního</i>	<i>28</i>
ROK 1901.....	29
ROK 1902.....	29
ROK 1903.....	29
ROK 1904.....	30
ROK 1905.....	30
ROK 1906.....	30
ROK 1907.....	30
ROK 1908.....	30
ROK 1909.....	31
ROK 1910.....	31
ROK 1911.....	31
ROK 1912.....	31
ROK 1913.....	32
ROK 1914-1918	33
<i>Jak jsme se chovali</i>	<i>33</i>
<i>Vůdcové národa zvedají hlavy, ač ne všichni</i>	<i>34</i>
ROK 1919 - 1927.....	37
SEZMAN OSOB PROVOZUJÍCÍCH SVÉ ŽIVNOSTI V POSLEDNÍCH DESETI LETECH (OD ROKU 1918)	40
NOVÉ STAVBY V LETECH OD 1918 - 1928.....	41
<i>V obecní kronice v dalších letech budou zapisovány.....</i>	<i>42</i>
<i>Obsah zákona o pamětních knihách obecních ze 30.1.1920, číslo 80 Sbírky zákonů a nařízení a nařízení vlády československé ze 9.4.1921, č. 211 Sb. z. a n.</i>	<i>45</i>

ÚVOD	46
<i>Geologický nástin</i>	<i>46</i>
<i>Květena</i>	<i>47</i>
<i>Zvířena</i>	<i>49</i>
<i>Dějiny městečka</i>	<i>49</i>
<i>Zkazky</i>	<i>50</i>
ROK 1928	51
<i>Události</i>	<i>51</i>
<i>Živelné pohromy</i>	<i>51</i>
<i>Úroda</i>	<i>51</i>
<i>Ceny výrobků a plodin</i>	<i>51</i>
<i>Obecní jmění</i>	<i>52</i>
<i>Osev polí, sklizeň</i>	<i>52</i>
<i>Polní a lesní hospodářství</i>	<i>52</i>
<i>Chov dobytka</i>	<i>52</i>
<i>Honitba</i>	<i>52</i>
<i>Průmysl</i>	<i>53</i>
<i>Obyvatelstvo a úmrtnost</i>	<i>53</i>
<i>Výživa lidu</i>	<i>53</i>
<i>Živnosti</i>	<i>53</i>
<i>Chudinství</i>	<i>53</i>
<i>Zdravotnictví</i>	<i>53</i>
<i>Kultura</i>	<i>54</i>
<i>Život náboženský</i>	<i>55</i>
<i>Volby</i>	<i>56</i>
<i>Pěšiny za sady</i>	<i>56</i>
<i>Obecní funkcionáři</i>	<i>56</i>
<i>Požár</i>	<i>57</i>
<i>Komunikace</i>	<i>57</i>
<i>Poštovní úřad</i>	<i>57</i>
<i>Četnictvo</i>	<i>57</i>
<i>Obecní zřízení</i>	<i>57</i>
<i>Občanská záložna</i>	<i>57</i>
ROK 1929	58
ROK 1930	62
ROK 1931	64
ROK 1932	67
ROK 1933	73
<i>Obec: Počet domů a obyvatel</i>	<i>73</i>
<i>Obecní rozpočet, Obecní dávky</i>	<i>73</i>
<i>Obecní knihovna</i>	<i>73</i>
<i>Kulturní činnost v obci</i>	<i>73</i>
<i>Místní školní rada</i>	<i>73</i>
<i>Počasí</i>	<i>73</i>
<i>Úroda</i>	<i>73</i>
<i>Významné události, Antonín Švehla</i>	<i>73</i>
<i>Půjčka práce</i>	<i>74</i>
<i>Nezaměstnanost</i>	<i>74</i>
<i>Letecká sbírka</i>	<i>74</i>
ROK 1934	75
<i>Obec: počet domů a obyvatel</i>	<i>75</i>
<i>Obecní rozpočet</i>	<i>75</i>
<i>Obecní dávky</i>	<i>75</i>
<i>Komunikace</i>	<i>75</i>

<i>Obecní knihovna</i>	75
<i>Škola</i>	75
<i>Kulturní činnost</i>	75
<i>Zdravotní stav v obci</i>	75
<i>Oprava kostela</i>	75
<i>Filiálka Rolnického družstva</i>	75
<i>Počasí</i>	75
<i>Úroda</i>	76
<i>Významné události</i>	76
<i>Nová vláda</i>	76
<i>Národní smutek Československa</i>	76
<i>Nezaměstnanost</i>	76
<i>Požár</i>	76
ROK 1935	77
<i>Obec: počet domů a obyvatel</i>	77
<i>Obecní rozpočet, obecní dávky</i>	77
<i>Komunikace</i>	77
<i>Obecní knihovna</i>	77
<i>Škola</i>	77
<i>Kulturní činnost</i>	77
<i>Výlety</i>	77
<i>Ceník poživatin</i>	77
<i>Volba presidenta</i>	78
<i>Počasí</i>	78
<i>Úroda</i>	78
<i>Zdravotní stav v obci</i>	78
<i>Požár</i>	78
ROK 1936	79
<i>Obec: Počet domů a obyvatel</i>	79
<i>Obecní rozpočet, obecní dávky</i>	79
<i>Škola</i>	79
<i>Kulturní činnosti</i>	79
<i>CPO, Civilní protiletectká obrana</i>	79
<i>Ceník</i>	79
<i>Počasí</i>	79
<i>Úroda</i>	79
<i>Zdravotní stav v obci</i>	79
<i>Požáry</i>	79
ROK 1937	81
<i>Obec: Počet domů a obyvatel</i>	81
<i>Obecní rozpočet, obecní dávky</i>	81
<i>Starosta</i>	81
<i>Zvonek</i>	81
<i>Škola</i>	81
<i>Obecní knihovna</i>	81
<i>Kulturní činnost</i>	81
<i>CPO</i>	81
<i>Počasí</i>	81
<i>Zdravotní stav v obci</i>	81
<i>Důležité události</i>	81
ROK 1938	83
<i>Obec: Počet domů a obyvatel</i>	83
<i>Starosta, obecní výbor</i>	83
<i>Rozpočet, obecní dávky</i>	83
<i>Sbírka na obranu státu</i>	83
<i>Škola</i>	83
<i>Kulturní činnost</i>	83
<i>Knihovna</i>	83

<i>Statistika zvířat</i>	83
<i>Úroda.....</i>	83
<i>Přírodní zjevy.....</i>	83
<i>Zdravotní stav</i>	84
<i>Významné události</i>	84
ROK 1939	85
<i>Obec: Počet domů a obyvatel</i>	85
<i>Starosta</i>	85
<i>Obecní zastupitelstvo</i>	85
<i>Rozpočet.....</i>	85
<i>Obecní dávky.....</i>	85
<i>Sbírka Národní pomoci.....</i>	85
<i>Škola</i>	85
<i>Stravovací stanice.....</i>	85
<i>Národní souručenství.....</i>	85
<i>Uzavření školy.....</i>	85
<i>Obecní knihovna</i>	86
<i>Spolky.....</i>	86
<i>Statistika zvířat</i>	86
<i>Ceny obilí.....</i>	86
<i>Ceny zvířat</i>	86
<i>Lístky.....</i>	86
<i>Počasí</i>	86
<i>Události v roce 1939.....</i>	86
ROK 1783	91
<i>Požár.....</i>	91
ROK 1804 – 1805	91
<i>Suchý rok</i>	91
ROK 1807	92
<i>Krupobití.....</i>	92
ROK 1832	92
<i>Cholera</i>	92
<i>Požár.....</i>	92
ROK 1836 – 1837	92
<i>Úmrtí učitele</i>	92
<i>Stříkačka</i>	92
ROK 1842	93
<i>Suchý rok</i>	93
ROK 1845	93
<i>Krutá zima</i>	93
<i>Křížová studánka</i>	93
<i>Rychtář.....</i>	93
ROK 1846	93
<i>Neúroda</i>	93
ROK 1848	93
<i>Nové vedení obce</i>	93
<i>Zrušení roboty.....</i>	94
ROK 1850	94
<i>Velký oheň.....</i>	94
<i>Purkmistr</i>	95
<i>Cholera</i>	95

ROK 1851.....	96
<i>Stavba kostela.....</i>	96
<i>Mokrý rok.....</i>	96
ROK 1853.....	96
<i>Požár.....</i>	96
<i>Mokrý rok.....</i>	96
ROK 1854.....	96
<i>Požár.....</i>	96
<i>Stříkačka.....</i>	96
<i>Krupobití.....</i>	97
ROK 1855.....	97
<i>Stavba varhan.....</i>	97
ROK 1857.....	97
<i>Nový hřbitov.....</i>	97
<i>Stavba silnic: Želiv, Ledeč, Dolní Kralovice, Humpolec.....</i>	97
ROK 1858.....	97
<i>Nové peníze.....</i>	97
<i>Kaštany u kostela.....</i>	98
<i>Postranní oltáře.....</i>	98
ROK 1859.....	98
<i>Křížová cesta.....</i>	98
ROK 1860.....	98
<i>Hodiny na věži.....</i>	98
<i>Obilí.....</i>	98
ROK 1863.....	98
<i>Nový most.....</i>	98
ROK 1864.....	98
<i>Krutá zima.....</i>	98
<i>Kroupy.....</i>	99
ROK 1865.....	99
<i>Požár.....</i>	99
ROK 1866.....	99
<i>Válka.....</i>	99
<i>Cholera.....</i>	99
ROK 1868.....	100
<i>Hrba.....</i>	100
<i>Kaplička.....</i>	100
<i>Sucho.....</i>	100
ROK 1870.....	100
<i>Vichřice.....</i>	100
ROK 1872 – 1880.....	100
<i>Úraz.....</i>	100
<i>Bouře.....</i>	100
<i>Krutá zima.....</i>	100
<i>Bouře, průtrž.....</i>	100
<i>Požár.....</i>	101
<i>Sčítání lidu.....</i>	101

ROK 1882	101
<i>Požár.....</i>	<i>101</i>
<i>Hasičský sbor.....</i>	<i>101</i>
<i>Neúroda</i>	<i>102</i>
ROK 1883	102
<i>Požár.....</i>	<i>102</i>
<i>Volby.....</i>	<i>102</i>
ROK 1885	102
<i>Krupobití.....</i>	<i>102</i>
ROK 1886	103
<i>Oprava varhan.....</i>	<i>103</i>
<i>Rozšíření školy</i>	<i>103</i>
<i>Stavba kašny</i>	<i>103</i>
ROK 1887	103
<i>Lustr.....</i>	<i>103</i>
ROK 1888	103
<i>Tuhá zima.....</i>	<i>103</i>
<i>Vojtěch Halík</i>	<i>103</i>
ROK 1890	104
<i>Obecní volby</i>	<i>104</i>
<i>Povodeň</i>	<i>104</i>
<i>Karlův most.....</i>	<i>104</i>
ROK 1891	104
<i>Krupobití.....</i>	<i>104</i>
<i>Sčítání lidu</i>	<i>104</i>
<i>Jubilejní výstava</i>	<i>104</i>
<i>Požár ve Sněti</i>	<i>105</i>
ROK 1893	105
<i>Požár v Zahrádce.....</i>	<i>105</i>
<i>Hasičský sjezd.....</i>	<i>105</i>
ROK 1894	105
<i>Úmrtí Františka Halíka.....</i>	<i>105</i>
ROK 1895	105
<i>Úmrtí řídícího učitele Čenka Kostky.....</i>	<i>105</i>
<i>Národopisná výstava.....</i>	<i>106</i>
ROK 1896 – 1899	106
<i>Úmrtí: Jan Cizner</i>	<i>106</i>
<i>Požár.....</i>	<i>107</i>
<i>Požár v Ježově</i>	<i>107</i>
<i>Úmrtí: Václav Bělohradský.....</i>	<i>107</i>
<i>Výstava.....</i>	<i>107</i>
<i>Úmrtí Františka Kostky.....</i>	<i>108</i>
<i>Požár ve Sněti.</i>	<i>108</i>
<i>Úmrtí Josefa Lípy.....</i>	<i>108</i>
<i>Meteor.....</i>	<i>108</i>
ROK 1903	108
<i>Krupobití.....</i>	<i>108</i>
<i>Požár v ulici.....</i>	<i>109</i>
<i>Úmrtí Františka Riegera.....</i>	<i>109</i>

<i>Spiknutí v Srbsku</i>	<i>109</i>
<i>Úmrtí papeže</i>	<i>109</i>
ROK 1904.....	109
<i>Požár Martinice</i>	<i>109</i>
<i>Vojslavice</i>	<i>110</i>
<i>Vedra, sucho</i>	<i>110</i>
ROK 1905.....	110
<i>Požár za mostem</i>	<i>110</i>
<i>Hřbitov ve Sněti</i>	<i>110</i>
<i>Hasičský sbor Snět.....</i>	<i>110</i>
<i>Válka Rusko-Japonská.....</i>	<i>110</i>
ROK 1906.....	110
<i>Koupě stříkačky</i>	<i>110</i>
<i>Výbuch plynů</i>	<i>111</i>
<i>Výbuch Vesůvu.....</i>	<i>111</i>
<i>Požár</i>	<i>111</i>
<i>Úprava kašny.....</i>	<i>111</i>
<i>Zemětřesení.....</i>	<i>111</i>
<i>Povodně</i>	<i>111</i>
ROK 1907.....	111
<i>Volby do říšské rady</i>	<i>111</i>
<i>Krupobití.....</i>	<i>112</i>
<i>Požáry.....</i>	<i>112</i>
<i>Sjezd hasičstva.....</i>	<i>112</i>
<i>Požár kláštera.....</i>	<i>112</i>
ROK 1908.....	112
<i>Škola ve Sněti.....</i>	<i>112</i>
ROK 1909.....	113
<i>Škola v Blažejovicích.....</i>	<i>113</i>
ROK 1910.....	113
<i>Les Houpačky</i>	<i>113</i>
<i>Úmrtí Františka Rojky.....</i>	<i>113</i>
<i>Škola v Ježově.....</i>	<i>113</i>
<i>Kometa.....</i>	<i>113</i>
<i>Úkazy na obloze.....</i>	<i>113</i>
<i>Bouře</i>	<i>113</i>
<i>Nález kostry Jana Žižky z Trocnova</i>	<i>114</i>
ROK 1911.....	114
<i>Prodej lesa.....</i>	<i>114</i>
<i>Přelití zvonu.....</i>	<i>114</i>
<i>Sníh.....</i>	<i>114</i>
<i>Nový řídící učitel</i>	<i>114</i>
<i>Průtrž mračen.....</i>	<i>114</i>
<i>Suché léto.....</i>	<i>114</i>
ROK 1912.....	115
<i>Úkaz na nebi.....</i>	<i>115</i>
<i>Oslava „Besedy”</i>	<i>115</i>
<i>Nový velitel</i>	<i>115</i>
<i>Požár</i>	<i>115</i>
<i>Požár</i>	<i>115</i>
<i>Sokolský slet.....</i>	<i>115</i>
<i>Titanic.....</i>	<i>115</i>
<i>Válka na Balkáně.....</i>	<i>115</i>

<i>Snět – varhany</i>	<i>115</i>
ROK 1921	116
<i>Sčítání lidu</i>	<i>116</i>
ROK 1922	116
<i>Oslava hasičského sboru.....</i>	<i>116</i>
ROK 1923	116
<i>Požár v Zahrádce.....</i>	<i>116</i>
<i>Obecní volby</i>	<i>116</i>
ROK 1925	116
<i>Úmrtí: František Rokos.....</i>	<i>116</i>
<i>Úmrtí: Rudolf Dvořák.....</i>	<i>117</i>
<i>Sjezd hasičstva v Brně.....</i>	<i>117</i>
ROK 1926	117
<i>Požár ve Sněti</i>	<i>117</i>
ROK 1927	117
<i>Požáry Vranice</i>	<i>117</i>
<i>Úmrtí Jana Halíka</i>	<i>117</i>
ROK 1928	118
<i>Sucho, teplo.....</i>	<i>118</i>
ROK 1930	118
<i>Vodovod.....</i>	<i>118</i>
<i>Kobyli důl, požár.....</i>	<i>118</i>
<i>Požár v Ježově</i>	<i>118</i>
ROK 1932	118
<i>Vedra.....</i>	<i>118</i>
ROK 1933	118
<i>Pomník padlým</i>	<i>118</i>
<i>Úmrtí Václava Cafourka.....</i>	<i>119</i>
<i>Václav Vysušil.....</i>	<i>119</i>
ROK 1934	119
<i>Volba presidenta</i>	<i>119</i>
<i>Oheň v Ježově</i>	<i>119</i>
<i>Požár v Zahrádce.....</i>	<i>119</i>
<i>Požár dolu.....</i>	<i>119</i>
<i>Sbor v Žibřidovicích.....</i>	<i>119</i>
ROK 1937	120
<i>MUDr. Provazník.....</i>	<i>120</i>
<i>Václav Dědič.....</i>	<i>120</i>
<i>T. G. Masaryk</i>	<i>120</i>
ROK 1938	120
<i>Okresní hasičská jednotka</i>	<i>120</i>
ROK 1939	120
<i>Resignace starosty</i>	<i>120</i>
<i>Průtrž mračen</i>	<i>120</i>
<i>Úmrtí Josefa Říhy</i>	<i>120</i>
<i>Potravinové lístky</i>	<i>120</i>

ROK 1940.....	121
<i>Tuhá zima</i>	<i>121</i>
<i>Úmrtí Karel Ryšavý</i>	<i>121</i>
ROK 1941.....	122
<i>Bohumil Brýdl.....</i>	<i>122</i>
<i>Antonín Kubík.....</i>	<i>122</i>
<i>Starostové</i>	<i>122</i>
<i>Obecní rozpočty.....</i>	<i>122</i>
<i>Úmrtí Františka Hlavatého.....</i>	<i>122</i>
<i>Zatčení Antonína Vitery, Františka Dudy a Stanislava Burdy.....</i>	<i>122</i>
<i>Milan Jakubec, Bohumil Vocásek.....</i>	<i>123</i>
<i>František Kubišta</i>	<i>123</i>
<i>Tuhá zima</i>	<i>123</i>
<i>Předání hasičského náradí.....</i>	<i>123</i>
<i>Sokol</i>	<i>123</i>
<i>Mlýny.....</i>	<i>123</i>
ROK 1942.....	124
<i>Úmrtí Františka Závišky</i>	<i>124</i>
<i>Odebrání zvonů</i>	<i>124</i>
<i>Odjezd židů</i>	<i>124</i>
<i>Protektorát.....</i>	<i>124</i>
ROK 1943.....	125
<i>Sucho – teplo</i>	<i>125</i>
<i>Atentát na Heydricha, Lidice.....</i>	<i>125</i>
<i>Úřední řeč německá.....</i>	<i>125</i>
<i>Úmrtí: František Belada.....</i>	<i>125</i>
<i>Marie Kubíková</i>	<i>125</i>
<i>František Záviška</i>	<i>125</i>
<i>Vilém Myslík</i>	<i>125</i>
<i>Karel Fialka.....</i>	<i>125</i>
<i>Karel Vrána.....</i>	<i>126</i>
<i>Josef Samohel</i>	<i>126</i>
<i>František Rokos.....</i>	<i>126</i>
<i>Obecní rozpočet.....</i>	<i>126</i>
<i>Zatýkání v Ježově.....</i>	<i>126</i>
<i>Rádia</i>	<i>126</i>
<i>K. H. Frank.....</i>	<i>126</i>
ROK 1944.....	127
<i>Počasí</i>	<i>127</i>
<i>Drahota.....</i>	<i>127</i>
<i>Úmrtí: František Cizner</i>	<i>127</i>
<i>Václav Pašek</i>	<i>127</i>
<i>František Dvořák.....</i>	<i>127</i>
<i>Obecní rozpočet.....</i>	<i>128</i>
<i>Obecní knihovna.....</i>	<i>128</i>
<i>Starosta.....</i>	<i>128</i>
<i>Vládní komisař.....</i>	<i>128</i>
<i>Jan Dvořák</i>	<i>128</i>
<i>Václav Tomek</i>	<i>128</i>
ROK 1945.....	129
<i>Úmrtí: Josef Švanda</i>	<i>129</i>
<i>Bohumila Rojková.....</i>	<i>129</i>
<i>Děkan Jan Schwaller.....</i>	<i>129</i>
<i>Jan Borek.....</i>	<i>129</i>
<i>Karel Belada.....</i>	<i>129</i>
<i>Zatčení Františka Širokého, Partyzáni.....</i>	<i>129</i>

<i>Kobylí Důl</i>	129
<i>Vilibald Strádal</i>	130
<i>Dobrá Voda</i>	130
<i>Karel Tyl</i>	130
<i>Němečtí uprchlíci</i>	130
<i>Obsazení školy</i>	130
<i>Shozená puma</i>	130
<i>Parašutisté</i>	130
<i>Příchod Dr. Beneše</i>	131
<i>Úmrtí Roosevelta</i>	131
<i>Povstání v Praze</i>	131
<i>Mrtví u Dobré Vody</i>	131
<i>První Rusové</i>	131
<i>Před školou</i>	131
<i>Střelba na „Hrbech“</i>	132
<i>Místní vojenská hlídka</i>	132
<i>Hasičský sbor</i>	132
<i>Místní výbor</i>	132
<i>Štábní strážmistr Bohumil Růžek</i>	132
<i>M. Kluchová</i>	132
<i>Katastrofa v Kobylím Důle</i>	133
<i>Národní rada</i>	133
<i>Vláda do Prahy</i>	134
<i>Příjezd presidenta</i>	134
<i>Členové vlády</i>	134
<i>28. říjen</i>	134
CO PŘEDCHÁZELO VÁLCE	136
<i>Adolf Hitler</i>	136
<i>Spojenci zklamali</i>	136
<i>Odlet Dr. Beneše</i>	136
<i>Protektorát</i>	136
<i>Národ nepodlehl</i>	137
DRUHÁ VÁLKA SVĚTOVÁ	138
<i>Anglie</i>	138
<i>Balkán</i>	138
<i>Německá záhuba</i>	138
<i>Vylodění vojsk</i>	138
<i>Porážka Německa</i>	138
ŠKOLA	139
<i>Založení</i>	139
<i>Školní obec</i>	139
<i>Patroni školy</i>	139
<i>Příjmy starých kantorů</i>	139
<i>Postup učitelů</i>	140
<i>Podučitelé</i>	140
<i>Učitelky ručních prací</i>	140
<i>Školní dozorcí</i>	141
<i>Školní budova</i>	141
<i>Pochovávání kněží a učitelů</i>	141
FARA	142
<i>Faráři od roku 1709</i>	142
LÉKAŘI	142
ČETNICKÁ STANICE	143
POŠTA	143

VEŘEJNÉ VÝROČNÍ TRHY – JARMARKY	144
<i>Sv. Ondřej.....</i>	<i>144</i>
SAMOSPRÁVA.....	144
ROK 1946.....	146
<i>Volba presidenta.....</i>	<i>146</i>
<i>Oslava 5. května</i>	<i>146</i>
<i>Volby do Národního Shromáždění.....</i>	<i>146</i>
<i>Úroda.....</i>	<i>146</i>
<i>Jan Popek</i>	<i>146</i>
<i>Terezie Halíková.....</i>	<i>146</i>
<i>Jan Bělohradský</i>	<i>146</i>
<i>Oheň v Ježově</i>	<i>146</i>
<i>Obecní rozpočet.....</i>	<i>147</i>
ROK 1947.....	148
<i>Krutá zima</i>	<i>148</i>
<i>Sucho</i>	<i>148</i>
<i>Vatra.....</i>	<i>148</i>
<i>Ledy - vojáci</i>	<i>148</i>
<i>Hasičská slavnost</i>	<i>148</i>
<i>Autobus.....</i>	<i>148</i>
<i>Slavnosti</i>	<i>148</i>
<i>Rozpočet</i>	<i>148</i>
ROK 1948.....	150
<i>Místní národní výbor</i>	<i>150</i>
<i>Místní farář.....</i>	<i>150</i>
<i>Ceny potravin</i>	<i>151</i>
<i>Počasí</i>	<i>151</i>
<i>Onemocnění.....</i>	<i>151</i>
ROK 1949.....	152
<i>Začátek pětiletky.....</i>	<i>152</i>
<i>Veřejná správa.....</i>	<i>152</i>
<i>Znárodnění obchodů.....</i>	<i>152</i>
<i>Místní národní výbor</i>	<i>152</i>
<i>Kanalizace</i>	<i>152</i>
<i>Jednotné zemědělské družstvo, založení</i>	<i>152</i>
<i>Stavební parcely</i>	<i>153</i>
<i>Číhošťský zázrak.....</i>	<i>153</i>
<i>Sbírka na nemocnici</i>	<i>153</i>
<i>Počasí</i>	<i>153</i>
<i>Úmrtí občanů.....</i>	<i>153</i>
ROK 1950.....	154
<i>Nový rodinný zákon</i>	<i>154</i>
<i>Nové občanské průkazy</i>	<i>154</i>
<i>Růst JZD</i>	<i>154</i>
<i>Kanalizace</i>	<i>154</i>
<i>Nové stavby rodinných domků.....</i>	<i>154</i>
<i>Úmrtí občanů.....</i>	<i>154</i>
<i>Počasí</i>	<i>154</i>
<i>Promítací přístroj.....</i>	<i>155</i>
ROK 1951.....	156
<i>Práce MNV</i>	<i>156</i>
<i>Vázaný prodej pečiva.....</i>	<i>156</i>
<i>Podobní škůdci</i>	<i>156</i>
<i>JZD</i>	<i>156</i>

<i>Dar škole</i>	156
<i>Oslavy</i>	156
<i>Vysazování pastvin</i>	156
<i>Výstavba</i>	157
<i>Úmrtí občanů</i>	157
<i>Počasí</i>	157
<i>Obecní rozhlas</i>	157
ROK 1952	158
<i>Změna na MNV</i>	158
<i>Budování školství</i>	158
<i>Vedení VOK</i>	158
<i>Změna vedení matrik</i>	158
<i>Děda Mráz</i>	158
<i>Úmrtí občanů</i>	158
<i>Slintavka</i>	158
<i>Výstavba</i>	159
<i>Počasí</i>	159
<i>Výskyt mandelinky bramborové</i>	159
ROK 1953	160
<i>Práce MNV</i>	160
<i>Smuteční slavnosti</i>	160
<i>Vyšetřování v Kovofiniši</i>	160
<i>Změna matrikáře</i>	160
<i>Nábor do JZD</i>	160
<i>Přehrada na Želivce</i>	160
<i>Změna MNV</i>	161
<i>Měnová reforma</i>	161
<i>Organizace školy</i>	161
<i>Oheň v Zahrádce</i>	161
<i>Výskyt mandelinky</i>	161
<i>Změna faráře</i>	161
<i>Odvody nevojáků</i>	162
<i>Přestavba sokolovny</i>	162
<i>Počasí</i>	162
<i>Úroda</i>	162
<i>Zemřelí občané</i>	162
<i>Elektrifikace Letné</i>	162
ROK 1954	163
<i>Volby do KNV, ONV a MNV</i>	163
<i>Oslavy</i>	163
<i>Přehrada</i>	163
<i>Těžení říčního písku</i>	163
<i>Úmrtí občanů</i>	163
<i>Počasí</i>	163
<i>Žně</i>	163
ROK 1955	165
<i>Práce MNV</i>	165
<i>Oslavy</i>	165
<i>Kino</i>	165
<i>Telefon na Horní Paseky</i>	165
<i>Změna stavební parcely</i>	165
<i>Výstavba Kovofiniše</i>	165
<i>Výstavba školní kuchyně</i>	165
<i>Autobusové spojení</i>	166
<i>Úmrtí občanů</i>	166
<i>Počasí, vichřice</i>	166

ROK 1956.....	167
<i>Práce MNV</i>	<i>167</i>
<i>Činnost faráře.....</i>	<i>167</i>
<i>Dodávky státu</i>	<i>167</i>
<i>Nákupní horečka.....</i>	<i>167</i>
<i>Snížení cen</i>	<i>168</i>
<i>Oslavy a společenské zábavy</i>	<i>168</i>
<i>Úmrtí občanů.....</i>	<i>168</i>
<i>První televizory.....</i>	<i>168</i>
<i>Počasí</i>	<i>168</i>
ROK 1957.....	170
<i>MNV - změna</i>	<i>170</i>
<i>Nový předseda</i>	<i>170</i>
<i>Volby presidenta</i>	<i>170</i>
<i>Epidemie chřipky.....</i>	<i>170</i>
<i>Úmrtí občanů.....</i>	<i>170</i>
<i>Oslavy a slavnosti.....</i>	<i>171</i>
<i>Počasí</i>	<i>171</i>
<i>Úroda.....</i>	<i>171</i>
ROK 1958.....	172
<i>Práce MNV</i>	<i>172</i>
<i>Asfaltování silnice.....</i>	<i>172</i>
<i>Úprava náměstí</i>	<i>172</i>
<i>Oprava střechy věže.....</i>	<i>172</i>
<i>Oheň v Kovofiniši</i>	<i>172</i>
<i>Založení nového JZD.....</i>	<i>172</i>
<i>Zabití bleskem.....</i>	<i>172</i>
<i>Výstavba.</i>	<i>172</i>
<i>Letní tábory</i>	<i>173</i>
<i>Počasí</i>	<i>173</i>
<i>Úroda.....</i>	<i>173</i>
<i>Úmrtí občanů.....</i>	<i>173</i>
ROK 1959.....	174
<i>Práce MNV</i>	<i>174</i>
<i>Stavební ruch.....</i>	<i>174</i>
<i>Založení JZD</i>	<i>175</i>
<i>Nové představenstvo JZD</i>	<i>175</i>
<i>Další JZD.....</i>	<i>175</i>
<i>Územní změny.....</i>	<i>175</i>
<i>Kulturní činnost</i>	<i>176</i>
<i>Rozpočet MNV.....</i>	<i>176</i>
<i>Pohyb obyvatelstva</i>	<i>176</i>
<i>Počasí</i>	<i>177</i>
ROK 1960.....	178
<i>Práce MNV</i>	<i>178</i>
<i>Volby.....</i>	<i>178</i>
<i>Rozpočet MNV.....</i>	<i>179</i>
<i>Kulturní život.....</i>	<i>179</i>
<i>Výstavba v obci.....</i>	<i>179</i>
<i>Pohyb obyvatelstva</i>	<i>180</i>
<i>Počasí</i>	<i>180</i>
ROK 1961.....	182
<i>Práce MNV</i>	<i>182</i>
<i>Sčítání obyvatel</i>	<i>182</i>
<i>Zemědělství.....</i>	<i>182</i>
<i>Kulturní činnost.....</i>	<i>184</i>

<i>Výstavba obce</i>	184
<i>Pohyb obyvatel</i>	185
<i>Rozpočet MNV v roce 1961</i>	185
<i>Volba soudců z lidu</i>	185
<i>Přehled počasí</i>	185
<i>Důležité události</i>	186
ROK 1962	188
<i>Práce MNV</i>	188
<i>Zemědělská otázka</i>	189
<i>Výstavba obce</i>	189
<i>Kulturní činnost</i>	189
<i>Nekalá činnost</i>	191
<i>Pohyb obyvatel</i>	191
<i>Přehled počasí</i>	191
ROK 1963	193
<i>Práce MNV</i>	193
<i>Přehrada na Želivce</i>	193
<i>Nekalá činnost občanů</i>	194
<i>Obyvatelstvo</i>	194
<i>Školství</i>	195
<i>Počasí</i>	195
ROK 1964	197
<i>Státní statek</i>	197
<i>Práce MNV</i>	197
<i>Volby</i>	197
<i>Volební program</i>	200
<i>Práce nového národního výboru</i>	200
<i>Práce školy</i>	200
<i>Obyvatelstvo</i>	201
<i>Kino</i>	201
<i>Zábavy</i>	201
<i>Počasí</i>	201
ROK 1965	203
<i>Práce MNV</i>	203
<i>Povodně</i>	203
<i>Přehrada</i>	204
<i>Obyvatelstvo</i>	205
<i>Zásobování obyvatel</i>	205
MALOOBCHODNÍ CENY:	205
<i>Služby obyvatelům</i>	205
<i>Počasí</i>	205
ROK 1966	207
<i>Práce MNV</i>	207
<i>Obyvatelstvo</i>	208
<i>Soukromí zemědělci</i>	208
<i>Ceny spotřebního zboží</i>	209
<i>Počasí</i>	209
<i>Úroda</i>	210
ROK 1967	211
<i>Práce MNV</i>	211
<i>Změna matričních obvodů</i>	211
<i>Přehrada</i>	212
<i>Obyvatelstvo</i>	212
<i>Počasí</i>	212

ROK 1968.....	214
<i>Práce MNV</i>	<i>214</i>
<i>Oslava 1. máje</i>	<i>215</i>
<i>Práce školy</i>	<i>216</i>
<i>Počasí</i>	<i>216</i>
<i>Obyvatelstvo</i>	<i>218</i>
ROK 1969.....	219
<i>Politická situace</i>	<i>219</i>
<i>Práce MNV</i>	<i>219</i>
<i>Obyvatelé.....</i>	<i>221</i>
<i>Práce školy</i>	<i>221</i>
<i>Počasí</i>	<i>221</i>
ROK 1970.....	223
<i>Práce MNV</i>	<i>223</i>
<i>Obyvatelstvo</i>	<i>224</i>
<i>Práce školy</i>	<i>224</i>
<i>Počasí</i>	<i>225</i>
ROK 1971.....	227
<i>Práce MNV</i>	<i>227</i>
<i>Obyvatelstvo</i>	<i>228</i>
<i>Práce školy</i>	<i>228</i>
<i>Počasí</i>	<i>228</i>
ROK 1972.....	230
<i>Práce MNV</i>	<i>230</i>
<i>Obyvatelstvo</i>	<i>231</i>
<i>Práce školy</i>	<i>231</i>
<i>Počasí</i>	<i>231</i>
ROK 1973.....	233
<i>Práce MNV</i>	<i>233</i>
<i>Obyvatelstvo</i>	<i>234</i>
<i>Počasí</i>	<i>234</i>
ROK 1974.....	236
<i>Práce MNV</i>	<i>236</i>
<i>Obyvatelstvo</i>	<i>238</i>
<i>Počasí</i>	<i>238</i>
ROK 1975.....	240
<i>Práce MNV</i>	<i>240</i>
<i>Počasí</i>	<i>241</i>
ROK 1976.....	243
<i>Souhrnný přehled domů a obyvatel Zahrádky</i>	<i>243</i>
<i>Počasí</i>	<i>258</i>
ROK 1977.....	260
<i>Životopis kronikáře.....</i>	<i>260</i>

Vážení čtenáři!

Dostáváte do rukou přepis kroniky zaniklého městečka Zahrádka u Ledče nad Sázavou, který vznikl v průběhu roku 2002 péčí občanského sdružení “Přátelé Zahrádky” a díky grantové podpoře kraje Vysočina.

Přepis byl pořízen z kopie originálu kroniky, který je uložen ve Státním archivu v Havlíčkově Brodě. Na jeho zpracování se podíleli členové a příznivci občanského sdružení “Přátelé Zahrádky” Tereza Kubíčková, Lenka Masilková, Anna Velková, Ing. Věra Čiháková a Ing. Jan Čihák, přepis nejstarší části kroniky provedl historik Mgr. Vladimír Staněk.

Originál je sepsán ve dvou samostatných knihách, první popisuje osudy městečka a jeho obyvatel v letech 1782 až 1887 a byla sepsána několika kronikáři. Výslovně je však v textu jmenován pouze František Kostka. Druhá kniha je rozdělena do tří dílů s průběžným číslováním stránek. Díl první obsahuje popis událostí z let 1899 až 1927 sepsaných řídícím učitelem Františkem Hájkem a jeho otcem, v díle druhém se nachází popis let 1928 až 1939 zpracovaný rovněž panem Františkem Hájkem mladším. Díl třetí zpracoval řídící učitel František Kubík a ředitel školy Stanislav Dvořák. Prvně jmenovaný byl pověřen sepsáním kroniky za léta 1939 až 1947, v úvodu své části se však pro doplnění dříve uvedených skutečností vrací k událostem až do roku 1783. Ředitel školy Stanislav Dvořák sepsal poslední část kroniky od roku 1948 do zániku obce v roce 1977.

Autoři přepisu se snažili v co možná největší míře zachovat původní podobu textu. Pro lepší srozumitelnost však v některých místech pozměnili slohovou úpravu (doplňli interpunkční znaménka, sjednotili způsob zápisu jmen osob a pod.). Text rovněž doplnili upřesňujícími poznámkami zpracovanými na základě porovnání různých pramenů a svědectví pamětníků.

Autoři děkují za spolupráci všem, kteří k pořízení tohoto přepisu kroniky přispěli, zejména pak paní Miladě Vránkové, Marcelle Kubíčkové a Miladě Krejčí z Humpolce, manželům Marii a Vladimíru Příhodovým z Ledče nad Sázavou, panu Stanislavu Dvořákovi z Nové Vsi u Dolních Kralovic - synovi posledního zahrádeckého kronikáře, paní Marii Heřmánkové a Ing. Ondřeji Velkovi z Prahy, Heleně Pospíchalové ze Státního archivu v Havlíčkově Brodě a panu Františku Plevovi z Informačního centra v Ledči nad Sázavou.

Fotokopie originálu všech částí kroniky a její doslovný přepis je pro zájemce k nahlédnutí v sídle občanského sdružení “Přátelé Zahrádky” na adrese Lipnická 1222, 393 01 Humpolec po předchozí telefonické dohodě na čísle 565534270 (e-mail: Pratele-Zahradky@seznam.cz, www.infohumpolec.cz/zahradka.htm, transparentní účet vedený u eBanky č. 550567001/2400). Na tuto adresu je rovněž možno směřovat návrhy a příspěvky na činnost sdružení zaměřeného na oživení a uchování paměti městečka Zahrádka, popřípadě jakékoli materiály a informace o historii Zahrádky a osudech jejích obyvatel.

Na následujících stránkách najdete kroniku z let 1899 až 1977. Text kroniky byl obvykle psán na objednávku vedení obce a jeho obsah a forma byly v jednotlivých obdobích více či méně dány zákonem nebo jinými obecně platnými nařízeními. Při čtení je vhodné si vždy uvědomit, že obsah je poplatný době vzniku a odráží i osobní názory pisatele.

Předem děkujeme za jakékoli upozornění na případné chyby a nepřesnosti v textu předpisu kroniky, za které se omlouváme.

Autoři přepisu

**Pamětní kniha
městečka Zahrádky u Ledče
díl I.**

I. díl čítá 28 stran rukopisu

Paměti městečka Trhové Zahrádky

Starobylý městys Zahrádka prostírá se po pravém břehu řeky Želivky, dvě hodiny jižně od okresního města Ledče a dvě hodiny jihovýchodně od Dolních Kralovic, ku kterémuž dominiu až do roku 1848 náležel. Roku 1219 král Přemysl I. daroval ves Zahrádku kapitule Vyšehradské co náhradu za drahocenný ornát bezprávně kostelu odňatý. I vyslal syny své Václava a Vladislava k určení a vykázání hranic tomu újezdu. Papež Inocenc IV. potvrdil toto obdarování listinou ze dne 21. prosince 1245 danou. Darováním tím nabyl starý újezd Svatavin znamenitého rozšíření na pravé straně Želivky; náleželať k tomu samému darování dosti rozsáhlá krajina tehdáž z velké části nevzdělaná od lesa Nelechova mezi Zahrádkou a Kouty až k mezím vsi Humpolce, nyní města. O tu krajinu uzavřela kapitula roku 1252 smlouvu s Jindřichem, mincmistrem v Humpolci, který se zavázal založiti v ní nové osady vesnické, právem zákupním s rozdělením lánů na týž způsob jako v blízkých německých osadách na Želivsku, začaž 7. a 8. léno v každé vsi jeho mělo býti, co léno od kapituly a každý z dědiců jeho přísežně před děkanem Vyšehradským vyznal, že věrnost jako man kostelu po všecky časy zachovávati bude, ale právo soudní nad lidem, že jen sám mincmistr na čas svého živobytí má a po jeho smrti právo ustanoviti na kapitolu spadne. Co se sedláků týče, měli býti po pět let ode všech dávek osvobozeni, šestý rok pak odváděti desátek ze žní čtverého druhu zrna obilního a jedenáctým rokem počínaje měl každý rolník na den sv. Martina z lánů mimo desátek zaplatiti čtvrt' hřivny stříbra. Darování Zahrádky stalo se za probošta roku 1203-1237 Arnolda, příbuzného krále Přemysla; týž probošt Arnold založil v Zahrádce farní kostel sv. Víta, jakž na jiném místě se prokáže. Proboštové Vyšehradští drželi totiž od kapituly Zahrádku skoro stále v nájmu; jejich snahou povýšena ves Zahrádka za město s obyčejnými právy městskými ano okolí zdejší oblíbili sobě tím způsobem, že zde s nemalým nákladem na vrchu Kokerveku i hrad vystavěli, na němž často bydleli. Později povstala rozepře mezi kapitulou a probošty o Zahrádku; následkem toho roku 1348 probošt Jindřich z Lippé město Zahrádku s příslušenstvím kapitule navrátil. Nicméně přeli se později probošt a kapitula o Zahrádku znova, až roku 1376 z rozkazu císaře Karla podali se na přátelský rozsudek arcibiskupa pražského Jana, který vypověděl, že mimo jiné zboží též Zahrádka, hrad s městečkem Zahrádkou a se všemi Bělou a Bělčicí jsou a byly děkana a kapituly, aniž proboštovi příslušelo na ně jakékoliv právo, toliko aby děkan a kapitula vyplatili proboštovi 200 kop grošů za stavby vykonané od něho a jeho předchůdcův na zámku v Zahrádce. Od té doby tvořila Zahrádka obedienci¹ kanovníckou, kterou držel Konrád z Veselé, děkan i s právem podacím kostela Zahrádeckého. Svolilť roku 1377 dne 19. října, aby zdejší farář Šimon s Řevnickým Tomášem o fary se směnili. Děkan Konrád byl roku 1379 děkanství zbaven proto, že se přidržel papeže Avignonského. Zahrádku držel od roku 1388 až do roku 1399 Jan Sádlo ze Smilkova, kanovník Vyšehradský a probošt u Věch Svatých. Týž dal svolení, jako patron, k následujícím změnám: roku 1391 farář zdejší Tomáš směnil se o faru s Noutonickým Herrmanem a tento roku 1395 s nadčeraďským Petrem; po smrti pak toho podal Jan, kanovník, na faru do Zahrádky svého bratrovce Chválu ze Smilkova. Tu již se blížily rozbroje husitské, které roku 1420 kapitolu Vyšehradskou všeho zboží zbavily a roku 1436 zapsal císař Zikmund Zahrádku tak, jako jiné statky v okolí té kapitule náležející, rytíři Mikoláši Trčkoví z Lippé. Bohatí Trčkové, sídlící na hradě Lipnici, později na Ledči, drželi Zahrádku až do roku 1634, kdež rod jejich, tenkrát hraběcí, vymřel. Veškeré jejich statky připadly královskému fisku² a od toho koupila Zahrádku roku 1636 Marie Monika rozená z Waldsteina na Nové Vsi a Ovčářích, choť Bedřicha Švihovského

¹ Nařízená poslušnost duchovních nižších vůči vyšším v katolické církvi.

² Státní pokladně.

z Riesenburka, zemřelého 1654. Marie Monika Švihovská z Waldsteina prodala roku 1669 Zahrádku Matouši Ferdinandovi z Bilenberka, opatu Břevnovskému a arcibiskupu pražskému, který je svému klášteru Břevnovskému odkázal. Klášter držel Zahrádku do roku 1707, kdež opat Otomar Zinik prodal toto odlehlé zboží hraběti Trautsohnu³ za 28 000 zl.⁴ koupiv za to Kladno pro svůj klášter.

(Desky Zemské quat. 395 u.28.).

³ Císařský komoří Leopold Donát, kníže z Trautsonu a Falkštejna vlastnil též Dolní Kralovice a další panství v okolí.

⁴ Zlatých.

Rok 1899**Složení obecního zastupitelstva**

Volbou ze dne 10.IV.1899 zvoleni:

Starostou p. František Valchář, mlynář v Zahrádce;

I. radním p. František Rokos, obchodník v Zahrádce;

II. radním p. Bohumír⁵ Brýdl, truhlář v Zahrádce;

III. radním p. František Belada, kožešník v Zahrádce;

IV. radním p. Jan Bašta, rolník z Horních Pasek.

Členové výboru:

Felix Bárta, farář v Zahrádce,

Jaroslav Hájek, učitel v Zahrádce;

Dr. František Jetel ze Zahrádky;

František Bělohradský, soused v Zahrádce;

František Dvořák, soused v Zahrádce;

František SágI, soused v Zahrádce;

Josef Fialka, soused v Zahrádce;

Karel Pokorný, hostinský v Zahrádce;

Karel Ryšavý, soused v Zahrádce;

František Rojka, provazník v Zahrádce;

František Záviška, kameník v Zahrádce;

Josef Valchář, řezník v Zahrádce;

Antonín Rýdl, rolník z Horních Pasek.

Volba potvrzena v květnu téhož roku.

Na místo odstěhovavšího se p. Dr. Františka Jetela nastoupil náhradník p. Václav Cafourek a jelikož ten odstěhoval se do Ameriky, dosedl na místo jeho 2. náhradník p. Antonín Rýdl, krejčí v Zahrádce.

Rozdělení funkcí

Za starostu chudých zvolen p. František Valchář;

zdravotní komise: Dr. František Jetel, František Rokos, Felix Bárta;

stavební komise: František Záviška a Bohumír Brýdl;

komise k vedení pamětní knihy: Felix Bárta, Bohumír Brýdl, Jaroslav Hájek;

úřednictvo: tajemníkem dosazen Adolf Kryštůfek;

policejním komisařem p. Karel Ryšavý.

Služebnictvo: strážníkem Antonín Samohel;

lesní hajní: Josef Olišar, Josef Šuška, Josef Fialka.

Činnost zastupitelstva obecního

Městská rada odbývala v roce 1899 schůzí 9 a tolikéž obecní výbor.

⁵ V zápisech dalších kronikářů je uváděno zpravidla jméno Bohumil.

Starosta p. František Valchář s p. Bohumírem Brýdlem zastupoval obecní zastupitelstvo při komisionelním řízení ohledně přiškolení se Vosin ke škole Zahrádecké 26.10.1899 a podruhé zastupoval obec p. starosta při sletu "Sokola" v měsíci červenci 1899, potřetí zastupoval obecní zastupitelstvo p. Bohumír Brýdl při sjezdu samosprávných úředníků v Hoře Kutné dne 4.12.1899.

Důležitá usnesení a jak byla provedena

- 1.) V ohledu vnitřní správy: usneseno zrušiti bytování a placení stravy chudým po domech a stanoveno zaopatřovati je v chudobinci společně.
K návrhu p. Bohumíra Brýdla přijat jednací řád, jenž opsán ve zvláštní listině.
Povolena koncese hostinská panu Františku Myslíkovi 8.10.1899.
Odmítnuta žádost na výčep lihovin p. Adolfu Šmolkoví 19.11.1899.
- 2.) V ohledu finančním ustanoveno platiti ponocného z důchodu obecního, kdežto dříve platilo se po číslech;
vypůjčeno ku krytí výloh, any přírážky obecní okresním výborem schváleny nebyly pro rok 1899, 900 zl. z občanské záložny v Zahrádce a přijat rozpočet pro rok 1900.
- 3.) V ohledu hospodářském: podniknuta stavba chudobince v ceně 2 925 zl., pronajmuty pastviny za 78 zl., koupen les za 285 zl., nájemného strženo z polí a luk 704 zl. 90 kr⁶., z lesa vytrženo 870 zl. 86 kr., uznáno právo vlastnické Janu Rojkovi č. 134 na pozemek č.par. 900/9 u Zahrádky a manželům Josefu a Marii Štěpánovým č. 86 na pozemek č.kat. 900/10 a 851/2 od obce Zahrádecké v roce 1883 odkoupené.
- 4.) V ohledu komunikace: počato s regulací potoka Zahrádkou tekoucího od č.p. 21 k 19 tím, že vydlážděn a po stranách zdmi opatřen;
zlepšena doprava poštovní tím, že postaráno o poštu povozní, kdežto dříve chodil posel do Ledče pěšky.
- 5.) V ohledu veřejného pořádku zakročeno v roce 1899 třikrát.
- 6.) V ohledu zdravotním: zdravotní stav obyvatelstva byl v roce 1899 uspokojivý, nakažlivých nemocí nebylo a pro případ epidemie zřízena v chudobinci nemocnice.
Obecním úřadem bylo hleděno přísně k tomu, by na dvorech hospodářů čistota zachována byla, by vytékající voda v nádržkách zachycována a k účelům hospodářským využitkována byla.
- 7.) Věci vojenské: v roce 1899 odvedeno bylo 9 mužů z 53 stavivších branců. Odvod odbýván 7. měsíce dubna, při čemž obec zastupoval p. Karel Pokorný; domobranců bylo bytem v Zahrádce 12, vojenské taxy zapláceno 2 zl.
- 8.) Co se týče domovské příslušnosti, nelze určitě stanoviti, kolik cizinců v místě se nachází a kolik příslušníků domácích v cizině se nalézají. Hnanecké výlohy obnášely přibližně 84 Korun.

⁶ Krejcarů.

9.) Chudinství - náklad doma:

Podpory stálé	580 K
Podpory dočasné	170 K
Příspěvky na byt	304 K
Náklad na příslušníky v cizině žijící	104 K
Různé výlohy na zachování budov	<u>40 K</u>
Celkem	1 198 K

10.) Volby: v roce 1899 byly vykonány volby do okresního zastupitelstva. Za obec Zahrádeckou zvolen byl p. František Rokos.

11.) Političtí úředníci: roku 1899 byl c.k. okresním hejtmanem p. Adolf Tischer; c.k. okresní soudce Czech – starosta okresního výboru Josef Kolář z Rochánova.

Škola

Složení místní školní rady v roce 1899:

Předseda: František Valchář, mlynář v Zahrádce;
za Zahrádku p. Karel Pokorný a Antonín Hájek,
za obec Sněť p. Josef Novák, za Dolní Rápotice Václav Červenka a za obec Ježov p. Josef Jaroš.

Školním dozorcem p. Karel Pokorný.

Složení sboru učitelského: p. Antonín Novotný, řídící učitel, Jaroslav Kliška, Jaroslav Hájek, Adolf Pokorný a Václav Peca, učitelé. Industriální učitelkou pí. Marie Brýdlová.

Okresní školní rada častěji naléhala, by se místní školní rada postarala o novou školní budovu. Rozpočet místní školní rady týkající se obce Zahrádky činil pro rok 1899 ⁷. Statistika žactva v roce 1899 ⁸.

Církev

Farářem místním byl toho roku p. Felix Bárta, kaplanem p. Edvard Stock. Roku 1899 byl přičiněním p. faráře a sbírkami osadníků vymalován místní chrám Páně, znovuzřízen hlavní oltář a postranní oltáře opraveny.

Spolky

Sbor dobrovolných hasičů s počtem 35 členů, Řemeslnicko-rolnická beseda s počtem 109 členů, Pěvecko-čtenářská jednota s počtem 65 členů.

Tím rok 1899 ukončen.

⁷ Kronikář číslo neuvedl.

⁸ Kronikář neuvedl.

Rok 1900

Složení obecního zastupitelstva bylo totéž jako roku předešlého.

Činnost zastupitelstva obecního

Městská rada odbývala 9 schůzí, obecní zastupitelstvo 5.

Dne 4. dubna odbývala se v hostinci p. Karla Pokorného schůze lidu ohledně zavedení trhů v městečku Zahrádce. Schůze týkala se obyvatelstva venkovského.

Před tím dne 11. února odbývala se schůze s tímtež programem pro občany Zahrádecké v městské radnici.

Důležitá usnesení: pozván byl do Zahrádky pan zeměměřič Doubek z Čechtic, aby odměřil všechny obecní pozemky a zjistil tak, kde co jest od obecních pozemků odoráno a k polím jednotlivců připojeno. Práce s tím spojená obnášela tuto částku:

panu inženýrovi	1 230 K
Čeňku Brzoňovi za 662 mezníky á 50 h	331 K
Josefu Dvořákovi za 279 mezníků á 60 h	167 K 40 h
Povozníkům: Václavu Rojkovi, kterýž odvezl 514 mezníků	61 K 68 h
Františku Beladovi, jenž odvezl 236 mezníků	8 K 32 h
Tomáši Rýdlovi za zakopání mezníků denně 1 K 20 h	60 K 90 h
Františku Dvořákovi co pomahači	
od obce vyslanému denně 1 K 60 h	66 K 40 h
Františku Ságlovi za tutěž práci	66 K 40 h
Františku Rojkovi za tutěž práci	<u>32 K</u>
Celkový náklad činil	2 044 K 10 h

Dne 10. března povolena byla Josefu Kluchovi z Horních Pasek živnost hostinská a tatáž panu Antonínu Tůmovi v Zahrádce dne 8. července.

Ku krytí všech těchto a jiných výloh zavedeny byly 46 % přirážky.

V ohledu hospodářském: nájemného z obecních pozemků a luk strženo jako roku předešlého.

Za dříví z lesů	2 716 K 72 h
Nájemné z honitby	131 K
Za staré stromy u silnic	150 K 20 h
Za ovoce s višňových stromů	52 K 40 h
Za stlaní z obecních lesů	657 K 28 h

Komunikace obecní: Podniknuta byla stavba lepší a sjízdnější cesty od Křížné studánky k Zahrádce, kteráž toho roku nedokončena.

Zdravotní dozor: nařizováno od zdravotních orgánů zříditi vodovod od "Křížné studánky", který však pro přílišný náklad a jiné naléhavé výdaje nemohl býti uskutečněn.

Věci vojenské: roku toho dostavilo se k odvodu v Ledči 13 mužů, z nichž bylo odvedeno sedm. Obec zastupoval pan František Rokos.

Chudinství: náklad na chudinství s malými odchylkami jako roku loňského.

Poslední záznamy v pamětní knize obecní jsou z roku 1900. V době pozdější až do roku 1927 nebylo v pamětní knize zapisováno, a proto dodatečně zaznamenávám, co jsem zjistil z jiných místních kronik aneb co bylo uchováno v paměti lidu.⁹

Rok 1901

V tomto roce vykonáno celkem 11 schůzí městského zastupitelstva. Pan Adolf Kryštůfek vzdal se místa obecního tajemníka. Na jeho místo ustanoven obecním zastupitelstvem pan Jar. Hixa z Kutné Hory.

Vysázeny byly Hrby lesní kulturou. Potok tekoucí městečkem a obecní studny byly opraveny. V prosinci zvolen obecním tajemníkem pan Augustin Kostka, zdejší obchodník. Ve Vídni zemřel továrník František Hájek, který domohl se majetku a své vlastenecké smýšlení dokázal, že své rodné obci odkázal pro chudé občany 2 000 K. Rovněž chudým školním dítkám zdejší obce odkázal na školní potřeby 2 000 K ve způsobě "Hájkovy nadace".

Samoty Vosiny byly přiškoleny k Zahrádce.

10. července t.r. zemřel zdejší farář pan Felix Bárta.

Rok 1902

Schůzí městského zastupitelstva bylo 6. 12.6. zvolen starostou obce pan MUDr. Jan Provazník. Začalo se s kácením lesa "Hájku". Vydraženo bylo 200 buků. Osada Horní Paseky přiškoleny k obci Rejčkovu.

Rok 1903

Všech schůzí městského zastupitelstva a obecního výboru bylo 9. Na stavbu národního divadla v Brně přispěla obec na vyzvání okresního výboru v Ledči obnosem 300 K. Částka tato uhrazena sbírkami a výtěžkem divadel. Silnice k Humpolci osázena byla nad Zahrádkou višněmi. Výdaje vzniklé pohoštěním kněze, učitele, starosty a jiných o pouti u Křížné studánky uhrazeny byly takto: hostinský přispěl 6 K, uzenář 1 K, kolotočník 1 K, kramáři 40 h, menší kramáři 20 h a za čepování lihovin byl zaplacen poplatek 1 K. O pouti v Zahrádce vybírán poplatek z místa za "nůši" 10 h, obuvníci platili 20 h.

Obecní zastupitelstvo se rozhodlo vypůjčit 90 000 K, z kterýchto částky se má postavit: škola, vodovod, 2 rybníky, silnice k Rejčkovu. Úroda byla velmi slibná. Právě přede žněmi 19. července přihnaly se o 4. hodině šedé mraky a kolem 7 1/2 hodiny spustily se kroupy s rychlostí nevšední, že okna byla vytlučena. 10 minut řádilo krupobití a zničilo všechnu úrodu zdejší obce. (Kroupy byly velikosti holubího vejce.)

2. září v poledne vypukl oheň v Kozí ulici u Krupičky č. 34. Požár zničil celkem 9 chalup.

⁹ Následující záznamy doplnil v roce 1927 nový kronikář, zahrádecký učitel František Hájek. Zápisy za rok 1899 a 1900 provedl jeho otec.

Rok 1904

Obecní starosta pan MUDr. Jan Provazník resignoval. Obecním starostou zvolen pan František Dvořák. Obecní strážník Antonín Samohel zemřel. Pohřeb byl vypraven na útraty obce. Nástupcem jeho stal se zeť Adolf Bukvář, jenž vzat do služby na zkoušku na 1 rok. Schůzí městského zastupitelstva bylo celkem 8. O osvětlení za noční doby postaráno zřízením svítílny na "Pohoří" u Bartáků a v Kozí ulici u Rýdlů.

Úroda utrpěla velkým suchem. V červnu a v červenci vůbec nepršelo. Teplota stoupla na 30° - 40°C. Obilí zaprahlo, zrál předčasně. Prameny vyschly, stav vody v Želivce velmi nízký.

Rok 1905

Dle zápisu v protokole o schůzích městského zastupitelstva konáno celkem 11 schůzí městského zastupitelstva a obecního výboru. Polním hajným ustanoven Vojtěch Šmolka a František Cizner za měsíční plat 10 K.

Rok 1906

Definitivním tajemníkem ustanoven Augustin Kostka, obchodník v Zahrádce a Adolfu Bukvářovi uděleno místo (definitivní) obecního strážníka. Za službu obci dostával ponocný ročně 110 K. 4. října vyhořelo stavení Františka Málka č. 153 pod lesem u Křížné studánky. Z 15. na 16. říjen vyhořel na Horních Pasekách V. Kluch. 26. října zemřel občan František Coufal ve věku 99 let. Průtrže mračen, jež udělaly zvláště na Benešovsku veliké škody, i u nás byly provázeny neobyčejnými bouřemi. 5. června uhodilo do chalupy Nápravníkovi na Horních Pasekách a blesk zabil krávu ve chlévě.

V tomto roce konána Hasičského sboru a Řemesnicko-rolnické besedy oslava M. J. Husa a 15. července oslava nejlepšího našeho novináře Karla Havlíčka Borovského.

Les Hájek dokácen. Dal krásné stromy, jichž užito i na trámy zdejšího mostu.

Rok 1907

Jaro tohoto roku bylo velmi studené. Velké zimy trvaly v dubnu. Osení i tráva nerostla, noci zvláště byly chladné. Ve vyšších polohách (na Pasekách) sníh vyležel obilí. Květen byl teplejší, ač ne jako jindy. Ochlazení bylo vykládáno slunečními skvrnami. Bylo počato se stavbou silnice k Ježovu. Peníze poskytl okresu stát jako pomoc na krupobití v roce 1903.

Rok 1908

60tileté panování císaře Františka Josefa I. měly připomínati občanům akáty, zasázené na Pohoří podél potoka. V tomto roce byl též zregulován potok městečkem tekoucí.

Suché léto zničilo píci pro dobytek i obilí. Vody v řece bylo málo, mlynáři nemleli. Začali jakési přípravy ke stavbě nové školy. Hornopasečtí se právě odškolili k Rejčkovu

a naše obec na rejčkovskou má školu zaplatiti 3 600 K. Počet dětí školy zahrádecké klesl, takže zrušena 5. třída. Přestavbu a přístavbu školy provedl stavitel pan J. Šilinger z Ledče za 37 000 K. Stodola a chlív staré školy byly zbořeny. 8. října začalo se vyučovati v nové budově (4 třídy v I. poschodí, 1 třída, 2 kabinety, sborovna a byt pro řídícího učitele v přízemí).

Členové místní školní rady byli: František Dvořák, Emanuel Ullrich, kaplan administrátor, František Valchář, Antonín Dvořák, Bohumil Brýdl, Jan Popek, MUDr. Jan Provazník, Alfréd Brýdl, Josef Vrána.

Rok 1909

Na úhradu stavby školy prodala obec školní pole v Přívratech a louku u řeky pod mostem, tak zvanou "Kantorku".

Na Ježovsku vypukl v lese oheň, který byl udušen přispěchavšími občany zahrádeckými. Stromky ovšem byly zničeny.

Rok byl většinou deštivý a chladný. Zvláště jaro bylo vlhké. Úroda byla velmi pěkná, ale drahota stoupla. Dokončena byla silnice k Ježovu. V prosinci zemřel zdejší děkan p. Josef Jánský, oblíbený kněz, o čemž svědčilo, že se pohřbu zúčastnilo 20 kněží a 40 učitelů. Obec zavádí nápojovou dávku z lihovin, by se uhradil dluh na stavbu školy 31 000 K.

Rok 1910

Rok byl deštivý, časté povodně způsobily mnoho škody. Obecní zastupitelstvo koupilo novou ohnivzdornou pokladnu. Místo u řeky zvané "U obecní louky" určeno obecním zastupitelstvem za koupaliště. V dubnu byli pokousáni místní psi vzteklým psem, pročež musili býti všichni psi utraceni.

Rok 1911

Velká průtrž mračen odnesla most na Trnávce pod Křelovicemi a rozvodnila Želivku, jež zaplavila louky bahnem. Prudký liják poškodil velmi pole. Léto bylo suché, zcela bez deště. Stav vody v Želivce velmi malý. V Ústí nad Labem bylo vidět kámen s nápisem nad hladinou vodní: "Až mne spatříš, zaplač!" Za suchem přišla drahota.

Dosavadní řídící učitel pan Antonín Novotný po 20tiletém působení v Zahrádce odešel na odpočinek. Na jeho místo ustanoven učitel p. Jaroslav Hájek.

30. června se utopil u "Jančičky" 14letý chlapec Jaroslav Pipek. Skokem ze skalky pádem na břicho o vodu se omráčil a utonul.

Obec prodala les Milešovku vrchnosti Auersperkovi.

Rok 1912

V únoru zemřel obecní tajemník pan Augustin Kostka. Byl velitelem hasičů a svým energickým a charakterním jednáním si získal vážnosti a úcty všech, kdož jej znali. V dubnu

se utopil pan Čeněk Olišar, obuvník (příčina snad nevyléčitelná choroba).

Obec dala přestavěti kapličku u Křížné studánky.

Rok byl dosti úrodný. Velké deště škodily zvláště zdejšímu panu Františku Valchářovi při stavbě vodní turbíny (v ceně 80 000 K).

Poněvadž počet dítek školou povinných vzrostl bylo opět vyučováno v 5 třídách (5.třída pobočka).

Rok 1913

V červenci zemřel v Jiřicích p. Petr Halík, řídící učitel, zdejší rodák. Svou činností výchovatskou a hudební získal si popularity. V říjnu zemřel otravou zdejší mlynář pan František Valchář, bývalý starosta a velitel hasičského sboru, bodrý člověk.

Rok 1914-1918

Mocenské postavení Srbska na Balkáně po roce 1912 bylo trnem v oku Rakousku, jehož bojovnost krotí Německo, dosud nepřipravené. Německo má na zřeteli Anglii a Francii, chce s nimi zápoliti o primát na moři, v průmyslu a obchodu. Přípravy Rakouska a Německa pokročily, vše nasvědčuje, že jsme před velkými událostmi.

28. června atentát sarajevský dává Rakousku záminku k válce. Zakročuje tak přísně proti Srbsku, že není jiného východiska než válka.

V neděli 26. června mobilizační vyhláška oznamuje počátek války. Většina mladých mužů (do 36 let) povolána do zbraně. Oheň založen. Německo mobilisuje proti Rusku a vypovídá mu 1. srpna válku, 3. srpna Francii. Německo nerespektuje neutralitu Belgie, a proto vypovídá Anglii a Japonsku válku Německu. Německo s Rakouskem zůstává osamoceno. Itálie nejsou vázána trojspolkovou smlouvou k válce útočné, zachovává neutralitu. Bulharsko s Tureckem bojuje po boku Rakouska a Německa. Řecko zůstává neutrální, Rumunsko se připojuje k trojdohodě.

Počátek války pro Němce byl šťastný. Zdálo se všeobecně, že Francie v několika týdnech úplně podlehne. Francie však mocným nápirem poráží v Rusku voje německé a rakouské, čímž na čas Rusko zachráněno. Němci jsou nuceni odvolati část vojska na francouzském bojišti a vrhnouti se na ruskou frontu. Tím byla oslabena posice proti Francii, takže postup německého vojska na Marně mění se v úplnou porážku Němců. Zdálo se, že boj bude brzo skončen vítězstvím dohody. Ruská vojska jsou až před Krakovem a na Slovensku. Předtím Rakušani vyhnáni ze Srbska, ale rozhárané poměry v říši ruské, špatná péče o armádu, pomáhají Mackensenovi¹⁰ v květnu roku 1915 prolomiti Ruskou frontu u Gorlice a hoditi ruská vojska až do území Ruského (Kovno, Grodno).

Téhož roku Bulhaři a Rakušani drtí hrdinný odpor Srbů. Obsazují Srbsko svými posádkami složenými i ze starších vojínů (do 42 let).

Litice války žene se dál, boj zuří i na jihu - mezi Itálií a Rakouskem, kde Conrad z Hötzenborfu¹¹ chce Itálii připravit osud Srbska. Brusilov¹² svým průlomem rakouské fronty u Lucku zachraňuje Itálii, vítězný postup rakouských vojsk v Itálii zastaven. Němci marně se třísť o Verdun¹³. Jen Rumunsko podlehlo a bylo okupováno. Odpykává svou nerozhodnost. Tak i Itálie mohla připojením se k dohodě v roce 1914 rozhodnouti válku nejdéle v roce 1915.

Jak jsme se chovali

Nástup k plukům našich mužů svobodných i otců rodin byl náležitý, ale bez nadšení, všeobecnou trpkostí provázený. Nebylo u nás příčin k nadšení. Posměšné popěvky, ironické výkřiky dávaly na jevo skutečnou náladu českých vojáků. U pluků pátráno po sokolských legitimacích. Obětí protirakouského smýšlení stal se i náš příslušník Antonín Martinů, který

¹⁰ Mackensen August (1849 - 1945) - německý polní maršál.

¹¹ Conrad von Hötzenborf Franz (1852 - 1925) - rakousko - uherský polní maršál, 1912 - 1917 náčelník generálního štábu rakousko - uherské armády, zasazoval se o válku proti Srbsku a Itálii. Sesazen císařem Karlem I.

¹² Brusilov Alexej Alexejevič (1853 - 1926) - ruský genrál.

¹³ Město a vojenská pevnost v severovýchodní Francii, kterou německá armáda neúspěšně dobývala od února do prosince 1916. Celkové ztráty bitvy byly kolem 1 milionu lidí.

jako politicky podezřelý (Sokol) špatným zacházením a náležitým neošetřením zemřel v ¹⁴.

České pluky posílány proti Srbům, Rusům a náladu vyjadřuje český voják písní: "Červený šátečku, pěkně se toč, my jdeme na Rusa, nevíme proč..." a t.d. Toto hnutí bylo živelné. I u nás v obci všichni občané (až na malé výjimky) byli rusofilští. Byl to výsledek pokrokové školy, pokrokových organizací a korporací českých.

Vůdcové národa zvedají hlavy, ač ne všichni

By to především T. G. Masaryk, bojovník za poctivost a mravní zásady národa, který se nebál postavit se i proti celému národu vlastnímu, byl-li přesvědčen, že tento šlape pravdu. Masaryk vidí lid, jak nutí přímo vůdce, aby jednali, a proto vstoupil do řad protirakouských. Odchází do ciziny, informuje se o situaci u jiných států, nevrací se, aby jej neuvěznili jako ostatní jeho druhy.

Čechoslováci v cizině hned na počátku války vstupují do vojska dohodového. Slavný historik Ernest¹⁵ Denis stojí v popředí naší propagace v cizině. V Rusku naše snahy narážely. Carské Rusko jen slibovalo. Hnutí v Rusku vzalo však na se ráz vážný, jakmile se Masaryk postavil v čelo tohoto hnutí, maje k ruce neúnavné a mladé druhy: Dr. Edvarda Beneše a Slováka - vědce Dr. Milana Rastislava Štefánika.

Dne 6. července 1915 u příležitosti 500letého upálení M. J. Husa, Tomáš Garrygue Masaryk spolu s Ernestem Denisem vypovídají Rakousku v ženevském sále reformačním boj na život a na smrt.

Masaryk zdůrazňuje před celým světem, proč se chápe meče, jak chce Rakousko zničit Čechoslováky a jak na základě lidskosti je nutno se bránit.

Náš boj nebyl žádným násilím na Rakousku, bylo to odhodlání podobné jako když svého času Husité zvedli meč na obranu svého náboženského přesvědčení. Tvořily se legie.

Naši zajatci dobře poznali hlas toho, kdo je volal do boje. Znali ho již předtím, a proto věří mu i nyní, zahazují nenáviděné kabátce rakouského zajatce a s pýchou a odhodláním berou na sebe uniformu vojáka Československého.

Jak v organizování boje sešli se Masaryk, Beneš a Štefánik, tak i pod prapory odboje sešli se Čechoslováci, aby společným dílem, společnou krví za vlast prolitou dokázali světu, že nejen Čech otrásá se své šíje okovy ujařmení, ale i ten Slovák, maďarskými pány tolik posmíváný a odstrkovaný.

Čechoslováci byli svědky svržení špatného režimu carského, byli svědky, jak ruský národ opouští bojiště a obrací zbraně proti sobě navzájem. Vybíjel se tu ruský bol, nahromaděný v lidu starou vládou, bol, který náraz zachvátil celý národ. Naši legionáři chápou situaci, nechťejí se míchat do poměrů národa, žádají přepravení na jiné bojiště protirakouské - do Francie. Vůdcové legií vidouce, že mají býti zaskočení, chápou se zbraně proti sovětům a s mečem v ruce obsazují sibiřskou magistrálu, aby mohli bezpečně dopravit Čechoslováky do Vladivostoku.

Čechoslováci za hranicemi docílili, že dohoda uznává samostatný československý stát, přijímá legionářskou armádu jako vojsko československé. Národní rada československá uznána v Paříži za představitele budoucího československého státu.

¹⁴ Kronikář údaj neuvedl.

¹⁵ Denis Ernest (1849 - 1921) - francouzský historik, který spolupracoval s T. G. Masarykem a Edvardem Benešem a propagoval zřízení československého státu. Kronikář uvádí chybně zkratku křestního jména A.

Ale ani Čechoslováci doma nesložili ruce v klín. Vzpamatovavše se z prvního ustrnutí, doslechnuvše se o práci Masarykově za hranicemi, chápou se někteří práce. Šlo to těžko. Obavy před policajtskou vládou a pak různí patrioti česko-rakouští nutili k největší opatrnosti.

Přesto tajnému spolku Maffii podařilo se navázati styky se zahraničím, mají svoje lidi i u nejvyšších úřadů rakouských. Tak vlastizrádní Čechové věděli o každém chystaném kroku dříve, než vláda přikročila k jeho provedení.

Vědělo se, jak starý císař nenávidí vše, co české, ale přes to nadřízené úřady nestačili působit například na učitelstvo, aby vychvalována byla lidu spravedlnost, schopnost vladařská, láska ke všemu možnému. Učitelé (ač jich bylo málo vojny prosto - v Zahrádce učil řídící učitel Jaroslav Hájek a učitelka sl. Marie Chábová 5 tříd) byli zaměstnání rekvisicemi obilí, kovů, soupisy osevů, aprovisačními pracemi a možno říci, že v našem okolí ani jediný čin nesvědčil o tom, že by se zapomněli a skutečně svého postavení využili v neprospěch občanstva.

Též válečné půjčky sháněny opět lidmi státu podřízenými (úředníky, učiteli, lékaři).

V roce 1916 na podzim zemřel císař František Josef I. a nastoupil další zatíženec habsburského rodu Karel. Ze začátku pokusil se chránit, co se dalo. Svolal sněm, udělil amnestii uvězněným politikům, ale k dalšímu se mu nedostávalo vůle ani schopností a řítí se dále se svým trůnem po nakloněné ploše.

V celé říši jevil se nedostatek potravin a surovin vůbec, nezdolnost německá se také lámala a v roce 1918 již volá vláda ty, které dříve věznila, aby Rakousko zachránili. Vlastizrádci českoslovenští měli zachraňovat Rakousko! Jaká to ironie!

Nový svět v čele s Wilsonem a jeho zásada sebeurčení národů rozhoduje o vítězství Dohody vůbec.

U nás přes všechny nedostatek potravin je radost z rostoucích úspěchů Čechoslováků v cizině i v rakouském parlamentě, z něhož naši poslanci mluvili k našim vůdcům zahraničním, radost z svolání českých spisovatelů s Jiráskem v čele k národu, to vše věstilo blízké uskutečnění tužeb celého národa. (Jiráskův projev předložen i obecním úřadem. Souhlas (s tímto projevem) městského zastupitelstva učiněn ve schůzi dne 7. června 1917).

Veřejné hospodářství v obci vedla aprovisační komise (Václav Stýblo, farář; MUDr. Jan Provazník; Jaroslav Hájek, řídící učitel; Eduard Herman, obchodník; později rozšířena o Josefa Kopeckého, Alfréda Brýdla).

I v naší obci činěny k válečným účelům sbírky kovů.

Tak v roce 1915 sebráno: 6 lžic, 1 víčko od džbánu (cín), 2 lžíce (tombak¹⁶), 5 kusů penízů (měď), 1 zvonek od hodin, 4 hořáky (mosaz), 1 knoflík od dveří (mosaz), 2 kovové nábojky do pušky.

Později z kostela vzaty částečně píšťaly varhan, 2 zvony a zvonek ve školní budově.

¹⁶ Slitina mědi a zinku.

Za války nastala drahota nejen potravin, ale i jiných věcí.

Před válkou stál:	1kg rýže	0,48 K, po roce	4 K;
	1kg kávy	3,60 K, po roce	4,80 K;
	1kg mýdla	0,72 K, po roce	3,00 K;
	1kg jáhlí	0,36 K, po roce	1,80 K;
	1kg cibule	0,24 K, po roce	1,60 K;
	1 kg česneku	0,50 K, po roce	2,20 K.

Kilogram másla stoupl z 2 K na 6 K, maso mělo cenu 3 x větší než dříve. S obilím by se byl dál nekalý obchod, kdyby nebyly vyhlášeny maximální ceny. Pokud mužové dleli na bojišti, museli ženy s dětmi a starci všechny polní práce obstarávat. V nejnnutnějších případech dostávali rolníci na práce zemědělské dovolené. Dozor nad správným hospodařením na polích prováděly žňové a seťové komise, jež dbaly, by žádný pozemek nezůstal ležeti ladem. Pro armádu byly rekvírovány potraviny.

Blížil se 28. říjen 1918. Vojsko bylo již naprosto demoralizováno. Sbíhalo od pluků, vojáci skrývali se v lesích, na samotách a čekali na konec války.

Vláda byla vyčerpána. Neměla ani tolik moci, aby náš převrat 28.¹⁷ října nějak ztěžovala.

Zpráva o převratu přišla do Zahrádky ráno 29. října 1918. Ihned odstraněny nadšeně orli. Jen místní poštovníř nedovedl se orientovat a nechtěl s budovy poštovní shodit orla, dokud nepřijde rozkaz od úřadů. Pak šli mnozí do Ledče, kde řečníci nabádali ke klidu a vysvětlovali pojem svobody. 30. října přihlásilo se Slovensko k národu československému a Sokolstvo a Dělnické Tělovýchovné Jednoty zaručují první bezpečnost, než se vrátí organizované vojsko z Itálie a Francie.

Na podzim v roce 1918 řádila též u nás v Zahrádce epidemie chřipková, které podlehl mnoho lidí.

¹⁷ V rukopise kronikář uvedl datum 18. října.

Rok 1919 - 1927

Na jaře 1919 založena byla v Zahrádce Tělocvičná jednota Sokol zásluhou bratra Karla Wasserbauera, prvního náčelníka, zdejšího rodáka (t.č. dámského krejčího v Paříži). Prvním starostou byl zvolen místní lékař MUDr. Jan Provazník. Sokolským odvodem uznáný bratr Vostrý hlásil se dobrovolně do armády československé, která v tomto roce hájila Slovensko proti vpádu Maďarů. I jiní naši příslušníci zúčastnili se osvobozovacího boje na Slovensku (Karel Novák, Jan Veselý, Václav Novák a jiní).

18. dubna 1919 vzdal se úřadu starostenského pan František Dvořák, který úřad ten zastával po 15 let.

Při volbách do Národního shromáždění obdrželi socialisté as 50 %, občanské strany byly v menšině. (Kandidovali: sociální demokraté, českoslovenští socialisté, národní demokraté, republikáni a lidová strana.)

Před tím provedeny volby v obcích. V Zahrádce zvítězili socialisté a starostou zvolen pan Josef Vrána, rolník v Zahrádce (za stranu sociálně demokratickou), náměstkem zvolen pan Karel Fialka, rolník v Zahrádce (za sdružené strany občanské). Boj předvolební byl prudký, ale nevyjel z obvyklých kolejí. Společenský život ovšem velice utrpěl.

Sociální demokraté založili konsumní družstvo. Místní obchodníci tím utrpěli, neboť nemohli si zboží nakoupit, kdežto konsumy dostávaly příděly. Národními socialisty založený konsum, jež vedl p. František Rýdl, obchodník v Zahrádce, zanikl velmi brzy.

V létě odstěhoval se do Potěh zdejší farář p. Václav Stýblo, všeobecně oblíbený kněz pro svoji snášenlivost. Působil zde 10 let. Administrátorem a pak farářem ustanoven p. Emanuel Ullrich, kaplan místní, jenž zde působil od r. 1904.

Skoro všichni vojáci vrátili se domů. Práce nebylo a v obci nastala velká nezaměstnanost. A občané zvyklí lát Rakousku, dvojnásob při jakémkoli nezdaru odsuzovali republiku a její zřízení. A tak nespokojenost s přítomností zaháněla i mnohé rozvážné občany do tábora republiky a demokracii nepřátelského. Následek: politické přesuny, lidé přebíhali ze strany do strany často jen ze sobeckých zájmů, zcela nízkých (prospěch, ješitnost).

Vzdělávací spolek Trhová Zahrádka v Chicagu, složený z našich krajanů, zaslal 2 000 Kč pro školu a 2 000 Kč pro chudé. Tytéž obnosy obdržely i obce okolní.

Přirážky na rok 1919 byly	140% (k přímým daním);
1920 byly	140%;
1921 byly	240%;
1922 byly	750%;
1923 byly	¹⁸
1924 byly	¹⁹
1926 byly	344%;
1927 byly	336%.

¹⁸ Kronikář údaj neuvedl.

¹⁹ Kronikář údaj neuvedl.

Rok	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927
Za lesní dříví utrženo Kč	20 503	23 962	13 461	12 461	14 090	27 279	20 746
Za višně utrženo Kč	-	-	621	1 701	-	1 981	2 307,50

Ceny život. potřeb v roce	1923	1924	1925	1926	1927
Cukr 1 kg	4,60 Kč	4,20 Kč	5,-Kč	5,- Kč	5,80 Kč
Mouka 1 kg	3,30 Kč	3,40 Kč	4,- Kč	4,40 Kč	3,80 Kč
Rýže 1 kg	2,60 Kč	3,20 Kč	3,40 Kč		3,50 Kč
Jáhle 1 kg	3,50 Kč	3,- Kč	3,20 Kč	3,40 Kč	3,60 Kč
Kukuřice 1 kg	2,- Kč	2,40 Kč	1,80 Kč	1,70 Kč	1,80 Kč

Okování vozu stálo v roce 1921 500 až 600 Kč. V roce 1927 stálo 400 Kč. V roce 1927 stal 1 q brambor 35 Kč, žito (1 q) 210 až 230 Kč, pšenice (1q) 210 až 230 Kč, oves (1 q) 100 Kč.

V roce 1926 měl dělník mzdy 20 Kč až 30 Kč denně, zedník 40 Kč (8 pracovních hodin po 4 Kč až 5 Kč.). Dvěře stály 280 Kč, okno dvojité, celé (160 cm x 95 cm) bylo za 400 Kč. Postel jednoduchá měkká stála 100 Kč.

Cihly v roce 1926 1 000 ks 400 - 380 Kč;

Cihly v roce 1927 1 000 ks 420 Kč.

Ceny střížního zboží roku	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926
Košile		70 Kč	80 Kč	60-50 Kč	20 - 30 Kč		
Kanafas (1m)	40 Kč	45 Kč	50 Kč	36 Kč	12 Kč	10 Kč	9-8 Kč

Vzdělávací činnost v prvních letech naší samostatnosti soustředěna v Tělocvičné jednotě Sokol. V obci jsou spolky dříve utvořené: Rolnicko-řemesnická beseda, Národní jednota pošumavská, Sbor dobrovolných hasičů. Tělocvičná jednota Sokol má mnoho platebních povinností, a proto snahou všech členů (i v ostatních spolcích) je, by "Sokol" co možná nejvíce vytěžil. Proto "Sokol" koná divadla, zábavy a ostatní spolky ustupují do pozadí, mimo Sbor dobrovolných hasičů (Řemeslní-rolnická beseda opatřuje pro své členy prášek, vápno, uhlí, stroje, jednou i dvakrát koná na přednáškách pro rolníky. Pošumavská národní jednota vybírá pouze příspěvky.)

V roce 1921 (21. listopadu) konal na náměstí bohoslužby církve československé Dr. Karel Farský. V Zahrádce založena též rada starších církve československé podřízená radě starších církve československé v Ledči. K československé církvi přistoupilo asi 30 % zdejšího obyvatelstva. Přirozeno, že společenský život se ještě více rozvíjel. Nutno podotknouti, že založení církve československé u nás nestalo se z příčin osobních, byť celá akce někdy činila dojem boje mezi místním knězem a učitelstvem.

V roce 1922 zavedeno v městečku elektrické osvětlení. Proud elektrický dodáván ze mlýna paní Marie Valchářové. Paušální poplatek z osvětlení elektrickou žárovkou 16 (svíček) činí za měsíc 7 Kč, z 25 (svíček) 9 Kč a z 32 (svíček) jest 12 Kč. Osvětlení městečka děje se

10 (veřejnými) lampami o 50 svíčkách bezplatně.

V zimě každoročně pořádány plesy Tělocvičné jednoty "Sokol", Sborem dobrovolných hasičů a církví československou (střídavě v Zahrádce a ve Snětě) a v posledních letech živnostenskou stranou. Tělocvičná jednota "Sokol" konala v roce 1924 7 veřejných přednášek, 1 besídku, 4 divadla, 7 tanečních zábav, 1 akademii. V roce 1927 konáno celkem 27 tanečních a jiných zábav (i s Horními Pasekami). Dětských divadel sehráno as 2 x do roka (kromě oslav ve statní svátky). Časopis Nový lid kolportuje pan František Olišar (27 odběratelů). Časopis Havlíček má 15 odběratelů.

Divadelní kočující společnosti zavítaly do Zahrádky na podzim a v zimě v roce 1918, 1925 a 1926. Návštěva divadel malá, ale přec se hrálo po 4 až 6 neděl (as 5 x týdně).

Obyvatelstvo se zaměstnává polním hospodářstvím (od 7 do 15 měř pozemků jest majetkem jednotlivých hospodářů) nejvíce a současně i řemesly. Pole při pečlivém zpracování mnoho rodí. Dosti jest seto pšenice, více žito, oves. Větších rolníků jest jen několik. Mnozí domkáři vydělávají jako dělníci na stavbách a podobně. Na podzim odcházejí na dobu as 6 neděl do cukrovarů na práci. Do Prahy za prací jezdí týdně několik stavebních dělníků a řemeslníků. Zdejší dorost většinou se učí řemeslům ponejvíce v Praze (oblíbeno velmi kožišnictví). Děvčata často jsou zaměstnána v městech jako služebné. Do Ameriky v posledních 10 letech neodstěhoval se žádný. Ti, kteří odjeli do Ameriky před válkou, jsou většinou ve velmi dobrém hmotném postavení.

**Seznan osob provozujících své živnosti
v posledních deseti letech (od roku 1918)**

1. Vilém Myslík, hostinský, č. 77;
2. Filip Machotka, kožišník, č. 68;
3. Antonín Vitera, zelinář, č. 110;
4. František Rýdl, povozník, č. 67;
5. František Vinický, trhovce, obchodník střížním zbožím, č. 66;
6. Edmund Šmolka, řezník, č. 65;
7. Karel Zeman, holič, č. 109;
8. Josef Švanda, řezník, č. 114;
9. Jindřich Rojka, hostinský, č. 62;
10. Eduard Herman, povozník a obchodník obilím a t.d., č. 61;
11. Petr Pěkní, zahradník a zelinář, č. 149;
12. Augustin Rokos, obchodník střížním zbožím, č. 116;
13. František Belada, kožišník, č. 59;
14. František Olišar, obuvník, č. 58;
15. František Jakubec, bednář, č. 108;
16. Václav Starosta, strojník, č. 55;
17. Josef Říha, obchodník střížním zbožím, krejčí (nyní jen krejčí), č. 52;
18. Antonín Málek mladší, kolář, č. 51;
19. Jan Fialka, pekař, č. 39;
20. Josef Dvořák, sedlář, č. 45;
21. Marie Rýdlová, zelinářka, č. 155;
22. Karel Navrátil, mlynář, č. 48 (cementárna v "Papírně" stavitele Vorlíčka z Ledče);
23. Jan Bělohradský, pekař, č.²⁰ (četnický nadporučík v pensi);
24. Václav Fialka, strojník, č. 43 (zaměstnáno až 20 lidí);
25. František Olišar, pekař, č. 100 (koupěno od Františka Myslíka, jenž se odstěhoval do Bratislavy);
26. Josef Rýdl, ženský krejčí č. 42;
27. František Malát, krejčí č. 97;
28. Karel Lev, kovář, č. 33;
29. Marie Valchářová, mlýn č. 38;
30. František Městecký, sítař č.²¹ ;
31. Jan Popek, obuvník, č. 118;
32. Matěj Slavětínský, č. 143 (vozil poštu do Ledče a zpět);
33. Robert Jelínek, truhlář, č. 36;
34. Karel Hoskovec, truhlář, č. 36;
35. Jan Rýdl, zelinář, č. 120;

²⁰ Kronikář číslo neuvedl.

²¹ Kronikář číslo neuvedl.

36. Antonín Tůma, řezník a hostinský, č. 29;
37. Antonín Málek, kolář, č. 14;
38. Alfréd Brýdl, truhlář, č. 24 (zaniklo po jeho smrti);
39. František Hájek, obuvník, č. 21;
40. František Pipek, obuvník, č. 18 (zanechal živnosti);
41. Vincenc Hájek, obuvník, č. 14;
42. Jan Tulach, kovář, č. 9;
43. Václav Pašek, kloboučník, č. 8;
44. Václav Holeta, kameník, č. ²²;
45. František Dvořák, kameník, č. 4;
46. Anna Zelenková, kominičtví (vdova po padlém mistru kominickém ve světové válce), č. 127;
47. Josef Kopecký, krejčí, č. 47;
49. František Vocásek, řezník, č. 80;
50. Marie Kostková, obchod smíšeným zbožím, č. 81.;
51. Emanuel Lhotka, hostinský, č. 81;
52. Arnold Štuc, obchod střížným zbožím, č. 83;
53. Otto Rokos, obchod smíšeným zbožím, č. 84;
54. František Cafourek, povozník, č. 3;
55. Rudolf Veselý, kovář, č. 160.

Nové stavby v letech od 1918 - 1928

František Hlavatý, č. 161;
Jan Bělohradský;
Jan Fialka;
František Lukšíček, č. 150;
Jiřík.
Zbořeno stavení č. 35.

²² Kronikář číslo neuvedl.

V obecní kronice v dalších letech budou zapisovány

- 1.) události, o nichž noviny jen zřídka psávají;
- 2.) živelní pohromy, neúroda;
- 3.) ceny výrobků, plodin a mezd;
- 4.) zprávy o jmění obecním;
- 5.) osev, sklizeň, statistika dobytka, včelstva, stromoví;
- 6.) polní a lesní hospodářství;
- 7.) chov dobytka a ryb;
- 8.) místní průmysl - družstvo;
- 9.) změny v počtu obyvatel, národnostech, náboženství, povolání, vystěhovalectví;
- 10.) výživa lidu - sezónní vystěhovalci, úmrtnost - přírůstek obyvatelstva;
- 11.) vznik - zánik živností;
- 12.) lidé práce neschopní (invalidé);
- 13.) zdravotnictví;
- 14.) kultura: školy, spolky, přednášky, kursy, zábavy, divadelní představení, slavnosti, koncerty, knihovna obecní, občanská výchova;
- 15.) život náboženský, volební ruch, politické rozvrstvení;
- 16.) zprávy o obecních, státních funkcionářích.

Pamětní kniha městečka Zahrádky u Ledče díl II.

I. díl čítá 28 stran

**celkem 110 stran
rukopisu**

II. díl čítá 82 stran

V Zahrádce 1. ledna 1928

Obsah zákona o pamětních knihách obecních ze 30.1.1920, číslo 80 Sbírky zákonů a nařízení a nařízení vlády československé ze 9.4.1921, č. 211 Sb. z. a n.

- § 1 Obec je povinna zřídit pamětní obecní knihu s očíslovanými stránkami jejichž počet je na titulním listě potvrzen obecní radou.
- § 2 Účel pamětní knihy obecní = zachovati místní dějiny pro poučení budoucích.
- § 3 Obecní zastupitelstvo pověřuje úkolem kronikáře jednatele osvětové místní komise, učitele, archiváře a jiného, kterýž má k tomu schopnosti, zná místní poměry, má chuť k práci a zvlášť smysl pro pravdu.
- § 4 Stanoven rozvrh a rozsah látky a způsob zápisů.
- § 5 Kronikář zapisuje věrně, pravdivě za dozoru letopisecké komise. Má nárok na odměnu, jež určí obecní zastupitelstvo.
- § 6 Kronika budiž uschována na radnici a domů se nepůjčuje. Popsaná se uloží v obecním archivu.
- § 7 Letopiseckou komisi tvoří starosta a dva občané jmenovaní obecním zastupitelstvem. Komise dozírá na úpravu a zápisy v knize, nařizuje doplňky. V sporném případě rozhoduje obecní zastupitelstvo. Komise podá na konci každého roku zprávu obecnímu zastupitelstvu, má právo nedbalého kronikáře napomenouti a pak může obecní zastupitelstvo kronikáře jeho úkolu zbaviti a ustanoviti jiného.
- § 8 Do pamětní knihy obce mají právo nahlížeti jen členové letopisecké komise. Jiným osobám může povolit nahlédnouti obecní rada vyslechnuvší před tím kronikáře. Odpírali se toto povolení, může je udělit nadřízený úřad politický, pokud jde o účel studijní. V obou případech děje se nahlédnutí za dozoru kronikáře, jenž o tom vede zvláštní záznam.
- § 9 Pamětní kniha obecní budiž všeobecně přístupna v úřední místnosti aspoň jednou za tři roky po čtrnáct dní za sebou jdoucích, což se veřejně vyhlásí.
Do osmi dnů po uplynutí lhůty v odstavci 1 uvedené má každý občan právo navrhnouti věcný doplněk pro pamětní knihu obecní. O návrhu rozhodne obecní zastupitelstvo.
- § 10 Dozor nad vedením obecních pamětních knih má okresní školní inspektor bez povinnosti zkoumání zápisů.
Závady ve vedení, jež snad nemohou býti krátkou cestou odstraněny, hlásí okresní školní inspektor politickému úřadu, jenž zjedná nápravu.

Fotografie: O.Rokos - Zahrádka 1926, JSP.²³

²³ Na této stránce rukopisu je patrný otisk po nalepení druhé pohlednici, která však chybí.

Úvod

Usnesením místního zastupitelstva ze dne ²⁴ 1927 byl jsem já, František Hájek, učitel v Zahrádce, ustanoven kronikářem zdejší obce. Narodil jsem se v Zahrádce roku 1901 a po absolvování učitelského ústavu v Kutné Hoře vyučoval jsem v Píšti, ve Snětě, v Martinicích a od 1.9.1926 v Zahrádce.

Zápisy v pamětní knize za rok 1899 a 1900 učinil můj otec, toho času řídící učitel ve výslužbě. Zápisy za léta 1901 včetně 1927 jsem pořídil já dle pramenů místních (školní kroniky, protokolů obecního zastupitelstva, kroniky Sboru dobrovolných hasičů).

Městečko Zahrádka u Ledče (úřední název od roku ²⁵) leží v okrese ledečském. Na jihu hraničí s okresem humpoleckým, na západě řeka Želivka odděluje je od okresu dolnokralovického.

Politická obec Zahrádka u Ledče obsahuje tyto osady: Zahrádku, Staré Hamry, Dolní Paseky a Horní Paseky. Vlastní obec Zahrádka leží 382 m nad mořem v kotlině proti soutoku řeky Želivky s Dunickým potokem. Má podnebí mnohem příznivější než na příklad města Ledče a Světlá, jelikož jest se všech stran chráněna vypnulínami. “Ostrý” vzduch působí mnohým lidem přišedším (na příklad z Prahy) těžký dech a tělesnou únavu v prvních dnech pobytu.

Sněh leží na Pasekách o 14 dní déle než v údolí u řeky. Tak i sena, žně a jiné polní práce jsou zpožděny na blízkých kopcích rovněž o 14 dní.

Geologický nástin

Zahrádka jest obklopena na východě řadou kopců, vesměs skoro o 200 m výše položených. Pokud se týče geologického složení, tvoří základnu městečka aluviální hlíny, promísené někde jílem, štěrkem, pískem. Pod aluviem je místy diluvium, zvláště na sever na “návozech”. Název “v cihelně” svědčí, že tam dříve páleny cihly. Dosud v těchto místech vyskytuje se cihlářská hlína (místo, kde dnes stojí domky proti Dolnímu mlýnu). Štěrkovité a písečné nánosy s oblázky jsou hned pod vrstvou vrchní půdy “na návozech” jižních, což svědčí, že řeka Želivka v době poledové (čtvrtohory) meandrovala v těchto výších a posunula svoje koryto směrem k jihozápadu, což potvrzuje i náš geolog Václav Dědina.

Pod štěrky a diluviem je rula, ze které je budována většinou Českomoravská vysočina.

Ale již severovýchodně od Zahrádky za Božicí je spodek žulový, jenž tvoří kopec Melechov (709 m) na jehož svazích se prostírají Dolní a Horní Paseky a Hory. Soudí se, že rulová kůra našeho kraje byla nazvednuta sopečnou činností v dobách nejstarších. Místa tato podlila se žhavým obsahem nitra zemského. Obsah tento bez přístupu vzduchu změnil se v žulu. Rulový povlak pak, vydán účinkům povětrnosti, byl odplaven a zbyly nejtvrďší pně žulové - Melechov. Balvany žulové, nakupené za Božicí a v Žlabech, vznikly rozrušením (rozpraskáním) spodku žulového, z něhož zvětřalé části voda stačila odplaviti. Kopce “pasecké” obsahují pěknou žulu dvojslídnu dosti jemného zrna, ale “modrá” žula amfibolická s černou slídou objevuje se ve zdejších lomech v ojedinělých kusech obklopených žulou obyčejnou běloslídnu. Žula mezi Rejčkovem a Horními Pasekami je méněcenná, jelikož je hrubozrnná a obsahuje chlorid železa, čímž věci z ní zhotovené

²⁴ Kronikář datum neuvedl.

²⁵ Kronikář neuvedl.

mokvají, “rezatí.”

Celý náš kraj byl kdysi ve výši Melechova, Stražiště, Křemešníka, jež jako “suky” zůstaly svědeckými vrcholy v naší krajině.

Dnešní tvary údolí vymodelovaly vody Želivky a Trnávky, brázdily kraj, který vyhloubily a opět zanesly. Když severský ledovec (u nás kryl pouze Krkonoše) počal od okraje Čech ustupovati k severu (vlivem mírnějšího podnebí), uvolnil tím odtok jezer severočeských i celé naší sítě vodní. Tok řek se zbystřil, vlivem většího spádu počaly si vymílati svá údolní koryta do hloubky. Při posledním prohloubení říční soustavy Čech dostaly se vody až o 15 m níže, než je dnešní dno. Zvyšováním moře severního (vlastně poklesem Německa a Čech) zmírnil se spád řek, a proto údolí naše se spíše zanášejí, neboť klesání půdy trvá (Holandsko za 100 let o 17 cm). (Tím si snad vysvětlíme, že se přišlo v Papírně při kopání studny v hloubce pod výší dna řeky na oblázky. Pravděpodobně bylo koryto řeky v těchto místech hlubší než jest u nynějšího toku.)

V době křídové byl i náš kraj zalit mořem, ale voda odnesla usazeniny mořské. (Vápenec, jenž se vyskytuje u silnice za Kokrbem a u Kožlé je původu staršího.) V puklinách hornin (žula) vystupovaly vody křemičité i sloučeniny různých kovů, vyplnily tyto trhliny měnící jich obsah v rudné žíly, neb žíly křemenné a jiné. Nejznámější žíla křemenná v našem okolí je u Studenek, jež poskytuje křemen na šterk.

Po svazích vrchů zahrádeckých jsou všude roztroušeny balvany žulové, jež jsou obráběny místními kameníky. Největší lom je v Houpačkách nad stavením č. ²⁶ patřící Čenku Brzoňovi, jenž zaměstnává kamenickými pracemi až 40 dělníků. Tito zhotovují patníky, žlaby, kvádry, schody, pomníky a jiné. Většina těchto předmětů jest dopravována do Prahy. Jiný lom dávající pěknou žulu je pod vesnicí Podivicemi. Kol tohoto lomu směrem od Hor teče potůček, v jehož blízkosti se vyskytuje řídce dosti vzácný nerost “rutil”. (Kousky jeho se nacházejí tu a tam i jinde v polích.)

Vrchní půda na kopcích je ze žuly - písečná, v níž se daří velmi bramborám. U Zahrádky v údolí je půda rulová se spraší, humusem, zvláště úrodná (hojně živce).

Svědky starého průmyslu tohoto kraje jsou Pecký mlýn, mlýn v Kobylím důle a Staré Hamry. Železná ruda dovážena z Pekelska (u Sechova) k pecím vysokým, kdež stojí dnes Pecký mlýn. Zde se železná ruda tavia. Získaný kov vozen na Staré Hamry, kde se kování (kladiv) změnila litina v kujné železo. Starý náhon (vodní) dosud zachován, i zbytky jezu (dubové “jehly”). Toto kujné železo dopraveno do skladiště v Kobylím důle, kde nyní stojí mlýn.

V blízkosti Peckého mlýna u potoka nacházelo se značné množství kazivce. Tento byl sem dovážen v době, kdy v pecích tavia se ruda. (Bylo jej užíváno jako přísady.)

Květena

Kraj náš na květiny jest dosti chudý. Pro snazší přehled uvedena bude zde květena celých Čech a druhy zde se vyskytující označeny červeně²⁷.

Z doby poledové, druhy arktické: vrba zakrslá a la panská (Krkonoše), ostružník nízký či moruška (Krkonoše), všivec sudetský (Krkonoše), lomikámen sněžní. Alpský ledovec zatlačil k nám zimozel severní, woodsii severskou a jiné. V Čechách nezaledněných zachovány z doby třetihorní: četné mechy, kývor lékařský, rýt řepkovitý, křivatec český.

²⁶ Kronikář číslo neuvedl.

²⁷ Pro přepis kroniky byla k dispozici pouze černobílá kopie, proto barevné odlišení nemohlo být označeno.

Druhy obtočnové obklopují v mírném pásu květenu arktickou: jalovec, olše, kalina, maliník, jaterník trojlaločný, sasanka hajní, pižmovka, řeřisnice luční, sedmikvítek, chmel, borůvka, brusinka, hnilák, konvalinka, ostřice, kostřava ovčí, přeslička, kapradiny - kokořík široolistý, vousatka obecná - sasanka narcisolistá, stračka vysoká, meruzalka skalní, česnek hadí, lomikámen pižmový a jiné.

Fotografie: Most přes Želivku a mlýn Papírna

Zahrádka na Želivce. 10, Pardubická fotobromka. 1928

Partie na Želivce u Zahrádky (Brod u Třebelice pod Ježovem)

Druhy tundrovité: popelivka sibiřská, tavolník vrbolistý, některé ostřice, křipina trsnatá, kyhanka, klikva, suchopýr pošvatý, šicha obecná, blatnice horská, bříza trpasličí, vrba borůvkovitá.

Druhy evropské: jedle, smrk, buk, dub zimní a letní, habr, líska, jasan, klen, javor mléčný, babyka, lípa velkolistá a malolistá, olše lepkavá, vrba ušatá, jabloň lesní, trnka, ptačí zob, janovec, dříšťál, vaz, tis, šípky, ostružiníky, vřes (rázovitý prvek Evropy), strdivka níčí, jednokvětá, podsněžník, vstavač bezový, svízel lesní, plicník lékařský, dymnivka dutá, okrotice nachová, ptačinec velekvětý, hajní, hrachor chlumní a hajní; luční: ocún, vstavač osmahlý a mužský, zvonek rozkladitý, pcháč šedý, bedrník veliký, chrpa luční, chrastavec polní; pastvinné: pupava bílá, mochna jarní, kartouzek; vodní: rdest ostroлистý, šidlatka ostnoplodá; rašelinné: šášina rezavá, pětiprstka vonná; skalní: rozchodník skalní, jestřábník Schmidtův a dvojklný.

Jižní druhy (středozemní): kavýl Grafův a vláskovitý, kostřava sivá, oves tenký, kandík, psí zub, bělozářka liliová a větvitá, vstavač nachový, rudohlávek, locika modrá, rmen horský, suchokvět otevřený, zárazy, šalvěj luční, čistec přímý a německý, trýzel vonný, povázka ozimá, silenka hajní, máčka rolní, porostlík okrouhlolistý, kozinec bezlodyžný, hrachor úzkolistý, dřín, dub plstnatý a jiné.

Rostliny východní (z Panonie neb Ruska) udržely se hlavně v Polabí: kavýl pérovitý, ("vousy sv. Ivana"), kavýl tenkolistý, tomkovice jižní, zblochan hajní, ochmet, škvarda makolistá, locika dubolistá, rmen rakouský, ruský, pcháč uherský, mařinka sivá, pomněnka libovonná, divizna rakouská, koniklec luční, tařice skalní, brukev prodloužená, violka sivolistá, len žlutý, klokoč, čilimník rakouský, kozinec písečný, a jiné.

Druhy výhradně domácí: některé druhy jestřábníků (Bubákův), devětsil Kablíkové, huseník sudetský, muk krkonošský, mochna Opitzova, Hedrichova, škarda Velenovského, ostřice Velenovského.

Druhy všudybylné (kosmopolitické): hasivka orličí, plavuň jedlová, pastuší tobolka, lilek černý, žahavka menší, kakost rozeklaný, okřehek menší, orobinec úzkolistý a jiné.

Louky bažinné a kyselé: ostřice, suchopýr, šášina, vstavače, bezkolenec modrý, metlice trsnatá, pýchava bažinná, hrachor bahenní, violka slatinná, nízká, kokrhel úzkolistý, hořec obecný, žluťucha lesní, tolije a jiné.

Píščiny: pavínek, ovsíček vláskovitý, metlice křivolaká, hvozdík (slzičky) kropenatý, hasivky: tušalaj, ptačí zob, skalní mišpule, trnky, svídy.

Skalní útvary (Berounka, Vltava a jejich přítoky): pýchava modrá, mateřídouška raná, lomikámen vždyživý, trsnatý, mochna písečná, rozchodník bílý.

Vřesoviny: (trávy, vřesy) plavuně, třezalky, protěže, vemeník, čilimník, janovec a jiné.

Rašeliniště: rašelíník, sdružení mechová, klikva bahenní, rosnička okrouhlolistá a dlouholistá, ostřice.

V Hájku omylem zasázena (s ostatními stromky) kleč. Na stráni Ježovské proti “Hlídačům” roste divoce brambořík evropský.

Zvířena

Ze zvířat žijících v tomto kraji dlužno jmenovati lišku, kunu skalní, lesní, tchoře, hranostaje. I jezevec před několika lety byl zastřelen (u Podivic). Dále jsou to: kolčava, vydra, netopýr obecný, krtek, rejsek, ježek, veverka, křeček, sysel, hraboš polní, vodní, krysa pižmová (ondatra), potkan, zajíc, králík divoký, srnec (ročně 1 - 2 kusy zabloudí z lesů melechovských do “Hájku”). Z ptactva známa jest poštolka, krahulík, káně lesní, sova obecná, sýček, strakapúd menší, datel černý, žluna zelená, kukačka, ledňáček, rorýs obecný, pěnkava obecná, stehlík, zvonek, čížek, vrabec, hejl, strnad, křivonoska, skřivan polní, chocholouš, vlaštovka, jiřička, červenka, rehek zahradní, pěnice, konipas bílý, žlutý, střízlík, kos, drozd zpěvný, brávník, kvíčala, ťuhýk obecný, sýkora, špaček, vrána šedá, černá, kavka, straka, sojka, holub divoký, (hřivnák, doupňák), hrdlička divoká, bažant obecný, koroptev, křepelka, tetřívek, sluka lesní, bekasina, čejka, liska vodní, slípka zelenonohá, chřástal luční, kachna divoká, čírka vodní, potáplice.

Dějiny městečka

Dějiny městečka Zahrádky jsou stručně zaznamenány v 1. díle této knihy. Historických pramenů v archivu obecním, školním téměř není. V městském úřadě jsou uloženy 3 listiny pergamenové a pečetěmi opatřené, jež jednají o trzích městečka Zahrádky. První jest vydána císařovnou Marií Teresií 6. června roku 1774, druhá císařem Josefem II. 19. června 1783 a třetí za císaře Františka I. dne 21. února roku 1794.

Živnostenské společenstvo chová u sebe knihy “cechu krejčovského a postřihačského”:

- 1.) “Zápis o založení cechu krejčovského a postřihačského”;
- 2.) “Cechovní artikule” (schválené císařem Karlem VI., vydané roku 1739);
- 3.) “Seznam mistrů, tovaryšů, učedníků” a různé protokoly od roku 1814 - 1841 a t.d. (cech krejčovský založen dne 4. června 1709).

Charakteristickou je smlouva kupní týkající se Papírny z roku 1776, jejíž originál německy psaný jest majetkem mlynáře pana Karla Navrátila. Uvádím překlad:

“Dne 23. února roku 1776 byla mezi vysokou říšskou hraběcí Karla Josefa palmskou vrchností čechtickou hospodářským úřadem a dosud poddaným papírníkem Janem Machotkou za svědectví primátora městečka Zahrádky Antonína Mareše a obecního staršího Jana Mareše následující prodejní smlouva neodvolatelná k dodržení až do vrchnostenského schválení dobrovolně učiněna a uzavřena.

1. Jmenovaný vysoký říšský hraběcí hospodářský úřad přenechává v městečku Zahrádce dosud vrchnostenskou papírnu Janu Machotkovi, jeho dědicům a nástupcům se všemi při ní se nalézajícími inventárními předměty bez výjimky - též k ní přidělené pozemky pod 14 strychů polí, zahrádky a pod 2 vozy louky jak takových od pachtýřů užíváno bylo neb nazývati se mohli dědičně a do vlastnictví při konané dražbě za kupní cenu 450 fl. renských.

2. Kupec povinen bude nejen při zřízení tohoto kontraktu 100 fl. ren. a při obdržení této papírny o sv. Jiří jiných 125 fl. ren. ihned hotově a ostatně 225 fl. ren., ale ve lhůtách ročních do úplného zaplacení každoročně po 30 fl. ren., t.j. při sv. Jiří po 15 fl. ren. a sv. Havlu též 15 fl. ren. bez odporu zapraviti, nýbrž též každoročně činži z papírny samých 180 fl. ren. Dále z potoka Želivky potoční a porybní poplatek 8 fl. ren. sumou 188 fl. ren. a sice čtvrtletně 47 fl. ren. ve vrchnostenském důchodu zapraviti jakož i všechny opravy a nutné stavební výlohy papírny na svůj náklad nésti, stroje v papírně a budovy bez zatížení

vrchnosti po všechny časy v dobrém stavu udržovati.

3. Naproti tomu vrchnostenský hospodářský úřad jez, vodní náhon nad i pod koly, potřebné vantroky a lednici s ledními stolicemi vždy udržovati a v případě potřeby nové zříditi se zavazuje.

Majitel jest povinen vždy pilný zřetel míti, by včas upozornil úřad na nutnosti oprav, by tak větším škodám bylo zabráněno. V případě, že by byl v této příčině nedbalý a lehkomyšlný, musí polovinu škody hraditi.

4. Vrchnost kupci krátké i dlouhé dříví potřebné ke strojům a budovám ve vrchnostenských lesích za sníženou cenu přenechá. 4 kusy osekaných trámů a 6 kusů výřezků mu bezplatně hned ponechává.

5. Kupec povždy povinen bude všechny k této papírně se vztahující dávky a povinnosti jako: mastný krejcar z porážky, živnostenský příspěvek a t.d. zapravovati, a všech nepřístojností cizího piva, kořalky nebrati než od vrchností přidělených. Veškerou potřebu (jak od dosavadních pachtýřů se dalo) z vrchnostenského úřadu v běžné ceně bráti a ročně 4 měřice dobrého domácího popele za plat do vrchnostenské flusárny odvésti. U sebe žádných podezřelých lidí nepřechovávat, při pravém katolickém náboženství trvati, nevěrecké knihy a nevěrce u sebe neskrývati.

6. Kupci inventář u této papírny se nalézajících příslušenství, jmenovitý popis jich i příslušných pozemků při převzetí vydán bude.

7. Vrchnost v případě opětne prodeje papírny si vyhrazuje, že nesmí býti prodána bez jejího vědomí a svolení a popředního práva kupního.

Vše věrně a bezelstně!

Kontrakt tento od obou stran za souhlasu do knih
gruntovních byl vtělen.”

Zkazky

Dle temného ústního podání prostírala se prý Zahrádka ves 1/2 hodiny východně v nynějším lese Spálensku. Po vyhoření osady přesídlili tehdejší obyvatelé do údolí řeky Želivky. Stupňovité klesání půdy Spálenska má připomínati meze dřívějších polí.

První stavení v Zahrádce bylo v místech nynějšího č.p. 53 (majitel Josef Štecher).

Na místě obecního domu č.p.104 (chudobinec) stával prý “panský dvůr”. U domu jest studna zvaná “panská studně”.

Hostinec č.p. 81 je starý zájezdní hostinec, kterým vedla cesta od Želiva k Ledči.

Domněnkou asi jest, že název Bošice vznikl z Božice, božiště.

U “Kočičího zámku” bývalo stínadlo - dle pověsti.

Revidoval:
Knob F.
okresní školní inspektor
27.5.1929.

Rok 1928

Události

Zdejšího občana Čeňka Brzoně, mistra kamenického, stihlo na jaře neštěstí. V týdnu zabili se mu dva synové. Prvý zaměstnán byl u svého otce. Večer při jízdě na kole z Hněvkovic k Ledči narazil hlavou na sloup telegrafního vedení tak nešťastně, že nenabýv vůbec vědomí, zemřel v nemocnici, kamž byl ihned převezen. Druhý syn, absolvent sochařské školy v Hořicích, byl ředitelem lomů v Písku. Když jej stihla zpráva o smrti bratrově, jel v sobotu na motocyklu domů. Na silnici mezi Píští a Vranicí narazil na kamenný sloup tak, že zůstal ležeti s roztržštěnou lebkou. Přes okamžitou lékařskou pomoc, kterou mu poskytl pan MUDr. Jan Provazník ze Zahrádky, zemřel při dopravě do Zahrádky. (Někteří lidé se domnívají, že toto poslední neštěstí zavinilo značné množství chroustů, kteří se večer v květnu vznášeli jako mraky nad silničními alejemi.)

Na květnou neděli spadl ve mlýně p. Karla Navrátila do "otrub" mlynářský pomocník syn Čecha v Rusku žijícího. Ač byl hned vytažen a lékařsky ošetřen, nebyl k životu přiveden. Otec poslal jej do Čech na zkušenou.

Živelné pohromy

Po neobyčejně mrazivých dnech 1., 2. a 3. ledna nastalo dosti značné oteplení. Zvláštní úkaz, snad jinde málo známý, je "tržštění" vody. Za mrazivého větru (severozápadního) tvoří se na jeze (p. Navrátila) led jako hráz, takže voda nemůže přes stav přetékat a vystupuje ze břehů. Tento případ se opakoval letošní zimy několikrát. Na řece utvořil se led, který v březnu klidně za malé vody odplul. Teprve pak přibývalo značně vody a tento vysoký stav udržel se po celý týden. Soudí se, že toto velké množství vypouštěno bylo z údolní přehrady u Želiva. Stav vody skoro po celý rok byl nízký, zvláště na podzim. Menší povodeň byla v červnu. Jaro bylo studené a suché, rovněž léto bylo suché. Podzim byl teplý, příjemný. Na konci listopadu byla zaznamenána teplota vzduchu +34°C. Růže kvetly až do prosince, kdy nalezeny byly ještě hříby. 10. prosince kvetl blatouch, keře, zvláště šefík, nalévaly se pupeny jako na jaře.

Úroda

Úroda tohoto roku byla pěkná. Zvláště bramborů se nad očekávání mnoho urodilo. Suchem zničena zelenina, zvláště zelí.

Ceny výrobků a plodin

Ceny plodin nedoznaly zvláštních změn. Za 1 q žita placeno 160 Kč; za pšenici 200 Kč; ječmen 160 Kč, oves 140 Kč; za 1 kg jetelového semene 8 Kč, 1 kg hrachu 3,20 Kč, 1 kg mouky bílé 3,40 Kč, 1 kg krupky 3 – 4 Kč, 1 kg krupice 3,50 Kč, 1 kg sádla 20 Kč, 1 kg masa hovězího 12 Kč, 1 kg masa vepřového 16 (14) Kč, 1 kg masa telecího 12 Kč, 1 kg masa skopového 8 – 10 Kč, a 1 kg loje placeno 10 – 12 Kč. 1 kg cukru stál 6,30 Kč, 1 kg sody 1,40 Kč, 1 kg soli 2 Kč, 1 kg mýdla 8 – 10 Kč, 1 m³ dříví palivového 40 Kč – 67 Kč, 1 m³ dříví stavebního 160 – 240 Kč. Za cihly (1 000 kusů) placeno 420 Kč, za 1 000 kusů tašek cementových 700 Kč, za 1 m² eternitu 16 – 21 Kč.

Obecní jmění

Školní rozpočet činí	10 825 Kč
Obec Dolní Rápotice hradí (i přiškolené osady) částku	<u>1 527 Kč</u>
Zbývá obnos	9 928 Kč,

což činí 192 % školních přírážek.

Obecní rozpočet činí 61 928 Kč, úhrada jest 50 197 Kč. Schodek 11 073 Kč jest hrazen 140% činžovní daně a 193 % k ostatním daním.

V roce 1928 vyplatila obec: chudým a podpory potřebným celkem částku 6 900,39 Kč

Obecním zřízencům vyplaceno: ponocnému	865 Kč
lesním hajným	2 280 Kč
polním hajným	640 Kč
obecnímu tajemníkovi ve výslužbě	8 604 Kč
obecnímu strážníkovi	3 802 Kč
na vydržování kancelářské síly	2 700 Kč

Celkový příjem činil 134 674,96 Kč. Odečteme-li příjem z obecních pozemků (lesů a polí) v obnosu 42 035,09 Kč, zbývá částka 92 639,87 Kč.

Fotografie: Zahrádka na Želivce. 8, Pardubická fotobromka, 1928

Zahrádka: Partie u mlýna: 6, Pardubická fotobromka, 1928

Osev polí, sklizeň

Osev jarního obilí děl se dosti opožděně pro značnou zimu. Polní plodiny sklizeny za pěkné pohody. Podzimní polní práce kol 15. září začaly. Brambory sklizeny za suchého počasí, podzimní setí skončeno dříve než roku předešlého. Jablek i švestek urodilo se nepatrně, neboť mrazy zničily květy. Višně a hrušek sklizeno průměrně.

Polní a lesní hospodářství

Polní i lesní hospodářství je v dobrém stavu. Hospodáři hnojí pole umělými hnojivy, a pečlivě půdu obdělávají. Obilí jest většinou seto secími stroji. Ač bylo tohoto roku značně sucho, vytěžilo se na 1 ha pozemku (vlhčí pozemek) 300 q brambor, nebo 35 q pšenice, 35 q žita. Obecní lesy o výměře 186 ha 11 a 87 m² poskytují obci značných příjmů. (Letos utrženo za dříví 37 384 Kč.) Kromě lesů jest majitelem polí o výměře 28 ha 68 a 5 m² a luk o výměře 13 ha 73 a 99 m². Celková výměra obecních pozemků (i s pastvinami) = 307,4011 ha. (Nájemné z obecních pozemků činilo kol 15 000 Kč, výnos z pronájmu višně 894 Kč.)

Chov dobytka

Chov dobytka není na zvláštní výši. Snad v každém i menším hospodářství vykrmují vepře. (V listopadu bylo dosti případů červenky, již vepřový dobytek onemocněl.)

Honitba

Nájemcem honitby jest pan Karel Fialka, rolník v Zahrádce. Roční nájemné v tomto období činí 950 Kč. (Dříve 150 Kč – 200 Kč.)

Zajíců bylo celkem málo, koroptví se mnoho vyvedlo. V zimě bylo placeno za 1 pár koroptví až 14 Kč, za zajíce 8 Kč – 10 Kč, za 1 kg. Veverek bylo méně než v roce předešlém.

Úbytek způsobila značná poptávka po veverčích kůžích, za něž placeno 16 Kč – 19 Kč za kus. Před lety (zvláště za války) vyskytovalo se v řece mnoho krys pižmových (ondater). Nyní se objevují zřídka. Kůže ondater prodávána po 50 Kč.

Průmysl

Největší průmyslové podniky jsou u nás mlýny a sice “Dolní mlýn” p. Františka Valcháře a “Horní mlýn” Papírna zvaný, majetek p. Karla Navrátila. Dolní mlýn, postaven v roce 1928, má 3 “stolice”, stroje poháněny vodní turbinou. Týž mlýn dodává elektrický proud na osvětlení městečka. Ve mlýně “Papírně” jsou stroje poháněny vodní turbinou. Přestavba mlýna jest projektována na rok 1929. Na pile jsou zaměstnáni 2 dělníci. Na pozemku p. Navrátila stojí cementárna stavitele z Ledče p. Františka Vorlíčka. 3 – 4 dělníci vyrobí ročně as 60 000 tašek cementových. Ve větším rozsahu pracuje strojírna p. Václava Fialky, v níž časem zaměstnáno až 20 osob (dělníci a učedníci). Vyráběny jsou ponejvíce mláticí stroje a řezačky, prodávány benzínové motory. Obuvníci p. František Hájek a Vincenc Hájek vyvážejí svoje výrobky na trhy do okolních měst. Podobně tak činí kožišníci p. Filip Machotka a František Belada, kloboučník p. Václav Pašek, krejčí p. Josef Říha starší.

Obyvatelstvo a úmrtnost

Dle sčítání lidu v roce 1921 má obec Zahrádka 1 187 osob. V roce 1928 zemřelo 19 osob (12 mužů, 7 žen).

V létě jest naše městečko navštíveno lidmi z měst, kteří zde tráví svůj volný čas. Pěkný ráz krajiny, řeka a lesy je sem vábí v počtu as 50. Z Ameriky na léto přijela pí. (M. Dvořáková) Holadová. Z Paříže zavítali do Zahrádky zdejší rodáci bratři Karel a Josef Wasserbauerové.

Výživa lidu

Místní obyvatelé jsou malozemědělci a živnostníky. Letošního roku byli mnozí zaměstnáni (jako dělníci) na stavbě “Dolního mlýna”. Značný počet dělníků (“přidavačů”) a zedníků jezdilo na práci do Prahy. Na podzim odjelo do cukrovaru pracovat 13 mužů. Jako každoročně vrátili se po 5 – 6 nedělích s našetřenými penězi. Borůvky a houby neposkytly lidu letos zvláštní obživy. (Nejvíce borůvek a jedlých hub se vyváželo (do Německa) před 15 lety. Tehdy pan Eduard Herman vypravoval zásilku zmíněného zboží o váze 7 – 8 q denně.)

Živnosti

Letos vznikly as 3 nové živnosti: dámské krejčovství pí Anny Urbanové, zelinářství p. Karla Blažejovského a sedlářství p. Dvořáka Josefa.

Živnostníci jsou sdružení v Živnostenském společenstvu. V roce 1928 zvolen předsedou (po p. Emanuelu Lhotkovi, hostinském) pan Josef Rýdl, dámský krejčí, jednatelem pan Filip Machotka, kožišník.

Chudinství

O místní nemajetné a práce neschopné osoby postaráno je v obecním domě (chudobinci). Ve třech místnostech bydlí 17 osob (mužů a žen). Mimo přístřeší poskytuje jim obec něco dříví na otop i peněžitou podporu.

Zdravotnictví

Obvodním lékařem jest pan MUDr. Jan Provazník. Narodil se 7. listopadu 1869 v Březových Horách, okres Příbram. Po studiích působil jako lékař ve Všeobecné nemocnici v Praze (roku 1894). Zde vytrval 2 a 3/4 roku, 1 rok provozoval lékařskou praxi jako obecní

lékař v Košetících, 1 rok byl továrním lékařem v Zákolanech a od roku 1899 působí v Zahrádce.

Porodní asistentkou je pí Marie Moravcová.

Kultura

Zdejší obecná škola jest smíšená čtyřtřídní s pobočkou. Na podzim byla pobočka zrušena, ale na jaře opět povolena. Řídícím učitelem byl jmenován v roce 1927 – 1928 pan František Kubík, dřívější správce školy v Ježově. Jest rodákem zahrádeckým a před lety působil jako učitel na zdejší škole. Ostatní učitelé: p. Jaroslav Hájek, František Hájek, sl. Anna Kholová, p. František Vaněk. Učitelkou ženských ručních prací jest slečna Marie Brandejská. Náboženství římsko-katolické vyučuje místní farář pan Emanuel Ullrich, náboženství československé farář pan Václav Zdražila z Ledče. Přechodně jako učitelky (literatury) působili zde sl. Milada Zelená a sl. Jarmila Medková.

Živnostenská škola pokračovací zřízena roku 1925.

Na škole působí učitelé p. Jaroslav Hájek a František Hájek. Do II. ročníku bylo zapsáno 15 učňů.

V létě byl uspořádán pro dámské krejčí střihačský kurz. Účast byla nepatrná.

Z místních spolků nutno uvést: Národní Jednotu Pošumavskou, Sbor dobrovolných hasičů, Rolnicko – řemeslnickou besedu, Místní osvětovou komisi, Československý Červený kříž a Tělocvičnou jednotu “Sokol”. Poslední spolek vyvinuje největší osvětovou činnost. Starostou jest pan Václav Cafourek, soukromník, jenž mnoho let žil v Americe. Místostarostou je pan František Olišar, obuvník; jednatelem pan František Kubík, řídící učitel. Náčelníkem jest pan František Vaněk, učitel, náčelní slečna Zdenka Kubíková.

V říjnu uspořádala Tělocvičná jednota “Sokol” slavnost “Vzpomínku padlým vojínům ve světové válce”. Vzpomenuto každého jednotlivce, příslušníka obce zdejší. Řídící učitel pan František Kubík ve své řeči vyzvedl význam našich legionářů, mezi jejich řady hlásili se i příslušníci naši: František Bušek, František Bělohradský, Josef Bělohradský, Josef Venclík, František Bělohradský mladší, Antonín Říha, Nekola, Josef Veselý, František Fučík, František Novák.

Bušek František, narozen 27.2.1882. Na italské frontě přešel k Italům, vstoupil do československých legií – střelecký pluk 31. Jako legionář byl Rakušany zajat a 16.6.1918 u Conegliano popraven.

Bělohradský František mladší, (syn Václava a Boženy Bělohradských) zemřel po útrapách válečných v Zahrádce jako ruský legionář.

František Kluch, narozen 10.7.1897, narukoval 15.10.1919. Raněn v bojích na Slovensku roku 1919. Zemřel následkem útrap válečných 20.12.1924 na Horních Pasekách.

Karel Cizner, narozen 16.7.1877. Narukoval 15.11.1915, zemřel 3.12.1915 v Kaniži v Uhrách.

Jan Hůla, zemřel 15.9.1916.

František Machotka, narozen 28.2.1885, padl 30.12.1917, pochován v Berii v Itálii.

Jan Veselý, narozen 29.11.1872. Narukoval 9.9.1914. Padl 5. - 6.7. na ruském bojišti.

Josef Veselý, narozen 1. ledna 1897, narukoval v červnu roku 1916. Zemřel v Praze 20.6.1920.

Josef Jelínek, narozen 3.8.1876, rukoval 15.5.1915. Propuštěn zemřel 9.7.1918 v Zahrádce.

František Novák, narozen 2.5.1884. Rukoval 26.7.1914. Zajat na ruské frontě.

Nezvěstný.

František Hlavatý, narozen 1897, padl na italském bojišti 21.6.191²⁸. Pochován v Brelandě.

Josef Vinický, narozen 1895, narukoval v roce 1914, padl roku 1916.

Jan Zelenka, narozen 18.7.1872, rukoval roku 1914. Zemřel 15.2.1916. Pochován v Bělehradě.

Jan Smejkal, narozen roku 1897, rukoval roku 1916 do Egeru. Padl 4.4.1917 na italské frontě.

Antonín Martinů, narozen 12.2.1882, rukoval 16.8.1915. Zemřel v Olomouci 25.3.1917.

Antonín Dvořák ("Bezruký"), narozen 7.5.1879. Zemřel v Zahrádce 15.6.1918.

Václav Šanda, narozen roku 1895. Zemřel 23.8.1917. Pochován na Monte Santo.

Veselý Antonín, padl 3.10.1916 na ruském bojišti u Dubravy.

Josef Kasal, narozen 23.3.1899. Zemřel po válečných útrapách 21.4.1918 v Zahrádce.

Slavnost 28. října pořádaly všechny spolky, hlavně "Sokol", pod protektorátem místní obce. Průvod vyšel za zvuků hudby od "Dolního mlýna", ubíral se směrem po "Malé Straně" vzhůru k "vinopalně" (hostinec p. Viléma Myslíka), po silnici opět dolů na náměstí, kdež se zastavil před radnicí. Tam o významu 28. října 1928 promluvil pan Karel Cafourek, zdejší rodák, toho času redaktor v Praze. Odpoledne konána v místnosti "Sokola" "veselice" pro děti. Večer pořádána taneční zábava pro dospělé. V předvečer 28. října sehráli členové "Sokola" veselohru ("Já se ženit nebudu").

Městský úřad, byv vyzván Okresní péčí o mládež v Ledči, zřídil na náměstí "vánoční strom republiky". Jeho planoucí světla mají připomínati všem lidem, že tisíce chudých dětí také se těší na vánoce a že radost těchto může být splněna i nepatrným dárkem, který bez velkých obětí může každý poskytnouti.

Místní obec přispěla částkou 200 Kč na postavení a osvětlení tohoto stromu. Sběrka v podkladně u vánočního stromu činila celkem obnos 139 Kč, jenž zaslán Okresní péčí o mládež.

Spolek Československého Červeného kříže byl obnoven. Předsedou je p. MUDr. Jan Provazník, jednatelem p. Václav Jahelka, vrchní četnický strážmistr ve výslužbě. Dorost Československého Červeného kříže konal o velikonočních mírovou slavnost. Po katastrofě na Poříčí v Praze vykonána dorostem Československého Červeného kříže sbírka po domech ve prospěch pozůstalých po nešťastných obětech. (V Praze se zřítla novostavba a pohřbila na 45 dělníků tam zaměstnaných.) Spolek Rolnicko - řemeslnická beseda zakoupila pro školu uhlí a podobně zprostředkovala koupi vápna a umělých hnojiv.

Sbor dobrovolných hasičů neměl celkem větší činnosti proti dřívějšímu roku. Na schůzích sboru hasičského bylo živě rokováno o pořízení motorové stříkačky a zřízení vodních nádrží, by v případě požáru nebyl nedostatek vody. Velitelem místního sboru hasičského je p. František Rojka, pokladníkem p. Otto Rokos, obchodník, jednatelem p. František Kubík, řídící učitel, jenž je činným též jako okrskový dozorce.

Život náboženský

Život náboženský je již dosti klidný. Oslava Husova konána všemi místními spolky. V předvečer svátku M. J. Husi uspořádán lampiónový průvod městečkem a na blízkém kopci Kokrbejku současně zapálena hranice dříví. ("Hranice Husovy" se pálívaly více než před 30,

²⁸ Kronikář neuved úplný letopočet.

40 roky skoro každoročně, od roku 1918 pravidelně konány oslavy.)

(Průvod se ubíral s náměstí směrem dolů, pod školou zabočil směrem po Malé Straně vzhůru a po silnici sešel opět na náměstí před radnicí.) Na náměstí ke shromážděným promluvil o významu Husově redaktor Hlasů od Želivky a Sázavy p. J. F. Olša. Následující neděle konána Husova pout u Křížné studánky. Úkony církve československé vykonává farář p. Václav Zdražila z Ledče, náboženské úkony církve římsko-katolické koná farář p. Emanuel Ullrich (ze Zahrádky).

Volby

Na podzim konány volby do okresního a zemského zastupitelstva. Předvolební agitace různých osob neměla as velkého vlivu, neboť se voličstvo rozvrstvilo opět tak, jako při poslední volbě do obcí.

Výsledek voleb jeví se takto:

Strana československá socialistická:	do okr. zast.: 71 hl., do zemského zast.: 86 hl.
Strana sociálně demokratická:	do okr. zast.: 91 hl., do zemského zast.: 80 hl.
Strana komunistická:	do okr. zast.: 43 hl., do zemského zast.: 46 hl.
Strana lidová:	do okr. zast.: 164 hl., do zemského zast.: 138 hl.
Strana republikánská (agrární):	do okr. zast.: 104 hl., do zemského zast.: 116 hl.
Strana národně demokratická:	do okr. zast.: 10 hl., do zemského zast.: 10 hl.
Strana živnostenská:	do okr. zast.: 16 hl., do zemského zast.: 23 hl.

Do okresního zastupitelstva mělo voliti 590 voličů, (277 mužů, 313 žen). Volby vykonalo 520 voličů (257 mužů, 263 žen). Do zemského zastupitelstva mělo voliti 596 voličů (282 mužů, 314 žen). Volbu vykonalo 518 voličů (256 mužů, 262 ženy). Sečteme-li hlasy stran socialistických a proti nim postavíme hlasy stran druhých, poměr 8:10 jest zachován jako dříve.

Pěšiny za sady

Někteří občané se pokusili o zrušení pěšin za sady na severní straně městečka. Tento úmysl však na některých místech narazil na odpor, čímž snaha pěšiny zrušiti byla zmařena.

Obecní funkcionáři

V posledních volbách starostou obce zvolen (ze strany československé lidové) pan František Vocásek, řezník a uzenář. Náměstkem zvolen pan Jindřich Rojka, hostinský, (za stranu československou socialistickou). Radními zvoleni páni: Bohumil Brýdl, obecní tajemník, v.v. (strana sociálně demokratická), Josef Janeček, listonoš (strana československá socialistická) a Josef Rýdl, dámský krejčí (strana československá lidová).

Pokladníkem obecním i místní školní rady je pan Bělohradský Václav, domkář č. 113.

Službu kancelářskou vykonává pan Václav Jahelka, vrchní četnický strážmistr v.v. Známe je pečlivostí a přesností ve službě. Okresním funkcionářem jest pan Emanuel Ullrich, farář. Při posledních volbách opět byl zvolen členem okresního výboru.

Obecním starostou - jak již podotčeno - zvolen 5.5. 1926 pan František Vocásek. Starostenský úřad převzal jako náměstek po p. Josefu Halíkovi, učiteli, jenž byl starostou od roku 1923 do srpna 1926, kdy přesídlil do Hrádku u Nechanic jako správce tamější obecní školy. Před ním obecním starostou od roku 1919 byl pan Josef Vrána, rolník, před rokem 1919 pan František Dvořák.

Požár

V prosinci dne 24. roku 1927 vypukl o 5. hodině ranní požár ve mlýně Františka Valcháře. Ve dvou hodinách lehly popelem chlévy, pila, mlýnice, turbina a část obytného stavení. Přispěchavší hasičské sbory nemohly oheň zdolati. Škoda způsobená požárem činila as 1 000 000 Kč a kryta jen částečně pojištěním. Mlýn postaven do srpna příštího roku.

Komunikace

Motocyklu v Zahrádce nejdříve užíval p. František Valchář, mlynář. Automobil zakoupil na jaře p. Karel Navrátil, mlynář, motocykl s přívěsným vozíkem p. Emanuel Ullrich, farář. (V roce 1927 na jaře po 3 měsíce vozil poštu do Ledče k tomu účelu upraveným nákladním vozem pan Matěj Slavětínský.)

Poštovní úřad

V roce 1928 na podzim telefonicky spojen poštovní úřad v Zahrádce s poštovním úřadem v Ledči. Naše obec přispěla na zřízení tohoto telefonního vedení částkou 15 840 Kč. Správu místního poštovního úřadu vede poštmistrová paní Herma Elsnerová. Pomocné práce kancelářské vykonává její manžel pan Oskar Elsner.

Listonoši jsou pan Josef Janeček, (obvod Ježov, Vranice, Píšť, Vojslavice, Koberovice), František Svoboda (obvod Snět, Blažejovice, Vítonice, Martinice, Šetějovice), František Pešek (obvod Horní Paseky, Rejčkov, Dobrá Voda, Kamenná Lhota) a Antonín Říha, legionář, (obvod Zahrádka, Dolní Rápotice, Hojanovice, Dolní Paseky). Pro poštu do Ledče dojíždí jednou denně povozem p. Antonín Slavětínský, syn Matěje Slavětínského, jenž po dlouhá léta do Ledče za tím účelem jezdíval.

Četnictvo

Od roku 1905 (28.12.) jako četnický strážmistr působil pan Václav Jahelka, jenž po roce 1915, kdy zřízena stanice o 2 mužích, byl velitelem četnické stanice. V roce 1920 zřízena stanice četnická o 3 mužích. Po odchodu do výslužby pana Václava Jahelky vystřídal se na místě velitele četnické stanice několik četnických strážmistrů, kteří byli ze služebních důvodů opět ze Zahrádky přeloženi. Posádka četnická v roce 1928 zredukována na stanici o 2 mužích. Po více let působil zde četnický strážmistr pan Petr Smaha.

Obecní zřizenci

Obecním strážníkem jest od roku 1904 p. Adolf Bukvář, narozen roku 1873. Ponocným jest p. Václav Sadílek, domkář. Jako lesní hajní po dlouhá léta jsou p. Josef Olišar a Ryšavý Karel. Polním hajným jest p. František Severa, krejčí.

Občanská záložna

Občanská záložna zřízena v roce 1891. Předsedou byl p. Čeněk Kostka, řídící učitel v.v., pokladníkem p. František Rokos, obchodník, kontrolorem p. Karel Pokorný, hostinský č. 62. Nyní ředitelem jest p. MUDr. Jan Provazník, pokladníkem p. Augustin Rokos, obchodník, kontrolorem p. František Olišar, obuvník. 1. ledna 1928 čítá záložna 273 členy a 400 vkladatelů.

Fotografie: Zahrádka na Želivce. 4., Pardubická fotobromka, 1928

Zahrádka na Želivce. 2., Pardubická fotobromka, 1928

Rok 1929

Měsíc leden ohlásil se příchodem krutých mrazů a sněhových vánic. Sněhu hned počátkem ledna napadlo na 40 cm výšky. Mnoho sněhu připadlo ve dnech 16. – 19. ledna. Pak následovala zima mírnější, ale dne 1. a 2. února klesla rtuť v teploměru na -30°C , a 3. února dokonce na -32°C . Následky tak kruté zimy se ihned dostavily: drůbež mrzla na kurnících, dobytek i v teplých chlévech mrazem ojiněn, a v několika případech (ve špatně opatřených chlévech) i zmrzl (v Dolním Městě). Největší mráz byl pak dne 10. a 11. února: -36°C . 12. února mráz opět polevil skoro o 10°C .

Lidé zakoušeli mnoho zimy. Ti, kteří neměli velkých zásob dříví, byli nuceni vydati se saněmi do lesa, aby dříví opatřili. Teprve 20. února, od vánoc poprvé, se trochu oteplilo: sníh tál nepatrně na střechách. Pak následovaly opět mrazy kol -20°C .

Stěny budov byly silně promrzlé. Ve škole po celý den okna zamrzlá, přesporní děti nechodily do školy. V důsledku těchto krutých mrazů nařídilo Ministerstvo školství a národní osvěty zastavení vyučování na všech školách od 18. února do 1. března (v zájmu zdraví dítěte a v některých místech pro nedostatek uhlí). 24. a 25. února padá rozmoklý sníh, 7. března opět po dlouhé době trochu ve dne taje. Tento stav trvá až do 21. března. Slunce ve dne příjemně hřeje, sníh rozpouští, v noci je mráz. Účinky tak silných mrazů bez oblev byly nejlépe znatelný na řece. Na mělkých místech voda promrzlá až na dno a ledy byly silné až 1 m a více. Byly obavy z náhlého vodního přívalu, kdy ledy takové síly by způsobily škody, jichž si ani nedovedeme dobře představit. Proto s napětím bylo čekáno na odchod ledu. 23. března více tálo, vody v řece přibýlo, až vystoupila ze břehů. Připravovalo se k odchodu ledů. V neděli (24.3.) nad mostem na “Koňské jámě” utvořila se zástava ledová, kterou nutno odstraniti tak, jako pod Dolním mlýnem, odstřelováním. Ledy pak odešly klidně, za malé vody, která skoro ani ze břehů nevystoupila, dne 29. března.

Následuje bezdeštný měsíc duben, mrazivý. Trávníčky na nepatrných místech se zelenají, zahrady smutně vyhlížejí – stromy mrazem zhynulé se nezelenají. Rolníci mohou do pole vyjíždět na práci až koncem dubna. Pak léto je suché za značné teploty až $+36^{\circ}\text{C}$. Ve čtvrtek 4. července po velkém vedru zatáhla se k večeru obloha mraky a po šesté hodině nastal vítr neobyčejné prudkosti. Stromy zohýbány k zemi, některé vyvráceny ze země i s kořeny. Místy vítr odnesl krytinu se střech, dřevěné kůlny a podobné pokácel. Na polích jetele v kupách rozmeteny o několik set kroků s místa dále. Po větru následoval chvíli déšť bez bouřky. Lidé nachvat ještě v noci činí opatření na poškozených střechách proti dešti. (Druhého dne jezdilo do Zahrádky z okolí mnoho povozů pro tašky do cementárny.)

14.III. 1930
Kubík František
řídící učitel

Revidoval
29. listopadu 1930
Knob František
okresní školní inspektor

Následoval suchý, bezdeštný rok. Sklizeň všech polních plodin dala se za velmi příznivého počasí. Nad očekávání se urodilo brambor. Následkem krutých mrazů zničeno ovocné stromoví. Na Dolních i Horních Pasekách však bylo dosti třešní a švestek. Mnoho stromů se na jaře zazelenalo, ale jen na krátko. Brzo listí uvadlo a strom hynul, až uschl. Žalostný pohled skýtaly stráně habrové a bukové v “Dubinkách” na “Stádlech”, i pod “Dolním mlýnem” stráně za řekou. Ceny výrobků z obilí byly skoro na stejné výši jako v roce minulém.

Obecní rozpočet na rok 1930 sestaven takto:

Úhrn řádné potřeby činí	Kč	83 020,-
<u>Úhrn řádné úhrady činí</u>	<u>Kč</u>	<u>60 565,-</u>
Schodek řádného rozpočtu činí	Kč	22 455,-

Ku hrazení tohoto schodku byly vypsány obecní přirážky, a to

140 % k dani činžovní;
262 % k ostatním daním.

Rozpočtová rozvaha mimořádná na rok 1930:

Úhrn mimořádné potřeby činí	Kč	200 000,-
<u>Úhrn mimořádné úhrady výpůjčkou činí</u>	<u>Kč</u>	<u>200 000,-</u>
Schodek mimořádného rozpočtu činí	Kč	---

Na Horních Pasekách bylo nutno upravovati cesty ještě z jara sněhem zaváté. Cesty projety a na některých místech dělníky proházeny. Některé javory podél silnice vedoucí od hřbitova Zahrádky k Hojanovicům promrzly. Stromy ty poskytovaly v létě příjemného stínu a krásně se vyjímal celá alej pěkně urostlých stromů uprostřed zelených luk. Obecní zastupitelstvo v domnění, že většina stromů je pomrzlých, alej dalo vykáceti. Poněvadž nové stromy musí vysazovati vedle silnice majitel pozemku, bude alej pravděpodobně těžko obnovena.

Lesy jako každoročně byly zdrojem značného příjmu. Za dříví z lesa „Hájku“ bylo utrženo 2 215 Kč, za dříví na dílcích (hromadách) 21 920 Kč. V lesích způsobila značných škod vichřice (4. července). Bylo mnoho polomů a vývrátů. Chov dobytka jest stále na lepším stupni. Pravidelné trhy se konají ve čtvrtek v Ledči nad Sázavou.

K povznesení ušlechtilého chovu dobytka směřuje zákon o způsobilých plemenech (býci - kanci). Velmi čteně navštěvovány jsou (měsíční) trhy na koně v Pelhřimově a Benešově.

Zdálo se, že krutá zima zničí vše živé: stromy, obilí a zvěř. Leč v posledním případě nebylo tomu tak. Koroptve se před zimou chránily hlubokými chodbami pod sněhem, které vyhrabaly shánějící potravu. Majitelé honiteb byli vyzváni Okresním úřadem v Ledči i novinami, aby zasypávali zvěř. Zde tak činil nájemce honitby pan Karel Fialka, jenž na „Hrbech“ a u „Hamrů“ zasypával pšenici a zakládal jetel. Zajíci způsobili značné škody na kultuře stromkové, neboť z nedostatku jiné potravy ohlodávali kůru. Byli hubení na kost a mnoho jich zahynulo hladem a zimou. Na Horních Pasekách ohlodali kůru na ovocných stromcích. A přes veškerou trýzeň, které byla zvěř vystavena, ukázalo se v létě zvěře dosti, ba koroptví bylo mnohem více než léta minulé. Pomáhálo tomu suché léto a pak příroda sama nahradila úbytek jedinců: hejna mladých koroptví se čítala po 16, 20 až 24 kusech. Se zajíci tomu bylo také tak. Ramlice vrhly 3 – 4 (až 5) mláďata. Před zahájením lovu byla vydána přísná nařízení, jimiž doba hájení zvěře se prodloužila o 1 měsíc (srpen). Doba hájení končila 1. zářím a počínala 1. lednem. (Dříve se lovilo od 1. srpna do 31. ledna.) Nájemné z honitby činí ročně 950 Kč (dříve as 200,- Kč).

Včelstva přes kruté mrazy celkem dobře prezimovala i v slabě chráněných úlech. Dokonce zbyly včelám i zásoby medu. Za rok se vytěžilo z jednoho včelstva průměrně as 8 kg medu. Včelaři ze Zahrádky, Ježova, Snětu, Vranice, Píště, Vojslavic, Kamenné Lhoty a Kožlí jsou organizováni ve „Včelařském spolku pro Zahrádku a okolí“.

Majitel mlýna zvaného „Papírna“, p. Karel Navrátil, přestavěl starou budovu nad mlýnicí a opatřil novými stroji o 5 složeních. Provoz zahájen 1. zářím. Oba mlýny („Horní“ a „Dolní“) jsou vyhledávány zákazníky z obvodu až 20 km vzdáleného. Též dodávají

mlýnské výrobky do okolních měst.

Na žádost Františka Bělohradského, ruského legionáře, povolilo obecní zastupitelstvo jmenovanému zříditi stánek k prodeji tabákových výrobků na náměstí (u kašny). Místo propůjčeno za roční poplatek.

Domovské právo bylo uděleno nynějšímu starostovi obce p. Františku Vocáskovi (č. 80), J. Stejskalovi ze Studenek, Josefu Nekolovi ze Zahrádky, Janu Fialkovi a Šťastnému Josefovi. Celkem bylo uděleno domovské právo 9 občanům.

Zemřelých bylo v Zahrádce 11 občanů, na Horních Pasekách 6, Dolních Pasekách 2. (Celkem 19.)

O zdravotnictví pečuje státní obvodní lékař MUDr. Jan Provazník, jenž vede též jateční protokol, koná dohled nad porážkami dobytka a provádí ohledání masa. Tohoto roku nebyla epidemie v obci.

V čele života kulturního stojí „Sokol“. Konal do roka ze všech místních spolků nejvíce podniků, jak kulturně-výchovných, tak zábavných. Divadla pořádal 3, stál v čele oslavy Husovy, oslavy narozenin pana presidenta a Svátku samostatnosti. Pořádal dětskou besídku (28.7.) žactvo sokolské zúčastnilo se cvičení v Ledči nad Sázavou a v Senožatech. Se „Sokolem“ pracuje společně místní Sbor dobrovolných hasičů.

Dne 23. července pořádal „Sokol“ hudební akademii. Na programu byl Antonín Dvořák A dur kvintet klavírní, F dur kvartet, Smetanovy písně a Fibichův melodram Vodník.

V roce tomto bylo mnoho uvažováno o zřízení měšťanské školy. Již před lety byly činěny pokusy o zřízení této školy, leč s nezdarem. Toho času bylo několik schůzí konáno za tím účelem. Výsledkem byla akce místní školní rady o získání okolních obcí pro zřízení měšťanské školy: Sněta, Píště, Ježova, Koberovic, Hojanovic, Podivic, Rejčkova. Učitelský sbor došel změny zrušením pobočné třídy (IV.b). Působili zde řídící učitel František Kubík, Jaroslav Hájek, František Hájek, sl. Marie Brandejská a Anežka Kloudová. Do živnostenské školy pokračovací bylo zapsáno ²⁹ žáků.

Letos byla sestavena komise pro postavení pomníku místním padlým ve světové válce. Přípravnými pracemi pověřen p. Bohumil Brýdl, jenž měl pro postavení pomníku velký zájem.

Po stránce náboženské se život klidně vyvíjel. Správce zdejšího farního úřadu farář p. Emanuel Ullrich stal se děkanem v Dolních Kralovicích. Na jeho místo přišel z Dolních Kralovic kaplan p. Josef Štumar jako administrátor, jenž na škole zdejší vyučoval římsko-katolickému náboženství. Náboženství československému vyučoval učitel náboženství p. Jar. Klepl z Ledče, neboť správce farního úřadu církve československé farář p. Václav Zdražila³⁰ byl přeložen do Jílové.

27. října konány byly volby do Národního shromáždění. V Zahrádce se výsledky voleb do poslanecké sněmovny jeví takto: strana živnostenská obdržela 30 hl., komunisté 34 hl., českoslovenští národní socialisté 76, sociální demokraté 84, republikáni 139, lidovci 155.

20. prosince nastoupila nová vláda za předsednictví Františka Udržala. V obci konány volby do místní školní rady. Zvoleni byli: František Vocásek, starosta obce (č. 80), Josef Janeček, poštovní zřízenec (č. 107), Václav Bělohradský, rolník (č. 113), zástupci učitelstva: řídící učitel František Kubík a Jaroslav Hájek. Náhradníky byli: Arnold Štuc, obchodník (č. 83), Augustin Málek, rolník (č. 28), František Rojka, okresní cestář (č. 92), za

²⁹ Kronikář počet neuvedl.

³⁰ Kronikář zde v rozporu s předchozími zápisy uvádí zkratku křestního jména J.

Dolní Rápotice J. Kratochvíl, rolník (č. 12), Rudolf Hnilička, rolník (č. 11). Předsedou zvolen p. Josef Janeček, místopředsedou p. František Vocásek.

Po zemřelém p. Františku Cafourkovi, jenž po mnoho let funkci policejního komisaře konal, zvolen policejním komisařem Augustin Málek (č. 28). Za člena obecní rady (po Františku Cafourkovi) zvolen František Dvořák, členem stavební komise Karel Navrátil, členem hřbitovní komise Václav Pašek, členem komise pro elektrické podniky Václav Bělohradský. Do komise pro šetření daně domovní zvoleni: p. Václav Bělohradský, Bohumil Brýdl, Otto Rokos, František Cafourek, František Hájek (č. 21), Jindřich Rojka, náhradníci: p. Bohumil Rýdl, Karel Svoboda, Josef Fialka (Dolní Paseky), František Marek, Josef Zlata a Josef Časar (Horní Paseky).

Do letopisecké komise zvoleni: p. MUDr. Jan Provazník, státní obvodní lékař a p. František Kubík, řídící učitel.

Do knihovnické rady zvoleni obecním zastupitelstvem na příští rok: p. František Kubík, řídící učitel a Bohumil Brýdl, soukromník.

Skoro každého roku byl patrný nedostatek pitné vody, zvláště v suchých měsících zimních a letních. Lidé, kteří chtěli mít dostatek pitné vody byli nuceni v zimě chodit do obecních studní pro vodu již o 4. hodině ranní a v létě mnohem dříve. Dobytku dávána voda potoční, často ne příliš čistá. Největší obavy z požáru byly vždy v době jarní, kdy potok od Křížné studánky dával málo vody městečku, neboť hospodáři odváděli vodu na louky. Kašna na náměstí, kamž vedena potoční voda rourami ze „sádky“ (pod stavením Josefa Kopeckého, č. 47) bývala často poloprázdná.

Proto obecní zastupitelstvo se usneslo provést stavbu vodovodu od Křížné studánky. Voda tohoto pramenu byla zkoušena profesorem Dr. Janem Kabelíkem z Olomouce, jenž prohlásil, že voda tato jest chemicky a bakteriologicky bezvadná. (Při jednání o stavbě vodovodu prohlásili členové obecního zastupitelstva z Dolních a Horních Pasek, že souhlasí se stavbou vodovodu jen s podmínkou, že nebudou stavbou vodovodu zatíženy osady Dolní a Horní Paseky.)

Cesta ze silnice od „Papírny“ do „Kozí ulice“ jest v nedobrému stavu. Lidé jdoucí do Ledče rádi si touto cestou nadejdou. Když Okresní úřad v Ledči nad Sázavou poukázal na bídny stav cesty, prohlášena obecním zastupitelstvem tato cesta za zrušenou z důvodu, že je málo užívaná, jest úzká a používaná hlavně chodci. (Zrušení cesty uvnitř městečka bylo v rozporu se skutečnou potřebou.)

Občanstvo sledovalo se zájmem jednání o zřízení autobusového spojení Leděč - Zahrádka – Humpolec, čímž by byl umožněn styk s okolím, úřady, letními hosty by bylo naše městečko více navštěvováno, dívky by mohly navštěvovati měšťanskou školu v Ledči a jiné.

Jelikož rozvoj automobilismu zasáhl i náš kraj, spotřeba benzinu v našem městečku vzrostla. Proto požádal p. Otto Rokos obecní zastupitelstvo o pronajmutí vhodného místa na náměstí, kdež byla později postavena čerpací pumpa benzinová. (Ročně platí nájem 250,-Kč.)

Po odchodu vrchního četnického strážmistra p. Václava Jahelky do výslužby definitivně nastoupil jako velitel místní četnické stanice vrchní četnický strážmistr p. Jar. Lukášek, jenž dříve působil v Pardubicích. Téhož roku (1929) nastoupil zde službu četnický strážmistr p. Prášek. Dříve byl přidělen četnické stanici v České Bělé (u Německého Brodu).

Rok 1930

Výbor pro postavení pomníku místních padlých občanů ve světové válce byl ustaven 23. března na společné schůzi zástupců obce a místních korporací. Předsedou zvolen p. František Kubík, řídící učitel, pokladníkem p. Otto Rokos, obchodník, jednatelem p. Bohumil Brýdl, soukromník.

Za rybníkem se v dubnu srazil osobní automobil z Humpolce s nákladním z Ledče. Nikdo nebyl poraněn vážně, osobní vůz značně poškozen. 29. července zastřelil František Dufek svého otce Rudolfa (č. 17) z příčin rodinných. Pachatel odsouzen porotou v Kutné Hoře k trestu smrti provazem. Trest změněn cestou milosti v doživotní žalář. V Kobylím důle vyhořel v létě mlýn Bohumila Tomka. Stavení vybudováno, ale mlynářská činnost zrušena.

Letošní zima byla oproti loňské mírná. V dubnu byla velká vedra: 28.4. teplota na slunci +37°C. I v létě byla značná vedra bez dešťů. Hospodářské plodiny trpěly suchem. Nedostatek pícnin měl za následek pokles cen hovězího dobytka a obilí. Cena životních potřeb se však udržela.

Rozpočet na rok 1931:

Úhrn řádné potřeby činí:	Kč	90 387,-
<u>Úhrn řádné úhrady činí:</u>	<u>Kč</u>	<u>55 700,-</u>
Schodek řádného rozpočtu činí:	Kč	34 678,-

Obecní zastupitelstvo se usneslo tento schodek kryti vypsáním obecních přirážek: 100% k dani činžovní, 300% k ostatním daním.

Nekrytý schodek 7 469,-Kč bude hrazen z vyrovnávacího fondu.

Za dříví z lesa utrženo celkem 23 590,-Kč. Ve schůzi obecního zastupitelstva bylo usnešeno rozdělití alej višňovou na dílce a ovoce ve veřejné dražbě prodati.

Jaké škody na ovocném stromoví činila loňská zima, ukazuje následující statistika:

Zmrzlé stromy v roku 1929 v Zahrádce:

Jabloně	kusů	897
Hrušně	kusů	288
Švestky	kusů	1 830
Višně	kusů	251
Třešně	kusů	185
Ořechy	kusů	9

Celková škoda činí Kč 231 750,-.

Horní Paseky:

Jabloně	kusů	39
Hrušně	kusů	18
Švestky	kusů	79
Višně	kusů	23
Třešně	kusů	20
Ořechy	kusů	1

Celková škoda činí Kč 11 850, –

Dolní Paseky:

Jabloně	kusů	59
Hrušky	kusů	20
Švestky	kusů	212
Třešně	kusů	44
Višně	kusů	9
Ořechy	kusů	5

Celková škoda činí Kč 21 400,-.

P. Bohumil Brýdl a p. Josef Rojka byli obecním zastupitelstvem zvoleni jako referenti o nouzových pracích, jimiž by se zmírnila místní nezaměstnanost.

Domovské právo uděleno celkem v 7 případech (domovských listů vystaveno 56), vysvědčení zachovalosti 34.

Zemřelých občanů bylo v Zahrádce 8, na Horních Pasekách 8, na Dolních Pasekách 2, na Starých Hamrech 1.

Hostinec „u Lhotků“ najal p. Václav Horký. Týž provozuje dopravu osob autem. Od začátku května jezdí pravidelně do Humpolce a do Ledče p. Karel Tušla autobusem. Spolek Rolnicko-řemeslnická beseda podala žádost k obecnímu zastupitelstvu o místo (na místě bývalé „sádky“) pro postavení váhy. Žádosti bylo vyhověno.

Zatím jednání o stavbě vodovodu pokračovalo dále. V obecním zastupitelstvu bylo usneseno požádati důvěrníky politických stran zúčastněné v obecním zastupitelstvu, aby jménem obce Zahrádky žádali poslance svých politických stran o intervenci u příslušných úřadů ve prospěch uskutečnění stavby vodovodu. V této době členstvo místního Sboru dobrovolných hasičů žádalo obecní zastupitelstvo o zakoupení motorové stříkačky. Když někteří členové obecního zastupitelstva poukazovali na brzké uskutečnění projektu stavby vodovodu, bylo upuštěno od tohoto úmyslu.

Oslava narozenin pana presidenta Masaryka konána všemi spolky. Obec chtěla 80. narozeniny p. presidenta oslaviti tím, že povolila na žádost učitelského sboru zřídit okrasnou zahrádku pod školou (k provedení nedošlo). Oslava Husova, jakož i oslava Svátku samostatnosti se dala za hojné účasti občanstva. Z místních spolků největší činnost vykazovala Tělocvičná jednota „Sokol“, jež pořádala 20. července sokolskou besídku. Hrána divadelní hra „Děda Štráchal na cestě k panu prezidentovi“, „Srážka vlaků“, „Podzimní svítání“, pořádána Mikulášská zábava a Silvestrovská zábava.

Místní školní rada v žádosti o zřízení měšťanské školy uvádí, že obec není zadlužena, vlastní 186 ha lesa, 115 ha polí, luk a pastvin, může nésti náklad věčný spojený se zřízením a vydržováním školy měšťanské a zvláště může nésti náklad na stavbu školy.

Po administrátoru panu Josefu Štumarovi převzal správu zdejšího farního úřadu farář pan Jan Schwaller.

Na jaře odešla na trvalou dovolenou pošt mistr pí Herma Elsnerová. Po ní zatím ustanoven p. Augustin. Od října vedl správu poštovního úřadu p. V. Coufal.

Službu ponocného koná p. Václav Sadílek. V době od začátku srpna do konce září koná dozor noční až do 3. hodiny ranní. Za toto období dostává odměnu 50,- Kč.

Lesnímu hajnému p. Karlu Ryšavému a Josefu Olišarovi bylo zvýšeno měsíční služné na 100,- Kč.

Výběřím dávek z masa a nápojů jest p. Václav Bělohradský (č. 113). Za vykonání této služby mu náleží 6% z vybraného obnosu.

Rok 1931

Dne 1. února večer vypukl ve mlýně p. Jindřicha Navrátila ve Třebelicích požár, jenž zničil veškeré mlýnské budovy se zařízením a zásobami obilí. Hašení požáru zúčastnili se také členové místního hasičského sboru.

8. ledna o 1 hodině odpolední vznítilo se v Zahrádce stavení č. 45 Josefa Dvořáka, sedláře („Na kopečku“). Většinou dřevěná stavba lehla popelem skoro do základů. Účinným zásahnutím hasičstva uchráněna před požárem blízko stojící stodola a chlévy.

Rok byl celkem suchý. Na jaře bylo dosti dešťů, ale od 20. května nepršelo až do žní. Následkem nedostatku vláhy bylo obilí nízké a řídké, rovněž tak jetel a tráva. Zvláště měsíc červenec byl horký. Pak následoval srpen, chladný a deštivý. Nedostatek krmiva způsobil i pokles cen hospodářského zvířectva.

V tomto roce započato se stavbou vodovodu. Jelikož celková nezaměstnanost vyřadila mnoho lidí z práce, nabízelo se dosti pracovníků. Byla dána přednost místním dělníkům ze Zahrádky a teprve na kopání příkopů pro kladení rour byli přibráni lidé z okolí. Celkem na stavbě pracovalo 100-120 osob. (Od výkopu 1 m příkopu bylo placeno ³¹)

Ve schůzích obecního zastupitelstva jednajících o rozpočtu vyslovili členové obecního zastupitelstva z Dolních a Horních Pasek námitky proti položkám za elektrické osvětlování, jakož i na stavbu vodovodu z důvodu, že osady Dolní a Horní Paseky by na tyto podniky musily přispívat, aniž by osadníkům vzešel z toho nějaký prospěch.

Rozpočet na rok 1932:

Úhrn řádné potřeby činí	Kč	91 537,-
<u>Úhrn řádné úhrady činí</u>	Kč	<u>55 700,-</u>
Schodek řádného rozpočtu činí	Kč	35 837,-

Rozpočtová rozvaha mimořádná na rok 1932:

Úhrn mimořádné potřeby činí	Kč	240 000,-
<u>Úhrn mimořádné úhrady výpůjčkou činí</u>	Kč	<u>240 000,-</u>
Schodek mimořádného rozpočtu činí	Kč	-----

Obecní zastupitelstvo se usneslo, aby ke krytí schodku 35 837,- Kč byly vypsány tyto obecní přírážky:

100% k dani činžovní, 350% k daním ostatním.

Nekrytý schodek 4 163,- Kč bude uhrazen z fondu vyrovnávacího.

Výhod pozemkové reformy mělo se dostati též naší obci přidělem lesů od velkostatku Ledeč – Dolní Kralovice. Obec naše měla vstoupiti do svazku obcí, jež uplatňují nárok na příděl. Enklávy Šafranice a Žlaby měly býti za přístupnou cenu odkoupeny obcí.

Pokus o nabytí těchto lesů zmařen rozhodnutím obecního zastupitelstva, jež 10 hlasy proti 3 zamítlo návrh na přistoupení naší obce do svazku obcí, jež uplatňují nárok na příděl lesa.

Tohoto roku zemřelo v Zahrádce 11 občanů, na Horních Pasekách 2, na Starých Hamrech 1.

Ruský legionář František Bělohradský otevřel na náměstí novou tabákovou prodejnu.

³¹ Kronikář údaj neuvedl.

Živnost hostinskou rozšířil na Horních Pasekách Josef Časar o výčep lihovin. (V domě pí. Zemanové Marie (holičství) otevřel filiální závod J. ³² zubní technik z Humpolce. Ordinováno dvakrát týdně. Závod otevřen v roce následujícím, žádost o povolení byla podána v lednu roku 1931.

Stavba vodovodu zadána firmě Dr. Klausner, Kotek, Řehoř za Kč 415 467,27. Kromě této firmy učinily nabídku ještě dvě, a to firma Schyl & Janovský - Čáslav za 409 275,73 Kč a firma Kunz - Hranice za 410 282,09 Kč. Usneseno jako deputaci za obec Zahrádku vyslati k ministerstvu zemědělství 2 členy městské rady p. Františka Kubíka, řídícího učitele a p. Františka Dvořáka za tím účelem, aby předložili zadávací elaborát na stavbu vodovodu a požádali o urychlené schválení zadání stavby. Dále usneseno učiniti výpůjčku na stavbu vodovodu v obnose 200 000,- Kč. Výpůjčka tato má býti učiněna u Občanské záložny v Zahrádce, Spořitelního a záložního spolku pro Snět a okolí a u některé záložny v Ledči nad Sázavou.

Konečně v květnu začato se stavbou vodovodu. Byly kopány sběrače vody „U studánky“ a ve Studenkách. V létě vodovod dokončen. Pro stavbu vodovodu byla zvolena zvláštní komise, jejímiž členy byli: p. František Rojka, Josef Rýdl, Bohumil Brýdl, František Dvořák, František Vocásek, Vilém Myslík, Otto Rokos a František Belada.

Jako jiná léta tak i letos konány oslavy významných dnů. Žákyně „Sokola“ účastnily se veřejného cvičení v Okrouhlici, ženy cvičily ve Žďáře na župním sletě, 26. července konána sokolská besídka, pořádána oslava narozenin p. presidenta, oslava Husova, oslava Svátku samostatnosti. Za rok sehráli členové „Sokola“ 4 divadelní představení. Školní dívky (IV. třída) sehrály divadelní hru Čechova „Královna sněhu“, pořádána dětská besídka o skautingu a zdravotnictví.

Spolek Rolnicko-řemeslnická beseda opět zahájil divadelní činnost na nově pořízeném jevišti, především veselohry. Též pořádal Silvestrovskou zábavu. Při divadlech a podobných podnicích účinkoval malý orchestr složený z místních hudebníků a učitelů. Za učitelku sl. Anežku Kloudovou působila na zdejší škole od 1. září učitelka sl. Antonie Dušková z Pravonína.

Dne 27. září konány volby do obecního zastupitelstva. Osady Horní a Dolní Paseky postavily samostatnou kandidátku. Výsledek voleb jevil se takto: Strana živnostenská č. 1 obdržela 107 hlasů – 4 mandáty. Zvoleni: Augustin Rokos, obchodník, č. 116; Fialka Jan, pekař, č. 50; Štuc Arnold, obchodník, č. 83; Jakubec František, bednář, č. 108. Kandidátka sdružených stran občanských z Dolních a Horních Pasek obdržela 167 hlasů – 6 mandátů. Zvoleni: Marek František – Horní Paseky č. 32; Rýdl Bohumil – Dolní Paseky č. 8; Nekola František – Zahrádka č. 123; Vlastník František - Horní Paseky č. 8; Dvořák Rudolf – Dolní Paseky č. 139; Kluch Josef – Horní Paseky č. 26. Kandidátka strany československých národních socialistů č. 3 obdržela 32 hlasy – 1 mandát. Zvolen František Svoboda, poštovní zřízenec, č.p. 94. Kandidátka strany republikánské č. 4 obdržela 150 hlasů – 5 mandátů. Zvoleni: Bělohradský Václav, č. 113; Kubík František, řídící učitel; Pašek Václav, č. 8; Václav Wasserbauer, č. 75 a Cizner František, č. 111. Kandidátka československé strany lidové č. 5 obdržela 65 hlasů – 2 mandáty. Zvoleni: Rýdl František, č. 67 a Málek Augustin č. 28.

Strana československá lidová ztratila oproti dřívějším volbám 95 hlasů – 4 mandáty, strana československá národně socialistická 92 hlasy - 3 mandáty, strana sociálně demokratická 124 hlasy - 4 mandáty.

Nově utvořené sdružení občanských stran na Dolních a Horních Pasekách obdrželo

³² Kronikář celé jméno neuvedl.

167 hlasů – 6 mandátů, strana živnostenská získala 107 hlasů – 4 mandáty, strana republikánská 32 hlasy – 1 mandát.

Vykonány volby do městské rady a komisí.

Starostou zvolen Augustin Rokos, do městské rady za stranu lidovou František Rýdl, za republikánskou stranu František Cizner a František Kubík.

Volby do komisí:

Finanční: Arnold Štuc, Augustin Málek, František Marek, Karel Vrána, Josef Janeček.

Zdravotní: MUDr. Jan Provazník, Václav Pašek, Málek František č. 76, Kopecký Josef, Nekola František.

Stavební: Málek Augustin, Dvořák Rudolf, Dvořák František, Jakubec František, Rojka František.

Lesní a polní: Dvořák František, Popek Jan, Málek Augustin, Vlastník František, Svoboda František.

Hřbitovní: Pěkníček Petr; Schwaller Jan, farář; František Kubík, řídící učitel; Rýdl Bohumil; Jan Machotka.

Elektrické podniky: Václav Wasserbauer, Václav Starosta, František Pešek, Josef Kopecký, Josef Kluch.

Vodní: Dvořák František, Rokos Augustin, Pešek František, Málek Augustin.

Chudinská: Bělohradský Václav, Veselý Rudolf, Dědič František, Kopecký Josef, Kluch Josef.

Komise pro živelní pohromy: Hájek František č. 93, Hrala František, Dvořák František, Jakubec František, Bělohradský Václav.

Trestní senát: Bělohradský Václav, Marek František, Tichý Arnošt.

Policejní komisař: Augustin Málek.

Pokladník: Václav Bělohradský.

Ohledač dobytka: Augustin Málek (pro Zahrádku), František Marek (pro Horní Paseky), Jan Chaloupka (pro Dolní Paseky).

V červnu trvale nastoupil službu ve zdejší poštovním úřadě poštovník Vojtěch Nedoma. Narodil se 31. července 1884 v Libici nad Cidlinou (okres Poděbrady). Jako voják rakouské armády přišel do zajetí na italské frontě na podzim roku 1917 a vstoupil do italské legie (7. divize). Po převratu se vrátil do vlasti a nastoupil službu v poštovním úřadu. Posledně byl přidělen poštovnímu úřadu v Nových Zámcích na Slovensku.

V srpnu zemřel řídící učitel v. v. Jaroslav Hájek. Narodil se roku 1866 v Pertolticích. Jako učitel působil 4 roky v Kožlí, potom v Zahrádce celkem 37 roků. Odchoval v obci několik generací a jeho práce byla uznána okresním školním výborem při odchodu do výslužby pochvalným uznáním. Obecní zastupitelstvo se usneslo jmenovati jej čestným občanem. Vyřízení usnesení se nestalo.

Téhož roku zemřel starosta Československé obce sokolské Dr. Josef Scheiner, zasloužilý národní pracovník³³.

³³ Zemřel v roce 1932.

Rok 1932

Dne 7. února utonul v Želivce pod „Rokosovou strání“ holičský učeň Rudolf Machotka. Přes varování svých druhů bruslil na slabém ledě.

Zima byla dosti tuhá. 10. února teplota klesla na -20°C . Koncem února napadlo ještě dosti sněhu. Květen byl velmi teplý (na slunci $38^{\circ} - 41^{\circ}\text{C}$) bez dešťů. Léto pro úrodu velmi příznivé, teplé a deště se dostavily, když už hospodáři naříkali na sucho, takže v zahradách se nemusilo vůbec zalévat. Úroda na poli i v zahradách neobyčejná.

Hospodářské produkty nesmírně poklesly, takže hospodářství nebylo rentabilní.

Ceny obilí: 1 q pšenice Kč 145, 1 q žita Kč 110, 1 q ječmene Kč 100, 1 q ovsa Kč ³⁴, ostatní plodiny: 1 q brambor Kč 20, 1 q slámy Kč 5, 1 q sena Kč 60. 1 kg chleba Kč 1,90, 1 kg masa hovězího Kč 10, vepřového Kč 12, telecího Kč 10, 1 kg mýdla Kč 5, 1 kg sádla Kč 14, 1 kg másla Kč 14, 1 kg tvarohu Kč ³⁵, 1 m³ dříví palivového stál Kč 62, 1 q uhlí (ořech oseký) Kč 31,50. Husa prodávána za Kč 24 - 28, kachna 15. Stavební materiál: 1 q vápna Kč ³⁶, 1 000 cihel Kč 320, 1 q cementu portlandského Kč 52, 1 kg železa Kč 2.

I mzda dělníková poklesla na Kč 20,- (beze stravy), kdežto v roce 1927 byla Kč 30,- Boty vysoké (jezdecké) byly v roce 1929 prodávány ze 300 Kč, v roce 1932 za 180,-Kč. Jízda autobusem do Ledče stála Kč 5,-, do Humpolce Kč 7,-, do Dolních Kralovic Kč 5,-, osobním automobilem do Ledče 30 - 40 Kč.

Rozpočet na rok 1933.

Řádná potřeba činí	Kč	50 128,-
<u>Řádná úhrada činí</u>	<u>Kč</u>	<u>15 468,-</u>
Schodek řádného rozpočtu činí	Kč	34 600,-

Tento schodek bude hrazen obecní přírážkou k daním přímým a to:

200% k dani činžovní (1 113,70 Kč)	Kč	2 227,-
350% k daním ostatním (9 266,56 Kč)	<u>Kč</u>	<u>32 433,-</u>
	Kč	34 660,-

Obci plyne příjem z obecní dávky, jež se platí:

z masa dle kusu:

1.) z dobytka hovězího (býci, volí, krávy)	do 180 kg živé váhy	Kč	6,25
	do 400 kg živé váhy	Kč	12,50
	přes 400 kg živé váhy	Kč	25,-
2.) z koní (a mulů)	do 400 kg živé váhy	Kč	6,25
	přes 400 kg živé váhy	Kč	12,50
3.) z telat a hříbat	do 85 kg živé váhy	Kč	3,-
	neb 70 kg mrtvé váhy	Kč	³⁷

³⁴ Kronikář cenu neuvedl.

³⁵ Kronikář cenu neuvedl.

³⁶ Kronikář cenu neuvedl.

³⁷ Kronikář cenu neuvedl.

4.) z dobytka skopového a koz

a) z ovcí, beranů, skopců, koz	Kč	1,50
b) jehňat do 10 kg živé váhy neb 8 kg mrtvé váhy	Kč	-,50
c) kůzlat do 10 kg živé váhy nebo 8 kg mrtvé váhy	Kč	-,25

5.) z dobytka vepřového

do 10 kg živé váhy nebo 8 kg mrtvé váhy	Kč	0,50
do 20 kg živé váhy nebo 18 kg mrtvé váhy	Kč	0,70
do 80 kg živé váhy nebo 70 kg mrtvé váhy	Kč	3,-
do 150 kg živé váhy nebo 130 kg mrtvé váhy	Kč	6,-
přes 150 kg živé váhy nebo 130 kg mrtvé váhy	Kč	9,-

Zapříviti obecní dávku jsou povinni, kdo v obvodu obce dobytek porážejí neb porážeti dávají nebo maso do obce dopravují.

Dávka nápojová:

1.) z 1 l piva	Kč	-,10
2.) z 1 l vína, moštu, šťáv, hroznů	Kč	-,20
3.) z 1 l lihu (vyjma denaturovaný)	Kč	-,80
4.) z 1 l lihové tresti neb slazené kořalky	Kč	-,60
5.) z 1 l kořalky jiné	Kč	-,40

Též se platí dávka na úhradu nákladu stavby vodovodu. „Vodné“ všeobecné musí platiti všichni občané ze Zahrádky, kteří mají možnost z obecního vodovodu vodu bráti. Poplatek činí Kč 25,- ročně. Další poplatek, paušál, platí ti, kteří ve svém domě vodovod mají zavedený.

z 1 osoby (ročně)	Kč	10,-
z 1 kusu dobytka	Kč	10,-
z 1 koně	Kč	10,-
z 1 kozy	Kč	5,-
z 1 prasnice	Kč	10,-
z 1 vepře	Kč	5,-

Příplatek za užívání vody ze živnosti:

řeznické, pekařské, hostinské činí	Kč	50,-
Poplatek z 1 místnosti obytné ročně činí	Kč	10,-
z 1 automobilu ročně činí	Kč	20,-

Na stavbu vodovodu bylo vyplaceno:

Firmě Mannesmann Praha 15.9.1931	Kč	30 000,-
Firmě Mannesmann Praha 18.2.1931	Kč	65 000,-
Firmě Mannesmann Praha	Kč	1 430,15
Válčovnám firmy Mannesmann Chomutov 31.12.1931	Kč	29 470,10
Firmě Mannesmann Praha	Kč	2 726,15
Odstoupený účet firmou Dr. Klausner	Kč	6 760,05
Účet odstoupený firmou Dr. Klausner	Kč	10 882,45
Hrazení výpůjčky splacenými směnkami	Kč	140 000,-
Odstoupený účet firmou Dr. Klausner a t.d. firmě František Valchář	Kč	5 252,30
Úhrn zaplacených účtů činí částku	Kč	309 318,95
Úrok	Kč	- 2 716,15
	Kč	306 592,80

Obecní zastupitelstvo se usneslo učiniti výpůjčku u:

Občanské záložny v Zahrádce (31.12.1931)	Kč	49 838,75
Spořitelního a záložního spolku ve Snětě (1.2.1932)	Kč	45 000,-
p. J. Nováka ve Snětě (1.2.1932)	Kč	95 000,-
p. J. Nováka ve Snětě (15.2.1932)	Kč	5 000,-
Úhrnem	Kč	194 838,75

Na subvencích povoleno bylo:

ministerstvem zemědělství	20% (do nejvyšší částky Kč 114 000,-)
ministerstvem zdravotnictví a tělesné výchovy	10% (do Kč 57 000,-)
zemským úřadem	12% (do Kč 68 400,-)

Poplatek za pasení dobytka na obecních pastvinách („Pod návozy“, „Za bošic“, „Pod brankou“) byl následující:

za 1 kus hovězího dobytka	Kč	6,-
za 1 kozu	Kč	3,-
za 1 husu	Kč	0,60.

Každého roku na jaře jsou vysazovány lesní mýtiny stromky, poněkud borovými a smrkovými. Mladé sazenice stromkové jsou pěstovány v lesních školkách. K tomu účelu bylo zakoupeno 1 kg smrkového semene a 3 kg borového. Hrabání steliva (jehličí = „mrt“) není v lese dovoleno. Pouze možno bezplatně vřes („březek“) vyžínati srpem.

Honitbu místní opět pronajal p. Karel Fialka za ročně 1508 Kč.

Obyvatelstvo místní je zemědělské a málo průmyslové. Největší hospodářský celek je majetek fary (80 měr), „Dolního mlýna“ (70 měr), pak je několik hospodářství od 30 – 40 měr. Ostatní zemědělci mají průměrně 15 měr pole. O rozumném hospodaření svědčí, že 15 měr pole dá rodině živobytí. Z průmyslu je více zastoupeno kamenictví a mlynářství. „Dolní mlýn“ a „Papírna“ mají nové moderní stroje. Obuvnictví se dosud udrželo, ač bylo vážně ohroženo nově zřízenou pobočkou prodejny firmy. Baťa. Krejčovstvím se zaměstnává 1 samostatný živnostník, pak částečně 3 krejčí, pracující též na vojenských („komisních“) dodávkách. Dámské krejčovství se vyvinulo v posledních letech v 3 samostatné živnosti.

Kloboučník jest v místě 1. Kožešnictví a čepičkářství je zastoupeno 2 živnostmi. Dříve bylo kožešnictví v Zahrádce mnohem významnější, Zahrádka poslala do světa poměrně dosti dovedných kožišníků. I dnes si mládež zdejší ráda volí toto řemeslo. Strojnictví provádí firma Václav Fialka a firma Václav Starosta. Pracují většinou na hospodářských strojích.

O větší míře životní svědčí další porovnání:

V roce 1880 byli v obci 2 řezníci.

V roce 1930 bylo v obci 5 řezníků.

V roce 1910 nebylo v obci holiče.

V roce 1914 byl v obci 1 holič.

V roce 1932 byli v obci 2 holiči.

Truhlářství prospívá, pracuje se ve 3 (4) živnostech. Kováři jsou 3, zedníků málo (5), tesařů 5, v cementárně firmy Františka Vorlíčka v Papírně pracuje průměrně 5 dělníků. Pekaři bývají 2 – 3, obchodníci smíšeným zbožím jsou 2, obchod smíšeným zbožím a pekařství také 2. Živnostníci spoléhají na výtěžek svých polí, jinak by je živnost těžko uživila.

Letošního roku se vyskytly (na podzim) četné případy onemocnění dětí záškrtem, angínou, rýmou. Osoby onemocnělé záškrtem byly dopraveny do okresní nemocnice v Humpolci na léčení. V Zahrádce zemřelo v roce minulém 9 občanů, na Horních Pasekách 1, na Dolních Pasekách 1.

Ve školním roce 1932 – 33 byla opět otevřena při škole zdejší 1 třída pobočná (IV.b). Jako nově dosazené působili na škole zdejší učitelky sl. Emilie Sobková a Miroslava Černá, obě z Ledče.

Myšlenka vybudovat pomník místním padlým nabývala více půdy. Bylo pomýšleno sehrát divadlo v přírodě k získání peněz. Nedošlo k tomu, neboť bylo v obci dosti podniků a slavností. Hasičský sbor oslavoval 50ti leté trvání svoje zahradní slavností a župním sjezdem dne 24. července. Slavnost byla čteně navštívena hasičstvem z celého okolí i občanstvem. Též hráno divadlo členy místního sboru dobrovolných hasičů. Sokol pořádal v březnu oslavu narozenin p. presidenta, divadlo 22.5., „Svátek matek“ s dětskou besídkou, 31. července veřejné cvičení za účasti „Sokolů“, hlavně z Ledče i Okresní selské jízdy z Dolních Kralovic, divadelní hru a slavnost 28. října, 11.12. Mikulášskou zábavu a 25. prosince opět divadlo. Za účasti všech spolků pořádána oslava Husova v červenci, 17. září oslava narozenin Dr. Miroslava Tyrše, zakladatele Sokola. 28. října konána slavnost vztyčení státní vlajky. Rolnicko-řemeslnická beseda pořádala na jaře divadelní hru „Její veličenstvo Láska“. Mnozí členové „Sokola“ se účastnili IX. Sletu všesokolského v Praze ve dnech 3.7. až 6.7. V Sokole zavedena nová hra „odbíjená“, jež je s oblibou hrána. Odvádí dorost od neušlechtilé hry „kopané“.

Život náboženský zůstal nezměněn. Náboženství československému vyučoval farář z Ledče p. Josef Zdobinský.

V září konána 1. schůze osadního zastupitelstva. Před tím předcházely volby. Za kandidátku Spojených občanských stran v Zahrádce byli zvoleni: Navrátil Karel, mlynář, č. 48; Dvořák František, soukromník, č. 7; Kopecký Josef, č. 47; Pešek František, listonoš, č. 129; Popek Jan, obuvník, č. 118; Dvořák Antonín, rolník, č. 131; Bělohradský Jan, soukromník, č. 130; Rýdl Josef, krejčí, č. 42; Říha Antonín, krejčí, č. 56.

Za kandidátku strany Národní obce fašistické zvoleni: Hrala František, rolník, č. 89; Dvořák František, domkář, č. 4; Dynda V., domkář, č. 112; Venclík Josef, domkář č. 3; Kavka František, kominík č. 6; Belada Karel, rolník, č. 19; Svoboda Jan, domkář, č. 90. Osadním starostou zvolen František Dvořák, soukromník, č.p. 7.

Spojení s Prahou vykonával každého dne autobusem p. Prokůpek z Prahy. Ráno

o 5. hodině vyjíždí ze Zahrádky, po 9. hod. přijíždí do Prahy, odjezd zpět o 6. hodině, příjezd do Zahrádky o 9. 1/2 hodině. Poplatek za jízdné do Prahy 32 Kč.

Poštovní úřad vykazuje za rok 1932 zapsaných poštovních zásilek 32 000.

Na Horních Pasekách smluvním hajným za poplatek měsíčně 25,- Kč (mimo naturálních příjmů) ustanoven Antonín Křivohlavý.

Polním hajným od 15. května do 15. srpna jest František Severa starší. Ošetření zařízení vodovodního vykonává za odměnu 400 Kč ročně František Rojka, okresní cestář (nyní propuštěn, jelikož okres Ledec nemá peněz na výplaty všem cestářům).

(Hodiny věžní opět uvedeny do chodu. Za ošetřování stroje platí obec p. Antonínu Kubíkovi 100,- Kč.)

Okresní úřad v Ledči ⁿ/Sáz.

-8.IV.1934

Za okresního hejtmana:

Vrchní komisař politické správy

***Dr. Čapek*³⁸**

Revidoval
Karel Suchopár,
knih. okr. dozorce

³⁸ Razítko, podpis není dobře čitelný.

Slavnost

odhalení pomníku popraveného italského legionáře Františka Buška a místních padlých ve světové válce dne 2. července 1932.

Za komité pro postavení pomníku:

Augustin Rokos,
předseda

Bohumil Brýdl
jednatel

František Dvořák
místní starosta

Jan Schwaller, farář

Antonín Moravec
předseda Kolínské župy ČOL³⁹

Vladimír Třeštík
člen výkonného výboru
Československé obce Legionářské

Smok Josef
předseda jednoty ČOL Ledec nad Sázavou

Budinský Antonín
t.č. jednatel jednoty ČOL Ledec

³⁹ Československá obec legionářská

Rok 1933

Obec: Počet domů a obyvatel

V roce 1933 dal postavit Jaroslav Dvořák stodolu u č. 88 a Antonie Batrlová stavěla dům č. 87. Za občanský rok 1933 narodilo se v obci 10 dětí, t.j. 4 chlapci a 6 dívek. Zemřelo 11 lidí.

Obecní rozpočet, Obecní dávky

Pro rok 1933 byl vypracován obecní rozpočet takto:

Úhrn řádné potřeby činí 50 128 K

Úhrn řádné úhrady činí 15 468 K

schodek řádného rozpočtu činí 34 660 K, který bude částečně kryt obecními dávkami, jež činí ze zábav 1 042 K, z nápojů 3 592 K a z masa 888 K.

Obecní knihovna

Obecní knihovně, která je umístěna v úřadovně školy, byl dán příspěvek 303 K. Knihovníkem je řídící učitel František Kubík, členy knihovního výboru jsou: Rudolf Veselý, Václav Pašek a František Pipek.

Kulturní činnost v obci

7.3. byla pořádána oslava narozenin presidenta T. G. Masaryka. 5.7. v předvečer Husova svátku konán průvod městečkem (s lampiony a hudbou) a ukončen proslovem na náměstí. Školní dívky konaly výlet do Sedlce, Kutné Hory a Žlebů. Tělocvičná jednota Sokol byla středem kulturní činnosti v obci. Byla sehrána divadelní hra „Trpaslíkův dar“, „Charleyova teta“, „To byla noc“, od Ignáta Hermanna „U snědeného krámu“. Konala se též mikulášská zábava.

Místní školní rada

V místní školní radě byli zvoleni 15. srpna 1933 za učitelský sbor p. František Kubík, p. Jaroslav Hájek, pí. Marie Brandejská, za občany p. František Dvořák, p. Augustin Málek, p. František Málek, p. Václav Pašek, p. Augustin Rokos, p. J. Kratochvíl (z Dolních Rápotic), p. František Cizner, p. František Jakubec, p. František Svoboda.

Počasí

Zima byla mírná. Teprve v lednu napadlo více sněhu. Před vánoci byly holomrazy, u nás nejvyšší 19 1/2°C. Jaro příznivé pro polní práce, ale chladné. Léto slunečné. Počasí při sbírání brambor pěkné.

Úroda

Úroda obilí byla značná. Jarní chladna měla vliv na ovocné stromy, které špatně odkvetly. Ovoce bylo příliš málo a ještě špatně vyvinuté a červivé.

Významné události, Antonín Švehla

V úterý 12. prosince 1933 zemřel v Hostivaři u Prahy náš státník Antonín Švehla. Podlehl srdeční slabosti po zápalu plic, který právě překonal. Byl od roku 1922 až do roku 1926 předsedou vlády naší republiky. Švehla se narodil jako selský synek v Hostivaři. Letos v dubnu slavil šedesátiny. Pohřeb se konal v pátek, 15. prosince, za účasti představitelů

našeho státu v čele s panem presidentem T. G. Masarykem a za účasti asi 50 tisíc lidí.

Půjčka práce

Vláda republiky československé ve snaze zmírniti tíseň doby způsobenou světovou krizí hospodářskou, rozhodla se vypsati 5% státní „Půjčku práce” republiky československé. Půjčky bylo použito na investiční práce k odstranění nezaměstnanosti, k zlepšení dnešního tísnivého stavu povstaleho naší výrobě a našemu hospodářství z poklesu vývozu a zmenšené nákupní síly domácí.

Nezaměstnanost

Jaká nezaměstnanost je v našem státě a jaký náklad stát ze státní pokladny na nezaměstnané věnuje, vidno z následujícího:

V roce 1929 činil náklad na nezaměstnané	22,13 mil. K
V roce 1930 činil náklad na nezaměstnané	39,07 mil. K
V roce 1931 činil náklad na nezaměstnané	310,- mil. K
V roce 1932 činil náklad na nezaměstnané	629,3 mil. K
V roce 1933 činil náklad na nezaměstnané	850,- mil K

Letecká sbírka

Poněvadž stát nemůže podporovat vývoj letectví u nás, jak toho vyžaduje pokrok, byla letošního roku vyhlášena „Letecká” sbírka, která se konala v celém okresu ledečském.

Rok 1934**Obec: počet domů a obyvatel**

V roce 1934 přibyl v naší obci nový dům č. 12 a majitelem je Václav Machotka. Přestaveny byly domy Františka Kubišty a Čeňka Hájka. Též zřízena uzenářská dílny Josefa Švandy a porážka Františka Váni.

Narodilo se 6 dětí, z toho 3 hoši a 3 dívky. Zemřelo 8 lidí.

Obecní rozpočet

Pro rok 1934 byl vypracován obecní rozpočet, který činil celkem 68 377 K a byl krytý úhradou, jež obnášela 33 717 K, neuhrazený schodek činil 34 660 K.

Obecní dávky

Obecní dávky ze zábav 789 K, z nápojů 2 758 K a z masa 1 522 K.

Komunikace

Opravy cest a prohazování sněhu si vyžádaly částku 1 376 K.

Obecní knihovna

Na obecní knihovnu dán povinný příspěvek 303 K.

Škola

1.10. 1934 odchází do výslužby řídící učitel František Kubík.

Kulturní činnost

28. říjen oslaven ve škole i v tělocvičné jednotě Sokol. 5. července večer konán průvod s lampiony a hudbou, po němž byl proslov učitele Františka Hájka.

Zdravotní stav v obci

Zdravotní stav v obci byl celkem dobrý. Vyskytlo se několik případů záškrtu a angíny.

Na škole ustanovena definitivní učitelka Blažena Kumpoštová. Začátkem září se konaly manévry v krajině, a proto se neučilo.

Letošního roku se konalo veřejné cvičení sokolské a mikulášská zábava (s nadílkou).

Oprava kostela

Také byl opraven kostel nákladem 22 000 K. Na opravu přispěla sbírka konaná po celé kolatuře, 4 500 K, dar pí. Chmelíčkové 10 000 K a zbytek doplacen zdejším děkanem.

Filiálka Rolnického družstva

Roku 1934 byla zřízena odbočka Rolnického družstva v Ledči nad Sázavou a je v domě p. Cafourka, jímž je vedena.

Počasi

Zima byla dosti mírná, ač napadlo hodně sněhu. Jaro i léto bylo pro polní práce příznivé, ale od jara až do června bylo velké sucho. V rovinách, kde na jaře byly mrazíky a obilí špatně odkvetlo, byly žně předčasné a obilí špatné. U nás ovocné stromy odkvetly

dobře, a proto ovoce bylo dosti. I úroda byla normální. Počasí o žních bylo pěkné, panovala sice velká vedra, která potrvála až do pozdního podzimu.

Úroda

Brambory byly za sucha vykopány a úroda značná. Koncem srpna i po celý měsíc září rostlo značné množství hub, hlavně hříbků krásně zdravých.

Významné události

Dne 24. května 1934 byla konána volba presidenta republiky. Národní shromáždění se sešlo ve Vladislavském sále na Hradě pražském za účasti 281 poslance a 143 senátorů, aby podle práva a povinností uložených mu ústavou, zvolilo po čtvrté presidenta republiky. 327 hlasy byla projevena důvěra T. G. Masarykovi, dosavadnímu presidentu, vůdci národa a milovanému státníku, jehož zásluhy o osvobození vlasti a o vedení státu vepsaly se v trvalou paměť všech občanů. Po čtvrté se stal prvním občanem Československa.

Dne 3. ledna 1934 nastal katastrofální výbuch na dole „Nelson III” u Duchcova, při kterém zahynulo 142 lidí. Ještě dodnes není celý důl přístupný a mnohé oběti nejsou vyproštěny.

Nová vláda

14. února 1934 po vystoupení národních demokratů z vlády byla ještě odpoledne utvořena vláda nová, v jejímž složení není valných změn. Ministerským předsedou je opět Jan Malypetr.

Národní smutek Československa

Dne 9. října 1934 byl celý svět vzrušen truchlící zprávou, že na jugoslávského krále Alexandra byl po jeho příjezdu do Marseille spáchán revolverový atentát; zraněn byl i francouzský ministr zahraničí, Barthou. Oba těžkému zranění podlehli. Každý s napětím očekával, zda se nebude opakovati osudný rok 1914. V Československu, které je úzce spjato s Jugoslávií, byl po tři dny držen smutek. Teprve dne 10. prosince 1934 padlo v Ženevě u „Společnosti národů” rozhodnutí o atentátu v Marseille, jímž byla zažehnána možnost války.

Nezaměstnanost

Nezaměstnanost proti roku 1933 se o několik % zmenšila.

Požár

24. listopadu 1934 vypukl v 6 1/2 hodiny večer oheň u Vincence Hájka, č. 14. Vyhořelo obytné stavení a chlév.

Rok 1935Obec: počet domů a obyvatel

Za rok 1935 byla provedena přestavba domku Václava Starosty.

V tomto roce se narodilo 11 dětí, 6 chlapců a 5 dívek. Změny v obyvatelstvu byly nepatrné. Přistěhoval se nový holič Ladislav Hůla a porodní asistentka Moravcová.

Obecní rozpočet, obecní dávky

Obecní rozpočet pro rok 1935 činil 45 175 K. Zavedené dávky zůstaly v platnosti. Výnos dávky ze zábav byl 1 012 K, z nápojů 2 067 K a z masa 1 425 K.

Komunikace

Na úpravu cest vyplaceno 236 K.

Obecní knihovna

Obecní knihovně dána částka 300 K.

Škola

28.6.1935 se přistěhoval do školy řídící učitel Bohumil Sobek, narozený v roce 1880 v Pacově.

Kulturní činnost

Učitelé pracovali mimo školu v místní tělocvičné jednotě Sokol jako cvičící a v divadle. Hudební kroužek učitelů a místních hudebníků se uplatnil při divadlech, besídkách a národních slavnostech.

Narozeniny pana prezidenta oslaveny v tělocvičné jednotě Sokol za účasti žactva. Procítěnou přednášku vykonal odborný učitel A. Reitmayer z Ledče a žáci přednesli 4 básně, zazpívali písně „Tatíčku starý náš“, od Vítězslava Nováka „Jako psanec šel jsi v dál“ a státní hymnu. Další program vyplnil orchestr. O Velikonocích sehrál včelařský spolek v Zahrádce Jiráskovy Psohlavce za účasti učitelů. Dne 5. července konal se městečkem tradiční průvod s lampiony a s hudbou, načež následovala u pomníku padlých vojáků přednáška p. Vrby z Ledče o významu M. J. Husa. Účast obecního byla veliká, občanstvo bez rozdílu náboženského vyznání vždy upřímně uctívá památku našeho mučedníka.

Výlety

15. května 1935 pořádán byl školní výlet do Prahy. 17. června konán celodenní a celoškolský výlet do „Ráje“ u Koberovic. 28. října 1935 konána veřejná oslava pro nepříznivé počasí v sokolském sále u Myslíků.

Ceník požitků.

1 kg masa hovězího	12,- K	1 l mléka	1,60 K
1 kg vepřového masa	12,- K	1 kopa vajec	25,- K
1 kg telecího masa	10,- K	1 husa	26,- K
1 kg sádla	13,- K	1 kuře	7,- K
1 kg másla	16,- K		

Ceny životních potřeb stoupaly, mzdy klesaly.

Volba presidenta

Dne 13. prosince 1935 vzdal se svého úřadu náš první prezident – Osvoboditel, T. G. Masaryk, kmet 86ti letý.

Dne 11. prosince podal ministerský předseda Dr. Hodža se svojí vládou demisi, kterou pan prezident nepřijal.

Dne 18. prosince 1935 byla konána na Hradě pražském ve Vladislavském sále volba nového presidenta republiky. Ze 450 členů Národního shromáždění bylo účastno 442 členů, odevzdány 442 hlasy, z nich 76 lístků prázdných, 24 hlasy pro profesora Němce a 340 hlasů obdržel Dr. Edvard Beneš, dosavadní ministr zahraničí, který tento úřad zastával od vzniku republiky. V první volbě byl zvolen presidentem Dr. Edvard Beneš, spolupracovník T. G. Masaryka v zahraničním odboji.

Počasí

Zima byla dosti mírná, ač napadlo hodně sněhu. Od 1.3. do 19.3. bylo krásné květnové počasí, později nastaly deště, plískanice a menší mrazíky. Po zasetí nastala sucha až do podzimu. Deštíky byly nepatrné, čímž také obilí hodně utrpělo. 21. října napadlo asi 25 cm sněhu, který nemohly stromy unést; (na stromech bylo ještě listí) hodně byly polámaný a způsobeny značné škody.

Úroda

Přes velká sucha u nás byla úroda dobrá, sklizeň byla normální.

Zdravotní stav v obci

Zdravotní stav občanstva byl dobrý. V měsíci březnu se objevila chřipka ve větším rozsahu, ale průběh její byl mírnější nežli v roce 1918.

Požár

Dne 14. května 1935 v 9 1/2 hodiny večer vypukl oheň u Františka Maláta č. 97. Vyhořelo obytné stavení, chlév a stodola.

Rok 1936

Obec: Počet domů a obyvatel

V roce 1936 byl stavební ruch v naší obci větší, než býval v minulých letech. Jaroslav Vlastník postavil nový domek, Václav Horký prováděl přestavbu hostince, Rudolf Halík přestavoval domek č. 125, František Severa stavěl chlév, František Svoboda stavěl novou stodolu. Ve Starých Hamrech bylo postaveno hospodářské stavení Rudolfem Geherem.

V roce 1936 narodil se 1 chlapec a 2 dívky.

Obecní rozpočet, obecní dávky

Na rok 1936 činil obecní rozpočet 48 875 K, úhrada 15 752 K a schodek 33 123 K. Neuhrazený schodek byl částečně kryt obecními dávkami, které nadále zůstaly v platnosti a vynesly ze zábav 940 K, z nápojů 5 351 K, z masa 1 661 K.

Škola

O prázdninách byla školní budova v průčelí opravena a uvnitř opatřena malbou, jež si vyžádala nákladu 1 730 K.

Kulturní činnosti

V tomto roce se sehrála 2 divadelní představení; 24.4. „Pod stromem zapovězeným“, 25.12. „Moje teta“. 5.7. konána obvyklá oslava Husova a 26.7. bylo veřejné cvičení sokolské. 7. března 1936 oslaveny 86. narozeniny presidenta Osvoboditele, T. G. Masaryka. 28. května 1936 oslaveny narozeniny presidenta Dr. Edvarda Beneše. 28. října pořádána oslava našeho osvobození zdejšími korporacemi.

CPO, Civilní protiletectká obrana

V roce 1936 byla ve všech městech a v obcích organizována Civilní protiletectká obrana (CPO) za účelem výcviku obyvatelstva pro případ války a náletu nepřátelských letadel do zázemí.

Ceník

1 kg hovězího masa 12 K, vepřového 12 K, telecího 10 K, ryb 11 - 12 K, másla 14 - 16 K, mouky 2,80 K, chleba 1,80 K, 1 pár kuřat 12 K, holoubat 5 K, 1 husa 25 - 30 K.

Počasí

Jaro bylo celkem teplé s občasnými deštičky. Léto suché. Podzim chladný a deštivý. Zima mírná.

Úroda

Úroda v roce 1936 byla normální. I ceny hospodářských plodin zůstaly nezměněny.

Zdravotní stav v obci

Zdravotní stav občanstva byl dosti dobrý.

Požáry

Dne 3.5.1936 ve 21 hodin začalo hořet u Františka Svobody č. 94. Vyhořelo obytné stavení, chlév, stodola.

12.5. ve 23 hodin vypukl požár u Rudolfa Gehera, č. 1 ve Starých Hamrech, který zničil obytné stavení, chlív a stodolu. 26.7. vypukl oheň ve 23 1/2 hodiny v noci u Františka Vinického č. 66. Hořelo na půdě pod taškami.

24.11. hořelo u Vincence Hájka ve 2 1/2 hodiny ráno. Vyhořelo nově postavené obytné stavení a stará stodola.

Rok 1937Obec: Počet domů a obyvatel

Roku 1937 stavěl dům Eduard Hermann a provedena přestavba lokálu Karla Lhotky.

V roce 1937 se narodilo 5 dětí; 2 chlapci a 3 dívky.

Obecní rozpočet, obecní dávky

Obecní rozpočet byl pro rok 1937 stanoven takto:

Úhrn řádné potřeby činí 50 622 K

Úhrn řádné úhrady činí 22 110 K

Schodek řádného rozpočtu činí 28 512 K a bude nepatrně hrazen z obecních dávek, jež činily ze zábav 998 K, z nápojů 784 K a z masa 96 K.

Starosta

Dne 3. června vzdal se starostenského úřadu starosta obce Augustin Rokos, poněvadž vystoupil ze strany živnostensko-obchodnické a úřadu se ujal námětek Vojtěch Novák.

Zvonek

Československá církev zřídila zvonici na márnici.

Škola.

Při IV. třídě byla opět zřízena pobočka. Na zřízené pobočce vyučovala učitelka Emilie Sobková, která dne 1. července stala se definitivní učitelkou při zdejší škole.

Obecní knihovna

Na obecní knihovnu dána částka 1 000 K.

Kulturní činnost

Také i letošního roku byla zahrána 2 divadelní představení. „Okénko” od Olgy Scheinflugové, 25.12. „Cácorca”. Obvyklé oslavy 7. března, 28. května, 28. října byly opět konány.

CPO

V letošním roce bylo pokračováno ve výcviku jednotlivých složek civilní protiletectvé obrany.

Počasí

Počasí během roku bylo celkem příznivé ke vzrůstu i sklizni hospodářských plodin.

Zdravotní stav v obci

Zdravotní stav občanstva byl celkem dobrý. V lednu a v únoru se rozšířila ve větším měřítku chřipka.

Důležité události

V úterý dne 14. září 1937 ve 3 hodiny 29 minut po půlnoci ztratila Československá republika největšího a nejzasloužilejšího občana, prvního presidenta republiky, presidenta

Osvoboditele Tomáše Garrigue Masaryka, když naplnil 87 let, 6 měsíců a 7 dní svého života.

President Osvoboditel skonal na zámku v Lánech. Každý Čechoslovák pocítil tuto smrt jako ztrátu něčeho drahého, milého a nenahraditelného. Také celého ostatního světa se dotkla zpráva o Masarykově smrti bolestně.

T. G. Masaryk byl učenec a politik. Z jeho vědeckého díla nám zůstává mnoho spisů, projevů, výroků a mravních příkazů. Jeho dílo politické nám zanechalo nejdrahocennější dědictví: Československou republiku. V ní bude jeho dílo trvat tak dlouho, pokud její občané zůstanou věrni jasnému odkazu presidenta Osvoboditele.

Balzamované tělo bylo převezeno z Lán do Prahy a vystaveno na pražském hradě. Tisícové zástupy se přišly rozloučit s milovaným vůdcem a učitelem.

Úterý, dne 21. září, bylo dnem pohřbu presidenta Osvoboditele, T. G. Masaryka.

Hluboký smutek, který padl při úmrtí Masarykově na všechnen národ, proměnil se v tvrdou a odhodlanou vůli zachovat jeho odkaz, Československou republiku.

Rok 1938

Obec: Počet domů a obyvatel

V roce 1938 byl postaven dům č. 26, Dr. Pavlíkem. Přestavbu domu prováděl Karel Štěpánek a Antonín Vitera stavěl krám.

Stav obyvatelstva se udržel na stejné výši. Narodilo se 8 dětí; z toho 2 chlapci a 6 dívek.

Starosta, obecní výbor

Starostou obce byl Vojtěch Novák; členy výboru byli: Karel Vrána, Rudolf Veselý, František Cizner, Jan Bělohradský, František Kubík, Václav Wasserbauer, František Vlastník, Augustin Málek, Jan Dvořák, Rudolf Dvořák, Josef Fialka, František Valchář, František Svoboda, Václav Nekola, Vilém Myslík, Otto Rokos.

Rozpočet, obecní dávky

Rozpočet na rok 1938 byl stanoven:

Úhrn řádné potřeby činí	44 726 K
<u>Úhrn řádné úhrady činí</u>	<u>20 700 K</u>
Schodek řádného rozpočtu činí	24 026 K

Je nepatrně kryt obecními dávkami, které činí celkem 1 255 K.

Sbírka na obranu státu

V roce 1938 byla provedena sbírka na obranu státu, na kterou občané přispívali dle možnosti.

Škola

Obec žádala o zřízení měšťanské školy a žádost byla předložena k zemskému výboru.

Kulturní činnost

Kulturní činnost trpěla následkem státních změn a všech politických událostí.

Knihovna

Na obecní knihovnu dán příspěvek 600 K.

Statistika zvířat

Na podzim se objevila v obci slintavka, která v krátké době zachvátila většinu domácích zvířat. Koncem roku 1938 bylo v obci: 726 kusů plemenných krav a jalovic, z nichž připadá na Horní Paseky 298. Plemenných prasnic je celkem 30 kusů.

Úroda

Úroda byla krásná. Slámy a sena bylo hojnost. Také zrno bylo velmi pěkné a mnoho. Brambory se sklízely 20.9. Začátkem září rostlo hodně hub. Ovoce bylo málo.

Přírodní zjevy

Dne 25. ledna 1938 mezi 20. – 22. hodinou večerní a pak kolem 1 hodiny v noci byla u nás viděti krásná „polární záře“, světlo její bylo tak silné, že v něm zanikly hvězdy.

Zdravotní stav

Zdravotní stav občanstva byl celkem dobrý. Vyskytlo se několik případů záškrtu a chřipky.

Významné události

Rok 1938 byl bohatý na události, které se děly v našem státě a národě a mnohým věnoval pozornost celý svět.

K uctění památky prvního presidenta T. G. Masaryka zažehli 6. března hasiči "Masarykovy vatry". 7. března oslavovány narozeniny T. G. Masaryka. 12. března způsobilo přivtělení Rakouska k Německu značné vzrušení.

2.5. zemřel v Praze ve věku 72 let bývalý československý ministerský předseda, senátor František Udržal.

V květnu povolán 1 ročník záložníků – tzv. pohotovost státu.

23. září vyhlášena mobilizace armády československé do 40ti let.

22.9. demise vlády Hodžovy. Jmenována vláda s generálním inspektorem branné moci Janem Syrovým v čele. Ministrem zemědělství a sociální péče jmenován Ing. Reich.

Československo vykupuje světu mír těžkou obětí 29. září - porady v Mnichově - jednáno o Československu. Odstoupení Sudety.

5. října odstoupil prezident Dr. Edvard Beneš.

28. října všedním dnem pracovním.

V listopadu přiznala vláda autonomii Slovenska.

Utvořena strana „národní jednoty“ a „strana práce“. Ostatní politické strany tímto odpadly nebo se spojily.

Po autonomii Slovenska název našeho státu: republika Česko – Slovenská.

30. listopadu volba třetího presidenta republiky. Zvolen Dr. Emil Hácha narozený 12.7.1872 v Trhových Svinech, první prezident Nejvyššího správního soudu. 1. prosince jmenována nová vláda. Předsedou poslanec Rudolf Beran.

Ministrem zemědělství Dr. Ladislav Feierabend, ministrem školství a národní osvěty universitní profesor Dr. Jan Kapras.

V červenci se konal X. Vsesokolský slet.

Rok 1939Obec: Počet domů a obyvatel

V roce 1939 prováděl Karel Lhotka nástavbu na dům č. 80. Narodily se 4 dívky.

Starosta

Starostou obce byl Vojtěch Novák, který se vzdal úřadu starostenského a dne 26.3. zvolen František Valchář.

Obecní zastupitelstvo

Členové zastupitelstva: Karel Vrána, Jan Dvořák, Vojtěch Novák, František Valchář, František Cizner, Václav Bělohradský, Arnošt Tichý, Rudolf Veselý, Vilém Myslík, Otto Rokos, Augustin Málek, Josef Fialka, Rudolf Dvořák, Václav Nekola, Václav Wasserbauer, František Novák, František Svoboda, František Málek.

Rozpočet

Obecní rozpočet na rok 1939 stanoven takto:

Úhrn řádné potřeby činí	44 828 K
<u>Úhrn řádné úhrady činí</u>	<u>16 718 K</u>
Schodek řádného rozpočtu činí	28 110 K

Obecní dávky

Obecní dávky za tento rok činí: ze zábav 694 K, z nápojů 1 200 K a z trhů 730 K.

Sbírka Národní pomoci

40 V naší obci byla konána sbírka Národní pomoci při Národním souručenství a vynesla .

Škola

Na zdejší škole dnem 1. dubna odchází do pense řídící učitel Bohumil Sobek a zatímním řídícím učitelem je stanoven p. Jaroslav Hájek.

Stravovací stanice

V roce 1939 byla při zdejší škole zřízena stravovací stanice. 65 žáků bylo stravováno a dostali 2 867 porcí polévek. Veškerý náklad činil 1 946,90 K.

Národní souručenství

Po událostech z 15. března se státní prezident Dr. Emil Hácha rozhodl zřídit výbor Národního souručenství, který má za úkol soustředit všechny politické složky v jediné národní hnutí. Vedoucím v naší obci je p. Cafourek.

Uzavření školy

Na území celého Protektorátu Čechy a Morava byly zavřeny dnem 13. září všechny národní školy pro nebezpečí rozšíření dětské obrny.

⁴⁰ Kronikář částku neuvedl.

Obecní knihovna

Obecní knihovna čítá 601 číslo a má 695 svazků. Příspěvek na ni činil 500 K.

Spolky

Spolek dobrovolných hasičů čítal 23 členy, 1 čestného starostu, 4 členy čestné, 1 člena zakládajícího, 89 členů přispívajících, 2 sestry, 20 členů u pohřební pokladny. Osada platí pojistku proti úrazu 180 K, obec dává sboru 100 K.

Tělocvičná jednota Sokol má ⁴¹ členů.

Statistika zvířat

Koncem roku jevil se stav hospodářských zvířat následovně: 592 kusů plemenných krav a jalovic; na Horní Paseky připadá 289. Plemenných prasnic je celkem 30 kusů. Vepřového dobytka 249, koní 21, skopového dobytka 112.

Ceny obilí

Ač všechny životní potřeby znamenají zvýšení, ceny hospodářských plodin zůstaly nezměněny, zvláště obilí.

Výkupní cena za 100 kg pšenice	164,- K;
Výkupní cena za 100 kg žita	139,- K;
Výkupní cena za 100 kg ovsa	115,- K;
Výkupní cena za 100 kg ječmene	130,- K.

Ceny zvířat

Ceny hospodářských zvířat značně stouply. Prodávalo se: pár koní až za 30 - 35 000 K. Voli 1 kg za živou váhu až 12 K.

Lístky

V říjnu byly zavedeny lístky na potraviny. Rolníci (samožásobitelé) musí si u starosty obce vybírat před odjezdem do mlýna mlecí poukazy, t.j. 21 kg zrní na 1 osobu na 28 dní.

Zavedena též povinná dávka sádla z domácích porážek. Z vepře do 100 kg mrtvé váhy se odvádí 4 kg hřbetního sádla. Dávka se podle váhy přes 100 kg stupňuje.

Počasí

Jaro 1939 bylo deštivé a chladné. V druhé polovině března padal silně sníh; místy napadlo až 1 m sněhu, při tom v noci mrzlo. Rok 1939 byl celkem vlhký. Zvláště špatná byla žita, která se na jaře hodně zaorávala. Letošního roku všichni hospodáři poznali, co znamená pro rolníka mořiti obilí. I podzim byl dosti deštivý. Celý říjen přšelo a brambory se špatně dostávaly domů. Začátkem prosince napadlo hodně sněhu, který způsobil značné škody v lesích.

Události v roce 1939

18. ledna první schůze slovenského sněmu v Bratislavě - přítomen předseda ústřední vlády pražské Rudolf Beran.

10. února zemřel papež Pius XI.

⁴¹ Kronikář počet neuvedl.

2. března zvolen nový papež, kardinál Pacelli, který přijal jméno Pius XII.

9. března jmenována nová vláda slovenská; předsedou prozatímní vlády jmenován dosavadní ministr školství, Josef Sivák. V Bratislavě se pak konaly porady o návrhu slovenského sněmu na složení nové vlády. Předsedou jmenován Karol Sidor.

14. března v úterý sešel se slovenský sněm v Bratislavě. Ve 12 hodin 10 minut vyhlášen svobodný slovenský stát. Tím přestalo Slovensko býti součástí Česko-Slovenské republiky.

Karpatská Ukrajina prohlásila samostatnost, byla však obsazena maďarským vojskem.

14. března jel president Hácha do Berlína ke kancléři Adolfu Hitlerovi. Přijel tam ve 22 hodin 40 minut. Ve 3 hodiny 55 minut podepsána dohoda, v níž president českého státu prohlásil, že osud českého národa a České země klade s plnou důvěrou do rukou Vůdce Německé říše. Na základě této úmluvy obsadilo německé vojsko 15.3. naše země. Po celý den hustě sněžilo.

15. března v 19 hodin 15 minut přijel říšský kancléř do Prahy a ubytoval se na pražském hradě. Ve čtvrtek 16. března podepsal výnos, kterým se zřizuje Protektorát Čechy a Morava. Protektorem jmenován Konstantin von Neurath.

Slovenský předseda vlády, Dr. Tiso žádá, aby Slovensko bylo přijato pod ochranu Německé říše. Státní president, Dr. Emil Hácha, zřídil výbor Národního souručenství a rozpustil Národní shromáždění.

27. dubna jmenována nová vláda. Předsedou vlády je generál Alois Eliáš, který řídí také ministerstvo vnitra, ministrem financí je Dr. Josef Kalfus, ministrem školství Dr. Jan Kapras, spravedlnosti Dr. Jan Krejčí, obchodu Dr. Vlastimil Sádek, dopravy Dr. Jiří Havelka, veřejných prací Dominik Čipera, zemědělství Ladislav Feierabend, sociální správy Dr. Vladimír Klumpar. Zrušeno ministerstvo národní obrany a zahraničí. Vyslancem v Berlíně jmenován bývalý ministr zahraničních věcí Dr. František Chvalkovský.

1. září válečné tažení německé branné moci do Polska, rozdělení a zánik Polska.

V důsledku včlenění naší země do Velkoněmecké říše stalo se označení obce dvojjazyčné.

Zapsala Helena Halíková

V prosinci 1939

Jaroslav Hájek
kronikář

Revidoval 2. června 1940
František Sůra
okresní osvětový referent

Z výnosu ministerstva školství a národní osvěty ze dne 21. října 1940, čís. 129. 247, obecní kronika obce Zahrádky uzavřena 20. listopadu 1940. Pokračování ve III. díle.

(Tato kniha obsahuje I. a II. díl kroniky.)

František Valchář
starosta obce

Jaroslav Hájek,
kronikář

Gemeindsamt Sachradka b. Ledetsch
Bezirk Ledetsch
Okres Leděč
Obecní úřad Zahrádka u Ledče

Pamětní kniha městečka Zahrádky u Ledče díl III.

I. díl čítá 28 stran

II. díl čítá 82 stran

**celkem 463 stran
rukopisu**

III. díl čítá 353 stran

Na přání předsedy MNV⁴² p. Jana Hůly uvolil jsem se napsat obecní kroniku městečka Zahrádky od roku 1939 do roku 1948. Po přečtení obou dílů kroniky uznal jsem, že není v kronice zapsáno mnoho zajímavých událostí, týkajících se obce a které budou zajímati čtenáře. Zápisy ty počínají rokem 1783. Dějiny ty shledával jsem již od roku 1904, kdy začal jsem psát kroniku hasičského sboru a zastihl jsem ještě staré občany, pamětníky velkého požáru 21.2.1850. Čtenáře této části kroniky prosím, by byli ku pisateli shovívaví, neboť v 74 letech neslouží již tak paměť, oči i ruka, která nemá již té jistoty v psaní.⁴³

Události zaznamenávám postupně dle roků.

Rok 1783

Požár

Dne 29. července 1783 při bouři uhořel blesk do domu č.p. 81 „Panské hospody“, patřící J. Danielovi, který zapálil. Mimo tohoto čísla vyhořela ještě: číslo 82 patřící Janu Ságlovi; číslo 83 Jana Mareše; číslo 84 Jana Ciznera, tehdejšího rychtáře; č.p. 19 Jana Kronigla; č.p. 52 Josefa Šťastného; č.p. 54 Václava Bělohradského; č. 55 Antonína Paška; č.p. 92 Václava Vávry. Též vyhořela u kostela věž a vrch u kostela. Oltáře a varhany jen s velkou námahou byly uchráněny, ač na nich mnoho škody bylo způsobeno. Též vyhořela dřevěná škola č.p. 85. Nová škola, zase ze dřeva, postavena byla v roce 1787. Řídícím učitelem – tehdy kantorem – byl František Kostka z Křivsoudova, zakladatel zde rodiny Kostků. Kostel byl stavěn ještě v tomto roce, avšak varhany a oltáře teprve v roce 1796 dány do původního stavu.

Rok 1804 – 1805

Suchý rok

V roce 1804 byla velká sucha a vedra, následkem toho urodilo se velmi málo obilí. V následujícím roce byla též velmi malá úroda a následek toho byla bída a drahota. Nebylo v té době dopravních prostředků, aby se obilí ze zemí, kde úroda byla, k nám přivezlo. Byl hlad a obilí si mohl koupiti jen bohatý, neboť míra žita stála 18, pšenice 28, ječmen 16 a oves 12 zlatých Convenční minze. Drahota poměrně větší, než za okupace 1940 – 1945 na černém trhu. Mlel se v tu dobu bída i oves a pekl se z něj chleba, placky, by se trochu utišil hlad.

⁴² Místní národní výbor.

⁴³ Po II. světové válce byl dopsáním kroniky pověřen František Kubík, řídící učitel ve výslužbě, který zaznamenal události z let 1940 až 1947 včetně a doplnil některé události od roku 1783.

Rok 1807

Krupobití

Dne 25. července tohoto roku padaly u Zahrádky, Ježova, Sněta, Šetějovic, Dolních Rápotic a Podivic kroupy ve velikosti holubího vejce. Obilí na polích bylo úplně zničeno, též ovoce na stromech bylo otlučeno a zničeno. Sousedé z blízkých obcí, kde nepotlouklo, vypomohli a nebyl hlad.

Rok 1832

Cholera

V tomto roce řádila v Čechách cholera. I v Zahrádce se objevila, ale ne v takovém rozsahu, jako v okolních obcích, hlavně v Ježově, Snětu, Blažejovicích. V Zahrádce zemřely tyto osoby: Josef Štecher, čp. 42; Marie Vilimovská, čp. 97; Anna Brázdová, čp. 40 a Anna Lvová, čp. 33.

Požár

Dne 8. března v 7 hodin ráno vypukl požár ve stodole v "Papírně". Jelikož však bylo úplné bezvětrí, vyhořela jen samotná "Papírna", ač obytné budovy nemusely shořeti, kdyby byla v místě stříkačka. Občané si stěžovali na tuto věc. Proto podařilo se rychtáři Janu Daňkovi a bratřím Antonínu Kostkovi, obchodníku č.p. 84 a Janu Kostkovi, učiteli, opatřit peníze na zakoupení stříkačky. Usneseno, by z každé koupě určitá částka uložena byla v obecní kase, což bylo schváleno vrchním úřadem v Dolních Karlovicích. Skutečně Václav Olišar a František Váňa, jimž povoleno bylo stavěti domky č.p. 136 a 135 složili do obecní kasy 300 zl. Vídeňské měny a druhý 70 zl. Vídeňské měny, což se rovnalo 148 zl. Convenční měny.

Rok 1836 – 1837

Úmrtí učitele

V roce 1836 zemřel učitel František Kostka z Křivsoudova, narozený 6. prosince 1759, zakladatel rodiny Kostků v Zahrádce, kterým postupně patřily domy: čp. 84, 83, 81, 116, 61.

Stříkačka

V roce 1837 skutečně objednána byla stříkačka od zvonaře Josefa Hilzera z Jihlavy za 400 zl. Convenční minze, či 1 000 zl. Vídeňské měny. Stříkačka byla 4. října z Jihlavy přivezena, kde ji kupovali Jan Kostka, čp. 84; Karel Ságel, čp. 57 a Václav Machotka č. 49.

Rok 1842

Suchý rok

V tomto roce bylo veliké sucho. Od brzkého jara nezapršelo, takže na poli obilí uschlo. Zrna však přece něco bylo a nebyl hlad, jak v roce 1804. Řeka Želivka vyschla tak, že mlynáři nemohli mlít.

Rok 1845

Krutá zima

Tohoto roku byla tuhá, krutá zima. Celý prosinec a leden byla zima mírná, ani sníh nenapadl. V únoru však napadl sníh a začaly silné mrazy. Po celý únor a březen byly silné mrazy, které dostoupili až 28° – 30°C a ještě 27. března byl mráz 21°C. Následkem velkých mrazů byly ledy. Po oblevě v pozdním jaře vystoupila řeka Želivka vysoko ze břehů. V “Papírně” byl vysoko celý přízemek zatopen, že nábytek ve světnici plovál. Velká voda nadělala mnoho škod ve mlýnech a na lukách. Ještě 18. května napadl sníh, který na kopcích zůstal ležeti.

Křížová studánka

U studánky v lese nad Zahrádkou, zvané „Křížová studánka”, stál již kolem roku 1730 dřevěný kříž. Jelikož byl sešlý, dala Kateřina Danielová, hostinská v „Panské hospodě” č.p. 81 v roce 1844 udělati velký kamenný kříž, který byl v tomto roce tam postaven a který do dnešních dob tam stojí.

Rychtář

Rychtářem byl Václav Daniel, hostinský č. 81.

Rok 1846

Neúroda

V tomto roce byla velice malá úroda na polích. Byla velká drahota, z čehož povstal mezi chudým lidem hlad. Obyvatelé nemajíce ničeho k jídlu, pekli vdolky z ovesné mouky a otrub i jedli kořínky různých bylin.

Rok 1848

Nové vedení obce

Tohoto roku poděkoval se místní ředitel obce Josef Cizner, starší rychtář Josef Bělohradský, mladší rychtář Václav Machotka a kontrolor obecní kasy Jan Kostka.

Dolno-Kralovickým úřadem byli jmenováni: ředitelem Václav Machotka, č.p. 49; starším rychtářem Antonín Bělohradský, č.p. 59; mladším rychtářem Karel Ságl, č.p. 57 a kontrolorem obecní kasy byl jmenován Josef Samohel, č.p. 72.

Zrušení roboty

1848 byla zrušena robota; nepíší o tom – více v knihách.

Rok 1850Velký oheň

Dne 21. února v pátek večer strhl se tak prudký vítr, že nejenom stromy ovocné, ale i silná dřeva v lese vyvracel a jako obilná stébla lámal. Vál od západu k východu, rychlostí dle dnešních názvů přes 100 km za hodinu. Jeden každý občan s úzkostí uchýlil se do svého příbytku a po deváté hodině večerní každý ulehл a oddal se spánku. Po celém městečku byl klid, ticho a jen kročeje dvou mužů, noční stráž, ozývaly se v jednotvárném tempu tichou nocí.

Ve 1/4 na 10 večer zpozorovala noční stráž rudou záři nad městečkem u mostu. Učinivše pokřik, chvátili muži k ohni. Hořela stodola u „Papírny“ č.p. 48, patřící Vojtěchu Halíkovi. Zapálil prý dělník, svítě si loučí. V městečku všechna skoro obydlí byla ze dřeva, došky, šindelem kryta. Oheň, podporovaný silným, prudkým vichrem, zasahoval vše tak rychle, že v malé hodince bylo 98 stavení v plném ohni. Celá Zahrádka po obou stranách stála v plameni. Neshořela škola, dům Jana Kostky č. 84, ač u školy i udaného čísla stodoly vyhořely. Ulice k Ledči zůstala neporušená.

Na vynášení nábytku nebylo ani pomyšlení, ani času; sotva stačil čas na vyhnání dobytka. Přesto, že vypukl oheň v noci, byl strašlivý vítr a v prvním, tvrdém spánku bylo obyvatelstvo, uhořel jeden muž a sice ponocný Bernard Mišon, jinak velice řádný muž. Vzbudiv občanstvo, chtěl sobě také do sklepa něco vynést a před ohněm zachrániti; při tom byl kouřem omámen a uhořel. Uhořely také dva kusy hovězího dobytka, mnoho ovcí a prasat.

Obyvatelstvo – ženy, děti – tu noc tábořilo na „návozích“ . Manželce Františka Štechera, č.p. 74, narodil se na poli chlapeček, který ač byla velká nepohoda – bouře spojená s krupobitím – přece zůstal zdrav. Též nějaká Terezie Pokorná, jinak Zelenková zvaná, chromá to žena, kterou vynesli též na návozy, silně nachladla a druhý den zemřela.

K ohni přispěchalo obyvatelstvo nejen z okolních obcí, ale i přijeli občané se stříkačkami z Ledče, Dolních Kralovic, Humpolce a Želiva. Stříkačky tehdejší, do kterých se voda musela nositi, nebyly nic platné, protože k ohni nebylo přístupu. Ze všech vyhořelých bylo pojištěno jen 21 občanů.

Ihned druhý den ráno přijelo mnoho posílů s chlebem, obilím a hrachem nejen z nejbližšího okolí, ale i z Humpolce, Želiva, Ledče a Dolních Kralovic. Z daleka, široka přiváželi sousedi nejen potraviny, ale i šatstvo a peníze. Obilí přivezeného bylo 600 měr, což při skromnosti stačilo do žní. Sbírka na penězích činila 1 800 fl. zl., k čemuž přispěl kníže Vincenc z Auersberku ze Žlebů 1 000 fl. zl.

Než přistoupím k vypsání majetků vyhořelých domků, musím k vysvětlení čtenářů uvést, že potřebné informace hned v roce 1904 mi poskytli: Jan Coufal, dlouholetý ponocný, který se narodil v roce 1807 a zemřel v roce 1906, jsa stár 99 roků, bydlel v podnájmu u své dcery Brázdové, č.p. 20; dalšími informátory mi byli Jan Brýdl, truhlář, č.p. 112. a Jan Cizner, obuvník, č.p. 21., kteří podrobně znali každého majitele domku, který vyhořel a podrobně velký oheň mně vypověděli a popsali.

Vyhořela tato čísla: „Papírna“ Vojtěcha Halíka č.p. 49; Václav Machotka, č. 50; Josef Samohel-Konrád, kupec, č. 50, kterému patřilo též číslo 72; Jan Procházka, č.p. 51; Vojtěch Halík, č.p. 52; Jan Mareš, č. 54; Jan Rýdl, č.p. 53.; B. Mareš, č.p. 92; Jan Pašek, č.p. 55;

František Drahozal, č.p. 108; Václav Machotka – Poříč, č.p. 54; Josef Olišar – Ságel, č.p. 57; František Hájek – Hubáček, řezník č.p. 58; Josef Bělohradský, č. 59; Jan Myslík, č. 116; Radnice – obecní dům č. 60; František Kostka, č. 61; Václav Daněk, č. 62; Josef Rýdl, č. 114; Jan Myslík, č. 63; Jan Pašek, č. 129; domky č. 63 a 129 stály na dvoře u fary; fara, č. 64; Josef Popek, č. 65; Jan Čapek, č.p. ; František Šanda, č.p. 66; Josef Tuček, č.p. 67 – pekař; Jan Bělohradský, řezník, č.p. 110; Karel Pokorný, č.p. 68; Jan Ságel, č.p. 91; František Bachman, řezník, č.p. 87; Jan Šenk, č.p. 115; Josef Kunt, č.p. 88; Karel Bíba, č.p. 104; Jan Tuček, č.p. 120; Josef Rojka, č.p. 133; František Říha – Sojka, č.p. 70; Jan Halík, č.p. 125; František Hájek, č.p. 71; Václav Wasserbauer, č.p. 124; Josef Samohel, č.p. 73; Jan Dvořák – Krejča, č.p. 131; František Štecher, č.p. 74; Josef Hnízda, č.p. 111; František Ságel – Moravec, č.p. 75; František Samohel, č.p. 112; Antonín Samohel, č.p. 76; Abraham Zelenka – vinopalna - výroba lihu - č.p. 77, u toho čísla byla přistavěna šalanda, kde bydlel František Procházka; též vyhořela.

Z druhé strany vyhořela tato čísla: Josef Bělohradský č.p. 100; Jan Veselý, č.p. 135; V. Bělohradský, č.p. 29; Václav Mareš, č.p. 28; Josef Ságel – Kozelka, č.p. 27; J. Pekárek, č. 26; Jan Cizner, č. 117; J. Ságel, č. 25; Karel Brýdl, č. 24; Josef Bělohradský, č. 23; Jan Hájek, č. 22; František Kubík, č. 96; Josef Popek – Štecher, č. 21; Václav Balek, č. 78; František Belada, č. 20; Karel Belada, č. 19; Josef Mareš – Samek, č. 18; František Brázda, č. 17; Josef Cizner, č. 16; Jan Fialka, č. 15; Jan Tenkonohý, č. 14; Václav Dědič, č.p. 13; František Pašek, nyní č. 129, bylo č. 12; Terezie Maršová, č.p. 129; Jan Kočí, č.p. 11; V. Bělohradský, č.p. 10, zvaný Hromada; Jan Krejča, č.p. 9; Jan Rýdl – Bezouška, č.p. 8; Václav Rojka, č.p. 95; Josef Zelenka, č.p. 7; Jan Hnízda, č.p. 94; Václav Bělohradský, č.p. 6; Karel (Mišon) Brázda, č.p. 5; číslo to stálo mezi čísly 6 a 113; František Vlk, č.p. 113; Josef Janeček, č.p. 4; J. Kristián, č.p. 93; František Kovanda, č.p. 3; František Brázda, č.p. 2; Josef Cizner, č.p. 1.

V prostředku obce vyhořela tato čísla: František Hlavatý, č.p. 90; Jan Kostka, č.p. 84; Antonín Balek, č.p. 83; Jan Hájek, č.p. 82; Josef Janák, č.p. 101 – za kostelem, Antonín Kostka, č. 81; Jan Cizner, č. 80; Jaroslav Květina, č.p. 47; Josef Mareš, č. 121; Josef Maršík, č. 107; František Vinanc, č.p. 105; Jan Málek, č. 127; František Kočí, č.p. 126; Jan Cizner, č.p. 106; u J. Machotky a K. Burjana čísla nezjištěna.

U následujících čísel 55, 108, 56, 57, 58, 59, 62, 64 neshořely stodoly, neboť byly postaveny dále od stavení a vítr směřoval stranou od nich. U č.p. 73 je dosud na dvoře malý, dřevěný špýchar, do kterého se před ohněm uschoval hluchoněmý chlapec Josefa Samohela. Bylo usouzeno, že někde při požáru uhořel. Teprve druhý den byl ve špýcharku nalezen, který ač vše okolo shořelo, nechytil.

Purkmistr

Dle nového obecního zákona ze dne 17. března 1850, bylo v Zahrádce dne 5. července přikročeno k volbě purkmistra, 2 radních a 12 výborů. Purkmistrem zvolen Jan Kostka, obchodník, č.p. 84; I. radním Josef Cizner, č.p. 16; II. radním Václav Machotka, č.p. 56.

Cholera

Po nešťastném ohni přišla na Zahrádku další rána. Vypukla v Čechách cholera, která se v Zahrádce objevila 24. srpna. Prvá se rozsemkla Kateřina Marešová, č.p. 18. Dále zemřely tyto osoby: Václav Pašek, č. 12; Antonín Mareš, kovář; Barbora Vlková, č.p. 113; Antonín Hájek, František Růžek, Anna Pašková, Marie Daňková, Jakub Havel, Jan a Kateřina Rojka, v jednom dni; Jan Rýdl, Josef Brož, František Brázda, Antonín Samohel, František Krejča, č. 9, Josef Drahozal, Anna Myslíková, A. Bělohradský, Josef a Františka Hnízda, Kateřina Kvapilová, Vincenc Škvor, Vincenc Bělohradský, Anna Bělohradská, Jan Halík č. 52, Anna Konrádová, Antonín a Kateřina Dvořák č. 131, Vojtěch Ságel, č. 66, Marie

Machotková. Zemřelo též mnoho dětí; celkem zemřelo na cholera od 25. srpna do 17. září celkem 87 osob.

Rok 1851

Stavba kostela

Kostel, který při velkém ohni též vyhořel, počal se za podpory knížete Vincence z Auersberku ze Žlebu stavěti; přidal na stavbu 8 000 zl. stříbra. Stavbu kostela i fary prováděl Vincenc Šöl z Martinic. Hlavní oltář pracoval Josef Bubák z Mladé Boleslavi; obraz sv. Víta maloval Alois Bubák, akademický malíř z Prahy, syn předešlého. Zvony ulil zvonařský mistr Belmann z Prahy.

Mokrý rok

V tomto roce přšlo od milého jara až do podzimu. Na jaře těžko hospodáři jarní obilí zaseli. Ve žních mokrem obilí vzrostlo, poněvadž stavěti panáky se neznalo. Brambory hnily a bylo jich málo. Brzo na podzim napadl sníh, zůstal ležeti tak, že někteří váhavější sousedi ani nezaseli. Následkem nedostatku obilí a hlavně brambor byla z jara 1852 bída. Hlavní potravou lidu bylo trochu brambor a naložené zelí; též vařená, nebo pečená řepa.

Rok 1853

Požár

Dne 14. července časně ráno, kdy obyvatelé Zahrádky byli pohřženi ještě ve spánek, vypukl požár v chalupě Františka Kovandy č.p. 3; mimo něj vyhořela ještě následující stavení: Václava Hnízdy, č.p. 93; Josefa Janečka, č.p. 4; Františka Vlka, č.p. 143. a zadní část chalupy Václava Bělohradského, č.p. 6. Oheň dle všeho vypukl neopatrností.

Mokrý rok

Rok tento jako rok předešlý byl velice mokrý; obilí jarní špatně se zaselo, ozimy byly řídké, proto obilí bylo málo. Již druhý rok nedostatek!

Rok 1854

Požár

Dne 15. června tohoto roku po třetí hodině ráno požár v čísle 100 patřícím Františku Kubíkovi, barvíři, dědečkovi pisatele této kroniky. Den před tím konal se zde výroční trh – jarmark – a kramáři, kteří v boudách ihned požár zpozorovali, učinili poplach a sousedi v rychlosti byli u ohně. Oheň byl v začátcích uhašen a shořel jen vrch u čísla 100.

Stříkačka

Při požáru konala dobré služby stříkačka, krátký čas před tím obcí koupěna od zvonaře Belmanna z Prahy za 400 fl.

Krupobití

Dne 8. srpna, kdy dozrálé obilí čekalo na sekáče, bylo velice pěkné tento rok - a mělo se sklízeti, přišlo od strany polední silné krupobití a celou úrodu na polích zničilo. Měli ti naši předkové krušná léta. Velký oheň, cholera, dva mokré, neúrodné roky a kdy čekali dobrou sklizeň, přišli kroupy. Mnoho chalup měnilo jiné majitele.

Rok 1855Stavba varhan

V tomto roce byly v našem kostele stavěny varhany, které v roce 1850 shořely současně s kostelem. Varhany stavěl varhanář Jan Viktora z Prahy. Stály 1 600 fl., kterýžto obnos sebrán sbírkami. Na sbírku přispěl 200 fl. bývalý císař Ferdinand Dobrotivý, který sídlil od roku 1848 v Praze. Žádost předložil osobně císaři purkmistr Jan Kostka, č.p. 84.

Rok 1857Nový hřbitov

V tomto roce byl zrušen hřbitov okolo kostela a založen byl nový na „Návoze“ Josefa Šťastného, který obci prodal 800 sáhů návozu a obdržel za to jiné pole obecní ve výměře 1 jitro 1 119 sáhů a 40 fl. stř. Základní kámen byl svěcen 20. května 1857. První na nový hřbitov byl pochován 26. listopadu Josef Martinů, 7letý syn Františka Martinova, č.p. 23.

Stavba silnic: Želiv, Ledeč, Dolní Kralovice, Humpolec

Stavbu silnic dávám pod jeden zápis. Prvá silnice do obce byla stavěna od Želiva k faře v roce 1856. Stavěl ji Václav Sedlák z Německého Brodu. Byla dostavena v tomto roce. Hned na to v září 1858 počato se stavbou silnice od budovy farní k Ledči. Stavěl ji stavitel Širůček z Pelhřimova, za 24 360 fl. stř. Před tím se jezdilo od fary dvorem hospody č. 81, Beladovou brankou ku sv. Anně a dále cestou k Ledči. Silnice od Kralovic započata byla až v roce 1862. V ten rok postavena byla silnice od Sněta k mostu. Stavěl ji stavitel Jan Filčík z Pelhřimova za 7 800 fl. stř. Dříve se jezdilo cestou za Zavadilku k Dolním Rápoticům, anebo přes Ježovský potok okolo nynější cihelny cestou (je z ní úzké pole) ku Sněti. Silnice ze Zahrádky do Humpolce započata byla až v roce 1879. Stavbu prováděli bratři Alois a Emanuel Štuc za 10 000 zl.

Rok 1858Nové peníze

V tomto roce přišli do oběhu nové peníze. Základní jednotkou byl stříbrný zlatník, který měl 10 stříbrných šestáků, 5 stříbrných dvoušestáků, 4 stříbrné čtvrtzlatníky; měděné byly: 100 krejcarů, 200 trojníků a 25 čtyráků. Papírové peníze byly: 1 zl., 5 zl., 10 zl., 100 zl., 1 000 zlatých.

Kaštany u kostela

V tomto roce byly vysázeny okolo kostela kaštany, aby místo po zrušení hřbitova nebylo tak prázdné.

Postranní oltáře

Zřízeny byly také letos ve zdejší kostele dva postranní oltáře a sice oltář sv. Václava, který zhotovili zdejší truhláři Václav Samohel a Josef Hájek. Druhý oltář panny Marie zhotovil truhlář z Hamerštat – Vlastějovic. Obrazy na obou oltářích maloval Josef Bubák, malíř z Mladé Boleslavi.

Rok 1859Křížová cesta

V tomto roce zřízena byla v kostele “Křížová cesta”, na kterou přispěl soused Josef Mareš, č.p. 18 obnosem 200 zl. stě.

Rok 1860Hodiny na věži

V roce 1860 zřízeny byly na věži hodiny, které zhotovil hodinář Josef Prokeš z Německého Brodu za 280 zl. stě.

Obilí

Rok tento byl velice pěkný na obilí. Obilí krásně urostlo a slibovalo pěknou sklizeň, avšak v době žní začalo pršet tak, že z velké části obilí vzrostlo, neboť stavění panáků z obilí dosud nebylo známo.

Rok 1863Nový most

Až do roku 1863 vydržovala si Zahrádka sama most vedoucí přes řeku Želivku, který byl celý dřevěný, neboť v obecních lesích bylo hojnost silného dřeva. V tomto roce společně počaly okresy Dolní Kralovice a Ledec stavěti most. Pilíře byly z kamene, vrch dřevěný. Zahrádka na stavbu přispěla jednou pro vždy 2 000 zl. stě. Stavba mostu byla zadána Janu Filčíkovi, stavitelovi z Pelhřimova za 11 800 zl. stě. a hotov má býti v roce 1864.

Rok 1864Krutá zima

Rok tento je památný krutou a dlouhou zimou. Zima začala v roce 1863 začátkem listopadu a trvala nepřetržitě do konce dubna. Sněhu bylo velice málo, avšak byly stále velké

mrazy tak, že ve všech studních se voda ztratila. Potokem též voda netekla a muselo se dobytku pro vodu do řeky.

Kroupy

V červenci padaly kroupy; jelikož vítr obilí přihnál a kroupy padaly s deštěm, neublížily tolik obilí. Také tento rok byl velice laciný dobytek.

Rok 1865

Požár

Dne 9. dubna právě na Květnou neděli odpoledne, když lidé byli na požehnání, chytla stodola Vojtěcha Wasserbauera, č.p. 124. Od ní chytla stodola Františka Hájka, č.p. 71. Protože vítr táhl na chalupy, chytly a vyhořely tyto chalupy: č.p. 125, stodola i chalupa Jana Halíka; č.p. 70 Václava Říhy, stodola i chalupa; č.p. 133 Antonína Machotky; č.p. 87 Václava Bělohradského, chalupa i stodola; č.p. 120 Františky Smolkové; č.p. 88 Barbory Kuntové; č.p. 115 Jiřího Dvořáka; č.p. 69 Františka Bachmana; č.p. 91 Jana Ságla; dolů oheň se nemohl se šířit, jelikož č.p. 65 patřící Antonínu Pokornému bylo ještě z roku 1850 nedostavěno, bylo od občanů strženo, čímž oheň nemohl se dolu rozšiřovati.

Vítr obrátiv se, vál k severo-východu a oheň přeskočil na další chalupy a vyhořela tato čísla: č.p. 47 Františka Zíchy; č.p. 121 Josefa Hájka; č.p. 107 Aloise Drahozala; č.p. 105 Barbory Bělohradské – provdané Rojkové; č.p. 127 Josefa Málka; č.p. 126 Františka Kočího; č.p. 106 Františka Ciznera; č.p. 8 Vincence Rýdla; č.p. 9 Jana Tulacha; č.p. 10 Františka Klucha; č.p. 11 Jana Kočího; č.p. 129 Františka Mareše; č.p. 12 Františka Paška; č.p. 13 Josefa Dědiče; u následujících čísel: č.p. 14 Josef Tenkonohý; č.p. 15 Jan Fialka; č.p. 16 František Cizner a č.p. 17 Josef Bělohradský vyhořely jen stodoly.

Požáru padlo za obět' 28 čísel. Při požáru uhořela Marie Kočová, č.p. 11, která chtěla zachránit nějaké peníze utržené za dobytek. K požáru dostavili se občané z Dolních Kralovic, Jiřic a z Humpolce se stříkačkami. Oheň prý vznikl neopatrností malého chlapce Josefa Hájka, č.p. 71.

Rok 1866

Válka

V tomto roce vedlo Rakousko válku s Itálií a s Pruskem. V Itálii vyhrálo, proti Německu u Hradce Králové bitvu prohrálo. Mnoho našich hochů a mužů bylo ve válce. Kteří ze Zahrádky v této válce padli nebo zemřeli, nemohl zapisovatel nikde zjistiti. Občané museli dáti Němcům příprěž. Vojska projelo a též prošlo naší obcí mnoho. Prusové, 64. pluk pěchoty, byli zde ubytováni 14 dnů. Veškeré výlohy byly úplně zaplacený.

Cholera

Po válce vypukla v celých Čechách cholera. V Zahrádce v krátkém čase padlo nemoci za obět' 120 osob. V každém čísle někdo zemřel.

Rok 1868**Hrba**

Na „Hrba“, kam dříve sousedi seli hlavatice, bylo vysázeno ovocné stromoví.

Kaplička

V roce tomto byla postavena zděná kaplička u „Křížné studánky“ na místo dřevěné, která byla roku 1742 od mnicha Václava Hanseliho postavena.

Sucho

Letošní rok byl velice suchý. Obilí na poli z polovice uschlo. Krmení pro dobytek nebylo; byl laciný.

Rok 1870**Vichřice**

Ze dne 16. října na 17. října tohoto roku řádila v Čechách prudká vichřice, která mnoho škod v celé zemi nadělala. V Kalištích a v Borovnici vichřice shodila s věží u kostelů střechy. V lesích natropila velmi mnoho škod, též i v zahradách.

Tohoto roku byla viděti severní záře, kterémuž úkazu přikládali lidé vznik vichřice.

Zima byla tuhá, sněhu napadlo velmi mnoho.

Rok 1872 – 1880**Úraz**

Dne 23. května 1872 zabil se pádem s vozu – vozil na pole hnůj – na silnici k Želivu hostinský a řezník Václav Hájek č. 58. Na místě smrtelného úrazu postaven byl kříž; místu tomu se dodnes říká u Hubáckového kříže, jak se říkalo v č. 58 po doškách.

Bouře

Dne 25. května strhla se ve středních Čechách i v našem okrese velká průtrž mračen tak, že 19 okresů bylo téměř zničeno.

Krutá zima

V roce 1874 byla velmi krutá zima. Na začátku listopadu napadl sníh a začalo mrznouti. Sníh a mrazy trvaly nepřetržitě až do konce března.

V roce 1875 dne 17. října byl instalován na zdejší faru nově ustanovený farář P. Antonín Mokříž.

Bouře, průtrže

V roce 1879 trvaly celé léto průtrže mračen, následkem jich byly místní povodně, které nadělaly velikých škod na polích, na lukách i v lesích.

Požár

Dne 26. května 1881 večer vypukl požár ve stodole Josefa Bělohradského, č.p. 135, který též zachvátil sousední hostinec Aloise Štuca č.p. 29. Vyhořely jak stodoly i obytná stavení.

Sčítání lidu

Při sčítání lidu roku 1881 zjištěno 1 050 obyvatel.

Rok 1882Požár

V sobotu večer před poutí u „Křížné studánky” roku tohoto vypukl požár v chalupě na „Kopečku” č.p. 45 patřící Josefu Jarošovi. Byl sám příčinou vzniku požáru, neboť přišel domu v noci opilý a lehl si s hořícím doutníkem na půdě do sena. Při požáru uhořel. Ráno po požáru nalezeny na půdě zbytky jeho těla.

Hasičský sbor

Rok tento je pro obec pamětihodný tím, že v tomto roce byl založen hasičský sbor. Purkmistr byl František Lípa, hostinský ve „Vinopalně” č.p. 77.

Dne 29. července svolal komitét sestávající se z osob: Vojtěcha Halíka, č.p. 80; Jana Halíka, č.p. 125; Antonína Hájka, č.p. 22; Bedřicha Kostky, č.p. 83; Rudolfa Kostky, učitele, č.p. 116; Františka Kubíka, č.p. 93; Františka Rokosa, č.p. 84 veřejnou schůzi občanů na obecní úřad, na kterou se dostavilo 28 občanů.

Na této schůzi usneseno bylo všemi přítomnými založiti hasičský sbor, který by pracoval pro dobro svých spoluobčanů. Při této schůzi zvoleno bylo předsednictvo a výbor, či správní rada hasičského sboru:

předseda: Bedřich Kostka, obchodník, č. 83; místopředsedou Jan Tuček, pekař, č. 82; jednatelem Rudolf Kostka, učitel, č.p. 116; pokladníkem P. Václav Šinkora, kaplan.

Do výboru zvoleni: Antonín Hájek, obuvník, č. 22; František Kubík, vzorkář, č. 93; František Kostka, obchodník č. 81; Rudolf Valchář, mlynář č. 38; Alois Štuc, hostinský č. 29.

Ve valné hromadě konané 8. srpna zvolen byl velitelem František Rokos, který s neúpornou pílí podjal se těžkého úkolu členstvo náležitě vycvičiti. Podvelitelem zvolen byl František Halík, č. 80.

První členové hasičského sboru, mimo jmenované, byli:

Karel Ryšavý, pekař, č.p. 52;	Josef Štecher, kameník, č.p. 53;
Antonín Kubík, barvíř, č.p. 101;	František Novák, obuvník, č.p. 90;
Čeněk Ságl, kožišník, č.p. 91;	František Záviška, kameník, č.p. 41;
Václav Rojka, rolník, č.p. 95;	Václav Dědič, rolník, č.p. 13;
Jan Jelínek, tesař, č.p. 36;	Karel Cizner, rolník, č.p. 1;
Jan Cizner, obuvník, č.p. 21;	Jan Halík, rolník, č.p. 125;
Bohumil Machotka, obuvník, č.p. 45;	František Rojka, provazník, č.p. 92;
František Tenkonohý, kloboučník, č.p. 14;	Vincenc Ságl, rolník, č.p. 27.
Josef Cizner, krejčí, č.p. 111;	

Dne 27. srpna zakoupena byla stříkačka – sací – za 440 zl. a výzbroj: přilby, pásy, sekýrky za 227 zl. od R. A. Smekal - Smíchov.

Neúroda

Tento rok byl pro hospodáře velmi nepříznivý. Zima byla velice mírná obilí do jara pěkně urostlo. O žních však, aby bylo slunečno a pěkná úroda se dobře klidila, začalo pršet, obilí vzrostlo jak na hrstích, tak i na stojatě. Byla neúroda.

Rok 1883

Požár

Ve mlýně Rudolfa Valcháře – Dolní mlýn – vypukl 2. února přede dnem oheň. Byl dle všeho založen. Jelikož byly ve mlýně na dvoře veliké zásoby dříví, nebylo možno zachrániti hospodářské budovy. Při požáru zahynul ve chlévě dobytek. Okolo dveří chléva zuřil nejprudší oheň, živený velkými zásobami dříví, složenými okolo dveří vedoucích do chléva. Ačkoliv obhájci usilovali se dostat do chléva ze zahrady probouráním zdi – kde oheň nezuřil – nepodařilo se to včas. Po probourání zdi naskytl se ve chlévě příšerný obraz. Veškerý dobytek, počtem 11 kusů hovězího, 1 kůň a 6 prasat leželo v hrůzných pozicích po zemi udušeno. Uhořelo též mnoho drůbeže.

Působením sboru a nové stříkačky – její křest – byly zachráněny mlýnské stroje.

Volby

V roce 1884 konány volby obecního představenstva: starostou zvolen Jan Kostka, hostinský, č. 81; I. radním František Málek, č. 28; II. radním Antonín Hájek, č. 22.

Rok 1885

Krupobití

Dne 17. června stihlo městečko naše strašné krupobití. Úroda byla velice pěkná a hospodáři počítali s pěknou sklizní zrna; byli zklamáni. Úroda byla v malé chvílce zničena, hlavně na Farářství, za Rybníkem a pod Pasekami.

V tomto roce byly konány obecní volby. Bylo zvoleno obecní zastupitelstvo a městská rada. Starostou byl zvolen Jan Kostka, hostinský č.p. 81, prvním radním František Málek, kolář, č.p. 28 a druhým radním Antonín Hájek, obuvník, č.p. 22. Volby patří zápisem do roku 1884.

Rok 1886

Oprava varhan

Opraveny byly v tomto roce v kostele varhany, kteroužto opravu provedl Antonín Mölzer, stavitel varhan z Kutné Hory. Úprava stála 232 zl.

Rozšíření školy

V Zahrádce byla škola přeplněna žáky, ač zde byly tři třídy. Proto v tomto roce rozšířena byla škola o čtvrtou třídu. Dvě třídy byly umístěny ve škole staré a druhé dvě třídy – třetí a čtvrtá – byly v radnici, v prvním poschodí.

Stavba kašny

Poněvadž v době zimní bývalo v dolní části obce – náměstí – o vodu nouze, usneseno, aby část vody z potůčku nad „Vinopalnou” svedena dřevěnými troubami byla do kamenné kašny na náměstí. Usnesení zastupitelstva bylo vykonáno. Voda pro jídlo brala se ze studní, pro domácí potřebu z kašny. Přebytečná voda z kašny odtékala pod zemí trubkami do potoka pod školou. Celý náklad činil 600 zlatých.

Rok 1887

Lustr

Do zdejšího kostela v tomto roce zakoupil zdejší rodák, vídeňský měšťan, továrník výroby pian - klavírů – František Hájek skleněný lustr. Byl zavěšen od stropu uprostřed kostela a o vzkříšení poprvé rozsvícen.

Rok 1888

Tuhá zima

Letošního roku byla velmi tuhá zima. Ku konci října 1887 začaly mrazy a nepřestaly až ku konci března 1888. Led na řekách byl velice silný a byly obavy, aby při odchodu ledy nenadělaly velikých škod na lukách a ve mlýnech. Obavy se však neuskutečnily; led se pozvolna ztrácel a tiše odešel. Krutou zimou utrpělo na polích žito, kde úplně nevyhynulo, bylo velice řídké. Selo se jaré žito. Na to v květnu, červnu a červenci stále pršelo. Obilí bylo řídké a nízké, brambory hnily. Bylo trochu bídy a hladu.

Vojtěch Halík

V tomto roce 17. května zemřel Vojtěch Halík, č.p. 81, význačný pracovník v obci. Byl v obci písařem. Byl do roku 1850 majitelem “Papírny”.

Rok 1890

Obecní volby

V tomto roce konány byly obecní volby, při nichž zvolen za starostu František Rokos, obchodník, č.p. 84; prvním radním Antonín Janák, domkář, č.p. 10 a druhým radním Antonín Mareš, zámečník, č.p. 54.

Povodeň

Tento rok zůstane v české kronice velmi smutně zaznamenán. Ku konci května nastaly prudké deště, spojené na mnohých místech s průtržemi mračen. Potoky i řeky se rozvodnily, voda vystoupila ze břehů do širokého okolí a brala s sebou vše, co jí stálo v cestě. Po vodě pluly klády, dříví, prkna, hospodářské nářadí, střechy chalup a jiné různé věci. Veškerá ta spousta vod z poloviny Čech hrnula se k Vltavě a Vltavou k matičce Praze. Zde u mostu Karlova utvořila se mezi pilíři ohromná zácpa dříví. Dlouho vzdoroval most nárazům vln a klád. Konečně v tom boji však podlehl.

Karlův most

Dne 14. září o 6. hodině večer zbořily se dva pilíře a tři oblouky. Vše i sochy – sousoší – sv. Ignác z Loiol y a sousoší sv. Františka Xaverského, zhotovené roku 1711 od mistra Prokopa, pohřbeno ve vlnách Vltavy. Srdce každého upřímného Čecha se zachvělo, slzy vhrkly do očí. Dílo Karla IV., „Otce vlasti“, pobořeno. Postaveno bude však ještě z tvrdší české žuly, aby odolalo sebevětšímu náporu ze všech stran.

Rok 1891

Krupobití

Dne 9. června stihlo naši obec krupobití, které hlavně pole na stranu k Ledči zastihlo. Ozimní obilí bylo téměř zničeno.

Sčítání lidu

V tomto roce provedeno bylo sčítání lidu; v naší obci bylo napočteno 960 osob; bylo to o 90 osob méně než v roce 1881.

Jubilejní výstava

Letošního roku uspořádána byla v Praze jubilejní výstava, na památku první výstavy v roce 1791 pořádané za císaře Leopolda. Proto nazvána výstavou jubilejní. Nebyla tak rozsáhlá jako v roce 1878 výstava vídeňská, neboť naše výstava žádné podpory od státu nedostala, ale byl to dokonalý a přehledný celek českého národa práce, práce českého dělníka, živnostníka, rolníka i mužů vědy. Na výstavě bylo jasně viděti, jak český národ za těch 100 roků ve všech oborech lidské práce pokračoval a je po boku všech vzdělaných a průmyslových národů Evropy. Zde podali ruce technici zručným rukoum dělníků a vykouzlili ve „Stromovce“ u Prahy dílo, které bylo chloubou českého národa.

Výstavu navštívili nejen obyvatelé ze země Koruny české, ale i cizinci z celé Evropy, nejen shlédli, ale i obdivovali práci českou.

Touto výstavou dokázal český národ, že v práci i v umění kráčí český národ po boku všech národů vzdělaných a vyvrátil hanobení a podceňování českého národa Němci.

O výstavě pořádáno bylo mnoho sjezdů, ze kterých vynikl slet „Českého sokolstva“ a sjezd „Českého hasičstva“. Na obě tyto slavnosti sjelo se sokolů i hasičů nejen z Čech i z Moravy a ze Slezska, ale i z jiných států Evropy.

Sjezd hasičstva konal se ve dnech 14. - 16. srpna. Z našeho sboru účastnili se sjezdu tito bratři: Jan Cizner, č. 21; František Belada, č. 59; František Dvořák, č. 7; Josef Dvořák, č. 90; Jan Halík, č. 125; František Kubík, č. 82; František Rojka, č. 92; Josef Štecher, č. 53; František Záviška, č. 41.

Požár ve Sněti

Dne 13. května vypukl požár ve Sněti. Vyhořela tato čísla: Antonín Zahálka, č.p. 2; Josef Sechovec, č. 4; Josef Maršík, č.p.31; Josef Čapek, č. ⁴⁴, Josef Kořínek, č. 30 a Josef Štěpánek, č.p. 1. Hasičský sbor požáru se účastnil.

Rok 1893

Požár v Zahrádce

Dne 16. října vypukl požár na „Pohoří“ v 5 hodin ráno. Bylo bezvětrí; vyhořelo jen číslo 7, patřící Františku Dvořákovi. Celá úroda shořela.

Hasičský sjezd

Dne 30. července konán byl v Zahrádce sjezd hasičský – župy Dolno-Kralovické, u které bylo 7 sborů s 269 členy. Dopoledne byla slavná mše svatá, odpoledne vítání sborů a valná hromada. Po ní bylo požární cvičení na č.p. 82 Františka Kubíka a č.p. 83 Bernarda Stutze. Na to byla zahradní slavnost u Karla Pokorného, č.p. 62.

Rok 1894

Úmrtí Františka Halíka

Dne 4. června zemřel František Halík, syn bývalého majitele „Papírny“ Vojtěcha Halíka. Byl spoluzakladatelem hasičského sboru, náměstkem velitele a dlouholetým obecním písařem. Psal též i sousedům různé žádosti a smlouvy. Zanechal po sobě velmi dobrou památku.

Rok 1895

Úmrtí řídícího učitele Čenka Kostky

Dne 30. července zemřel Čeněk Kostka, řídící učitel na pensi, který učil v Zahrádce od roku 1844. V roce 1866 byl jmenován řídícím učitelem a v roce 1890 odešel do pense. Člen rozvětvené rodiny Kostků, které patřily domy č.p.: 81, 83, 84, 61, 116. Byl to velice dobrý učitel, vynikající hudebník, ryzí charakter a dobrý rádce lidu. Čest jeho památce.

⁴⁴ Kronikář číslo neuvedl.

Národopisná výstava

V tomto roce pořádána byla v Praze „Národopisná výstava Československá⁴⁵“. Velkolepým úspěchem první výstavy roku 1891 povzbuzeni, pracovali přední muži, učenci, historikové, znalci našich starých zvyků a obyčejů i všechno učitelstvo venkovské na přípravných pracích pořádání výstavy, na které byl podán správný obraz, jak náš národ v dávných dobách bydlel, šatil se, pracoval, žil a vzdělával se.

Po všech obcích i samotách zemí Koruny České sbírány byly staré památky – kroje, nádobí, sklo, nábytek vykládaný, staré památky cechovní – které leckde pohozyeny ve statcích, hleděly vstříc své zkáze. Hlavně učitelstvo s nevšední horlivostí pracovalo ve směru tom. Veškerá krajinská musea zasílala své poklady ústřednímu výstavnímu výboru.

Konečně 16. května otevřena byla výstava v Královské Oboře. V průmyslovém paláci vystaveny byly kroje a národní vyšívání z Čech, Moravy a Slezska. V české vesnici postaveny byly ukázky statků a v nich názorně předveden venkovský život. Na návsi vyhrávali „Dudáci“ z okolí Domažlic. Viděli jsme zde stavbu statků z Jičína, Chrudimska, Domažlicka, ze Zálesí – šestiboké dřevěné stodoly – statky z Blat, Hané, ze Slovácka. Každý statek v české vesnici byl postaven dle vzorů starých statků. Nescházel na návsi ani starý, český kostelíček, okolo s hřbitůvkem a starou, dřevěnou zvonici, která klidně pohlížela na veselý rej na návsi.

V staročeské hospodě „Na rychtě“ upravené dle stará – dubový nábytek – stoly, lavice, židle, podlaha udusaná z hlíny – vše se vedlo po staru, jeden s druhým, ač se neznali, si tykali a na vše dávali dozor rychtář s drábem.

Ze všech končin zemí Českých sjížděli se hosté do matičky Prahy. Přijížděli v krojích a na návsi prováděli staročeské hry a tance. Učenci všech zemí a všech národů Evropy zavítali do Prahy, aby shlédli výstavu a zkušeností zde nabytých využitovali doma ve svých domovech.

Sokolové, Baráčníci, hasičstvo pořádali své sjezdy v době výstavy v Praze. Zahraniční Češi přijížděli ve velkém počtu na výstavu, aby nejen shlédli výstavu a matičku Prahu, ale též duchovně se posílili a v cizině hrdě se hlásili „jsme Češi“ a mohli právem a důrazně prohlašovati, že český národ již nezahyne, jak nám a o nás hlásili Němci. Každá zahraniční výprava byla v Praze nadšeně vítána. Největší nadšení však dostoupilo při příjezdu Amerických Čechů.

Nejkrásnější bývaly večery, když pod barevně osvětlenou Křížkovou fontánou zasedla Kmochova sokolská kapela z Kolína a hrála řízné sokolské pochody, české písně a naše polky. Mládež zpívala, tančila a staří, stojící kolem se usmívali, ale se slzami v očích, neboť připomínali si toho utrpení, co český národ již od Němců vytrpěl, ale vydržel. Dnes stojí národ náš po boku všech nejkulturnějších národů. O matičce Praze můžeme s klidem tvrditi, že Libušino proroctví ze Smetanovy opery: „Vidím město veliké, jehož sláva hvězd se dotýká“, se vyplňuje.

Rok 1896 – 1899Úmrtí: Jan Cizner

V tomto roce 26. května 1896 zemřel bývalý velitel hasičského sboru a obecní tajemník Jan Cizner, č.p. 117. Velké množství lidu i hasičů na pohřbu svědčilo o jeho oblíbě, jaké se těšil mezi občany.

⁴⁵ Kronikář chybně uvádí označení „československá“.

Požár

Dne 24. června 1896 vyhořel František Hájek, obuvník, č.p. 107 a Jaromír Růžek, č.p. 121. Než nastaly žně, měli vyhořelí již stavení postavená a krytá taškami.

Požár v Ježově

Dne 23. října 1896 vypukl požár v Ježově. Vyhořeli: František Janeček, č.p. 12; Vendelín Krejča, č. 16; František Tůma, č.p. 17. Při požáru shořela veškerá úroda. Jen včasným zakročením hasičského sboru našeho byl požár v krátký čas utlumen, ač byl silný vítr.

Úmrtí: Václav Bělohradský

Dne 14. srpna 1897 zemřel dobrý, mladý soused Václav Bělohradský, č.p. 135. Zůstala po něm vdova se dvěma malými chlapci.

Výstava

V tomto roce pořádali čeští inženýři svoji odbornou výstavu v Praze, na které vynikaly hlavně vynálezy z oboru elektřiny inženýra Křížíka.

Kronika tato založena byla roku 1899⁴⁶, a proto pisatel zapsal dle starých zápisů předešlé stati. Od roku tohoto do roku 1940 jsou zaznamenávány jen stati, které nejsou poznamenány.

Úmrtí Františka Kostky

Dne 10. října 1899 zemřel mladý 25 roků starý František Kostka, obchodník, č.p. 84. Pohřben byl za velké účasti místního, okolního občanstva a hasičstva.

Požár ve Sněti.

Dne 29. ledna 1900 vypukl požár ve Sněti. Vyhořeli tito sousedi: Augustin Časar, č. 5; Antonín Dvořák, č. 28; František Dvořák, č. 54; Karel Sechovec, č. 62.

Úmrtí Josefa Lípy

Dne 12. dubna 1901 zemřel Josef Lípa, obchodník, č. 50, zanechal vdovu a čtyři nezaopatřené děti.

Meteor

Dne 3. října 1901 přeletěl po obloze meteor od severu k jihu.

Rok 1903

Krupobití

Rok tento je zapsán v paměti venkovského lidu krvavým písmem. Jaro tohoto roku bylo velice příznivé, obilí krásně na polích urostlo a slibovalo bohatou úrodu, jaká již po mnoho let nebyla. Právě však, kdy již hospodáři chtěli v pondělí 20. července jíti síci žito, v neděli 19. července zatemnila se kolem čtvrté hodiny odpoledne od západu obloha; šedé mraky vystupovaly na obloze a zvěstovaly, že blíží se silná bouře. Bylo slyšeti takový hukot, jako kdyby jel po stráni nad řekou nákladní železniční vlak. Okolo 7 1/2 hodiny začaly padati kroupy. Padaly sice jen asi 10 minut, avšak v takovém množství a takové velikosti, že jich v tak krátké době leželo jako v zimě sněhu.

Hospodáři s nářkem vybíhali z domků, by shlédli, jak v malé chvilce 10 minut zničeno byl to, o čem na poli pracovali a co mělo býti výživou jejich a jich rodin po celý rok. Úroda na polích byla úplně zničena, do země zatlučena. Okna vedoucí k západu byla všechna vytlučena tak, že v rychlosti dávány do oken peřiny, aby kroupy nepadaly do světnic. V čísle 109 Josefa Šťastného kroupy vytloukly venkovská okna, byla zavřena vnitřní, a ta byla v několika vteřinách vytlučena též. Kroupy, velikosti holubího vejce, rozbily na střeších tašky a papír na střeších byl proděravěn jako síto.

Celé jižní Čechy a Morava byla tímto krupobitím postiženy. Při krupobití byl silný vítr – vichřice – který vyvracel stromy. Na náměstí byly vyvráceny dvě lípy, které však byly narovnány a podepřeny; byly zachráněny. Stromořadí u silnic bylo z polovice zničeno. V Ježově vichřice rolníku Josefu Janečkovi, č.p. 8, zbořila a odnesla celou střechu ze stodoly

⁴⁶ Kronikář uvádí 1889.

a z kůlen v délce 35 m do vzdálenosti 20 m a byly zničeny nejen střechy i též hospodářské nářadí.

Utlučeno byla na polích mnoho ptactva i zvěře, pod kaštiny okolo kostela druhý den bylo sesbíráno plné dva košíky na brambory drobného ptactva.

Toho dne byl konán v Kožlé hasičský župní sjezd, kterého se náš sbor v plném počtu účastnil. V Kožlé byl klid a kroupy nepadaly. Když se vraceli v noci naši hasiči domů a od Kobylího Důlu museli přelézati na silnici vyvrácené u silnice višně, teprve si uvědomili, že Zahrádku potkala a přes ní se přehnala přírodní katastrofa.

Hned po celých Čechách konány byly sbírky na penězích, obilí, slámy a potravinách. Výtěžky sbírek zdarma přivázely do postižených krajů dráhy. Stát slevil daně, země i stát věnovaly mnoho milionů podpor. Na postiženou část okresu ledečského z podpor připadlo 120 000 K; obnos ten věnován na stavbu silnic v postižených obcích. V okolí bylo usneseno stavěti silnici od Zahrádky k Ježovu, Píšti, Hořicům a přes Děkanovice ke Křivsoudovu na státní silnici. Bylo to účelnější, než sbírku po pár korunách postiženým rozdati.

Požár v ulici

V tomto roce postiženém krupobitím, stihlo občany v ulici další neštěstí. Dne 2. září v poledne vyvalily se spousty kouře v dolní části městečka. Chytilo se vinou malého dítěte u Antonína Krupičky, koláře, č.p. 34. Jelikož bylo sucho, krytina byl šindel a došek, v malé chvílce byla tato čísla v plameni: mimo Antonína Krupičku, č.p. 34; Jan Nedbal, č.p. 32; František Záviška, č.p. 41, mimo stodoly a chléva – krytina tašky; Karel Lev, č.p. 33, kovárna nevyhořela – tašky; Antonín Vilimovský, č.p. 40; Jan Borek, č.p. 98; Rudolf Šanda, č.p. 103; Josef Malát, č.p. 97 a Rudolf Machotka, č.p. 99. Při požáru bylo takové vedro, že od malé jiskry chytil hnůj na poli Josefa Štuce na stráni za řekou; hořel plamenem. Při ohni shořel hákový žebřík. Pojištění proti požáru byli všichni, až na Antonína Vilimovského. Požáru účastnil se též hasičský sbor z Kožlé a z Hojanovic.

Úmrtí Františka Riegera

Dne 3. března zemřel v Praze vůdce českého národa Dr. František Ladislav Rieger, ve věku 85 roků. Byl zetěm Otce národa Františka Palackého; byl též skvělým řečníkem a přes půl století hájil zájmy národa našeho v parlamentě vídeňském.

Spiknutí v Srbsku

Dne 11. června vypuklo v Srbsku vojenské spiknutí, jež skončilo smrtí krále Alexandra a jeho choti Dragy.

Úmrtí papeže

Dne 20. června zemřel v Římě papež Lev XIII. a na místo něho zvolen byl papežem 4. srpna Pius X.

Rok 1904

Požár Martinice

Dne 22. května 1904 vypukl požár v Martinicích ve dvoře Fuchse; vyhořely stodoly horní se zásobami a parní stroj shořel. Hned na to přesně za týden v neděli 29. května o 1 hodině odpolední vypukl zase požár ve dvoře v Martinicích. Shořely sýpky se zásobami obilí.

Vojslavice

Dne 6. srpna odpoledne vypukl požár ve Vojslavicích; vypukl ve stodole u fary, asi neopatrností. Při požáru zkoušeli hasiči velkým vedrem. Vyhořeli Josef Kuba, č. 2 – stodola, chlévy; K. Lustik, č. 4, celé hospodářství; Jan Křikava, č. 5 – celé hospodářství; František Petrů, č. 49, celé hospodářství; Karel Burian, č. 6, celé hospodářství; Josef Pojezdný, č. 7, celé; č. 8 kovárna celá; u školy č. 40 - stodola, chlévy a u fary č. 1 jen stodola.

Vedra, sucho

V roce 1904 byla veliká vedra a sucha. Celý měsíc červen a červenec v našem kraji ani nesprchlo. Vedra dostoupila výše 35°-40°C. Obilí předčasně uzrálo, zrno bylo malé. Prameny vysychaly a byla veliká nouze o vodu. V řece klesla voda tak nízko, jako nikdy před tím. Pod mostem přešla se řeka s kamene na kámen suchou nohou. Mlynáři mleli jen chvilkami a ucpávali jezy, aby žádná voda zbytečně neodtékala. Hasičský sbor měl stále noční hlídky, neboť stávaly se případy, že od rozpálených tašek povstaly požáry.

Rok 1905Požár za mostem

Dne 4. října odpoledne ve 4 hodiny vznikl požár za mostem u Františka Machotky, č.p. 51. Jelikož bylo bez větru, hasičský sbor se v několika minutách dostavil, vyhořelo jen číslo 51.

Hřbitov ve Sněti

Ve Sněti bylo okolo kostela zrušen hřbitov a založen na zádušním poli nový hřbitov, který byl 13. srpna děkanem P. Janským vysvěcen.

Hasičský sbor Snět

V tomto roce byl též ve Sněti založen hasičský sbor a ihned zakoupena stříkačka od firmy R. A. Smekal - Smíchov.

Válka Rusko-Japonská

Ve východní Asii v tomto roce vypukla válka mezi Ruskem a Japonskem. Trvala přes 2 roky a padlo v ní mnoho vojska a bylo v ní potopeno mnoho lodí. Rusko bylo poraženo, neboť Anglie, Amerika a židovstvo podporovalo Japonsko.

Rok 1906Koupě stříkačky

Dne 24. února ve schůzi obecního zastupitelstva usneseno zakoupiti novou stříkačku od R. A. Smekal - Smíchov. Koupěna stříkačka 120 mm boty v průměru, patentní přístroj proti zamrznutí, obloukový závěr kuželů. Stála 1 500 K; na to vzala firma ze staré stříkačky, koupené roku 1854, mosaz a měď za 100 K. Stříkačka byla ihned splacena, neboť „Občanská záložna“ půjčila sboru 900 K na 5%.

Výbuch plynů

Dne 10. března povstal výbuch plynů a současně požár v Courrieres ve Francii, při němž přišlo o život 1 100 horníků. Největší katastrofa, jaká v hornictví kdy byla.

Výbuch Vesuvu

Dne 8. dubna počal soptiti Vesuv, sopka v Itálii u Neapole. Vychrlil veliké spousty popela a lávy. Několik vesnic bylo pohřbeno, zasypáno. Pod spoustou popelu probořila se v Neapoli střecha tržnice a přes 200 lidí přišlo o život.

Požár

V noci z 10. na 11. června vyhořel v cihelně František Pejšek, č.p. 146. Jelikož bylo úplně bezvětrí, chaloupka malá, nehrozilo žádné nebezpečí. Málo lidí o požáru vědělo.

Úprava kašny

V červnu byla Čeňkem Brzoněm z Houpaček přestavěna na náměstí kašna. Stavitelem Josefem Novákem z Dolních Kralovic postaven vodovod ze sádky. Stará sádka byla zrušena a okolí srovnáno. V rohu u Josefa Kopeckého, č.p. 115, vyhloubena byla nádrž, vycementována a přikryta. Kameninové trubky dodávaly vodu do kašny a odtud pod školu, kde byla též nádržka.

Zemětřesení

Dne 18. dubna bylo veliké zemětřesení na západním pobřeží severní Ameriky. Zemětřesení hlavně postihlo město San Francisco. V několika minutách z města byla hromada sutin a vše se ocitlo v plamenech. Mnoho tisíc lidí bylo zasypáno a sta a sta lidí v rozvalinách uhořelo. Co nezničilo zemětřesení, to dokonal požár. Celý týden zuřil požár ve městě a hromady trosek označovaly místo, kde stávala perla Tichého oceánu.

Povodně

V první polovici června nastaly veliké deště, spojeny místy se silnými průtržemi mračen, hlavně na Benešovsku. Tam pod tlakem spoust vod, nahrnutých do rybníků, trhaly se hráze rybníků. Hrozná to byla noc ze 17. června na 18. červen. Ohromné spousty vody smetly vše, co stálo v cestě. Z mlýnů, ležících u vody, zůstali jen zříceniny. Chaloupky stojící v údolíčkách u potoků smetly s povrchu země a obyvatelé našli svůj hrob v kalných proudech vody. Státní silnice a dráha vedoucí od Vlašimě k Benešovu byly přervány. Sta občanů přišlo na mizinu. Okamžitě byly po celých Čechách podniknuty sbírky.

Rok 1907Volby do říšské rady

Dne 14. května konána volba poslance do říšského sněmu dle všeobecného, tajného a přímého hlasovacího práva. Obdrželi tyto kandidáti hlasů: Josef Dymáček, rolník v Ransku, sociální demokrat 105 hlasů, Jindřich Volenec, sládek v Polné, národní socialista 28 hlasů, Josef Hyrš, rolník v Okrouhlici, agrárník 19 hlasů, Z. Adamovský, rolník v Načeradci, lidovec 9 hlasů. Při užší volbě 23. května obdržel Josef Hyrš 128 a Z. Adamovský 7 hlasů. Za poslance zvolen v našem kraji Josef Hyrš, agrárník.

Krupobití.

Dne 24. května přihnala se od západu bouře, při které počaly padati kroupy velikosti holubího vejce, avšak padaly řídce, hlavně směrem k Ledči. Kolem Kolína, Kutné Hory a Čáslavi bylo v zahradách a na polích vše zničeno, půda s polí odplavena.

Dne 13. června též přihnala se bouře od západu. U Dolních Kralovic byla velká průtrž mračen. Spousty vod zbořily před Kralovicemi most na silnici a též odplavily silnici v délce 7 - 10 m. V Blažejovicích strhla se hráz rybníka. Ježovský potok se rozvodnil, zatopil okolní louky a zničil sena. Po povodni sbírány byly na loukách z rybníka v Blažejovicích tam chovaní kapři.

Požáry

Dne 17. června vypukl ve 4 hodiny odpoledne velký požár v Tomicích, kde vyhořela čtyři hospodářství.

Dne 28. června o 12. hodině polední vypukl požár v Senožatech, kde vyhořel rozsáhlý hostinec Benešů. Sbor se požárů účastnil.

Sjezd hasičstva

Dne 21. července konán byl v Zahrádce první sjezd hasičské župy ledečské, č. 131. Místní sbor oslavil též výročí 25ti leté založení sboru. Při župní valné hromadě odevzdány byly diplomy čestného členství za 25ti letou záslužnou činnost hasičskou bratrům: Janu Ciznerovi, č.p. 21; Janu Halíkovi, č.p. 125; Antonínu Kubíkovi, č.p. 101; Františku Rokosovi, č.p. 116; Františku Rojkovi, č.p. 92; Josefu Štecherovi, č.p. 53; Františku Valtovi, č.p. 11 a Františku Záviškovi, č.p. 41. Hasičů na sjezdu účastno bylo 165.

Požár kláštera

Dne 12. srpna okolo 2 1/2 hodiny zpozorován byl na straně vystupující veliký dým, dle kterého usuzováno bylo na požár velkého rozsahu. Dáno znamení a v krátké době vyjžděl sbor k požáru. Původně usuzováno na požár ve Vojslavicích, po té míněno, že hoří „Bělský dvůr“, až konečně ve Viticích zjištěno, že hoří starobylý klášter v Želivě. Požár byl obrovský. Vyhořelo: jedna věž u kostela, prelátství, pivovar, úřednický dům a velká kolna na nádvoří. Shořelo mnoho vzácných památek; též mnoho spisů, velmi starých, týkajících se dějin kláštera vzalo za své. V kolně shořel starožitný, vzácný kočár, ve kterém byl vozen po svém zvolení prelát. Ve staré věži, zvané „Trčkova“, v kapli, kam uschovány byly drahocenné památky ze zlata a stříbra, vše shořelo. Ještě druhý den na prelátství hořely knihy, ve vepřovicích vázané, stříbrně kované. K požáru se dostavilo 16 sborů.

Rok 1908Škola ve Sněti

V tomto roce byl od zdejší školy odškolen Snět a zřízena byla dvoutřídní škola. Současně bylo započato se stavbou školní budovy; stavbu prováděl František Novák, stavitel z Dolních Kralovic. Učiteli byl František Svoboda, J. Pešek.

Rok 1909

Škola v Blažejovicích

V roce tomto stavěna škola v Blažejovicích, stavěl ji stavitel Erlich z Humpolce. Učiteli byli Augustin Pospíšil, Karel Škvor.

Rok 1910

Les Houpačky

V roce tomto a předešlém doprodán byl les v „Houpačkách“. Hned však příštím rokem byl les znovu vysázen.

Úmrtí Františka Rojky

Dne 8. června zemřel čestný člen sboru František Rojka, provazník a okresní cestář. Pokrokový občan.

Škola v Ježově

V tomto roce započato se stavbou školy v Ježově. Stavbu prováděl stavitel Josef Novák z Dolních Kralovic za 16 000 Kč, učitelem byl František Kubík.

Kometa

Dne 18. ledna viděti bylo na obloze kometu – vlasatici – s velkým dlouhým ohonem. Viděti byla po několik dní na večer na straně západní.

Úkazy na obloze

Dne 14. března ráno o 8. hodině viděti bylo okolo slunce dvě veliká kola. Úkaz trval půl hodiny.

Dne 20. března v neděli o půlnoci viděn byl na obloze od východu k západu jasný, široký oblouk, kterýžto úkaz byl pozorován občanstvem přes hodinu.

Dne 18. května dle udání hvězdářů měla býti na obloze velká kometa Halleyova. Nevzdělaný lid očekával konec světa. Toho dne však viděti nebyla, nýbrž objevila se na obloze od 22. do 29. května. Viděti byla jako v mlhách.

Bouře

V měsíci květnu byly velké bouře, které velkých škod nadělaly. Rok tento počasím byl velice nestálý, většinou mokrá. Na Moravě byly velké, dlouhé deště; následkem jich stoupla řeka Morava o 4 – 5 m nad normál. Mnoho měst a vesnic bylo v poříčí řeky Moravy pod vodou. Stovky domů a chalup bylo pobořeno a mnoho lidí se utopilo. Sta kusů dobytka voda odplavila. V Čechách veliké deště způsobili mnoho škod, hlavně na polích. Pozdní pšenice, ječmen a oves na polích na stojatě vzrostly. Jetele na polích a otavy na lukách shnily. Brambory se sklídily dosti dobře, bylo jich však málo, neboť mnoho jich na polích shnilo. Suché obilí bylo drahé: žito stálo 24 K, pšenice 32 K, ječmen 26 K, oves 16 K; zmoklý oves stál 8 K. Byla drahota.

Nález kostry Jana Žižky z Trocnova

Dne 27. listopadu 1910 byla nalezena v děkanském chrámu v Čáslavi v kapli, zvané Žižkova, kostra, která dle úsudku znaleců byla kostrou Žižkovou. Kostí byly zadělány ve výklenku 80 cm vysoko od podlahy, otvor byl 40 cm vysoký, 40 cm hluboký. Uložena tam byla lebka, kosti stehenní, kosti holení a mnoho jiných kostí menších. Pod omítkou nalezen byl nápis, označující skutečné naleziště kostry Žižkovy. Nápis byl latinský a pod nápisem vyražen byl otisk větší městské pečeti. Na nápis přišlo se náhodou při opravě kaple.

Rok 1911Prodej lesa

Tohoto roku vyprodán byl obcí krásný les smrkový v Milešovce, za který utržila obec 4 000 K.

Přelití zvonu

Dne 31. října byl s věže sundán zvon „Poledník“, který byl 10 roků prasklý a odvezen byl k přelití do Prahy firmě Arnošt Diepold.

Dne 2. ledna 1912 byl přivezen z Prahy a 3. ledna Josefem Špačkem od téže firmy zavěšen. Kolik se zaplatilo od přelití, nemohl jsem zjistiti.

Sníh

Dne 15. března napadly velké spousty sněhu, který zůstal přes týden ležeti. Byly při tom velké mrazy.

Nový řídící učitel

Letošního roku odešel do pense řídící učitel Antonín Novotný, který působil zde jako řídící učitel od roku 1892. Novým řídícím učitelem byl jmenován Jaroslav Hájek, který zde působil od roku 1887. Zde již působil jeho otec, stará rodina učitelská. Za ženu měl Vojtěšku Halíkovou, dceru bývalého majitele „Papírny“ Vojtěcha Halíka.

Průtrž mračen

Dne 16. května po jasném a krásném počasí strhla se ohromná průtrž mračen v okolí Pacova, Hořepníku, Pelhřimova, Želiva a Červené Řečice, Německého Brodu až k Hlinsku. Spousty vod nadělaly velikých škod na polích, lukách a na budovách. Pole byla zpustošena, ornice odnesena, louky zaplaveny, budovy blíže vod podemlety, některé odplaveny. Mnoho nářadí, dříví voda odnesla, též dobytek bylo mnoho utopeno. Most pod Červenou Řečicí přes Trnávku byl zbořen. Voda u nás vystoupila ze břehů a zaplavila mlýny.

Suché léto

Po květnu nastalo suché léto. Bylo teplo, sucho tak, že byly žně mnohem dříve, než jiná léta. Obilí bylo velice pěkné a dobře sypalo. Brambor bylo málo i též zelí. Sena bylo dosti, otavy žádné. Řeky vyschly tak, že již dlouhá léta nebyly tak bez vody.

Rok 1912

Úkaz na nebi

Dne 14. ledna v neděli o 9. hodině večer letěl po obloze krásný povětroň, který osvítil celou oblohu tak, že to vypadalo až příšerně a lidé se báli. Po úkazu za půl minuty následovalo hluboké hřmění, které se za noc ještě dvakrát opakovalo, ač obloha byla krásně vyjasněna.

Oslava „Besedy”

Dne 10. března konala „Rolnicko-řemeslnická Beseda” slavnost na paměť 25ti letého založení. Ráno byla slavnostní valná hromada, odpoledne byla přednáška o historii Zahrádky, kterou proslavil Jan Valchář, řídící učitel z Bojiště. Slavnostní sborové zpěvy přednesli místní a okolní učitelé.

Nový velitel

Jak v předu krátce poznamenáno, zemřel 14. února velitel hasičského sboru bratr Augustin Kostka, jeden z nejlepších velitelů, kterého doprovodili na poslední cestě všechny okolní sbory. Na hřbitově se s bratrem Kostkou rozloučil bratr Leopold Němeček, řídící učitel z Koutů. V mimořádné valné hromadě sboru konané 3. března zvolen byl velitelem bratr František Dvořák, starosta obce.

Požár

Dne 8. června vypukl v noci v 11 1/2 hodiny požár v Hojanovicích. Vyhořelo šest hospodářství. Dva kusy hovězího dobytka se zadusily a několik vepřů bylo ohořelých. Vyhořeli: Veleta Josef, č. 14; Josef Kříkava, č. 19; Antonín Kopecký, č. 13; Rudolf David, č. 15; konečně Jan Manger, č. 16.

Požár

Dne 13. října o 2 1/2 hodině ráno vyhořel Josef Olišar, lesní obecní hajný, který měl chalupu na Dolních Pasekách. Shořelo mu vše, příčina požáru neznámá.

Sokolský slet

Dne 28. až 30. června konán byl v Praze „sokolský slet”, kterého se účastnilo 20 000 Sokolů. Jako hosté přijeli Sokolové všech zemí Evropy i z Ameriky. Při sletu odhalen byl pomník „Otce národa”, Františka Palackého, dějepisce a politika. Slavnost se odbývala 30. června.

Titanic

Dne 15. dubna potopila se největší dopravní loď světa “Titanic”. Narazila na ledovec. Zahynulo přes 1 000 osob a majetku přes 100 miliónů.

Válka na Balkáně

Dne 10. října vypovězena byla na Balkáně od spojenců států Bulharska, Srbska, Řecka a Černé Hory válka Turecku. Po velkých porážkách Turecka byl 11. listopadu učiněn mír.

Snět – varhany

V tomto roce zařízeny byly v kostele ve Sněti varhany. Stavěl je Antonín Mölzer z Kutné Hory.

Rok 1921

Sčítání lidu

Ve dnech 16. - 20. února provedeno bylo sčítání lidu. V Zahrádce s osadami Horní, Dolní Paseky, Hory, Hamry a Houpačky napočteno bylo 1 024 obyvatel; všichni národnosti česko-slovenské. Osob mužského pohlaví bylo 492, ženského bylo 532 osob. Dle náboženství bylo 844 římsko-katolíků, 148 církve česko-slovenské, 18 bez vyznání, 12 židů, 2 evangelíků.

Rok 1922

Oslava hasičského sboru

Letošního roku oslavoval hasičský sbor 40ti leté jubileum svého založení. Za velké účasti hasičských sborů a občanstva pořádána 2. července slavnost na zahradě u Rojků, která se nad očekávání vydařila.

Rok 1923

Požár v Zahrádce

Dne 23. srpna po polední vypukl požár v hostinci Jindřicha Rojky, kterému za oběť padla stodola Rojkova č.p. 62 a stodola u fary. U Rojkovy stodoly byl kůželník a těsně u ní byla kůlnička, ve které byla sláma. Tam si hrající děti Rojkovy zapálili slámu, od které chytily stodoly, postavené těsně u sebe. Bylo zde 7 sborů, vody málo; brala se ze řeky. Rojka stodolu již nestavěl.

Obecní volby

Dne 16. září konány byly po celé republice obecní volby. Byly podány 3 kandidátky: lidová, agrární, socialistická. Z lidovců zvoleni: Ullrich Emanuel, farář; Hájek František, č.p. 93; Major Antonín, Horní Paseky, č. 8; Kopecký Josef, č. 47; Vrána Josef, č.p. 1; Fialka Karel, č. 15; Bělohradský František, č. 74 a Kluch Bohumil, Ant. Dolní Paseky, č. 3. Za stranu agrární zvoleni: Josef Halík, učitel; František Olišar, č. 58; Bělohradský Václav, č. 113; Dvořák František, č. 7. Za socialisty zvoleni: Myslík František, č. 100; Brýdl Alfred, č. 24; Rokos Augustin, 116; Janeček Josef, č. 107; Popek Jan, č. 118; Rojka Jindřich 62.

Za starostu zvolen Halík Josef, učitel, náměstkem Emanuel Ullrich, farář; do městské rady zvoleni Hájek František, Karel Fialka, Myslík František, Jindřich Rojka.

Rok 1925

Úmrtí: František Rokos

Dne 15. března zemřel František Rokos, bývalý obchodník, dlouholetý starosta obce a spoluzakladatel hasičského sboru. Účastnilo se pohřbu 145 hasičů a veliké množství občanstva z daleka, široka. Umřel dobrý člověk, vzorný hasič.

Úmrtí: Rudolf Dvořák

Dne 6. srpna zemřel v mladém věku dámský krejčí Rudolf Dvořák, č.p. 20.

Sjezd hasičstva v Brně

V tomto roce pořádán byl na Moravě v Brně začátkem července sjezd hasičstva. Sbor se účastnil.

Rok 1926Požár ve Sněti

Dne 26. dubna v 9 1/4 hodiny dopoledne vypukl požár ve Sněti u Františka Dvořáka, č. 32. Chytil za dřevěnou, došky krytou stodolou, suchý vytřelý len. Silný vítr vanul od jihovýchodu. Okolní stavení byla kryta došky nebo šindelem, a proto během půl hodiny bylo vše v plameni. Hasiči přispěchali ku pomoci ihned, když však následkem silného větru přeskočil oheň za kovárnu, na druhou stranu obce, nechali hasiči stříkačku a běželi si vynášet sobě. Během hodiny bylo 28 čísel v plamenech. Vyhořeli tito hospodáři: Dvořák Václav, č. 32; Bulík František, č. 17; Matlach František, č. 35; Tůma Antonín, č. 36; Kolůvek Václav, č. 61; Matlach Josef, č. 36; Bejček Karel, č. 16; Čapek Antonín, č. 42; Pajer František č. 75; Cvach Josef, č. 14; Stanislav Adamec, č. 13; Končel Josef, č. 20; Jindra Ambrož, Arnošt, č. 9; Dvořák Vincenc, č. 29; Čapková Františka, č. 49; Tůma František č. 30; Zahálka Josef, č. 2; Dvořák František, č. 31; Sechovec Karel, č. 4; Časar František č. 5, Sechovec Josef č. 62; Dvořák František č. 28; Dvořák František č. 54; Pajer František č. 41; Dvořák František č. 6; Blažejovský František č. 7; Kuštálková Marie, č. 27; mimo toho stodoly: Blažejovský Bohumil č. 21; Zahálka František č. 66. Hasičských sborů se sjelo: Zahrádka, Ježov, Píšť, Tomice, Dolní Kralovice, Kounice, Studená, Senožaty, Kožlá, Rejčkov, Podivice, Proseč, Hojanovice, Onšov, Čejtice, Brzotice, Vojslavice. Sbory Zahrádky, Ježov, Tomice a Píšť konaly ještě 27. dubna hlídku. Dobytek si rozebrali sousedi z okolních obcí a hned druhý den přivezli na fůrách vyhořelým živobytí. Pomocná akce za vedení redaktora Halíka a komisaře Vodičky začala ihned. V širokém okolí pořádány byly sbírky obilí, slámy, dříví i peněz. Stát též přispěl penězi pohořelým.

O prázdninách v tomto roce nastoupil místo řídícího učitele v Hrádku u Nechanic starosta obce Josef Halík, učitel v Zahrádce.

Rok 1927Požáry Vranice

Dne 16. května o Senožatské pouti vypukl požár ve Vranici kolem 5 1/2 hodiny odpoledne. Chytl u Františka Jiříka, č. 6. Mimo něj vyhořeli Karel Machát, č. 15; František Bednář, č. 5; Antonín Novák, č. 4; Josef Vlček, č. 4; Josef Jiroušek, č. 22; Karel Moučka, č. 20.

Hned v brzkou na to 25. srpna vypukl zase ve Vranici požár při mláčení. Vyhořel Josef Moravec, č. 1 a Šindelář Karel, č. 25.

Úmrtí Jana Halíka

Dne 21. června zemřel v Hrádku u Nechanic Jan Halík, který se se svým synem

Josefem, učitelem odstěhoval ze Zahrádky. Byl převezen do své rodné obce a za veliké účasti občanstva a okolního hasičstva 23. července pochován.

Rok 1928

Sucho, teplo

V tomto roce bylo veliké sucho, neboť od května nepršelo. Teplota na slunci vystoupila na 46 – 62°C, ve stínu 35°C. Obilí následkem jarní vláhy bylo pěkné a sypalo; z panáku 25 kg zrna.

Rok 1930

Vodovod

V tomto roce přikročeno bylo ku zřízení a stavbě vodovodu. Dle předběžných prací vyměřovacích vedena bude voda od Křížné studánky a z obecních luk pod Studenky. Práce zemní a stavba vodovodu zadána byla firmě Ing. Řehoř z Českých Budějovic za 413 000 Kč. Obec měla zajištěny subvence od ministerstva zemědělství a zdravotnictví.

Kobylí důl, požár

Dne 17. června vypukl požár ve mlýně Bohumila Tomka v Kobylím Důle. Požár vznikl při pečení chleba na půdě od vadného komína. Vyhořel mlýn a pila, zachráněny byly stodola, chlév. Z obydlí bylo vyneseno vše, škoda 100 000 Kč.

Požár v Ježově

Dne 30. dubna v 1 hodinu v noci vypukl požár v Ježově v hostinci Vincence Pechy č. 10. Chytilo se ze zahrady – došková střecha – bylo založeno. Vše v okamžiku bylo v plamenech. Mimo hostinec vyhořeli: František Vlk, č. 9; Karel Janeček, č. 10, stodola zůstala; Barbora Janečková, č. 8, stodola zůstala; č. 23 a 7 Josef Mišoň; Josef Maršík, č. 19, stodola zůstala; Josef Pfefer, František Jaroš, č. 6. Nedostatek vody.

Rok 1932

Vedra

V tomto roce byla v době žní veliká vedra. Ve stínu bylo přes 30°C, ve stínu více než 40°C. Hospodáři pracovali na polích časně z rána a večer po západu slunce.

Rok 1933

Pomník padlým

V tomto roce postaven byl na náměstí pomník padlým vojínům ve světové válce. Dne 28. května položen byl do základního kamene dvojmo zápis, jednající o pracích spojených se

stavbou pomníku, podepsaných veřejnými činovníky obecními. Dne 2. července byl pomník za velké účasti legionářů, Sokolstva a hasičů a občanstva zdejšího i okolního odhalen. Slavnostní řeč měl legionář lesní Kuška ze Lhotic.

Úmrtí Václava Cafourka

Dne 30. května pochovala obec zdejší a jednota Sokol svého starostu bratra Václava Cafourka, soukromníka, č. 57. Pocházel ze mlýna v Kobylím Důle. Vyučil se pekařství. V pozdější době odjel do Ameriky, kde po několik let pilně pracoval. Jeho rodina: manželka a dva menší synové byli v Zahrádce. Po ochuravění starosty Sokola bratra MUDr. Jana Provazníka, byl zvolen starostou bratr Václav Cafourek. Staral se pečlivě o Jednotu, hlavně o žactvo a dorost. Účastnil se všech sokolských cvičení v okolních Jednotách; při tom vždy pamatoval na žactvo a dorost a sám financoval ze svých prostředků jich občerstvení. Nejlépe posouditi může jeho obětavost a jeho dobré srdce pisatel této stati, neboť byl jednatelem „Sokola“. Zemřel v Praze na „Bulovce“ po operaci. Byl převezen do Zahrádky a za velké účasti Sokolů, hasičů a občanstva pochován. Jeho památce budiž všechna čest!

Václav Vysušil

Dne 15. srpna pochován na zdejším hřbitově četnický vrchní strážmistr Vysušil Václav, dobrý, bodrý člověk, který náhle zemřel. Jeho památce všechna čest!

Rok 1934

Volba presidenta

Dne 24. května byla Národním Shromážděním provedena volba presidenta republiky. Presidentem již po třetí zvolen prof. Tomáš G. Masaryk.

Oheň v Ježově

Dne 5. července ve 3 1/2 hodiny odpoledne vypukl požár v Ježově u Františka Mišoně, č. 27. Jelikož bylo sucho a chalupa byla kryta došky, bylo vše v okamžiku v jednom plameni. Hospodyně Marie Mišoňová sama byla doma a při vynášení peřin a šatstva spadly na ni hořící došky. Chytilo na ní šatstvo a bez cizí pomoci uhořela. Mimo jmenovaného vyhořeli: Antonín Kovařík, č. 26; Josef Prachař, č. 25; Karel David, č. 13, jen stodola; František Pavlán, č. 22, kůlna; Josef Šimek, č. 3, stodola. Uhořel jeden kus dobytka.

Požár v Zahrádce

Dne 24. listopadu v 6 1/2 hodiny večer vypukl požár u Vincence Hájka, obuvníka v Zahrádce, č. 14. Vyhořelo obytné stavení a chlévy. Nebezpečí hrozilo garáži a stodole Františka Dědiče, č. 13, neboť garáž stála těsně u stodoly. Rychlým zákrokem hasičského sboru byl požár ihned omezen. Při požáru poprvé bylo užito hydrantů před čísly 121 a 67. Užito 120 m hadic. Ruční stříkačka stála v nečinnosti, občané nepumpovali. Požár byl asi založen.

Požár dolu

Dne 6. ledna vypukl požár na dolu Nelson u Mostu v severních Čechách. Při požáru zahynulo 142 horníků.

Sbor v Žibřidovicích

V Žibřidovicích založen hasičský sbor a ihned koupena stříkačka.

Rok 1937**MUDr. Provazník**

Dne 9. prosince zemřel zdejší obvodní lékař MUDr. Provazník Jan, č. 156, který dlouhá léta působil v Zahrádce. Velká účast občanstva domácího i okolního svědčila o popularitě, které se jako dobrý lékař i spoluobčan těšil. Průvod byl ubíral se na silnici k Ježovu, odkud byl převezen do krematoria do Prahy.

Václav Dědič

Dne 5. března vyprovodilo občanstvo na poslední cestě dobrého souseda Václava Dědiče. Veliká účast občanstva svědčila o jeho oblibě.

T. G. Masaryk

Dne 14. září zemřel v Lánech první prezident republiky, Tomáš G. Masaryk. President Osvoboditel. Slavný pohřeb byl z Prahy do Lán.

Rok 1938**Okresní hasičská jednota**

V tomto roce zrušeny byly hasičské župy a zřízeny byly okresní hasičské jednoty; na ledečsku jest O.H.J. 35, která jest rozdělena na dva obvody. První obvod jest ledečský a jeho starostou zvolen František Kubík, řídící učitel v.v., Zahrádka.

Rok 1939**Resignace starosty**

Dne 22. března resignoval starosta obce Vojtěch Novák a 26. března zvolen byl starostou František Valchář, mlynář, č. 38, jeho náměstkem Vojtěch Novák, č. 16. Jak dříve Augustin Rokos, tak i Vojtěch Novák resignovali z důvodu, že obecní písař Jan Bělohradský, č. 120, více poroučel, než starosta.

Průtrž mračen

Dne 21. června kolem páté hodiny odpoledne strhla se nad Zahrádkou a okolím silná a prudká bouře spojená s průtrží mračen. Udělala mnoho škod jak na polích tak i na lukách, ale spousty vod porvaly a zničily polní cesty. Na polích zaplaveny byly brambory, okopaniny. Kde to bylo na svahu, odplavena byla prst'. Na záměstí byla zatopena mnohá stavení.

Úmrtí Josefa Říhy

Dne 1. ledna zemřel náhle mladý soused, krejčí a člen hasičského sboru, Josef Říha, č. 52. Veliká účast občanstva i hasičstva svědčila o přízni, jaké se zemřelý těšil.

Potravinové lístky

1. října zavedeny lístky na potraviny.

Paměti okupace zapsány jsou na stránce 176.⁴⁷

⁴⁷ Číslo stránky rukopisu. V přepisu strana 129.

Rok 1940**Tuhá zima**

Jako před deseti lety byla letos zima velmi dlouhá i tuhá. Mrazy dostoupily výše 30°-32°C; obilí, hlavně žito, špatně přezimovalo, muselo se na jaře zaorávat. Polovina žit se zaorala a sel se ječmen. Mnoho ovocných stromů pomrzlo. Mělčí řeky a potoky byly až ke dnu promrzlé. Z jara, při odchodu ledu, vystoupila voda ze břehů a způsobeno mnoho škod. V poříčí Vltavy nad Prahou způsobeny mnohamilionové škody.

Úmrtí Karel Ryšavý

Dne 8. ledna vyprovodilo občanstvo i hasičstvo nejstaršího občana, bývalého pekaře Karla Ryšavého, č. 52. Zemřel ve věku 92 roků. Byl dlouhá léta dozorcem lesů obecních. Účast občanstva svědčila o přízni, jaké se těšil.

Rok 1941

Bohumil Brýdl

Dne 17. ledna 1941 zemřel ve věku 83 rok bývalý obecní tajemník Bohumil Brýdl, č. 78. Zemřel jeden z těch starých písmáků, kteří mezi lidem na venkově kolportéry byli a mezi lidem šířili lásku k české knize. Byl přihlášen ku kremaci; nad rakví v domě promluvil řídící učitel Jaroslav Hájek a při odjezdu z obce rozloučil se s ním jménem občanstva a hasičů František Kubík, řídící učitel v.v.

Antonín Kubík

Dne 13. dubna zemřel ve věku 84 roků Antonín Kubík, č. 101, starý barvíř, který ještě barvil domácně pletenou přízi a domácně tkané plátno na domácí oděv pro muže. Spravoval též do domácností hodiny – švarcvaldky – též měl po dlouhá léta na starosti hodiny na věži.

Starostové

Dne 12. června 1938 resignoval na starostenství Augustin Rokos, obchodník, č. 116. Na jeho místo zvolen byl starostou Vojtěch Novák, rolník, č. 16. Dotyčný byl starostou do roku 1940, kdy též začátkem roku 1940 na funkci starosty resignoval. Na otázku, proč resignuje, odpověděl, že písař dělá většího pána a na radnici rozhoduje, než sám starosta. Starostou zvolen byl p. František Valchář, mlynář, č.p. 38. Starostou byl až do 9. září 1944, kdy okresní úřad v Ledči jmenoval do Zahrádky vládního komisaře. Byl jím jmenován Milan Průcha, učitel z Dolního Města. Komisařem byl až do května 1945, kdy Němci byli vyhnáni z republiky a byl převrat.

Obecní rozpočty

Obecní rozpočet na rok 1940 činil:

Potřeba činila	57 413 Kč

Úhrada činila	46 995 Kč

Schodek	10 410 Kč uhrazen obecními 300% přírážkami a dávkou z nápojů.

Rozpočet na rok 1941 činil 66 931 Kč a byl přírážkami k daním obecním, dani činžovní a dávkou nápojovou uhrazen.

Úmrtí Františka Hlavatého

Dne 15. ledna zemřel František Hlavatý, bývalý majitel mlýna „Pecký“ u Kamenné Lhoty. Byl nájemcem hostince č. 81, za první války světové byl stárkem ve mlýně Františka Valcháře. U hasičského sboru byl pokladníkem. Čest jeho památce.

Zatčení Antonína Vitery, Františka Dudy a Stanislava Burdy

Následkem obsazení Čech Němci počínal býti nedostatek potravin, hlavně tuků. Této příležitosti využili někteří ziskuchtiví obchodníci, řezníci, kteří na černo (bez vědomí úřadu) kupovali na vesnicích prasata a zabité vozili auty do Prahy, kde za drahé peníze maso a zvláště sádlo prodávali. V Zahrádce začal tímto způsobem obchodovati Antonín Vitera, zelinář, č. 110, který svým autem vozil do Prahy prasata. Jemu nakupoval též František Duda, syn řezníka Františka Vocásky, č. 80 a šofér u Vitery Stanislav Burda.

Milan Jakubec, Bohumil Vocásek

V Praze od nich odebírali maso Milan Jakubec, č. 108 a Bohumil Vocásek, č. 80. Dne 3. března 1941 byli zatčeni Antonín Vitera, František Duda, Stanislav Burda v Zahrádce a 4. března v Praze Bohumil Vocásek a Milan Jakubec. Po dlouhém vyšetřování a trýznění byli Antonín Vitera a František Duda 8. září 1942 v Praze pověšeni. Stanislav Burda byl popraven 9. října 1942. Doba popravu Milana Jakubce není známá. Bohumil Vocásek byl zavřen v koncentračním táboře v Mauthausenu v Rakousku u Lince, odkud byl americkým vojskem 20. května 1945 osvobozen a propuštěn. Vrátil se zdravý ku své matce domů, otec mezi tím zemřel.

František Kubišta

Dne 16. prosince byl v Mauthausenu umučen a zemřel František Kubišta, švagr Antonína Vitery, který též obchodoval s masem.

Tuhá zima

Také letos byla tuhá zima; napadlo mnoho sněhu a byly veliké mrazy. 18. ledna dostoupili až -32°C . Mnoho pomrzlé zvěře se v polích nacházelo.

Předání hasičského nářadí

V tomto roce musel hasičský sbor předati inventář obci, poplatky z převodu 2 500 Kč musela obec zaplatiti úřadům. Od hadic odděláno mosazné šroubení, dáno německým úřadům. Za spojky dány náhrady 2 600 Kč a šroubení. Spojky jsou praktické, avšak zhotoveny jsou ze slitiny lehkých kovů.

Sokol

Dne 12. dubna zastavena činnost Sokola, majetek zabaven a vedoucí zatýkáni. V Humpolci starosta J. Hrdlička a starosta Sokola Oldřich Kocián. Oba popraveni.

Mlýny

23. ledna zavřen mlýn Rychetský – šmelinařili. V Zahrádce oba mlýny nezdražily a každému vyhověly.

Rok 1942

Upozorňuji, že na předešlé stránce zápisy o tuhé zimě, předání hasičského náčiní a výměna šroubení patří do roku 1942.

Úmrtí Františka Závišky

Dne 11. ledna zemřel ve věku 83 roků František Záviška, poslední člen hasičů z roku 1882. Byl čestným členem sboru, Česká Hasičská Jednota mu udělila čestný diplom, malou a velkou zlatou medaili. Byl též od mládí hudebníkem a řídil starou, známou hudební kapelu Záviškovu. Byl dobrý, upřímný přítel, kterého měl každý rád. Na poslední cestě vyprovodilo bratra a starého muzikanta nejen hasičstvo, ale i celá 24 členná hudební kapela Myslíkova. Čest jeho památce!

Odebrání zvonů

Dne 9. března byly německými žoldněři sundány s kostelů zvony. Než byly sundány, občané naposledy zazvonili a přítomní plačící jeden druhému šeptal: „Rakousko nám vzalo zvony, prohrálo, Němci nám berou zvony, prohrají také.“ Český lid dobře prorokoval.

V kostele v Zahrádce byly odebrány tyto zvony: sv. Václav 94 kg těžký, sv. Ludmila 38 kg a u Křížné studánky zvonek 30 kg těžký. V kostele ve Sněti zvon sv. Barbory 216 kg těžký, zvonek 16 kg a v Ježově zvon sv. Václava 413 kg těžký. Na vesnicích byly sebrány i zvonky na návsích a v kapličkách.

Odjezd židů

Dne 1. června byli za Zahrádky a okolí odvezeni do koncentračních táborů v Německu židé. Odvezeno bylo 17 židů, vrátili se čtyři. Ze Zahrádky odvezeni: Irma Štutzova, č. 83; Olga Štutzova, č. 48; Rudolf Štutz, jeho choť Anna, jeho zeť Artur Simberger s chotí Zdenkou, dceruškou Ivanou, č. 12; Eduard Herrmann, č. 61, který zamřel v krátké době v Terezíně. Dále Edmund Šmolka s chotí Annou a synem Rudolfem. Ze jmenovaných se nevrátil nikdo. Ze Zavadilky musela též odjeti Emilie Nováková, rozená Poláková, která během několika dnů zemřela v Praze. Z Píště Anna Margolinsová, z Martinic Marie Benešová, rozená Maršíková, které jako ti ostatní zahynula v plynových komorách v Osvěčímě. Vrátili se JUDr. Emil Herman, jeho dcera Věra, syn Zdeněk a bratr Zdeněk, kteří byli jen v Terezíně. Majetek odvezli Němci. Správcem židovského majetku byl ustanoven Němci obecní písař Jan Bělohradský, č. 130, jehož manželka byla rozená Němka.

Protektorát

Po zabrání 15. března 1939 Čech Němci, přijel 16. března do Prahy Hitler, který prohlásil Čechy a Moravu protektorátem říše německé a prvním protektorem byl jmenován svobodný pán Konstantin von Neurath a civilním šéfem Konrad Henlein.

Když se Hitlerovi nezdál protektor von Neurath dosti přísný, byl jmenován protektorem generál Heydrich, který se jako vrah dobře osvědčil v Norsku. Jmenován byl 27. září 1941 a hned začalo pronásledování českého lidu, hlavně vedoucí inteligence a Sokolstva.

Rok 1943

Sucho – teplo

Letošního roku bylo veliké vedro a sucho. Nepršelo celý červen, červenec a srpen. Ovoce nebylo žádné. Teplota dostoupila přes 40°C, nejvyšší teplota naměřena byla dne 18. srpna, ve dne na slunci bylo 50°C, večer 32°C. Obilí nebylo valné a očekával se nedostatek. Každý, kdo měl finančních prostředků, začínal do zásoby nakupovati. Kupovala se hlavně mouka, tuky; kupovalo se pod ruku (černý obchod). Ceny začaly stoupati.

Atentát na Heydricha, Lidice.

Jak bylo uvedeno, byl 27. září 1941 jmenován protektorem generál Heydrich, který se přímo brodil v krvi nejlepších českých lidí. Desítky českých lidí – mezi nimi mnoho studentů – vykrvácelo denně na Pankráci, v Ruzyni a jinde. Byl proto na Heydricha podniknut 27. května v Libni atentát. Byl těžce zraněn do páteře, následkem čehož 4. června zemřel. Nastalo krveprolití. Prvá stopa po pachatelích prý jde do Lidic, vesnice u Kladna. Vesnička ta byla 15. června obklíčena německým vojskem, obyvatelstvo shromážděno ve středu vesnice, bez výsledku a bez milosrdenství muži, ženy i děti vyvražďeni, obec zapálena. Celý svět strnul hrůzou nad tímto skutkem!

Úřední řeč německá

Hned 1. července 1942 nařízeno bylo, že u úřadů jest úřední řečí němčina. Obecnímu písaři to nečinilo žádných obtíží, neboť v rodině se mluvilo jen německy.

Úmrtí: František Belada

Dne 8. dubna zemřel člen rozšířené rodiny Beladů, rolník a kožišník František Belada, číslo 59. Byl též dříve členem obecního zastupitelstva a členem hasičského sboru. Velká účast občanstva na pohřbu svědčila o oblibě, které se zemřelý těšil.

Marie Kubíková

Dne 10. června zemřela dcera pisatele této kroniky, Marie. Zemřela v mladém věku, v únoru měla svatbu, 13. června pohřeb. Pohřbu účastnilo občanstvo všech okolních obcí, kde otec jako učitel působil, místní občanstvo, zdejší i okolní sbory hasičské a deputace hasičské župy.

František Závíška

Dne 22. července zemřel František Závíška. Loni zemřel jeho otec, letos syn. Byl nejen hudebníkem, ale hrával i též v kostele na varhany. Hrával divadlo, neboť byl též dobrým hercem. Dlouhá léta byl členem hasičského sboru. Účast občanstva na pohřbu byla veliká, neboť zemřelý František byl dobrý, hodný a veselý bratr.

Vilém Myslík

Dne 18. srpna zemřel po krátké nemoci Vilém Myslík, majitel hostince „Vinopalna“. Hostinec na konci Zahrádky, kde před rokem 1878 pálíval Abraham Zelenka líh. Vilém Myslík, mladý, pokrokový muž, jehož každý litoval. Veliká účast občanstva i hasičstva svědčila, že zemřelý byl dobrý člověk, který sociálně cítil.

Karel Fialka

Dne 6. července vyprovodili jsme na poslední cestě zase mladého souseda Karla

Fialku, čp. 15. Vypovedili ho střelci.

Karel Vrána

Dne 5. srpna odešel ze řad zdejšího občanstva mladý hospodář Karel Vrána, čís. 1, který se velmi dobře ve škole učil. Byl by z něj býval vynikající inženýr. Otec jej studovati nedal – měl jediného syna – často byl nespokojen. Byl hodně samotářem. Po jeho smrti jeho syn, který studoval teologii, byl jako premiant přijmut na vysoké učení theologické „Johaneum“ v Římě.

Josef Samohel

Dne 5. července zemřel soused Josef Samohel, č. 73, jehož rod patří mezi nejstarší rodiny v Zahrádce. U jeho chalupy stojí dřevěný špýchárek, který při velkém ohni 1850 nevyhořel.

František Rokos

Dne 13. května vypovedili jsme na poslední cestě Františka Rokosa, syna obchodníka Ottý Rokosa, který byl stále nemocný.

Obecní rozpočet

Obecní rozpočet na běžící rok 1943 činil:

příjmy činily 146 190 Kč;

vydání činilo 188 324 Kč;

schodek 42 134 Kč, uhrazen bude přirážkami k daním přímým,

dani činžovní a nápojové.

Zatýkání v Ježově

16. února přišla náhlá revise zásob obilí do obce Ježov. Přítomna byla též německá kriminální policie z Tábora. Nechtěli se ani v obci zastaviti, viděli však hospodáře, jak nosí v pytlích obilí, které schovávají do stohů slámy. Nastaly prohlídky a velmi přísné. Nejvíce však ublížilo sousedům, že Antonín Kovářík, kterému zabavili pytel obilí, toto z návsí zase vzal a odnesl do polí. Přistoupeno bylo k zatýkání. Byli zatčeni: Josef Prachař, Antonín Kovářík, Karel David, který měl v pařezí na dvoře ukryto přes 750 kg žita a pšenice, dále zatčeni: František Jaroš, František Červenka, Karel Janeček, Václav Tuma, Odvezeni byli do vězení do Tábora, kde byli odsouzeni od 6 do 12 měsíců do vězení. Dne 10. června zemřel ve vězení Antonín Kovářík, který byl do Ježova převezen a doma pochován. Ostatní se vrátili. Poslední přišel v polovině května 1945 Karel David.

Rádia

Dne 3. dubna musel každý přinést do sálu ke Lhotkům rádio, kde bylo vyjmuto krátkovlnné zařízení. Poslouchali jsme však zprávy Pavla Svatého z Londýna vesele dále, neboť dodávaly nám důvěru v lepší konec.

K. H. Frank

Nejzuřivější vrah českého národa, knihkupec z Karlových Varů, Karl Hermann Frank byl jmenován Hitlerem 30. srpna státním ministrem pro Čechy a Moravu.

Rok 1944

Počasí

Letošní jaro bylo velice chladné, ale i začátek léta byl chladný. Hmyz se následkem chladna tak nerozmnožil. Ovoce nebylo červivé. Od 13. srpna nepršelo a bylo sucho. Teplota stoupala tak, že od 13. do 28. srpna dostoupila teplota až 56°C na slunci. Obilí v tomto roce bylo velice pěkné a sypalo. Ovsy byly špatné a bylo jich málo. Okopanin bylo na ten čas hojně.

Drahota

Následkem války byl nedostatek potravin a následkem hojnosti tisknutých peněz stoupala rychle drahota. Německá marka platila našich 10 Kč a tím se naše Koruna znehodnotila. Drahota pozvolna stoupala již od roku 1941, jak je viděti na příkladech: vejce stálo 10 – 15 – 25 Kč, litr mléka 20 Kč, máslo 350 – 500 – 1 000 Kč, nevyškvařené sádlo 400 – 600 Kč, vyškvařené 1 000 – 1 500 Kč, mouka 25 – 30 Kč; v našich mlýnech stála mouka 5 – 8 Kč; jak mohli, tak nechali každému. Jak majitelům mlýnů zdejších, tak i mlynářské chase všechna čest a chvála. Hubená husa 4 – 600 Kč, vykrmená 2 000 – 3 000 Kč, kachna 4 – 500 Kč, vepřové maso 2 – 600 Kč, káva 3 – 5 000 Kč, cukr 100 – 200 Kč, třešně – 40 Kč, hrušky – 30 Kč, nízké boty – 1 500 Kč, vysoké 5 – 10 000 Kč, šactvo až 25 000 Kč. Na potraviny i látky byly lístky. Za lístek na 1 kg masa se platilo až 300 Kč, za tabačku 3 – 400 Kč, cigareta 20 Kč. Této drahoty využili různí špatní lidé a pod ruku nakupovali a za drahé peníze zase pod ruku prodávali. Keřasové!

Úmrtí: František Cizner

Dne 22. července zemřel tragickou smrtí dlouholetý člen obecního zastupitelstva, městské rady, soused František Cizner, čp. 111. Na poli „na Vořešníku“ splašila se mu kráva, kterou chtěl za provaz udržeti, avšak nepodařilo se mu to. Kráva ho podrazila a táhla ho za sebou po zemi; při tom silou narazil hlavou na kámen a praskla mu lebeční spodina. Po příjezdu do nemocnice v Humpolci, aniž nabyl vědomí, zemřel. Za velké účasti občanstva byl v Zahrádce pochován. Zemřel dobrý, veselý přítel. Čest budiž jeho památce!

Václav Pašek

Dne 1. září zemřel též tragickou smrtí – oběsil se – soused Václav Pašek, č. 8. Veselý, společenský a dobrý přítel, který nemohl již déle snášeti útrapy, kterých zkoušel český národ od Němců. Byl velký čtenář, milovník knih, a proto byl předsedou knihovny rady. Každou neděli v zimním období přicházel do knihovny a vypomáhal při půjčování knih. Při pořádání slavností nescházel nikdy jako výborný komik. Na poslední cestě vyprovodil ho každý nejen ze Zahrádky, ale i z okolí, kdo miluje zábavu. Pisatel této stati musel na požádání veřejně zemřelému poděkovati za jeho společenské, veselé vystupování. Václave, dokud žítí budou vrstevníci Tvoji, nebude Tvé památky zapomenuto. Prefátine, čest Tobě!

František Dvořák

Brzy po úmrtí Václava Paška zemřel 20. září František Dvořák, č. 7, též veselý, humorný občan, který nikoho nikdy nezarmoutil. Věnoval se veřejné samosprávě. Nejen, že byl dlouhá léta v obecním zastupitelstvu, ale po 27 roků vedl obec jako starosta politické obce, ku konci jako starosta osadní. Že byl dobrým starostou ukazuje, že občanstvo mělo k jeho vedení přes 1/4 století důvěru. Hlavně za první světové války, při rekvisicích obilí, stál vždy připraven zastati se zájmů občanů. Pomáhal též vojínům, by udělena jim byla dovolená na delší polní práce. Ženám vojínů vymáhal podporu. Byl též od roku 1882, kdy založen byl

hasičský sbor, jeho členem; byl za činnost odměněn nejen sborem a župou, ale i Českou Zemskou Hasičskou Jednotou velkou zlatou medailí a diplomem. Budiž čest jeho památce!

Obecní rozpočet

Obecní rozpočet na rok 1944 činí:

obecní potřeba činila	240 172 Kč
<u>úhrada za ten rok činila</u>	<u>202 521 Kč</u>
schodek, který činí	37 651 Kč

uhrazen bude přírážkami k daním přímým, k dani činžovní a dávkou nápojovou.

Obecní knihovna

Mezi lidem bylo v tuto dobu nadbytek peněz. Němci peníze stále tiskli, co potřebovali, slušně platili a občan mohl si koupiti jen tolik, kolik měl předepsáno na lístku. Pisatel této stati, jako starosta Okresní Hasičské Jednoty 35-I radil hasičskému sboru, by podnikl sbírku na zakoupení motorové stříkačky. Němci dávali ihned 50% subvence a stříkačka stála v tom roce 32 000 Kč. Poněvadž hasiči sbírku nepodnikli, učinila tak knihovnická rada: František Kubík, řídící učitel, Rudolf Veselý, kovář, č. 160, František Pipek, chalupník, č. 79 a Jan Kočí, č. 44 podnikli sbírku na obecní knihovnu, která vynesla 13 000 Kč. Z obnosu toho pořízena byla skříň na knihy v ceně 2 300 K – zbytek knihy.

Starosta

V tomto období byl starostou obce František Valchář, mlynář, č. 38. Členové výboru byli: Vojtěch Novák, č. 16; Rudolf Veselý, č. 160; Antonín Říha, č. 56; Josef Fialka, č. 15; Arnošt Tichý, č. 95; Rudolf Dvořák, č. 139; Augustin Málek, č. 28; Otto Rokos, č. 84; Jan Bělohradský, č. 130; Václav Wasserbauer, č. 75; František Cizner, č. 111; Jan Dvořák, č. 7.

Vládní komisař

Dne 9. září byl zproštěn na vlastní žádost funkce starosty p. František Valchář a jmenován v Zahrádce vládním komisařem Milan Průcha, učitel z Dolního Města, který úřadoval až do převratu.

Jan Dvořák

Dne 30.1.1944 byl Gestapem zatčen Jan Dvořák, č. 7, který byl udán, že bez povolení semílá více obilí, než dovoleno. Semlel nějaké obilí, ale pro svého bratra Františka, kožišníka v Praze. Přesto byl Němci odsouzen na rok k nuceným pracím. Pracoval ve východním Prusku u Královce. Vrátil se domů 10. února 1945, kdy toto území obsadili Rusové.

Václav Tomek

Současně s Janem Dvořákem byl vyšetřován Václav Tomek, stárek z „Papírny“. Byl to dobrý člověk, který v této těžké době pomáhal, jak mohl, třeba se vystavoval nebezpečí. Byl předvolán k výslechu Gestapa do Tábora. Poněvadž předvídal, že bude mučen a nechtěl podraziti sousedy, kterým více mlel, na cestě k vlaku se v noci na 6. dubna nad Snětem v lesíku oběsil. Účast přes 5 000 lidí 8. dubna na pohřbu svědčila, jaké oblibě mezi občany se těšil. Buď Tobě, milý Václave, čestná památka!

Rok 1945

Úmrtí: Josef Švanda

Dne 16. března zemřel řezník a velmi dobrý uzenář, Josef Švanda, čp. 114. Byl to dobrý, společenský občan, který mezi spoluobčany zanechal velmi dobrou vzpomínku.

Bohumila Rojková

Dne 25. března zemřela nejstarší občanka ve zdejší obci Bohumila Rojková, č. 92. Zemřela ve věku 93 roků. Matka starosty hasičského sboru bratra Františka Rojky.

Děkan Jan Schwaller

Dne 14. dubna zemřel zdejší děkan P. Jan Schwaller, který se přistěhoval do Zahrádky ze Žlebů. Byl to tichý kněz, který si vnějších věcí, mimo kostel, nevšímal.

Jan Borek

Dne 14. září zemřel soused Jan Borek, č. 91. Po dlouhá léta byli on a jeho otec nakupovači husí, které se od nás odváželi do průmyslových krajů. Byl spravedlivý a požíval důvěry všech občanů.

Karel Belada

Dne 17. září zemřel soused Karel Belada, č. 19. Dobrý, tichý spoluobčan, poslední člen staré hudební kapely Záviškovi. Budiž Ti čestná paměť!

Zatčení Františka Širokého, Partyzáni

Žádného v Zahrádce z nás ani nenapadlo, že u nás se vyvinuje podkopná, ilegální činnost proti Němcům. Následující události však vysvětlují, že u nás na Pasekách našlo se několik jednotlivců, kteří bez váhání, nedbajíce nebezpečí, přihlásili se k Partyzánům. Byli to ze Zahrádky: František Široký, stárek ze mlýna Dolního; Alois Šimůnek, policejní inspektor v.v., č. 161; J. Čábera, vedoucí obchodu „Včela“; Antonín Myslík, kapelník, č. 78. Na Dolních pasekách Bohumil Kluch, č. 15; Josef Pipek, č. 4. Josef Fotr, lesní hajný z Horních Pasek, č. 25 a Václav Pátý, mládek, č. 7 ze Zahrádky. U chalupy Bohumila Klucha byly v lese vykopány velké podzemní kryty pro Partyzány. Vše připraveno!

Dne 23. ledna v noci přijelo Gestapo z Tábora, zatkli a odvezli do vyšetřovací vazby Sokola, bratra Františka Širokého. Byl po delší dobu vyšetřován v Táboře a odvezen do pevnosti v Terezíně. Tam tisíce a tisíce nejlepších českých lidí trpělo muka a umíralo za lepší doby našeho národa. Bratr Široký vydržev všechna muka, nikoho nezradil a vrátil se, avšak churav, 6. května do Zahrádky. Občanstvo vše s hudbou mu připravilo dojemné přivítání.

Kobylí Důl

Dne 27. ledna měli míti Partyzáni schůzi v Kobylím Důle, avšak jejich vedoucí, poručík Karel Pulec, lesní adjunkt z myslivny Zaháj u Hněvkovic, který pocházel z jižních Čech od Hluboké z hájenky „u Pulců“, na rychlo přijel do Kobylího Důlu je varovat, že je vše, asi Gestapákem „Frantou“ zraženo. Kobylí Důl byl již obsazen Němci, byli při tom zastřeleni Bohumil Kluch, Josef Pipek a postřelen Karel Pulec, který u řeky Želivky, vida, že neunikne, sám se zastřelil. Dle vydané o tom brožůrky, prozrazeno to bylo asi tím, že dopis ukázal Václav Pátý domnělému Partyzánovi „Frantovi“. Uvedený „Franta“, ač byl po dvakráte zatčen a v Humpolci uvězněn, vždy záhadným způsobem unikl z vězení. Mrtvolky zastřelených přivezli do Zahrádky a současně po zuřivém výsledku přivedli Gestapáci

manželky zastřelených Klucha, Pipka a hajného Josefa Fotra. Jaroslava Pátá, neboť Pátý, jsa v posledním okamžiku varován, uprchl, byla též zatčena. Všichni zatčení byli odvezeni do Tábora k výslechům. Jaroslava Pátá po marných výsleších byla 1. dubna 1945 z Tábora propuštěna. Václav Pátý byl u Partyzánů, neznámo však kde. Zahrádka ze 27. na 28. leden nespala; byla obsazena Němci. Hlavní stan měli v hostinci u Horkých, kde se jim muselo celou noc topiti a vařiti káva.

Vilibald Strádal

Současně 27. ledna zatčen byl v Humpolci hostinský Vilibald Strádal, který v Terezíně jsa mučen, šťastně se po 5. květnu vrátil.

Dobrá Voda

Dne 9. února byli Gestapáky v Dobré Vodě zatčeni: Jaroslav Janák, Václav Vlk a Jindřich Dvořák a odvezeni do Terezína. Vrátili se sice z Terezína, ale Václav Vlk 10. května a Jindřich Dvořák 6. června zemřeli po útrapách Terezínských v nemocnici v Humpolci.

Karel Tyl

Dne 20. února zatčen byl pro ilegální činnosti drogist Karel Tyl, č. 82, který byl vězněn do 31. března, kdy po bezvýsledných výsleších byl propuštěn domů.

Němečtí uprchlíci

Přes to, že Němci nám vybrali z rádia součástky chytání krátkých vln, přece jsme se těšili na večer, kdy jsme poslouchali zprávy Pavla Svatého – Dr. Drtina – který nás povzbuzoval a utvrzoval v naději na vítězství. Slavná, vítězná ruská armáda po zdrcující porážce Němců u Stalingradu, zatlačovala pozvolna, ale jistě, armádu německou. Usuzovali jsme, že konečné rozhodnutí se blíží, neboť 23. února objevili se v Zahrádce první němečtí uprchlíci ze Slezska z okolí Vratislavi.

Obsazení školy

Hitlerjugend obsadili školu a jednotlivé ženy s dětmi ubytovány byly jednotlivě v soukromí. Německá mládež byla ve školní budově od 23. února do 10. května; jak ale byla škola uvnitř a okolí zničeno, ukazovalo, jak asi vypadala území Němci dobytá a obsazená. Nešťastná každá země, kam vkročila noha německého vojáka. Během několika dní, než odstěhována byla ze školy obecní knihovna, zničili u jedné skříně dveře. Proto byla knihovna odstěhována ze školy ke Lhotkovům. Bylo však viděti na uprchlících (museli jsme jim říkati národní hosté) ustrašenost, strach a nervozitu. Sami asi soudili, že se neodvratně blíží katastrofa Německa. Boží mlýny melou pomalu, ale jistě.

Shozená puma

Že se bitevní čára blíží, bylo zjevno z toho, že ve velké výši nad obcí létala anglická a americká letadla. Jedno z nich dne 25. března shodilo přebytečnou pumu, která spadla na „Struhách“, žádné škody však neučinila.

Parašutisté

Současně v tuto dobu seskočilo v okolí Koutů 15 ruských parašutistů, pod vedením Ing. Nezvala, kteří se však stáhli do lesů k Pelhřimovu. Zde zůstal poručík Kyril Ivan Petrovič (krycí jméno Michal), aby zde, v okolí Světlá a Koutů, organizoval podkopnou práci Partyzánů.

Příchod Dr. Beneše

Poněvadž východní část republiky byla od Němců volná, pan president Dr. Edvard Beneš s vládou 3. dubna překročil hranice a usadil se v Košicích, odkud byl proklamován vládní program.

Úmrtí Roosevelta

Dne 12. dubna zemřel v Americe ve Spojených Státech president Franklin Delano Rossvelt. Velký bojovník za demokracii, svobodu národů. Byl velkým přítelem generalissima Stalina a našeho presidenta Dr. Beneše. Umřel veliký člověk v důležité době, neboť jak vše nasvědčuje, bude se jednati a rozhodovati o utvoření nové lidské společnosti. Český národ nezapomněl velikého presidenta Wilsona a nezapomene nikdy presidenta Rossvelta.

Povstání v Praze

Dne 5. května kolem 12. hodiny polední ozval se rozhlas a volal na pomoc českou policii, četnictvo a všechny ozbrojené Čechy na pomoc Praze. V Praze vypuklo proti Němcům povstání. Lid se postavil proti germánské panovačnosti, nadutosti a pánovitosti. Stavěl v ulicích Prahy barikády a rozhlas stále volal ruské i západní vojsko Praze na pomoc. Na přímý rozkaz generalissima Stalina chvátal maršál Koněv se svojí armádou od Berlína ku Praze. Během dvou dnů bylo motorisované dělostřelectvo ruské v Praze, po několika menších šarvátkách Němci kapitulovali.

Mrtví u Dobré Vody

Ustupující německá armáda brala se hlavně pro státních silnicích ku Praze, Plzni. Menší oddíly prchaly i mimo hlavní spoje. Dne 6. května byl ustupujícími Němci u Dobré Vody zastřelen soused Antonín Popek a těžce postřelen Bohumil Pudil, oba z Dobré Vody. Německá armáda prchala z Čech, jak se jí dalo. Báli se vojáci němečtí i civilisté ruské armády. Z toho možno usuzovati, jak se chovali Němci v Rusku. Každý Němec chtěl se nejkratší cestou dostat k armádě Americké a Anglické, které stály u Plzně – Chebu.

První Rusové

Konečně jsme se dočkali! Dne 9. května o půl jedenácté v noci přijela část motorisovaného ruského dělostřelectva, které zaujalo palebné postavení od školy proti mostu a proti silnici k Ledči. Jedou prý od Ledče Němci, uhnuli však k Dolním Kralovicům, kde byli den na to zajati. Rusové se u nás umyli, vypili černou kávu (zrnka kávy poskytly Němkyně, které měly všeho dosti) a odjeli ku Praze.

Druhý den 10. května kolem 10. hodiny začaly přijížděti do Humpolce první skupiny ruského vojska, které na náměstí se rozložilo k táboření. Občanstvo ruské vojáky nadšeně vítalo. Hudba vyhrávala, dívky tančily s vojíny, muži oči plné slzí se objímali radostí, že zbavili jsme se germánské vlády. Našeho utrpení byl konec!

Před školou

Ten den měl odjeti transport Němkyní a dětí do Ledče na dráhu. Byly shromážděny ženy před školou a měla s sebou každá menší zavazadlo, kufříček. V tom k nim přišel ruský poddůstojník – četař – jak sám prohlásil, že je Ukrajinec, učitel, jemuž Němci zastřelili otce, matku, sestru, bral Němkyním příruční zavazadla a rozdával okolo stojícím občanům. Někteří odnesli si i více zavazadel. Němkyně byly vyděšené. Nevěděly, co na ně čeká!

Střelba na „Hrbech“

Dne 10. května povstala přestřelka mezi německými vojáky a domácí hlídkou. Při tom byl zraněn učitel Miloslav Průcha, obecní komisař. Naproti tomu byl zastřelen německý poručík Rolf Heindrich, který je na zdejším hřbitově pochován.

Místní vojenská hlídka

Hned 8. května utvořena byla v Zahrádce vojenská bezpečnostní hlídka, která složena byla z mladých našich vojáků. Velitelem hlídky byl poručík Stanislav Svoboda, učitel v Zahrádce. Ozbrojena byla loveckými puškami, než po odzbrojení německých vojáků byly opatřeny zbraně vojenské. Hlídka konala ve dne i v noci svoji službu nejen v obci, ale i též v nejbližším okolí.

Hasičský sbor

Hned o půlnoci z 5. na 6. květen nastoupil hasičský sbor požární i pořádkovou pohotovost, kterou konal ve dne i v noční době po celou tu dobu, dokud trval průchod vojska obcí. Ve velení střídali se starosta sboru bratr František Rojka s velitelem bratrem Antonínem Olišarem.

Místní výbor

Dne 8. května vzdal se funkce jmenovaný obecní komisař Milan Průcha, učitel a předal správu obce ilegálním pracovníkům.: Aloisi Šimůnkovi, Bohumilu Tušlovi, Antonínu Myslíkovi, F. Čáberovi, kteří si k ruce jmenovali několik občanů, vedli obecní hospodářství, než byl zvolen nový, právoplatný výbor. Předsedou byl Bohumil Tušla. Členy: Jan Hůla, č. 2; Josef Fialka, č. 15; Václav Olišar, č. 58; Váňa František, č. 45; Rýdl Josef, č. 42; Popek František, č. 118; Veselý Rudolf, č. 160; Novák Vojtěch, č. 16; Říha Antonín, č. 56; Rokos Augustin, č. 48; Šuška Václav, č. 137; Valchář František, č. 38; Jindra Ambrož, č. 135; Rojka František, č. 92; Lukšíček Josef, č. 150; Svoboda Stanislav učitel.

Štábní strážmistr Bohumil Růžek

Dne 15. května přišlo k přestřelce mezi Němci a naší četnickou hlídkou a ozbrojenými občany. Při této přestřelce byl u Krátkova mlýna na Horních Pasekách omylem naší hlídkou zastřelen štábní strážmistr Bohumil Růžek z Dolního Města. Zbytečná oběť ukvapené horlivosti.

M. Kluchová

Jak jsem již podotkl na stránce 177⁴⁸, byly ten večer zatčeny ženy zastřelených. Lehce oblečené musely si lehnouti na sněh a s revolverem na skrání je vyslýchali, též i Jaroslavu Pátou. Odvezeny byly k dalšímu vyšetřování do Tábora. 1. dubna Kluchová, Pipková a Fotr odvezeni byli do Terezína. Dal jsem si vypravovati od Kluchové, jak v Terezíně zakoušely týrání, hladu. Vypráví, jak zde nabyly důvěry v lepší, když do Terezína přijeli zástupci mezinárodního Červeného Kříže, byly převáděny ženy z kasemat do lepších ubykací a lékaři je ošetřovali a poskytli jim vhodné posilnění. Vždyť při převádění každá druhá žena padala slabostí k zemi. Když jim bylo řečeno, že je konec jejich utrpení, že v brzku půjdou do svých domovů, 300 žen, jimž smrt zírala z očí, v pláči klekly na zem na svá vyhublá kolena a zazpívaly terezínský Otče náš:

⁴⁸ Číslo stránky rukopisu. V přepisu strana 130 a 131.

Otče náš, vyslyš nás, zachovej nám národ náš,
v pevné víře k Tobě voláme,
ruce svoje k nebi zvedáme,
Zachovej nám naši krásnou zem, vroucně Tebe žádáme.
Otče náš, vyslyš nás, zachovej nám národ náš.
Zůstaň s námi do skonání, Otče, vyslyš nás!

Má-li národ náš takovéto ženy, nezahyne nikdy, i kdyby sebe více vichřic hněvu a utrpení se přes něj přehnalo!

Katastrofa v Kobylím Důle

Zastřeleným Partyzánům Kluchovi a Pipkovi byla zasazena pamětní deska na místě, kde byli v Kobylím Důle zastřeleni, která měla býti v neděli 2. září odhalena. Ze Zahrádky vypraven byl za doprovodu celé kapely Myslíkovi velký průvod na slavnost. Jen hasičů bylo přes 100. Na deset tisíc účastníků bylo na slavnosti přítomno. Dopoledne se konala slavnost u nás, odpoledne v Zaháji u Hněvkovic.

Než slavnost začala, čestná četa bývalých Partyzánů vystřelila z pušek a z automatů čestnou salvu ostrými náboji. Poněvadž střílející četa stála nedaleko hlavního elektrického vedení jihočeských elektráren a k tomu ještě obrácená byla čelem ke shromážděným zástupům lidu, byl velitel čety upozorněn na nebezpečí, neboť vedením probíhá 22 000 V proud. Velitel nedbal upozornění a dal povel ke druhé a třetí salvě. Při třetí salvě byl přestřelen drát o napětí 22 000 volt a spadl mezi účastníky v místech, kde stály jen malé hloučky účastníků. Ale i tak bylo spadlým drátem, kolem něhož hořela tráva, zasaženo sedm účastníků, kteří v pravém slova smyslu byli po šest minut v plamenech. Nikdo k nim nemohl. Po přestřelení spadlého drátu začal ihned přítomný lékař Miroslav Černý z Čechtíc záchrannou akci. Ošetřil slabě popálené, kteří byli auty odvezeni k převazu k lékaři Dr. Pavlíkovi do Zahrádky a odtud do nemocnice do Humpolce. Sedm mrtvých zůstalo na místě. Jsou to: Karel Blažejovský, 14ti letý žák ze Zahrádky, 50ti letý Josef Turek z Kamenné Lhoty, 19ti letý Jaroslav David z Hojanovic, 17ti letý Josef Navrátil, 28letý kovář Oldřich Zelenka, oba z Mnichovic, Antonie Vlasáková, 22ti letá úřednice z Prahy a 19ti letá Ludmila Bačkovská z Dolních Kralovic. Mimo toho zemřel ještě v Humpolci mladý hoch J. Košťál z Čechtíc. Smuteční tryzna se již nekonala. Pohřeb zabitého žáka konal se na státní útraty dne 4. září za velké účasti občanstva domácího i okolního.

Národní rada

V tomto pro český národ důležitém a rozhodujícím roce uvádím též svolání české národní rady, která dne 5. května vydala k českému národu prohlášení:

“Lidé český.

Česká národní rada jako představitelka revolučního hnutí českého lidu a jako zmocněnec vlády Československé republiky v Košicích se ujímá dnešním dnem moci vládní a výkonné na území Čech, Moravy, Slezska.

Pod údery hrdinných, spojeneckých armád a pod údery aktivního odporu českého lidu zanikl tak řečený protektorát Čechy a Morava, který nám byl Němci vnucen, a tím zanikla veškerá správní moc, vykonávána protektorátní vládou a německými úřady. Bývalý předseda vlády Bienert prohlásil vůči Národní radě, do jejíž schůze se dostavil osobně, že se podrobuje opatřením České národní rady, jakožto jediného oprávněného vládního činitele, pověřeného československou vládou v čele s prezidentem Dr. Edvardem Benešem. V čele České národní rady jest universitní profesor Dr. Albert Pražák, Josef Smrkovský, Dr. Josef Kotrlý, Vilem Schaffer, doc. Dr. Otakar Machotka, Ing. Jaromír Kavka, Josef Kubát a v čele vojenské komise je kapitán Jaromír Nechánský, jako zástupce velícího generála partyzánských oddílů.”

Vláda do Prahy

Dne 10. května odpoledne přiletěli na kbelské letiště první členové vlády československé v čele s ministerským předsedou Fierlingerem. Jménem rudé armády je uvítal generál plukovník Rybalko, jménem české národní rady prof. Dr. Albert Pražák. Pozdravována jásajícími davy Pražanů odjela pak vláda na hrad, aby zasedla k první schůzi.

Příjezd presidenta

Praha připravovala se zatím na příjezd presidenta Budovatele Dr. Edvarda Beneše. Uskutečnil se dne 13. května. Od časných hodin ranních plnily se ulice, veškerá prostranství až ku hradu na Hradčany. Tak jak 23. prosince 1918 vítal český národ presidenta Osvoboditele T. G. Masaryka, tak nadšeně vítal presidenta Dr. Edvarda Beneše.

Básník Josef Hora ve Svobodném Slově 13. května 1945 vítá presidenta:

Dni světlý, v němž se vyplnilo,
o čemž jsme snili po šest let!
Dni, k němuž rostlo Vaše dílo
a do něhož se měnil svět,
jsi tu! A Čechy proměněné
zas tvar svůj mají v šíř i dál.
Vytesán pevně do kamene
náš povzdech zákonem se stal.
Dni světlý! Osvoboditelé,
dělníci teplých přístřeší!
Zas rudá krev nám proudí v těle,
Zas jsme, Staline, Beneši!

Vítězslav Nezval vítá vítěznou, slavnou rudou armádu, která rychlým pochodem od Berlína přispěchala naší zlaté Praze na pomoc a kterou od Němců osvobodila:

Slavná Rudá armádo, jsme šťastni, přijmi naše díky.
Už zase smíme žít. Tys nás osvobodila.
Děkujem Ti za Prahu, za všechna města republiky,
jež se dnes v svém hlavním městě znovuzrodila.

Členové vlády

Vypisuji též pro budoucí pokolení seznam členů vlády Národní fronty: komunistů, národních socialistů, sociálních demokratů, lidové strany a zástupců Slováků: Zdeněk Fierlinger, předseda vlády; Josef David, Klement Gottwald, Jan Ursiny, Viliam Široký, Msgre Dr. Jan Šrámek, náměstkové předsedy vlády; Jan Masaryk, ministr zahraničních věcí; Dr. Jan Stránský, spravedlnost; Dr. Zdeněk Nejedlý, školství; generál Ludvík Svoboda, národní obrana; Dr. Vavro Šrobár, finance; Václav Kopecký, informace; Václav Nosek, vnitra; Msgre František Hála, pošty; generál Antonín Hasal, doprava; Hubert Ripka, zahraniční obchod; Ad. Procházka, zdravotnictví; Ivan Pietor, vnitřní obchod; J. Šoltész, sociální péče; Bohumil Laušman, průmysl; Julius Duriš, zemědělství; Václav Majer, výživa; Dr. Vlado Clementis, tajemník ministerstva zahraničí, Ján Lichner, tajemník v ministerstvu zahraničního obchodu, generál Mikuláš Ferjenčík, tajemník v ministerstvu národní obrany.

28. říjen

Letošní 28. říjen byl oslaven mohutnou oslavou, které se účastnily všechny korporace

nejen místní i z okolních obcí. Za doprovodu hudby kapelníka Antonína Myslíka prošel průvod obcí a u pomníku padlých vzpomenuto bylo utrpení českého národa v minulých šesti letech, padlých partyzánů. Zapěním státní hymny slavnost skončena. Po dobu slavnosti hořely na okolních kopcích ohně.

Co předcházelo válce

Tomáš G. Masaryk vzdal se 14. prosince 1935 svého úřadu presidenta republiky a doporučil národu, aby na jeho místo zvolil Dr. Edvarda Beneše. „Znám jej. Toho si zvolte“, řekl. Národní shromáždění 18. prosince opravdu zvolilo za presidenta republiky Dr. Edvarda Beneše. Nemohlo zvoliti lepšího muže. Po boku Masarykově pomáhal za první světové války vybojovat naši svobodu, potom se celých 17 let jako ministr zahraničí přičiňoval zabezpečiti republiku a její klidný rozvoj.

Dne 14. září 1937 zemřel v Lánech president Osvoboditel. Celý národ jej oplakával jako otce. A je přesvědčen, že se mrtvý president dívá, jak věrně a statečně jdeme cestou, kterou nám ukázal.

Adolf Hitler

V roce 1933 v Německu se dostala k moci strana nacionálně socialistická, krátce nacistická. Její znak byl hákový kříž. Jejím tvůrcem a vůdcem byl Adolf Hitler, muž nevzdělaný a neukázněný. Hlásal, že je povolán, aby v Německé říši sjednotil všechny Němce. Ve skutečnosti však se chtěl zmocniti všech sousedních zemí a snad i Evropy. Jeho zpupný, šílený plán znamenitě lahodil panovačné povaze téměř všech Němců. Jeho učení jako mor zachvátilo zejména Němce v naší republice. Moc Německé říše vzrostla vzájemnými smlouvami s fašistickou Itálií a Japonskem.

Z jara 1938 obsadila Německá říše Rakousko a v září téhož roku vymáhala postoupení těch krajů v naší republice, ve kterých žili Němci. Češi prý je chtěli zničit. Při tom spálal Hitler republika a jejímu presidentovi.

Spojenci zklamali.

Naše armáda byla zmobilizována a stála již na hranicích. V rozhodné chvíli však zklamali naši spojenci - „nebyly vojensky připraveni“. Za to bylo Německo po zuby ozbrojeno.

A tak jsme v říjnu 1938 za kruté bolesti celého národa přijali nabídnuté zprostředkování Velké Británie a Francie. Na jejich radu jsme bez boje ustoupili ohromné přesile nepřítelově. Vojensky jsme vyklidili své pohraniční kraje a do vnitrozemí přijali Čechy, kteří nechtěli setrvati v ovzduší otráveném nacistickým velikášstvím. Většina vyklizených krajů nám náležela 1 000 let. Musili jsme postoupiti i území čistě česká. Tehdy sáhli po našem území na Těšínsku Poláci a na jižním Slovensku Maďaři. Těžili oba z našeho neštěstí.

Odlet Dr. Beneše

Počátkem října 1938 se Dr. Beneš vzdal úřadu. Rozloučil se s národem nezapomenutelnými slovy: „Věřím pevně a hluboce, že zase brzy přijdou lepší doby... Koruna stromu naší vlasti je osekána, ale kořeny národa jsou pevně v jeho zemi. Buďte stateční!“ Potom odletěl za hranice. Věděli jsme proč. Národ byl a zůstal statečný.

Protektorát

Němci 15. března 1939 vojensky obsadili Čechy a Moravu. Zřídili v nich protektorát a zavedli u nás kruté, surové násilí, jakého nebylo v dějinách celého světa. Zavřeli naše vysoké školy, sta studentů pobili, tisíce jich mučili. Okrádali nás, vykořisťovali, otročili. A běda tomu, kdo smýšlel o jejich postupu. Tisíce popravených, statisíce vězněných, mučených je žen německého národa v letech 1939 – 1945.

Národ nepodleh!

Národ náš se nepoddal. Až na hrstku ubohých zbabělců a bídných zrádců se nikdy nesmířil se zpupným, surovým bezprávím. Zůstal hluboce přesvědčen, že má stejné právo na samostatnost jako německý národ.

Druhá válka světová

Na podzim vrhli se Němci roku 1939 na Polsko a přemohli je. Z jara obsadili vojensky Norsko, Dánsko, porazili Holandsko, Belgie a Francii. Britská vojska, která těmto zemím pomáhala, vrátila se přes kanál do Anglie.

Anglie

Britská říše v boji vytrvala a nepoddala se. S pomocí Spojených států amerických se ze všech sil připravovala k úderu.

Balkán

Z jara 1941 Němci společně s Itálií dobyli Jugoslávii, Řecko a severního pobřeží afrického. Pod Hitlerovým vlivem stála už celá evropská pevnina, až na neutrály.

Německá záhuba

Koncem června 1941 se Němci vojensky vrhli na Svaz socialistických sovětských republik. Rudá armáda z počátku před Němci ustupovala a obrovskými dodávkami Spojených států amerických, které také vypověděly Německu válku, dokončovala své vyzbrojení. Na podzim 1942 nastal obrat. Němci, kteří pronikli až k pramenům nafty na pobřeží moře Kaspického, byli poprvé poraženi u Stalingradu na řece Volze. Celá armáda byla pobita nebo zajata. Od té doby byli Němci krok za krokem z Ruska vytlačováni. Současně byli na ústupu v severní Africe a potom i v Itálii, kde společně bojovali Francouzi, Angličané, Američané. Váhy spravedlnosti se naklonily!

Vylodění vojsk

V létě 1944 se Angličané a Američané vylodili na západním pobřeží Francie. Byl to skvělý úspěch. Osvobodili Francii, Belgie, část Holandska, blížili se k Rýnu – Německu.

Porážka Německa.

V lednu 1945 počaly ruské armády nový, veliký, vítězný útok – poslední. Již v dubnu vnikly tankové jejich svazy hluboko do Německa a obklíčily Berlín. Američané a Britové překročili řeku Rýn. Zanedlouho si Američané a Rudá armáda na středním Labi podali ruce. Německo bylo na hlavu poraženo a spojenci obsazeno. Dne 8. května podepsali Němci kapitulaci. Máme zase republiku demokratickou, socialistickou s prezidentem Dr. Edvardem Benešem v čele.

Boží mlýny melou pomalu, ale spravedlivě!

Než přistoupím k roku 1946 chci v krátkosti vypsati, co bude každého čtenáře zajímati a týká se to fary, školy, pošty, četnické stanice, obecního úřadu.

Škola

Založení

Škola v Zahrádce byla založena kolem roku 1709, ač ve starých zápisech je zmínka o Karlu, synu Cantora ze Zahrádky již v roce 1686.

Ve staré školní kronice z roku 1844 psané švabachem a německy sepsané Antonínem Kostkou jedná se již, že v roce 1709 škola – dřevěná byla patronem školy postavena a učitel byl ustanoven. Patroni školy měli za povinnost školu i učitele vydržovati. Naproti tomu patron ustanovoval na školu učitele a jich pomocníky.

Školní obec

Po založení farní školy utvořena školní obec, do které patřily tyto obce: Zahrádka, Staré Hamry, Dolní Paseky, Horní Paseky, Kobylí Důl, Pecký Mlýn, Snět, Dolní Rápotice. Obec Snět byla roku 1908 odškolená a povolena samostatná škola; v Ježově byla též povolena nejdříve expositura, která byla proměněna 1909 v samostatnou, Horní Paseky přiškoleny 1895 do Rejčkova.

Patroni školy

Zakladatel a první patron školy byl Vilhelm, říšský kníže Trautsohn; 2. Karel Josef, říšský hrabě von Salm, 3. Karel Josef, říšský kníže von Salm, 4. Karel Josef František, říšský kníže von Salm, 5. Vincenc kníže von Auersperk, který byl posledním patronem školy, neboť v roce 1870 přechází povinnost starati se o školu na školní výbory.

Příjmy starých kantorů

Starí učitelé – kantorů – měli život krušný. Jejich příjmy byly velmi skrovné a byli nuceni si přivydělávati, aby mohli rodinu – u každého učitele byla četná – uživiti a pro budoucí život vychovati. Deset dětí v rodině byl velmi častý zjev. Jejich příjmy byly: 120 zl. Convenční měny, poplatek při soupise dětí (kdo nezaplatil 2-3 krejcare, nebyl zapsán), příjem za hraní v kostele 16 zl. 40 kr. Mimo toho měl příjem z pohřbů, ze svateb. Cantor chodil se svými zpěváky – umřel-li bohatší soused – k zemřelému na celou noc zpívati, za což byli pohoštěni a zaplacení. Na zelený čtvrtek si posílal školní hochy po vejcích, po žních dostával posnobné. Vyučil si hudebníky, se kterými chodil hráti. Co český kantor, to muzikant! Hudba se na každé škole pěstovala, v kostele zpívány byly figurální mše, ku kterým – hlavně o poutích – se scházivali z okolních škol učitelé, muzikanti a nejlepší z nich hrával na varhany, generál bas, který dnes málokdo zná. Následoval společný oběd ve škole, při kterém se vypil sud piva, který cantor dostal z pivovaru, jako část příjmů. Na faře zase byli okolní kněží. V Zahrádce patřila ke škole louka „Kantorka“ u Dolního mlýna a na Vořešníku pole. Oboje bylo prodané na přestavbu školy roku 1910.

Tak plynul klidně život starých kantorů, kteří vychovávali jedno pokolení za druhým, školu dědil syn po otci a nezbylo po něm, než hromádka dětí, trochu partesů, instrumentů a piksla. Zanechávali však po sobě dobré žáky, uvědomělé Čechy, kteří budili český národ z tří sta letého spánku, jak o tom píše Karel Václav Rais v „Zapadlých vlastencích“. Čestná

památka starým cantorům!

Postup učitelů

Prvním učitelem dle zápisu byl Václav Oliva z 25.7.1706. Následovali: Jan Krýz (Kříž), Jakub Růžička 30.11.1710; Václav Zahálka 1730; Jan Barichar. Po něm ustanoven byl 1783 František Kostka z Křivsoudova, narozen 6. prosince 1759, zakladatel rodiny Kostků, která jedno století v Zahrádce rozhodovala a které patřily postupně tyto domy: čp. 116, 61, 81, 83, 84. František učil do roku 1819. Po něm nastoupil syn Antonín 1819 – 1866; ten měl syny Jana, Bedřicha a Čenka. Jan a Bedřich byli obchodníci, Čeněk učitelem. Ten učil 1844 – 1866 jako pomocník učitelský a od roku 1866 do 1890 jako učitel, od roku 1870 jako řídící učitel. Po něm nastoupil jako zatímní řídící učitel jeho synovec, syn Jana, Rudolf, který definitivně místo nedostal a odstěhoval se jako řídící učitel do Košetic, odtud do Kožlí, kde zemřel. V Zahrádce nastoupil 21. června 1891 jako řídící Antonín Novotný, který měl za manželku Emilií, dceru Bedřicha Kostky. Po něm nastoupil místo řídícího Jaroslav Hájek, syn Antonína Hájky, který zde učil jako podučitel v roce 1862. Po Jaroslavu Hájkovi byl řídícím učitelem 1928 – 1934 zdejší rodák, pisatel této kroniky, František Kubík. Následoval jako řídící učitel Bohumil Sobek 1935 – 1939 a nyní je řídícím učitelem Jaroslav Hájek, jako jeho otec a dědeček, výtečný hudebník. Celkem od roku 1706 do 1948 vystřídalo se na zdejší škole 14 učitelů – řídících učitelů.

Podučitelé

Podučitelé – učitelští pomocníci byli na škole zdejší od roku 1830, kdy byla vystavěna zděná škola jednoposchodová. V prvním poschodí byly dvě třídy, v přízemí byt řídícího.

Jak následovali podučitelé:

1. Jan Kameš, ze Senožat;	2. Vincenc Kostka – Zahrádka;
3. Antonín Hájek – Zahrádka;	4. Alois Playl
5. František Vošický-Chmelná, 1851;	6. Josef Kulháněk - Jičín;
7. Vojtěch Turek, 1861;	8. Antonín Hájek, 18.9.1862
9. Antonín Poláček, 18.11.1863;	10. Josef Pojezdny - Želiv, 1864;
11. Alois Machek - Břišť, 1868;	12. Antonín Novotný - Zhoř, 1869;
13. Bedřich Kostka, Zahrádka, 1873	14. Petr Halík, Zahrádka, 1876;
15. Vojtěch Říha - Želiv, 1876;	16. Bohumil Vysušil, 1878;
17. Rudolf Kostka - Zahrádka, 1878;	18. Augustin Pospíšil - Polička;
19. Čeněk Veselý - Kutná Hora, 1882;	20. Ladislav Ticháček - Praha, 1885;
21. Antonín Komberec - Volšany, 1886;	22. Edvard Kruliš - Malín, 1886;
23. Josef Kruliš, 1886;	24. Jaroslav Hájek z Kožlé, 1888;
25. Anna Plachtová, 1890;	26. Alois Drbal, 1894;
27. František Kubík, 1895;	28. Bohumil Pipek, 1897;

Jaroslav Klika

Učitelky ručních prací

Dívčí ruční práce na školách byly zavedeny až v roce 1884. První učitelkou ručních prací byla od 1. ledna 1884 Marie (Plachtová) Machotková ze Zalužan, která se roku 1890 vdala. Po ní obdržela místo Marie Brýdlová. Když odešla do pense, nastoupila Marie Brandejská a nyní působí zde Ludmila Hájková.

Školní dozorcí

Školní dozorcí ze řad občanstva byli tito:

1793 – 1807 Josef Samohel, č. 50;	1807 – 1836 Antonín Hájek, č. 22;
1836 – 1855 Antonín Daniel, č. 81;	1855 – 1864 Josef Samohel, č. 50;
1864 – 1870 Josef Ságel, č. 57;	1870 – 1874 Jan Kostka, poštovní, č. 116;
1874 – 1877 Bedřich Kostka, purkmistr, 83;	1877 – 1880 Josef Mareš, č. 18;
1880 – 1885 Jan Tuček, pekař, č. 82;	1885 – 1887 Antonín Hájek, č. 22;
1887 – 1891 Rudolf Valchář, č. 38;	1891 - František Málek, č. 28;

Karel Pokorný

*Fotografie: Stará škola*Školní budova

O školní budově se činí zmínka v zápisech již v roce 1709, kde se dovídáme, že škola postavena byla ze dřeva na prostranství pod kostelem, vedle hřbitova. Ve škole, do které chodilo se zadem – od severní strany - byla na levé straně třída (classa), na druhé straně byt učitele. Tato škola dřevěná při ohni 1783 shořela, byla však zase ze dřeva v roce 1787 znovu postavena. Když dětí do školy hlásilo se rok od roku více, byla se souhlasem školního patrona povolena druhá klasa – třída kolem roku 1830 a byla postavena škola z kamene, taškami již krytá, o jednom poschodí. Nahoře byly třídy, v přízemí byt učitele a světnička pro učitelského pomocníka.

Dítěk stále přibývalo, a proto byla zřízena od 1. ledna 1876 III. třída a 1. ledna 1886 IV. Obě třídy umístěny byly na radnici. Konečně muselo býti přistoupeno v roce ⁴⁹ ke zřízení V. třídy, která byla umístěna v čísle 57.

Konečně v roce 1909 bylo přistoupeno ku stavbě nové školní budovy, kterou stavěl stavitel J. Šilingr z Ledče za 37 000 zl. Protože byla v Zahrádce roku 1945 zřízena měšťanská škola, vyučuje se polodenně následkem nedostatku tříd, musí asi býti přistoupeno ku stavbě nové školní budovy.

Pochovávání kněží a učitelů

Za starých časů do roku 1806 pochovávání byli faráři v kostele pod dlažbou. Poslední byl v kostele pochován roku 1806 Eusebius Nepalus. Od té doby, do zrušení hřbitova 1857, byli pochovávání vedle vchodu do sakristie. Učitelé byli pochovávání vedle vchodu na kruchtě.

⁴⁹ Kronikář rok neuvedl.

Fara

Faráři od roku 1709

Při velkém ohni 1850 vyhořela též fara, shořely též staré farní knihy. Jak původní fara vypadala, není známo. Do fary se jezdilo se silnice od Želiva; z náměstí se do fary chodilo osobně úzkou uličkou, neboť vedle čísla 114, František Urban, stálo na nynějším farském dvoře v předu číslo 63 Jana Myslíka a v zadu za ním číslo 129, Václav Pašek. Kolem roku 1892 byly odkoupeny a rozšířeny dvůr u fary a zřízen vjezd z náměstí.

Jak podotknuto, shořely při velkém ohni staré zápisy a možno jen dle kroniky školní zaznamenati na zdejší faře působící faráře – kněze:

od roku 1709 – 1724 Václav Znojemský;
1724 – 1728 Antonín Formandl, zemřel v Kolíně;
1728 – 1759 Jan Martin Pirchán, pochován v kostele;
1759 – 1796 Jan Menšík;
1796 – 1806 Eusebius Nepalus;
1806 – 1847 Martin Ráček;
1847 – 1850 František Bělohradský, administrátor;
1850 – 1875 Jan Křivohlávek - šel do pense;
1875 – 1894 Jan Mokříž - do Kralovic 14.5.;
1894 administrátor Antonín Mrkvička;
1894 – 1901 Felix Bárta, †10.7.1901;
1901 – 1909 Josef Janský, † 2.1.1909;
1909 – 1922 Václav Stýblo, 1922 do Potěh;
1922 – 1930 Emanuel Ullrich, do Kralovic;
1930 administrátor Josef Stumar;
1931 – 1945 farář Jan Schwaller, pochován ve Žlebích;
1945 – 1948 farář Josef Toufar, do Číhoště.

Lékaři

Od roku 1896 bylo v Zahrádce 5 lékařů: Hartman, Jetel, Jan Provazník, Josef Pavlík, Václav Štědrý.

Četnická stanice

Zřízení četnické stanice v Zahrádce spadá do roku 1886. Do té doby chodili sem četníci z Ledče.

1. závodčí Josef Kočí 1886 – 1892;	9. vrch. stráž. Karel Smělý 1928 – 1929;
2. závodčí Jan Jandík 1892 – 1895;	10. vrch. stráž. Jar. Lukášek 1929 – 1935;
3. závodčí Josef Vroubek 1895 – 1901;	11. vrch. stráž. Karel Ších 1935 – 1937;
4. závodčí Jindřich Holín 1901 – 1902;	12. vrch. stráž. Štěpán Dolejší 1937–1945;
5. závodčí František Benc 1902 – 1905;	13. prap. Josef Hejna 20.4. – 29.6.1945;
6. vrch. stráž. Václav Jahelka 1905 – 1927;	14. vrch. stráž. Josef Pipek 1946 – 1948;
7. vrch. stráž. Josef Kott 21.2.–19.12.1927;	
8. vrch. stráž. Václav Mašek 1.2.–2.4.1928;	

Pošta

V Zahrádce zřízena byla pošta krátce před rokem 1870 a poštmistrem jmenován byl Jan Kostka, obchodník, č. 116. Prvý posel Zahálka, č. 32 nosil poštu v čepici, později jezdil s trakařem, druhý Časar jezdil s bryčkou, též Janeček i Slavětínský jezdili povozem; syn Slavětínského jezdil autem, nyní Bohumil Tušla autobusem. Poštmistři: Jan Labadič, č. 114; Marie Hrysová, č. 81; Jan Opl, č. 61; Jan Morávek, č. 60; František Kalabis; Herma Elsnerová, č. 60; Vojtěch Nedoma, č. 80.

Veřejné výroční trhy – jarmarky

Městečko Zahrádka mělo povoleny týdenní trhy na dobytek, vždy v úterý, proto se nazývala Trhová. Trhy délkou času zanikly, ač se o to někteří občané – Josef Šťastný, č. 109, pokoušeli, neboť z trhů mívala obec příjmy: Humpolec, Leděč, Křivsoudov. Nepodařilo se trhy znovu uvést v činnost.

Sv. Ondřej

Za to udržely se výroční trhy, a sice neděle po svatém Vítu – 15. června – pouť, na sv. Havla 16. října a hlavní jarmark 30. listopadu, na sv. Ondřeje. Byl to poslední podzimní trh. Na něj sjíždělo se mnoho trhovců, hlavně se zbožím textilním: lodny z Humpolce, zimní prádlo spodní, silné válené punčochy, vlněná trika, plechové nádoby, obuv a dřevěná obuv – dřeváky – které na poslední jarmark vozil dřevěnkář Jelínek z Humpolce. Hospodáři z celého okolí kupovali zimní obuv do stodoly a chléva. Vždyť za dřívějších časů obilí mlátilo se cepem a v dřevácích a podšitých domácím plátnem – vyrobeném tkalcem Josefem Janečkem, č. 4, bylo teplo, nezáblo to. Mláčení obilí trvalo 6 – 8 neděl. Prvá mlátička ruční objevila se v obci po roce 1880, patřila faráři Mokřížovi, druhá Františku Málkovi, č. 28. A jak dlouho trvalo nařezání řezanky v řezadle pro více kusů dobytka! Dnes stroje, motory, na orání traktory se 4 – 8 plechy, za ním hned brány. Za dřívějších dob veškerá práce vykonávali se musela ručně. Bývaly stodůlky neplné, nyní stodoly – plné. Poslední jarmark byl proto rušný, trhovci tržili, a proto též utratili. V hostincích připraveno pohoštění: jaternice po 4 krejcařích, vepřová pečeně 15 krejcarů, zelí 0, houska 2 krejcare. Hospody plné, kde se debatovalo o úrodě, o příští zimě, platívalo se vápeníkům z Kožlé Časarovi, Kosprdovi za vápno. Dnes, samá politika. I ze Zahrádky chodívali řemeslníci se svými výrobky na jarmarky – Batelov, Pelhřimov. Nůši na záda a pěšky, později povozem. Zahrádečtí ševci: Bělohradský (Kristián) č. 74; Hájek, č. 93; Olišar, č. 134; Svoboda, č. 127; Hájek, č. 107 a čepičkáři: Belada Jan, č. 70; Machotka Václav, č. 68; Belada František, č. 59; kloboučník Jan Pašek, č. 8 byli daleko, široko známí svými ručními výrobky a přicházeli s prázdnou nůší domů. Škoda těch starých, zlatých, idylických a upřímných časů! Tak jako naše mladost, i ty doby se nevrátí.

Samospráva

Za starých dob býval v čele obce rychtář, kterého v Zahrádce jmenoval Dolno-Kralovický vrchnostenský úřad. Prvým rychtářem byl v roce 1783 Jan Cizner, č. 84; v roce 1832 rychtář Jan Daněk, č. 81; v roce 1845 Václav Daniel, hostinský, č. 81; v roce 1848 byl ředitelem Václav Machotka, č. 49; starší rychtář Josef Bělohradský, č. 59; mladší rychtář Karel Ságl, č. 57; kontrolor obecní kasy Josef Samohel, č. 77; před rokem 1848 byl ředitelem obce Josef Cizner, č. 137; Josef Bělohradský, starší rychtář; Václav Machotka, č. 49 a kontrolor obecní kasy Jan Kostka, č. 84.

Zákonem ze dne 17. února 1850 občanstvo si volilo starostu a radní. Prvým starostou byl Jan Kostka, obchodník, č. 84; I. radní Jan Cizner, č. 16; II. Václav Machotka, č. 56. V roce 1878 zvolen starostou František Lípa, č. 77; v roce 1884 starostou byl zase Jan Kostka č. 81. Později se u Jihlavy oběsil. V roce 1899 zvolen starostou mlynář František Valchář, č. 38, který se v krátké době vzdal úřadu a zvolen František Rokos, obchodník, č. 84; po něm byl 1902 starostou Jan Provazník, lékař, č. 156; v roce 1904 – 1923 byl starostou František Dvořák, č. 7, který byl později osadním starostou – úhrnem 27 roků. Po něm následovali: 1923 Josef Halík, učitel č. 95; 1929 František Vocásek, č. 80; 1931 Augustin Rokos, č. 116;

1938 Vojtěch Novák, č. 16; 1939 František Valchář, č. 38, v roce 1944 jmenován byl komisařem Milan Průcha, učitel z Dolního Města. Po převratu byl předsedou MNV Bohumil Tušla. V roce 1946 byl zvolen Jan Hůla, č. 2 a v únoru 1948 František Popek, č. 118, náměstkem Jan Dvořák, č. 7.

Rok 1946

Volba presidenta

Dne 19. června 1946 konala se ve Vladislavském sále na pražském hradě volba presidenta republiky. Byl jednohlasně zvolen presidentem Dr. Edvard Beneš. Budiž pozdraven žák T. G. Masaryka a Všemohoucí popřej Tobě dlouhá léta, bys v plném zdraví a svěžesti spravedlivě vedl ku spokojenosti všeho obyvatelstva naší milovanou republiku. Buď dlouho zdrav!

Oslava 5. května

5. května oslaven byl „Den vítězství“. Oslavy účastnilo se občanstvo nejen z naší obce, ale i z celého okolí. Od časně rány vyhrávala kapela Myslíkova na náměstí. Scházeli se hasiči z celého okolí. Mohutný průvod prošel Zahrádkou a u pomníku padlých konán tábor lidu, na kterém krásně promluvil terezínský mučedník P. Toupálek, farář z Vojslavic. Zapěním národní hymny slavnost skončena.

Volby do Národního Shromáždění

Volby do Národního Shromáždění i obcí, které se odbyly v úplném klidu, konaly se 26. května. Kandidovaly čtyři strany národní fronty. V Zahrádce obdržela strana komunistická 209, lidová 215, sociálně demokratická 54 a národně sociální 94 hlasů. Z celého počtu hlasů odevzdaných v republice obdrželi komunisté 114 poslanců, národní socialisté 55, lidovci 46 a sociální demokraté 37 mandátů. Vláda sestavena byla za předsednictva Klementa Gottwalda poměrně dle počtu poslanců. V Zahrádce zvoleno bylo do 18ti členného místního národního výboru 7 lidovců, 7 komunistů, 3 národní socialisté a 1 sociální demokrat. Předsedou MNV zvolen Jan Hůla, rolník, č. 2; a místopředsdou František Široký, stárek z Dolního mlýna. Za obecního písaře zvolen Karel Cafourek, č. 57, který vedl též obecní pokladnu. Referát stravovací vedl Antonín Brýdl, štábní strážmistr v.v., č. 24.

Úroda

Koncem června a v červenci byla veliká vedra. Dne 18. července bylo na slunci 40°C. Byla krásná na polích úroda a též byla krásná úroda ovoce.

Jan Popek

Dne 20. srpna zemřel na poli, raněn mrtvicí dobrý soused Jan Popek, č. 118. Hodný, tichý a přívětivý spoluobčan, předseda starších církve československé. Veliká účast na pohřbu svědčila o jeho oblíbě, které se těšil mezi spoluobčany. Buď trvalá Tvoje čestná památka!

Terezie Halíková

Dne 21. srpna zemřela Terezie Halíková, dcera Vojtěcha Halíka, majitele papírny; zemřela ve věku 91 roků. Pokoj Ti!

Jan Bělohradský

Dne 31. srpna 1945 zemřel četnický nadporučík v. v. Jan Bělohradský. Ač vyrostl z chudoby, nebyl přítelem dělnictva.

Oheň v Ježově.

Dne 3. září vyhořela v Ježově stodola Josefa Maršíka. Bylo bezvětrí, nebezpečí nehrozilo.

Obecní rozpočet

Na rok tento činila potřeba u obce	240 172 Kč

<u>Úhrada celkem činila</u>	<u>202 520 Kč</u>

Schodek činí	37 652 Kč,

který uhrazen bude přirážkami k přímým daním a místními dávkami.

Rok 1947

Krutá zima

Letošní zima byla nejen krutá, ale i dlouhá. Napadlo mnoho sněhu a utvořily se velké závěje. Silnice se musely stále sněhovými pluhy projížděti. Mrazy dostoupily až – 35°C. Ještě celý duben byl velmi studený, a proto k jarnímu setí přistoupilo se až v květnu. Na to nastala sucha. Obilí bylo velice špatné a jetele i okopaniny byly též velmi špatné. V kraji museli seti dvakrát cukrovku.

Sucho

V červnu na to nastala až 40°C vedra, na polích vše usychalo. Na loukách málo sena, na polích jetel žádný, zelí a řepa velmi špatná, obilí řídké a nízké. Byl k očekávání nedostatek obilnin a velký nedostatek krmiva pro dobytek. Déšť přišel 1. července, byl vydatný, vše na polích oživilo, bylo to však pozdě.

Vatra

Dne 6. března večer byla zapálena u pomníku padlých vatra. Zahrádkou byl za doprovodu místní hudby a všech korporací průvod k pomníku, kde o významu T. G. Masaryka promluvil učitel Augustin Rokos. Zapěním národní hymny slavnost skončena.

Ledy - vojáci

Následkem velké a prudké zimy byly na řekách silné ledy tak, že 15. března přijelo do Zahrádky vojsko a muselo led okolo pilířů u mostu rozstřílet.

Hasičská slavnost

Dne 13. července oslavoval hasičský sbor 65ti leté výročí založení a župa 40ti leté založení. Slavnost odbývala se po celý den. Dopoledne v sále u Lhotků konány slavnostní valné hromady sboru a župy za účasti korporací, obce a hasičstva. O dějinách sboru a župy promluvili bratři František Kubík a Jar. Hoskovec, řídící učitel z Pavlovic. Odpoledne bylo cvičení na náměstí, před tím průvod obcí. Večer zábava u Lhotků. Hasičů bylo účastno 198 bratrů.

Autobus

Dne 1. srpna zřízena byla ze Zahrádky přes Ledech, Dolní Kralovice do Prahy autobusová linka státních drah. Ráno vyjíždí do Prahy, večer v 9 hodin se vrací.

Slavnosti

5. květen i 28. říjen byly v Zahrádce jako jindy oslavovány. Za průvodu hudby kapely Antonína Myslíka, která o národních slavnostech hraje bezplatně, byly obcí průvody a proslovy u pomníku padlých.

Rozpočet

V tomto roce činilo u obce vydání	282 072 Kč
<u>Na to úhrada činila</u>	<u>270 046 Kč</u>
Nekrytý schodek	12 026 Kč
uhradí se obecními přirážkami a místními dávkami.	

Pisatel má připravenou stat' do této kroniky týkající se mužů a žen povolaných na nucené práce do Reichu. Se zapsáním posečká až jaké stanovisko zaujme MNV k části kroniky str. 108 – 206⁵⁰ mnou napsané.

V Zahrádce 1. května 1948.

Zapsal: František Kubík,
řídící učitel v.v.

⁵⁰ Číslo stránek rukopisu.

Rok 1948

Když rada MNV zjišťovala v roce 1958 v jakém stavu je obecní kronika, bylo konstatováno toto: Po řídícím učiteli Františku Kubíkovi byl pověřen vedením obecní kroniky ředitel měšťanky Jaroslav Hájek. Jmenovaný nejen, že kroniku nepsal, ale neměl z uplynulých let ani žádné záznamy, takže zachytiti prošlá léta opravdu věrohodně, bude velmi těžké.

K zvládnutí těžkého úkolu byl povolán nynější ředitel osmileté střední školy Stanislav Dvořák, zahrádecký rodák. Pisatel si opatřoval prameny z kronik města Ledče nad Sázavou, Dolních Kralovic, ale místní události musel, bohužel, psát podle paměti současníků a svých zkušeností. Čtenáři těchto řádků necht' pochopí uvedené těžkosti a prominou drobné nedostatky, které se v záznamech vyskytnou.

Aby mohl pisatel pokračovati v popisu některých událostí, je třeba popsati sociální složení zdejší obce. Zahrádka leží v kotlině, která vznikla⁵¹ korytem řeky Želivky a činností přívalů z okolních kopců na východní straně. Její katastr je omezen na východní straně lesnatými kopci, které vysílají výběžky lesů i na stranu severní a jižní. Západní hranice katastru je lemována řekou Želivkou. Z uvedeného je patrné, že celková poloha Zahrádky neskýtala nikdy možnost rozvoje většího zemědělského podnikání. Zahrádka byla vždy obcí drobných domkářů - zemědělců, kteří hledali doplnění v nějakém řemesle, protože poloha obce zajišťovala spád obyvatelstva z okolních vesnic a tím i odběr řemeslných výrobků. Tak měla naše obec šest krejčích, šest obuvníků, tři kováře, tři koláře, tři truhláře, jednoho bednáře, jednoho soustružníka dřeva, dva strojníky - zámečníky, tři kožišníky - čepičkáře, dva kameníky, jednoho kloboučníka, jednoho kominíka, dva holiče, jednoho cukráře, tři pekaře, kteří měli současně obchod smíšeným zbožím, dva obchody se střížním zbožím, jeden obchod se smíšeným a průmyslovým zbožím, čtyři hostince, pět řezníků a tři hokynáře. Finančně, to znamená i společensky, vévodily obci dva mlýny spojené s pilou. Dále byl v obci poštovní úřad, jehož 4 listonoši se pravidelně rozcházeli denně do okolních obcí. Celou velkou "kolaturu" 18 obcí obhospodařoval 1 farář, 1 lékař a 2 četníci. Kromě vyjmenovaných byli v obci zemědělci, z nichž největší na č.p. 1 měl kolem 10 ha zemědělské půdy. Ve II. světové válce, ale hlavně v době hospodářského chaosu 1945-48 vznikla při cestě do Ledče nad Sázavou továrnička na mlátičky, která svými prostory dala vznik nynějšímu Kovofiniši.

Místní národní výbor

Z uvedeného výčtu je patrné, že celá obec byla v područí mlýnů a tím i silnějších zemědělců, protože dělnické kádry v Kovofiniši byly složeny z domkářů a dělníků okolních obcí. Tak byl složen i MNV jehož předsedou byl Jan Hůla. Po nástupu dělnické třídy k moci vyhráli ve volbách těsnou většinou drobnější zemědělci a domkáři a předsedou byl zvolen bývalý člen sociální demokracie s. František Popek, který ve stejném roce přešel do KSČ. Jeho tajemníkem na MNV byl s. Jan Dvořák. Tento nový národní výbor prosadil místní kanalizaci do okresního plánu a tím začala éra zvelebování obce.

Místní farář

Jako nejzavilejší hlava místní reakce řádl v obci farář Josef Toufar. Přesto, že sám byl nejdříve dělníkem (byl vyučen truhlářem) a farářem se stal až kolem své třicítky, pracoval jako poslušný sluha papežův a tím si vysloužil i nucený odchod ze Zahrádky do Číhoště.

⁵¹ V rukopisu kroniky nečitelné.

Ceny potravin

Neblahý pozůstatek II. světové války, vázané zásobování obyvatelstva potravinami, trvá dále. Příděly jsou sice poněkud zvýšeny, ale naše, Němci zničené hospodářství, nedovoluje více. Je nám sice nabízená pomoc z Ameriky, ale naše KSČ dobře zná cenu této pomoci, a proto řídí hospodářství i za cenu různých omezení.

Ceny jednotlivých druhů zboží jsou pevné a jeví se takto:

chléb za 1kg	Kčs 4,80;	maso hovězí	Kčs 40,- - 42,-;
mouka 00	Kčs 5,80;	maso telecí	Kčs 31,- - 38,-;
mouka hrubá	Kčs 7,-;	maso vepřové	Kčs 45,- - 70,-;
krupice	Kčs 7,20;	salám	Kčs 74,-;
brambory	Kčs 0,90;	vuřty	Kčs 52,-;
máslo	Kčs 80,-;	párky	Kčs 70,-;
vejce	Kčs 3,55;	sádlo syrové	Kčs 49,-;
umělý tuk	Kčs 43,-;	sádlo škvařené	Kčs 67,-;
cukr	Kčs 8,-;	kostka mýdla	Kčs 2,30;
hrách	Kčs 9,20;	1l petroleje	Kčs 10,60;
sůl	Kčs 4,60;	1l lihu denat.	Kčs 9,60;
mrkev	Kčs 4,-;	1l piva	Kčs 6,-;
cibule	Kčs 6,30;	1q černého uhlí	Kčs 83,50;
marmeláda	Kčs 33,-;	1q hnědého uhlí	Kčs 50,-.

Počasí

4. ledna byla velká obleva, voda v řekách a potocích stoupla o 1 m. Jinak jaro bylo normální, léto ošklivé, 22. července byla velká bouře s krupobitím, které postihlo obce Pavlov, Opatovice a Žebrákov. Žně začaly po tomto datu a skončily koncem srpna. Úroda obilí byla průměrná, velmi dobrá byla úroda brambor a ovoce, které se sklídily za pěkného a suchého podzimu. První sněhový poprašek přišel sice již 24.9., ale pak nastal, jak již uvedeno, pěkný podzim. První mráz -9°C byl teprve 23. prosince a sníh začal opravdu padat až 29. prosince.

Onemocnění

Během II. světové války k nám byla zanesena obrna, které v naší obci podlehl malý chlapec Svobodů z Dolních Pasek a chlapec Marků z Horních Pasek.

Rok 1949

Začátek pětiletky

Tento rok je ve znamení růstu našeho národního hospodářství. Naše továrny a s nimi i místní Kovofiniš dostávají nové úkoly, výroba se rozrůstá a sní i požadavek nových pracovních sil. Provádí se nábor pracovníků ze zemědělství a sil dosud nezaměstnaných. Lidem z venkova se do továren nechce a některé nezaměstnané ženy to považují dokonce za osobní urážku, že by měly pracovat ve "fabrice".

Veřejná správa

Zemské zřízení, které dosud u nás bylo, nadále nevyhovuje, a proto se vláda usnesla vytvořit z jednotlivých výrobních oblastí kraje. Tak vzniká 1. ledna kraj Jihlavský, jehož se stává součástí i náš ledečský okres. Území okresů se upravuje⁵² a od našeho okresu odpadají některé obce s Čechtici v čele, které jsou zapojeny do Pražského kraje. 31. ledna je zrušen okresní soud v Dolních Královicích a vše se koncentruje v Ledči nad Sázavou.

Znárodnění obchodů

Během tohoto roku je znárodněn veškerý obchod a jednotlivé obchody jsou začleněny do družstevních podniků. Jednot. 3. října byl uvolněn chléb, některé moučné výrobky a mouka k volnému prodeji, t.j. bez potravinových lístků.

Místní národní výbor

Vedení MNV se ujal za odstoupivšího předsedu Františka Popka, který nastoupil do stranické funkce, s. Jan Dvořák, který až dosud dělal tajemníka MNV. Jmenovaný převzal funkci předsedy, ale současně zastává práci tajemníka. Je to na něj mnoho práce, protože se v tomto roce rozjíždí stavba naplánované kanalizace.

Kanalizace

Hlavní kanál má navázati na staré koryto potoka nad č.p. 47 a procházeti souběžně se silnicí na most. Dvě vedlejší větve mají odvodniti jižní a severní stranu obce. Při výkopu trasy kanalizace došlo k nesrovnalostem mezi podnikatelskou firmou a místními dělníky. Zmíněná firma si přivezla své dělníky z Moravy a náklady značně stouply. Kanalizace nebyla dodělána a celá část starého potoka v délce asi 300 m čeká na úpravu.

Jednotné zemědělské družstvo, založení

S růstem a socializací průmyslu je pociťována zaostalost našeho zemědělství. Jsou činěny první pokusy s kolektivizací zemědělství ve formě Jednotných Zemědělských Družstev. Většina zemědělců ponoukána selskou a kněžskou reakcí se pokroku brání. JZD vznikají nesměle z malých zemědělců, kteří ještě donedávna hrbili hřbet před většími sedláky, kteří jim přenechali trávu na mezi, nebo potahem provedli nějaké polní práce. Tak i v naší obci se našlo 13 pokrokových domkářů, kteří zakládají Jednotné zemědělské družstvo I. typu. Od 1. listopadu budou pracovat společně na polích, ale živočišnou produkci povedou každý samostatně. Předsedou založeného družstva byl zvolen předseda MNV s. Jan Dvořák, místopředsedou Václav Starosta. K uskladnění společné rostlinné výroby byla vyvláštěna stodola zdejší fary a přiléhající část dvora.

⁵² V rukopisu kroniky nečitelné.

Stavební parcely

S rozvíjejícím se národním hospodářstvím přibývá i podnikatelské a stavební činnosti, a proto i v naší obci je projeven zájem o stavební parcely. MNV vyhovuje četným žádostem o stavební parcely a parceluje bývalé farské pole, které běží v prodloužení farské zahrady směrem jižním. Zde kupuje první parcelu s. František Urban, dělník z Kovofiniše, druhou parcelu Josef Neuhauser, vedoucí Obnovy, třetí parcelu krejčí Josef⁵³ Samek, čtvrtou parcelu řidič ČSAD Josef Keller. Dalším stavebním parcelám padla za oběť dvě pole východně silnice pod hřbitovem. Zde zakoupil parcelu p. Antonín Svoboda, p. Ludvík Galuška, p. Jan Veselý, všichni z Prahy, dále p. Josef Rojka, p. Vilibald Tichý, p. Josef Lukšíček a bratři Borkové. Pole pí. Anny Vocáskové, východně od zmíněných parcel, rozdělili mezi sebe ve 4 parcelách příbuzní. Jmenovaní občané z Prahy, bydlící v Praze na Letné, začali s přípravami ku stavbě rodinných domků, a tak tato část Zahrádky dostala jméno "Na Letné".

Číhošťský zázrak

Již zde v minulém roce byla zmínka o reakčním knězi Josefu Toufarovi, který pro svou vysloveně reakční činnost byl přeložen z naší obce do Číhoště. Pisatel v Číhošti učil, a tak by mohl doložit jak asi rostla tmářská činnost zmíněného faráře v této klerikální obci. Jeho činnost rostla až vyvrcholila v číhošťském zázraku, při němž povedený kněz tahal z kazatelny za šňůrku uvázanou za kříž na oltáři. Křížek se pohyboval údajně k "Západu" a zázrak byl hotov. K zázraku se sjížděli věřící z daleka, zázraku věřili i někteří místní občané. Zázraku však nevěřili členové SNB, ti pohyb křížku vyšetřili a povedeného farního kouzelníka předali soudu.

Sbírka na nemocnici

Okres Ledec nad Sázavou se vlivem rozrůstání Kovofiniše v Ledči nad Sázavou a Sázavanu ve Zruči nad Sázavou populačně zvětšuje a je pocíťována potřeba nemocnice. Státní plán tuto stavbu převzít nemůže, a proto ONV⁵⁴ v Ledči nad Sázavou podniká kroky k dobrovolné sbírce k postavení nemocnice. Tato sbírka proběhla i v naší obci, výsledek se však nepovedlo zjistit.

Počasí

Začátek ledna byl kolem +2°C. V půli ledna nastalo sněžení, později obleva. Celý únor byl pod sněhem, ale mírné mrazíky. Konec února a začátek března přinesly sněhové bouře a mráz. V březnu byl největší mráz -15°C. Do poloviny dubna byly sněhové přeháňky, druhá polovina byla teplá. Květen byl abnormálně mokrá a 9.-11. mrzlo. Červen byl bouřlivý, vlhký a deštivý. Červenec a srpen chladný, 17.-18. srpna na výšinách mráz. Od konce srpna pěkné slunné počasí až do konce října - koncem října udeřily mrazíky. Listopad byl teplý a vlhký, koncem listopadu mrazíky. Prosinec byl sychravý, mokrá, se sněhem a teprve na vánoce udeřil mráz. Žně v tomto roce nastaly 20.7., úroda byla průměrná – ovoce, vlivem květnových mrazů žádné.

Úmrtí občanů

V tomto roce zemřelo v obci 11 občanů, z nichž nejmladší byli dva muži 56 let, nejstarší pí. Markéta Málková, rozená Machotková ve věku 90 let.

⁵³ Podle pamětníků se jednalo o Antonína Samka.

⁵⁴ Okresní národní výbor.

Rok 1950

Nový rodinný zákon

Každý rok našeho budování přináší nové a nové změny. 1. ledna tohoto roku byl vydán v platnost nový rodinný zákon. Podle tohoto zákona byly předány všechny církevní matriky novým odborům MNV a tím i přešlo právo na MNV ve větších obcích (obyčejně tam, kde byla dříve fara) sezdávati snoubence, vésti záznamy o narozených a zemřelých. Je to zas jeden krůček k odebrání moci církvi.

Nové občanské průkazy

V tomto roce byly také vydávány nové občanské průkazy, jednak proto, abychom vyměnili dosud někde užívané protektorátní "Kennkarty" a za druhé abychom dostali přehled o nevítaných hostech, které nám posílal přes hranice "Západ". Za stejným účelem bylo provedeno i sčítání lidu k 1.3., ve kterém jsme poznali, že díky růstu životní úrovně a lékařské péči našeho obyvatelstva utěšeně přibývá. Mám z toho velkou radost, protože nezaměstnanost nemůže přijít a rukou je potřeba všude víc a víc.

Růst JZD

Družstva na vesnicích se pomalu, ale jistě rozrůstají a naše hospodaří dobře. Zařídilo družstevní prádelnu v bývalém chudobinci, má 2 traktory a jeden vůz.

Kanalizace

Kanalizace se chýlí ku konci, ale rozmíšky, o kterých jsem psal v minulém roce, se zvětšují. Některé části jsou nedodělané a všechno ukazuje na to, že si provádějící firma nepočínala seriózně.

Nové stavby rodinných domků

V minulém roce prodané stavební parcely ožily a na několika je živý stavební ruch. Staví p. Josef⁵⁵ Samek, oba pražští Jan Veselý a Ludvík Galuška, na Letné staví i p. Vladimír Příhoda. Na stavbu se připravuje p. Josef Rojka a p. Antonín Svoboda. Tuto činnost je třeba vítat, protože to jsou zase po dlouhém čase nové stavby v Zahrádce.

Úmrtí občanů

Matrikář p. Antonín Brýdl, jmenovaný na MNV k vedení matrik narozených, sňatků a úmrtí, zapsal 23 sňatků, 15 narození a 10 úmrtí. Nejstarší ze zemřelých byl občan Petr Pipek 88 letý, nejmladší byl Rudolf Prokop 60 letý. Děti a mladí neumírají - počet obyvatelstva roste.

Počasí

Leden byl dosti studený – největší mráz 30.1. -18°C. V první polovině února mrzlo, v druhé polovině bylo deštivo a málo sněhu. Březen byl mírný – málo srážek. Duben sice chladný, ale celkem suchý, takže polní práce mohly být včas skončeny. Květen byl suchý, chladný. Červen a červenec krásné teplé počasí. Srpen byl suchý a teplý, s teplotami až 46°C na slunci. Celé září až do poloviny října teplo a sucho. V druhé polovině října mrazíky a sníh

⁵⁵ Podle pamětníků se jednalo o Antonína Samka.

již 26.10. Listopad byl pošmourný, sychravý, bez slunce. V prosinci plískanice, ku konci mráz a 20 cm sněhu.

Žně začaly již 4.7., úroda byla velmi dobrá, obilí jakostní. Brambor pro sucho v červenci bylo jen středně. Ovoce bylo rovněž málo. Ze všeho nejméně bylo otav.

Promítací přístroj

Letos byl zakoupen promítací přístroj na úzký 16 mm film pro zdejší měšťanskou školu.

Rok 1951

Práce MNV

Letošní rok čeká na funkcionáře MNV opět mnoho práce. Jsou to hlavně rozpisy povinných dodávek, které někteří zemědělci plní velmi nedbale. Takovými výtečníky jsou zemědělci z osady Hory, někteří z Dolních Pasek a ze Zahrádky p. Jindřich Křivánek. Nejsou to dodávky jen pro naše pracující, ale i dodávky sadbových brambor do Francie a Brazílie.

Na pomoc našim hutím je třeba zorganizovat sběr odpadového železa, hlavně litiny. Sběr má být s úspěchem skončen 7. dubna.

Vázaný prodej pečiva

Uvedl jsem již, že někteří zemědělci plní špatně své dodávkové povinnosti, ale nejen to, vyskytují se mezi nimi i škůdci, kteří úmyslně skupují moučné výrobky a krmí jimi nejen drůbež, ale i prasata. Tímto způsobem byly z volného prodeje zašantročovány velké částky moučných výrobků, a proto vláda přijala usnesení, podle něhož bude prodej chleba a ostatních moučných výrobků opět vázán potravinovými lístky. Každý rozumný občan toto rozhodnutí schvaluje.

Podobní škůdci

Stejně jako objevujeme záškodníky našeho zřízení na venkově, objevují se podobní i v jiných vrstvách našich občanů. Takový záškodník byl objeven i v Ledči, byl jím bývalý obchodník Mucha. Měl textilní obchod na náměstí v Ledči nad Sázavou. Při znárodnění obchodů ukryl část zboží v nějakém výklenku, který byl umně zazděn. Při odhalení tohoto záškodnictví se objevil sklad zboží v ceně přes 1 000 000 Kčs. Majitel byl předán soudu.

JZD

Naše jednotné zemědělské družstvo je menšinové, ale vede si celkem dobře. Jeho představenstvo hospodáří dobře, což potvrdily nové volby konané dne 1. dubna. Staří funkcionáři zůstávají na svých místech. Družstevní prádelna nachází oblibu i v řadách nedružstevních.

Dar škole

Rada MNV se rozhodla opatřit němě školní promítací přístroj zvukovou adaptací. Byl to pěkný dar škole, ale tam s ním bylo trochu trápení. Nikdo nedovedl přístroj uvést v chod.

Oslavy

Kromě drobných besídek pořádaných k památným dnům žactvem školy, vrcholily oslavy ku dni 1. máje a dni 9. května. Oslavy 1. máje organizuje v místě továrna Kovofiniš. Průvod projde z továrny na hřiště Sokola a s občany zpět k továrně, kde část nasedne do připravených automobilů, aby se zúčastnila celookresní slavnosti v Ledči nad Sázavou.

Vysazování pastvin

Na východní straně nad Zahrádkou jsou četná pastviště. Je to neúrodná půda, z části pokrytá žulovými balvany (prý původu ledovcového). Letošního roku mají být tyto neproduktivní pozemky o výměře asi 20 ha osázeny lesním stromovím. Kolem potoků to mají být olše a topoly, na planinách smíšený les. Toto rozhodnutí je velmi rozumné, i když se mu

brání někteří občané z Dolních Pasek proto, že budou mít zakrytý výhled.

Výstavba

V letošním roce přibyl jediný rodinný domek Na Letné, je to domek pisatele. S výstavbou jsou těžkosti, ale po zabydlení ještě větší. Na Letné není ani vodovod, ani elektrický proud. K jedné neroubené studánce se schází několik rodin pro vodu.

Úmrtí občanů.

V tomto roce odešlo z našeho kruhu jen sedm občanů. Nejstaršímu bylo 77 roků. Nejmladší pak byla 37 letá nesvéprávná žena. Z dětí nezemřel nikdo.

Počasí

Leden byl vlhký s menšími mrazíky. Únor sychravý s teplotou kolem 0°C. Duben až 1. polovina května chladné se sněhovými přeháňkami. Stromy kvetly, ale zůstaly neopyleny. 2. polovina května byla teplá a slunná. Červen a červenec měly průměrnou teplotu s vláhou. Srpen byl teplý a deštivý. Tak 2.8. bylo ráno v 7 hodin 18°C a ve 14 hodin 29°C ve stínu. Září v první polovině teplé a slunné počasí, takže se lidé ještě 14. září koupali. 2. polovina září s vláhou. Říjen byl suchý a chladný, měl celkem 14 mrazíků až -5°C. Listopad byl suchý bez mrazů. Prosinec celkem suchý s 11 mrazy. Žně začaly 18.7. počasí příznivé, ale obilí bylo polehlé.

Obecní rozhlas

Zařízení obecního rozhlasu nevyhovuje rozlehlosti obce, a proto je předáno obci Snět a Zahrádka dostala nové silnější zařízení.

Rok 1952

Změna na MNV

Předseda MNV s. Jan Dvořák onemocněl a byl delší dobu v nemocničním ošetřování. Členové MNV hledali nástupce a zaměřili se na nového ředitele obecné školy, který dnem 1.6. školu převzal od ředitele školy Václava Nováka. Jmenovaný se této funkci bránil, ale když mu tento úkol určila strana KSČ, musil se podvolit s tou podmínkou, že bude do roka vystřídán. Pisatel převzal funkci předsedy MNV dnem 1.10. Bylo před ním mnoho úkolů, ale protože byl srdcem učitel, zaměřil se hlavně na úsek školský.

Budování školství

Místní škola, postavená jako pětiletá se ředitelským bytem, těžko mohla prostorami vyhovovati škole obecné a měšťanské, i když byt ředitele školy byl přeměněn na třídy. Byl zde krajní nedostatek prostoru, nemluvě ani o šatnách a dřevníku. Děti chodily do tříd obuté, tak jak přišly po blátivých cestách z okolních vesnic, boty zablácené, rozmočené, třídy plné kašlání z nastuzení a odpoledne z prachu, zvířené z uschlého bláta. První zásah musel být veden na tomto úseku. Proto byla podniknuta přístavba přezouvárny v severovýchodním rohu školy. Stavěli jsme svépomocí, okna byla zajištěna velmi lacino až z Opavy, kde se bourala továrna, a tak jsme postavili přezouvárnu v hrubém zdivu se střechou za 23 000 Kčs. Mezi učiteli našla tato akce podporu hlavně u Miroslava Heroudka, který se nerozpákoval pomoci manuálně a zapojil se i do další práce.

Dále byl stržen shnilý dřevník uprostřed školního dvoru a nahrazen zděným na hranicích školního dvorku. Tyto práce sice dokončeny v tomto roce nebyly, ale dobrý začátek zde byl.

Vedení VOK

Také vedení obecní knihovny bylo svěřeno učiteli Stanislavu Svobodovi, který se zabral do vedení s velkou vervou, a proto oprávněně doufám, že bude knihovna kvést.

Změna vedení matrik

Odbor matriční vedl doposud Antonín Brýdl, který vedl i agendu potravinových lístků. Z národního výboru však odešel, a proto převzal vedení matrik s. Antonín Myslík.

Děda Mráz

Ku konci roku byla uspořádána slavnost podle vzoru SSSR "Děda Mráz". MNV zaopatřil dárky (cukroví), které byly rozděleny do papírových pytlíků pro všechny děti. "Děda Mráz" (Augustin Rokos ml.) přijel na dodávkovém autě p. Zámyslického a rozdával před budovou dárky.

Úmrtí občanů

V tomto roce umřelo v Zahrádce 11 občanů, z nichž nejstarší byla jednaosmdesátiletá pí. Steinbergrová, rozená Popková. Ztratili jsme však i jedno mladé děvčátko narozené 1938, dcerku p. Václava Horkého, hostinského.

Slintavka

V několika obcích ledečského okresu řadí letos nemoc hovězího dobytka, slintavka,

kteřá byla zavlečena i do naší obce. Její průběh byl celkem slabý.

Výstavba

Na neúrodné stráni na "Krtinách" postavil v letošním roce chatu p. Jan Pašek a pí. Božena Pašková, vdova po zemském školním inspektoru⁵⁶, který měl hlavní zásluhu na zřízení měšťanské školy v roce 1945 ve zdejší obci. Oba jmenovaní bratři dostali své parcely od MNV zdarma za jmenované zásluhy. Starší z nich se, bohužel, výstavby chaty nedočkal, protože byl raněn mrtvicí.

Počasí

Leden byl chladný s 18 mrazy až -17°C . Únor byl mírnější s táním ku konci. V březnu bylo dokonce 20 mrazů, největší -14°C a mnoho studených větrů. Duben zato byl teplý s menšími srážkami. První polovina května byla teplá a suchá, druhá polovina chladná, deštivá se dvěma mrazy 18. a 20., koncem měsíce se otepluje. Červen byl chladný, deštivý, jen poslední tři dny byly bez deště. Senoseč byla velmi obtížná. Zato červenec byl suchý a teplý, takže vše trpělo suchem. 7. července naměřeno ve stínu 32°C , na slunci 50°C . Srpen pokračoval, měl nepatrně srážek, 12. srpna naměřeno ve stínu 32°C . Žně proto byly pohodlné, ale úroda byla podprůměrná, píce bylo málo, brambory byly drobné a neurodilo se ani ovoce ani lesní plodiny.

Září bylo chladné s přeháňkami, ale ani deštivý a chladný říjen nemohl vyrovnati nedostatek vody ve studních. 17. října byl první mráz. Listopad byl deštivý, sychravý a měl 12 mrazíků. Prosinec byl mírný, málo sněhu, mrazy až -12°C .

Výskyt mandelinky bramborové

Jak již výše uvedeno byla úroda brambor malá, a to proto, že byly napadeny mandelinkou, která k nám byla zanesena diversanty ze zahraničí. Proti tomuto škůdci se začalo bojovati již loni, ale výskyt byl velký. Při rozdělení mořidel proti mandelince došlo ve skladišti hospodářského družstva v Ledči nad Sázavou k výbuchu a požáru. Při výbuchu přišel o život 1 dělník a shořelo celé skladiště. Na ničení "amerického brouka" měly velký podíl školní děti, které procházely bramborovým porostem a sbíraly brouky i larvy do lahviček.

⁵⁶ Filipu Paškovi

Rok 1953

Práce MNV

Celé jaro v tomto roce bylo ve znamení čilé budovatelské činnosti. Byla dostavěna přezouvárna a dřevník u školy, započala adaptace bývalého chudobince pro založenou mateřskou školu a vystavěn kamenný taras na západní straně školního dvora.

Smuteční slavnosti

Na počest úmrtí Josefa Vissarionoviče Stalina a později prvního našeho dělnického prezidenta Klementa Gottwalda zbudovali dělníci místního Kovofiniše katafalk před MNV, u kterého po dobu smutku stála čestnou stráž milice a členové KSČ a MNV. Na pohřeb prezidenta Klementa Gottwalda byla vyslána delegace.

Vyšetřování v Kovofiniši

V rámci výše uvedených slavností byla upravena i smuteční výzdoba v podniku Kovofiniš. Pachatel, ve kterém byl zjištěn nezletilý dělník z Martinic, pobodal nožem obrazy zesnulého a bustu téhož rozbil a pohodil na smetišti. Hanebný skutek byl občanstvem odsouzen.

Změna matrikáře.

Stávající matrikář s. Antonín Myslík pro nemoc odstoupil a jeho nástupcem byla jmenována s. Marie Dvořáková, která se ujala funkce dnem 1. ledna. V tomto roce byly odevzdány staré matriky archivu v Telči.

Nábor do JZD

Původní menšinové JZD bylo zde založeno v roce 1949. Na nátlak pracovníků z okresu byl učiněn pokus rozšířit základnu družstevníků o další členy. S hospodáři v místě však bylo těžké jednání a přesvědčování. Byli to sami střední a malí zemědělci, kteří se přizívali buď sami nebo členové jejich rodin v místním Kovofiniši. Zle se jim nevedlo, a proto o socializaci vesnice nechtěli ani slyšet. Na radu okresních pracovníků se rada MNV usnesla přidělit jednotlivým zatvrzelcům zemědělskou půdu, která byla bez hospodáře. Byla to jednak půda obecní, jednak půda starých občanů a hospodářství bývalého mlynáře na "Dolním mlýně" Františka Valcháře, který byl soudně zbaven majetku a vystěhován. Půda byla výměry přidělena, ale kromě zlé vůle a trestního stíhání jednotlivců pro neobdělávání přidělené půdy nebylo dosaženo ničeho a stávající družstvo se rozpadlo, když jim byl okresem odebrán zapůjčený traktor.

Přehrada na Želivce

S jarem přišli do obce i pracovníci z Prahy, kteří měli za úkol dokončit průzkum možností stavby vodovodní přehrady na řece Želivce. Přehrada má být vybudována u Švihova blízko soutoku Želivky se Sázavou. Její vody mají zatopit údolí Želivky až na kótu 370 m nad mořem. Prakticky mají být zatopeny celé Královice i část naší obce. U nás by voda dostoupila asi do vidlice silnic u č.p.100⁵⁷. Tato zátopa by snad nevyvolala tolik rozruchu jako zdravotní pásma, která v šíři 200 m od břehu mají být vysídlena. Pak by se

⁵⁷ V originále chybně uvedeno č.p. 110.

jednalo i o místní podnik Kovofiniš a mnoho dalších domů včetně školy a kostela. Jmenování pracovníci předložili hotové plány na MNV a bylo dosti rozruchu.

Změna MNV

Než nastupoval pisatel na vojenské cvičení 1. června, žádal soudruhy z KSČ a MNV, aby našli a zvolili za něj nového předsedu MNV. Stalo se tak až 15. července, kdy byla tato funkce svěřena Josefu Pipkovi, bývalému četníku v.v.

Měnová reforma.

Dnem 1. června byla provedena měnová reforma, která měla odstraniti znehodnocení naší koruny. Peněz bylo mezi lidmi mnoho a zboží nedostatek. Byl to řez, který ozdravěl naše hospodářství, postihl šmelináře a lidi, kteří měli peníze uložené doma v hotovosti. Hotové peníze se měnily 1:50. Vklady se měnily takto:

do 5 000 Kčs	1:5	t.j.	1 000 Kčs
další do 10 000 Kčs	1:6,25	t.j.	800 Kčs
další do 20 000 Kčs	1:10	t.j.	1 000 Kčs
další do 50 000 Kčs	1:25	t.j.	1 200 Kčs
nad 50 000 Kčs	1:30	t.j.	1 660 Kčs

Organizace školy

Ve školství dochází k hlubokým změnám tím, že je uveden v život nový školský zákon a jednotná škola. Obecné školy jsou přejmenovány na školy národní, školy měšťanské jsou spojeny v osmileté střední školy a gymnázium v Ledči nad Sázavou je přeměněno na jedenáctiletou střední školu. Zdejší obecná a měšťanská škola je přeměněna na osmiletou střední školu a jejím řízením je pověřen pisatel, protože bývalý ředitel měšťanské školy s. Jaroslav Hájek jako 60 letý nastupuje do důchodu.

Oheň v Zahrádce

Dne 21. srpna vypukl při mlácení obilí ve stodole Antonína Slavětínského oheň, který strávil i stodolu s. Františka Popka a stodolu se stavením Antonína Štecha. Požárníci byli na místě včas, ale stodoly neuhasili, stavení Antonína Štecha bylo kryto z části došky, a proto lehlo také popelem⁵⁸.

Výskyt mandelinky

Jako minulé 2 léta i letos bylo mnoho mandelinky na bramborových kulturách. Bojovalo se proti ní poprašováním dynocitem, který ale škodí i včelám a polní zvěři, hlavně malým zajícům. Účinnější je sběr, při kterém pomáhá pilně školní mládež.

Změna faráře

Někteří faráři pracují podle "pastýřských listů", které jim posílá papež, a tím i proti našemu zřízení, a proto je třeba tyto zbloudilce na obcích vyměnit. Tak odchází z naší obce farář Bohumil Velebný, kterého střídá farář Josef Němec. Farář Bohumil Velebný byl u nás skoro 4 roky a celkem byl tichý, nevýbojný, uvidíme, jak si bude počínati jeho nástupce.

⁵⁸ Oheň zničil stodoly u č.p. 118 a 143 a stavení č.p. 37.

Odvody nevojáků

Úkoly naší nové obranné armády se rozrůstají a je třeba je zajistiti lidmi při eventuelním napadení naší vlasti. Z toho důvodu byly provedeny administrativně odvody bývalých nevojáků, kteří by byli povoláni pravděpodobně k udržování vnitřních úkolů.

Přestavba sokolovny

Když se z iniciativy dělníků místního Kovofiniše utvořila v místě tělocvičná jednota Spartak, převzala od bývalého Sokola i budovu sokolovny. Tato budova měla velký sál, ale přední část byla postavena z bývalých dřevěných baráků vyrobených ještě za Protektorátu. Přestavbou byl v rámci nového spolku pověřen s. Oldřich Vinopal. Podle jeho zápisů byla přestavěna přední část sokolovny za 90 000 Kčs. Fotbalové hřiště bylo vybudováno za 130 000 Kčs, z čehož stavebniny stály 40 000 Kčs a úprava hřiště buldozerem asi 35 000 Kčs. Nákladem 15 000 Kčs bylo vybudováno hřiště pro hochy, kde byly vystavěny zděné kabiny a z vyřazených dřevěných dílů sokolovny zbudováno hrazení kolem hřiště. Na tomto hřišti se prohání místní mládež i hockeyoví hráči Spartaku.

Počasí

První měsíc byl chladný s největším mrazem 16°C. Stejně pokračoval i únor až na posledních 6 bezmrazových dnů. Březen byl chladný a suchý, ale měl jen 6 mrazů -3°C a 3 x přšelo. Duben byl chladný a suchý. Květen byl v celku teplý a suchý, ale 10. napadlo 10, místy až 20 cm sněhu, který polámal mnoho větví. Červen byl z počátku teplý a suchý, druhá polovina však přinesla bouřky s dešti, takže senoseč byla obtížná. Červenec teplý, 26. ve stínu 28°C, na slunci 47°C, měl hodně bouřek s dešti, které rušily žňové práce. Žně začaly až ku konci měsíce. Srpen byl suchý, teplý, jen s 5 dešti. Žně skončily 16. srpna. Září bylo teplé a velmi suché. Říjen byl rovněž suchý, ale již 10. se ohlásil první mráz. V listopadu, který byl celkem teplý a suchý s 10 mrazíky, se objevuje nedostatek vody ve studních. Prosinec byl suchý s 15 mrazy do -7°C, sněhu bylo málo.

Úroda

Žita a oves bylo méně, ale pšenice a ječmen sypaly dobře. Brambor se urodilo hodně. Ovoce bylo méně.

Zemřelí občané

V tomto roce bylo úmrtí málo. Zemřeli dva občané v Zahrádce a dva na Dolních Pasekách. Nejstarší z nich byla pí. Terezie Pašková z č.p. 55, devadesátiletá.

Elektrifikace Letné

Letošního jara byla uskutečněna elektrifikace nových domků na Letné. Při stavění sloupů byl vážně zraněn p. Antonín Příhoda⁵⁹. Občané zaplatili za vedení 20 000 Kčs.

⁵⁹ Na p. Antonína Příhodu z č.p. 11 spadl sloup. Ze zranění se po delší době vyléčil.

Rok 1954

Volby do KNV, ONV a MNV

Ve volbách do všech druhů národních výborů byl zvolen předsedou MNV p. Josef Pipek, který zastával tuto funkci již minulý rok. Jmenovaný byl zvolen i členem pléna ONV. Jak v jedné, tak i druhé funkci neudělal pro Zahrádku vůbec nic. V první funkci byl nemístně šetrný, ve druhé příliš ustrašený. Jeho četnická strohost v úřadování – nemístné podezřívání většiny občanů – zbytečně rozvleklé schůze, znechutily všechny pracovníky. Sám byl bigotní katolík, ale nevěřil ani faráři. Budovatelská činnost ustala.

Oslavy

Všechny oslavy a vzpomínky památných dní obstarávali pionýři zdejší osmiletky. Před vánočními prázdninami uspořádala škola zdařilou besídku s nadílkou "Dědy Mráze".

Přehrada

Jednání o přehradě bylo stále aktuální, na ONV se již jednalo o přemístění Dolních Kralovic, a tak otázka přehrady sloužila nyní pracovníkům ONV za stěžejní bod odmítání, jednalo-li se o nějakou investici v Dolních Kralovicích a Zahrádce. Z tohoto stavu kořistila hlavně Ledeč, Světlá nad Sázavou a Zruč.

Těžba říčního písku

Již třetí rok se těží z našeho povodí řeky Želivky říční písek velmi dobré kvality. 3 pracovníci včetně vedoucího jsou ubytováni v bývalé cementárně "Papírny" horního mlýna. Provádějí těžbu písku pomocí korečkového bagru a lodě poháněné lopatovými koly. Po písku je velká poptávka. MNV plánoval povezení náměstí hrubým odpadovým pískem, ale k realizaci nedošlo. Náměstí je nedlážděné a v době dešťů je hluboce rozbahněné nákladními vozy a traktory, které zastavují před hostincem u Horkých.

Úmrtí občanů

Letošního roku hlásí matrikářka jen 3 záznamy úmrtí. Zemřela pí. Cecílie Janáková, roz. Tichá z Horních Pasek (1900), pí. Antonie Kluchová, roz. Dědičová z Horních Pasek (1884) a pětadesátiletý Josef Kluch z Dolních Pasek č.p. 5.

Počasí

Leden byl velmi studený s 24 mrazy, den 27.1. byl mráz -24°C. V první polovině bylo 20 cm sněhu. Únor byl rovněž velmi studený s 27 mrazy až -20°C. Ve studních byl velký nedostatek vody. Rovněž březen byl suchý a studený, měl málo srážek a 7 mrazů. Jako předcházející měsíce byl i duben studený se 4 mrazy až -5°C se sněhovými přeháňkami. Květen chladnem studené jaro uzavíral, ale mrazy již nebyly. Červen měl teplé, ale vlhké počasí, takže senoseč byla zvládnuta s potížemi k samému konci měsíce. Protože byl i červenec celkem chladný a vlhký, rostlo mnoho hub.

Žně

Žně začaly až koncem tohoto měsíce. Vlivem dešťů bylo obilí polehlé, a proto sypalo pod průměr. Vyvedly se jen jařiny. Srpen byl teplý, 3.8. 27°C ve stínu a 45°C na slunci. Občas byly srážky s kroupami. Žně skončily koncem srpna. První polovina září byla teplá, 11.9. 24°C ve stínu a 35°C na slunci. Druhá polovina však byla chladná s dešti, takže sklizeň

brambor, jejichž výnos byl průměrný, byla velmi ztížena. Polovina října pokračovala ze září dokonce s 1 mrazem -2°C , ale druhá polovina měla pěkné, teplé počasí. Teplý konec října přešel do začátku listopadu, který byl později chladný s 9 mrazy. 15. listopadu padal první sníh. Prosinec byl chladný s 11 mrazy -5°C , ale 23. přinesl bouřku s blesky.

Rok 1955

Práce MNV

V naší obci je ustáleno pravidlo, že předseda MNV je hybnou pákou všeho podnikání, i když členové rady a pléna nejsou žádní zaostalci. Tak tomu bylo i letošního roku, kdy byl i nadále předsedou Josef Pipek. V minulém zápise byl dostatečně zachycen, takže není třeba psát o stagnaci podnikání MNV.

Oslavy

Jako každý rok zajistila školní mládež i letos všechny slavnosti. Školní rok byl otevřen i ukončen školní slavností na školním dvoře a veřejným vystoupením žáků na cvičišti Spartaku. Rovněž zimní besídka s Dědou Mrázem se vydařila.

Kino

Místní kino dosud vedl p. Karel Lhotka s pokladníkem p. Antonínem Brýdlem. Od 2.7. do 17.10. bylo svěřeno vedení s. J. Widtmanovi, dělníku z Kovofiniše. Jmenovaný se však odstěhoval do pohraničí a vedoucím kina byl jmenován s. Antonín Brýdl a pokladníkem s. Božena Kočová, učitelka. Uvedená změna usměrní hlavně návštěvu kina, kam se občas protlačily i školní děti.

Telefon na Horní Paseky

Horní Paseky, naše osada, konečně dostává spojení se světem. Dlouho žádaný telefon je konečně zaveden, a tím i ulehčen život obyvatelům Horních Pasek, kteří se budou moci rychle dovolati lékařské pomoci a jiných potřeb.

Změna stavební parcely

Stálý strach ze zatopení vodou proponované přehrady přiměl p. J. Cícmárka, pražáka a vlastníka jedné stavební parcely na Letné, k prodeji zmíněné parcely i se základy, které připravoval pod budoucí chatu. Parcelu koupil p. Marušák, který má za ženu sestru pí. Tušlové. Budou tam prý stavět domek, který obydlí až půjdou do důchodu.

Výstavba Kovofiniše

Místní podnik Kovofiniš se rozrůstá. Protože se jeví trvalý nedostatek elektrického proudu, staví Kovofiniš vlastní elektrárnu. Bude poháněna velkým dvouválcovým Dieselovým motorem. Současně jsou stavěny garáže a kuchyň s jídelnou pro společné stravování dělníků.

Výstavba školní kuchyně

Stravování mladých učitelů bylo dosud na naší škole velmi problematické. Než byla postavena mateřská škola, posílali si učitelé pro obědy do závodní jídelny Kovofiniše. Později docházeli do mateřské školy. Protože však stravování přespolních žáků nebylo vůbec zajištěno, byl nutný nějaký zákrok. S. Anna Myslíková, zástupkyně ředitele, ze své vlastní iniciativy vařila o přestávce žákům čaj, ale oběd žáci neměli.

Za souhlasu školského odboru ONV získala škola finanční podporu a dali jsme se do stavby podle návrhu pisatele. Na novém dřevníku jsme zvedli střechu o 50 cm, volné prostory mezi pilíři jsme vyplnili zdivem, a tak vznikl malý dřevník a spíž, kuchyň a jídelna pro 25

žáků. Byl to základní a velký pokrok ve stravování přespolních žáků a svobodných učitelů. Mnoho prací jako elektrické vedení, stropy a pod. bylo provedeno bezplatnými brigádami.

Autobusové spojení

Zahrádka má od roku 1928 autobusové spojení s Ledčí, Humpolcem a přímé spojení s Prahou, ale spojení s Dolními Kralovicemi, odkud je dobré spojení vlakem na Prahu bylo provedeno až letos. Tím byly s námi spojeny i vesnice směr Ježov, které k nám mohly dosud jen pěšky. Stejná výhoda vznikla i pro školní děti.

Úmrtí občanů

V letošním roce nás opustilo 9 občanů, z nichž nejstarší byl 84 roků. Mezi zemřelými byl i p. Josef Novák, hostinský ze "Zavadilky" (to byl hostinec za mostem). Jmenovaný byl pohřešován od jarní velké vody, se kterou odcházely ledy. Později byla jeho mrtvola nalezena pod "Dolním mlýnem". Zda se jednalo o nešťastnou náhodu nebo sebevraždu nebylo zjištěno. Nešťastník trpěl v poslední době trudnomyslností. Pocházel z velké rodiny Nováků a měl malou hospodu, ve které se stavovali při cestě vesničané (odtud jméno "Zavadilka"). Byl to zámožný občan, který při stavbě vodovodu v Zahrádce půjčil obci kolem 200 000 Kčs. Jeho paní byla původu židovského a zahynula při deportaci za Protektorátu.

Počasí, vichřice

Leden byl chladný s 26 mrazy až -14°C. 17. ledna přišla vichřice s deštěm, která na území ČSR způsobila velikou kalamitu v lesích, kde zůstalo asi 7 mil. m³ vývrátů. Únor vynahradil suchý leden svými srážkami. První polovina byla mírná, ale 23.2. byl mráz 16°C. Březen byl velmi studený s 21 mrazem až -18°C. Bylo dosti sněhových přeháněk, ale sněhu zůstalo ležet málo. Ku konci 25. a 26. bylo teplo až 20°C ve stínu. Studený duben se 7 mrazy, sněhovými přehánkami a studenými větry odsunul jarní mráz až na svůj konec. Tak i studený máj s větry, srážkami a krupkami zpozdil značně vegetaci. Červen zato byl teplý s hojnou vláhou s několika chladnými dny. Přes pozdní a chladné jaro byla úroda dobrá. Červenec i srpen byly teplé, ale s hojnými dešti, takže žně měly špatný průběh a obilí muselo být dosoušeno. Září bylo teplé a deštivé, jen ku konci se ochladilo. Říjen byl suchý, chladný se 3 mrazy. Listopad byl dosti příznivý se 7 mrazy až -10°C. 15.11. padal první sníh. Prosinec byl deštivý se 16 mrazy (13.12. mráz -12°C). Úroda byla celkem dobrá, brambor průměrně, ovoce bylo méně.

Rok 1956

Práce MNV

Stagnace činnosti MNV trvá. Otázka dosazení nového předsedy MNV je projednávána, ale nový kandidát se neobjevuje. Funkce předsedy ve zdejší obci je velmi nevďěčná a nese s sebou stále nedorozumění s občany, kteří neplní své povinnosti. Jsou to jednak neplniči dodávek na státní nákup, mezi které patří Křivánek, Sukdolák, Zlata, Kluch "Parukář" a ještě jiní, kterých by byl celý seznam, jednak stálí stěžovatelé jako Rudolf Dvořák z Pasek.

Činnost faráře

V obci řádl po Bohumilu Velebném farář Josef Němec. Byl to typ jezuita, potměšilý a zavilý nepřítel. S předsedou MNV byl jedna ruka, a tak se osměloval, až narazil ve škole na nepochopení svých rejdů. Tam se snažil v hodinách náboženství zakazovati nošení pionýrských šátků a když mu to žáci dokazovali všemožně se vykrucoval. Protože však jeho činnost již byla známá z různých vývěsek na kostelních dveřích, ozvala se bezpečnost. Při prohlídce fary zjistila různé finanční nesrovnalosti a politické závady a farář byl předán soudu, kde 20.5. dostal za svou činnost 1½ roku vězení. Z tohoto zákroku byl hrozný poprask mezi "svíčkovými babkami", které faráře chtěly ospravedlnit a smutek jedné dívky, se kterou farář začínal budovati teplé hnízdečko.

Dodávky státu

Aby stát mohl vyživiti všechny občany, vykupuje od zemědělců jejich výrobky za pevně stanovené ceny:

1q pšenice stojí	100,- Kčs	1q brambor jedlých	23,- Kčs
1q žita stojí	90,- Kčs	1q brambor průmyslových	22,- Kčs
1q ovsa stojí	55,- Kčs	ceny za dodávky nad plán	
1q ječmene stojí	55,- Kčs	jsou 2x až 3x vyšší.	

Tak 1 q pšenice nad plán se platí 240,- Kčs, žito 190,- Kčs, oves 155,- Kčs, ječmen 155,- Kčs, brambory jedlé 50,- Kčs, průmyslové a krmné 52,- Kčs.

Nákupní horečka

Někteří občané, kteří si občas poslechnou zahraniční rozhlas, který by rád svými zprávami rozvracel naše hospodářství, poslechli i nyní a kolem 5.11. začala nákupní horečka. Utráceli peníze i za bezcennosti a jen když nakupovali. Jaké bylo asi pro ně rozčarování, když k 1. prosinci bylo vyhlášeno snížení cen.

Snížení cen

Byly vyhlášeny tyto ceny:

1kg chleba	2,80 Kčs	1kg sádla škvařeného	30,- - 36,- Kčs
1kg mouky	3,90 Kčs	1kg másla	34,- - 50,- Kčs
1kg mouky hrubé	4,40 Kčs	rohlík	0,30 Kčs
1kg mouky polohrubé	4,10 Kčs	rohlík tukový	0,35 Kčs
1kg brambor	0,62 Kčs	houska	0,45 Kčs
1kg hovězího masa	18,- - 25,- Kčs	1kg krupice	4,70 Kčs
1kg telecího masa	16,- - 32,- Kčs	špekáček 5 dkg	1,40 Kčs
1kg vepřového masa	26,- - 31,- Kčs	párek 10dkg	3,20 Kčs
1kg salámu	23,- - 60,- Kčs	pivo $\frac{1}{2}$ l 10°	1,40 Kčs
1kg sádla syrového	34,- Kč	1q uhlí hnědé	13,- - 17,- Kčs

Průměrné mzdy a platy	800,- - 1 400,- Kčs
Průměrné mzdy prodavačů	600,- - 900,- Kčs
sociální důchod	192,- Kčs,
penze	400,- - 900,- Kčs.

Oslavy a společenské zábavy

Oslavy památných dnů a všechna výročí uskutečňuje opět škola s místní osvětovou besedou. Jedno až 2 divadla ročně zajistí Rudý koutek ROH z Kovofiniše nebo pozvané Horácké divadlo. Návštěvy jsou však slabé. O plesy a taneční zábavy během roku se podílí Spartak, Kovofiniš, požárníci a ČSM. Hraje-li zde cizí kapela, pak je sál plný. Zdárně se rozrůstá hockey, který je dosti navštěvován. Přednáškám se u nás nedaří. Nejsou navštěvovány ani veřejné schůze.

Úmrtí občanů

Matrikářka hlásí celkem 9 úmrtí v tomto roce. Nejstarší občanka byla 84 letá, nejmladší 51 letá zemřela na rakovinu.

První televizory

Letos se začínají ukazovat na střechách první televizní antény. První televizor zakoupil Spartak do sokolovny pro společenské večery. Příjem pražského signálu je pro vzdálenost (100 km) slabý.

Počasí

Větší část ledna byla vlhká, sychravá, teploty kolem 0°C. 29. ledna však udeřily mrazy - 16°C, které 31.1. vyvrcholily na -24°C. Sněhu bylo jen 8 cm. Únor pokračoval mrazy, 10.2. bylo -32 $\frac{1}{2}$ °C. Během února napadlo 40 až 50 cm sněhu. Březen byl stejně studený a sychravý s východními větry. Ve 2. třetině nečekaně odešly ledy, přesto, že během března bylo 10 mrazů kolem -10°C. Duben byl nejen studený se 6 mrazy, ale i hodně vlhký. Setí probíhalo až na konci měsíce. Květen byl teplý a s hojnou vláhou. Červen byl poměrně chladný a deštivý, sena bylo hodně, ale špatně se sklízelo. První polovina července byla teplá, 14. července naměřeno 27°C ve stínu a 38°C na slunci. Druhá polovina měla mnoho bouřek, takže se žně opozdily. Srpen pokračoval v přeháňkách a chladnu. Úroda byla nadprůměrná,

ovoce jen v některých oblastech, málo bylo i lesních plodin a houby skoro nerostly. V první polovině září bylo několik dešťů, ale v druhé polovině bylo krásné počasí. Říjen byl ze začátku teplý a suchý, jen 8. přišel první mráz. Sklizeň brambor byla velmi dobrá, bylo sebráno až 250 q po ha a brambory byly velké. Ku konci října bylo chladno a pršelo. Listopad byl studený s 13 mrazy až -11°C a několika dešti. 3.11. padal první sníh, který zastihl v krajích ještě mnoho řepy na polích. Prosinec byl mírný s 15 mrazy kolem -5°C , málo sněhu a na vánoce bylo krásné, slunečné počasí. V tomto roce z jara pomrzlo hodně stromů.

Rok 1957

MNV - změna

Volby do místních národních výborů proběhly 19.5. a pro nedostatek kandidátů na místo předsedy MNV musel být ponechán ve funkci bývalý předseda Josef Pipek. Jmenovaný z toho měl velkou radost a přes připomínky, které mělo občanstvo i členové MNV chtěl pokračovat podle svého. Ale situace zrála a k ukončení pomohl sám Pipek. Přesto, že sám měl mnoho chyb, podezíral jiné a hledal na nich i ty nejmenší chyby. Z vlastní iniciativy obstarával hnojiva a krmiva pro soukromé zemědělce, "v rámci obce" tyto uskladoval v prostorách farské stodoly, která, jak již psáno, měla sloužit JZD, nyní rozpuštěnému. Do stejných prostorů nechal dodávat údajně uhlí pro MNV. Účel byl prostý: Do těchto prostorů měl blízko a "pozadu" z čísla 12, kde bydlel. Zemědělci, jak bylo později zjištěno, mlčeli, i když měla krmiva i hnojiva podváhu, mlčeli i o různých machinacích se dřevem káceným na obecních pozemcích a dováženým předsedovi. Všichni byli zticha, jen hudoval Pipek, a to na nového faráře Karla Kováře, který přišel na místo zavřeného faráře Němce dnem 15.5.1956 do Zahrádky. Pipek, který byl s Němcem zadobře, viděl mnoho nedostatků na farě novém, který chtěl žít jako každý svobodný chlap. Pipek si stěžoval na faráře na kraji a farář se bránil. Došlo to tak daleko, že farář uvedl všechny Pipekovy machinace a podfuky v radě MNV a ta spor řešila. Na žádost některých dalších občanů se ozval ONV, záležitost přišla před prokurátora, který poklesky zhodnotil jako zneužívání úřední moci a zcizování státního majetku a Pipek byl odsouzen na ⁶⁰ měsíců. Tato nepříjemná záležitost se protáhla až do roku 1958.

Nový předseda

Za odvolaného předsedu byl zvolen s. Bohumil Cizner, dělník z Kovofiniše. Prostředí se vyčistilo a nastala nová a plodná práce MNV. Na podzim, kdy nový předseda nastoupil se již nedalo mnoho dělat, ale práce byly naplánovány. V tomto roce byl uskutečněn prodej domků MNV p. Václavu Fialkovi a Václavu Rojkovi⁶¹. Poslední byl vlastně zbořeníštěm, které měl nový majitel odklidit, aby mohl na stejné parcele postavit domek nový.

Volby presidenta

13. listopadu zemřel prezident ČSR s. Antonín Zápotocký a dne 18.11. byl zvolen prezidentem ČSR s. Antonín Novotný, narozený 10.12.1904. Všichni občané vítají poměrně mladého presidenta a zavazují se k vyšší činnosti.

Epidemie chřipky

V říjnu až prosinci řádila v našem státě epidemie španělské chřipky. V naší obci přes běžná chřipková onemocnění nezanechala následky.

Úmrtí občanů

Ze 7 zemřelých občanů byla nejstarší 88 letá pí. Anna Vostrá z bývalého chudobince. Nejmladším občanem byl František Svoboda, řečený "Tofl" z Dolních Pasek. Byl to otec

⁶⁰ Údaj v originále chybí.

⁶¹ Václav Fialka - č.p. 43, Václav Rojka - č.p. 65 po židu Šmolkovi, který zahynul v koncentračním táboře. Václav Rojka domek zbořil a na jeho místě postavil nový.

chlapce postiženého obrnou a odešel ve věku 53 let.

Oslavy a slavnosti

Pořádání oslavy nevybočily z běžného každoročního rámce jen s tím rozdílem, že přes naši obec vedla cesta pozdravné štafety k výročí VŘSR⁶². Připravili jsme uvítání štafety velmi důstojně, takže i města jako Ledec zůstala za námi. Stejně se vydařila i podzimní besídka školní mládeže.

Počasí

Leden byl celkem mírný se 6 bezmrazovými dny. 17.1. byl největší mráz 16,5°C. Únor byl teplý, sychravý, vlhký, bez sněhu se 6 mrazy kolem -5°C. První polovina března měla 14 mazů kolem -5°C, druhá polovina byla deštivá a od 20. do 23. velmi krásné počasí. Duben měl po začátku pěkné počasí, střed byl deštivý s 9 mrazy, konec měsíce bylo krásné počasí. Květen měl pěknou 2. dekádu, jinak byl chladný s mrazem -1°C na konci. Červen zato byl abnormálně teplý a suchý, od 5. do 19. nepršelo. 8.6. a 30.6. byla velká vedra kolem 40°C. Od 19. do 23. června, byly četné bouřky s lijáky. Sena i jetele bylo málo. Začátek července byl velmi horký. 1.7. byl teploměr na 43°C, 5.7. dokonce na 50°C. Druhá polovina byla však deštivá, takže žně začaly až 30.7.

Úroda

Úroda byla menší než loni. Žito a oves podprůměrné, pšenice dala výnos dobrý. Bylo dosti hub a malin, lesní plodiny vymrzly. První týden v srpnu byl teplý, ale zbytek chladný s dešti a bouřkami. Září bylo celkem chladné a deštivé, jen s několika dny slunečnými. Otavy se sklízely špatně a byly slabší. Říjen se ohlásil mrazíky, ale pak byl i s listopadem teplý a krásný. Stejně počasí i s několika mrazíky přešlo na prosinec, který přinesl několikrát i sněhový poprašek, ale vánoce byly pěkné a suché.

Brambor se urodilo průměrně, ale ovoce bylo málo, protože mnoho stromů pomrzlo.

⁶² Velká říjnová socialistická revoluce 7.11.1917 v Rusku.

Rok 1958

Práce MNV

Co se za vedení Pipka zameškalo, to se nyní pilně dohání. Máme naplánovanu přestavbu kina, doděláné kanalizace, asfaltování silnice, s čímž jsou spojeny překopy silnice, přístavbu školní dílny a jídelny a stavbu vodovodu na Letnou. Všichni členové MNV mají plno iniciativních plánů.

Asfaltování silnice

Nejdříve musíme vybudovati překopy silnice, abychom podchytili povrchovou vodu do kanalizace. Sháníme betonové roury. Pak opatřujeme kámen na obrubníky. Předseda vyjednává asfaltování náměstí a silnice k "Vinopalně". Jiní vyjednávají asfaltování silnice přes most až na hranice ježovského katastru. Všichni občané pomáhají při usazování obrubníků. Práce se nám daří a dílo roste za plného pochopení všech občanů a pracovníků od silnic. Konečně máme asfaltované všechny silnice přes Zahrádku včetně náměstí.

Úprava náměstí

Úpravu vnitřních prostorů náměstí si bere na starost škola, jejíž žáci pod vedením s. učitele Nováka dávají náměstí pěkný vzhled. Ani Kovofiniš nezůstává pozadu a věnuje na náměstí lavičky a nádoby na odpady. Prostor před školou si upravují učitelé sami. Potřebnou hlínu a písek do parčíků přivážejí dobrovolné brigády členů MNV.

Oprava střechy věže

Ani farář nezahálí a pouští se do opravy střechy věže. Je z toho náramná podívaná na pracovníky, kteří šplhají po cibulovité střeše s náramnou jistotou.

Oheň v Kovofiniši

V letních měsících vypukl oheň v jižní hale Kovofiniše, shořela celá střecha, ale stroje a nářadí byly zachráněny. Požárníci ze širokého okolí byli na místě velmi brzy, oheň včas zdolali, takže se dále nerozšířil.

Založení nového JZD

Menšinové družstvo bylo v roce 1953 rozpuštěno a jsou nyní činěny pokusy družstvo obnoviti. Akce jde snáze na svět než v roce 1953, ale přes všechny potíže mají všichni funkcionáři plné ruce práce. Dílo se daří, vedením je pověřen opět Jan Hůla, jako nejzkušenější hospodář. Zdali je to dobrá volba, ukáže budoucnost. Do družstva se přihlásila skoro celá Zahrádka, mimo 13 tvrdohlavců. Dolní Paseky, mimo Rýdla Josefa č.8 hospodaří soukromě.

Zabití bleskem

V blízkých Dolních Rápoticích mladý hospodář Cvach sázel dne 15. května brambory. Při příchodu náhlé bouřky udeřil blesk do jeho bran a tlak vzduchu způsobený sjetím blesku jmenovaného rolníka usmrtil.

Výstavba.

K domkům a chatám na Letné přibyla opět jedna chata s. Josefa Vytlačila z Kolína.

Jmenovaný jezdil do Zahrádky na prázdniny již delší čas a nyní se rozhodl zakotviti zde trvale.

Letní tábory

Zahrádka s čistou Želivkou se stává vyhledávaným letoviskem. Želivka táhne nejen rybáře a vyznavače krásné přírody, ale celé tábory. Dětský tábor z Bydžova "Plátěná osada" je v zátocině u Třebelic již několik roků a není slyšet od místního obyvatelstva žádné stížnosti. Daleko horší je to s táborem Svazarm Kolín a Polygrafie Praha, nemluvě ani o táboru mražíren z Prahy. Příslušníci těchto táborů asi předpokládají, že si na venkově mohou všechno dovolit. Dělají škodu na polích a loukách, ničí naše krásné lesy a po svém odjezdu zanechávají na místě strašný nepořádek. Nechovají se však řádně ani v hostincích a při cestě z nich řadí tak, že si nemůžeme v noci ani otevřít okna. Je vidět, že táborníci a jejich vedoucí budou potřebovat delší převýchovu než se budou chovat tak, abychom je přijali jako slušné občany měst, kteří si u nás postavili trvalé chaty, nebo sruby. Zde bych se chtěl zmínit o táboru Tesla Strašnice, kde převážná většina mladých lidí se chová velmi ukázněně.

Počasí

Chladný leden s 8 cm sněhu měl 17 mrazů, den 21. ledna dokonce -18°C. Únor byl mírnější s 12 mrazy, -11°C bylo 28. února. V polovině února bylo hezky s pozdějšími dešti. Březen byl velmi chladný a měl jen 4 dny bez mrazu. Napadlo dosti sněhu, který vydržel za studených větrů až do konce měsíce. Také duben byl nepříznivý, chladný se 7 mrazy, chladnými větry a sněhovými přeháňkami. Jarní práce začaly 16. dubna za dešťů a nepohody. Květen byl abnormálně teplý, příznivý, stromy bohatě kvetly, koncem měsíce bylo 15°C ve stínu a 28°C na slunci. Červen byl rovněž teplý, ale senoseč byla rušena dešti. Červenec byl teplý s bouřkami a dešti. Žně začaly 26. července.

Úroda

Obilí sypalo nadprůměrně, jen ječmen se držel v průměru. Ovoce bylo mnoho, hlavně jablek. Lesních plodin bylo málo a houby skoro nerostly. Srpen byl průměrný s bouřkami, dešti a jen konec srpna bylo krásné počasí. Září převzalo krásné počasí, které vydrželo až do 21.9. Sklizeň brambor byla za sucha s průměrnými výnosy, otavy bylo hodně. Druhá polovina října byla s dešti a sychravá, takže místy sklizeň brambor a setí vázly. Listopad byl s dešti jen do 4. a pak do 30. nepršelo. První polovina prosince měla 10 mrazů, zato ve druhé půlce trvale pršelo i přes vánoce.

Úmrtí občanů

Snad že byl tak pohodový rok i málo lidí umíralo. Ze starých to byli dva muži, nejstarší 72 letý. Dále zemřel po narození chlapeček a oběsil se 30 letý Miroslav Nekola z domku "pod studánkou", který se vrátil domů z ústavu choromyslných.

Fotografie: Zátocina jižně od Zahrádky u Třebelic (na levém břehu Želivky tábor "Plátěná osada" Bydžov, na pravém břehu budova tábora "Polygrafie" Praha).

Rok 1959

Práce MNV

Jak již zmíněno v minulém zápise, bylo provedeno asfaltování hlavní průjezdné silnice Ledec - Humpolec až na hranice okresu ledečského a humpoleckého, t.j. 1,1 km od fary v Zahrádce směrem na obec Hojanovice.

Této příležitosti využil MNV a požádal Správu silnic o vyasfaltování prostoru náměstí a silnice, která probíhá městečkem od mostu směrem východním na Kaliště. S úpravou náměstí bylo nutně spojeno položení obrubníků kolem chodníků. Na tyto obrubníky byl získán příspěvek od ONV ve výši 17 000 Kčs a ostatní práce provedli místní občané v dobrovolných brigádách. Celková úprava, asfaltování silnice od vidlice silnic pod školou směrem přes most až k železnému mostu přes Ježovský potok, silnice po pravé straně náměstí, spojky silnic před MNV, rozšíření náměstí nad "kašnou", silnice od vidlice cest na Hojanovice - Kaliště až k č.p.1 a spojka ke zdravotnímu středisku nad poštou reprezentuje částku 70 000 Kčs.

Další parčíkovou úpravu náměstí provádějí školní děti hlavě pod vedením s. učitele Václava Nováka. Hrubé a těžší práce, jako navážení hlíny a hnoje na záhony v prostoru náměstí, kamení na vyrovnaní terénu a písku na úpravu chodníků se ujali členové MNV a Spartaku. Lavičky dodala místní továrna Kovofiniš, která se zavázala vyrobiti i odpadové nádoby.

Z usnesení rady MNV vyplynulo vybudování komunálního střediska, kde by byly prováděny práce zámečnické jako výroba plotů, vrat a veškeré opravářské práce. Zřízení této dílny bylo vyvoláno tím, že zůstal v místě jen jediný kovář, zatím co dříve v Zahrádce byli kováři tři a dva zámečníci. Pro zmíněnou dílnu je adaptována nepoužívaná stodola u obecního domku č.p. 83. Byl to dům občana židovské národnosti Arnolda Štuce, obchodníka střížním zbožím, který zahynul i se svojí manželkou v koncentračním táboře.

Úprava jmenované dílny si vyžádala dosti úsilí. Stará střecha byla nahrazena kovovou konstrukcí, vrata směrem severním byla přeměněna na okna, podlaha vybetonována, vnitřek ohozen a zaveden třífázový proud. Kromě odborných prací byla celková úprava provedena brigádně. Vedoucím a iniciátorem dobrovolné brigády, v níž pracovali s. Zdeněk Miláček, pisatel této kroniky, s. Václav Olišar a s. Karel Machotka byl s. Jaroslav Brož, výrobní náměstek n.p. Kovofiniš v Ledči nad Sázavou.

Vybudované středisko služeb převzalo i holičství a zamýšlí vybudovat i stavební údržbu zapojením místních zedníků.

Jak vidno z předchozího líčení je práce MNV podnětná a přináší dobré výsledky. Je to proto, že se práce zúčastní aktivně všichni členové rady. Tak s. Zdeněk Miláček pracuje jako účetní MNV, s. Jaroslav Brož obstarává stavební a jiný potřebný materiál, jako je třeba nákup betonových rour na dokončení kanalizace, s. Stanislav Dvořák, ředitel školy, usiluje o postavení školní dílny a předseda MNV s. Bohumil Cizner s tajemníkem s. Karlem Těšínským se starají o vnitřní agendu.

Stavební ruch

Přesto, že na neurčito proponovaná přehrada na Želivce brzdí stavební ruch v našem městečku, a to hlavně ve výstavbě rodinných domků, povoluje rada MNV stavbu rekreačních chat, o něž je čilý zájem. Ing. Miloslav Jiráň, ředitel Tesly v Kolíně, kupuje parcelu na Letné a staví chatu. Místní JZD odprodává část pole n.p. Kovofiniši, cech 002 v Zahrádce,

k postavení správní budovy a vlastní transformační stanice. Z dalšího jednání rady vyplyne přeměna mlýna "Papírna" na šrotovnu a mísírnu krmiv pro JZD. Vedoucím byl jmenován Augustin Rokos, bývalý majitel mlýna. Jmenovaný zastává současně práci účetního místního JZD.

Založení JZD

JZD v místě bylo založeno již v roce 1949, ale po 5 letech se rozpadlo pro nezájem družstevníků. V r. 1958 bylo založeno opět na širší základně, ale pracuje pod vedením rolníka Jana Hůly velmi špatně. Jsou prováděny pokusy práci v JZD stagnovat a pracovat k novému rozpuštění. Při průzkumu k 7.5.1959 byla zjištěna doживost 1,7 l na krávu a den a přírůstky 15 dkg denně na krávu. Mléko bylo splněno za 1. čtvrtletí na plán 15 836 l jen 7 029 l, vejce na plán 6 302 kusy jen 4 500 kusů. Vepřové maso na plán 2 740 kg plněno 1 120 kg, hovězí maso na plán 3 879 kg jen 2 800 kg. Ku konci roku byli předseda i účetní JZD potrestáni za nepořádky ve vedení záznamů a práci.

Nové představenstvo JZD

Ve snaze zlepšit stávající špatnou situaci navrhla rada MNV v souhlase s MO KSČ nové představenstvo JZD v tomto složení:

Předseda: Ambrož Jindra, rolník, č.p. 135

Členové: Alois Matouš, rolník, č.p. 1

František Popek, skladník Kovofiniše, č.p. 118

Josef Fialka, rolník, č.p. 15

Jaroslav Dvořák, rolník, č.p. 88

Antonín Říha, důchodce, č.p. 56

Jan Machotka, rolník, č.p. 25

Augustin Rokos, vedoucí mísírny krmiv, č.p. 48

Josef Rýdl, rolník, Dolní Paseky č.p. 8

František Tomek, rolník, Kobylí Důl č.p. 51

Revizní komise: Rudolf Tůma, rolník, č.p. 29

Václav Dvořák, dělník, č.p. 110

Antonín Bělohradský, dělník, č.p. 113.

Další JZD

V tomto roce se podařilo radě MNV založit nové JZD v naší osadě Horní Paseky. Jeho prvním předsedou byl zvolen člen KSČ s. B. Kluch z č.p. 26. Když jmenovaný vyhořel a odstěhoval se do Tunochod, převzala předsednictví s. Jindřiška Benešová. Prozatím se rozhodlo společně hospodařit 21 družstevníků na 130 ha půdy. Ještě několik větších hospodářů stojí mimo, ale ani po jejich zapojení nemůže dojít k většímu rozmachu, protože zde nejsou podmínky k většímu růstu a družstevní výstavbě. Výhledově se počítá se splnutím Horních Pasek a Rejčkova.

Územní změny

Koncem tohoto roku je připravována reorganizace krajů a okresů. Dosud jsme patřili k okresu Ledec nad Sázavou a krajem do Jihlavy. Nyní, kdy mají být utvořeny větší územní celky, bude ledečský okres rozdělen mezi okresy Kutná Hora, Benešov, Pelhřimov a větší část

případně k okresu Havlíčkův Brod.

Naše obec zůstane sice jako středisková, t.j. obec, kde se má soustřeďovat kulturní a politický život, ale bude značně okleštěna, protože vesnice Vranice, Píšť a Hořice, které mají hospodářský spád k nám, budou zapojeny do okresu Pelhřimov. Tím se zmenší i počet obyvatel spadajících do zdravotního střediska v Zahrádce a dojde i zde k podstatné úpravě. Většina zdejších i obyvatel z odtržených obcí se domnívá, že proponované rozdělení bylo provedeno bez ohledu na hospodářské vztahy. Obyvatelé zmíněných obcí budou i nadále docházet do naší obce za nákupem, tak jako jejich děti do naší školy. Proti připravované změně protestovali někteří funkcionáři, ale bez úspěchu. Pro další okleštění střediskové obce se vyslovili i obyvatelé Martinic, Blažejovic, Sněta, Šetějovic a Žibřidovic a požadovali odtržení od okresu Havlíčkův Brod, kraj východočeský a připojení k okresu Benešov, kraj středočeský. Jejich snahy však neuspěly.

Nově vznikající okresy přebírají jen část zaměstnanců rušených okresů. Část zaměstnanců přejde na obce jako tajemníci, část jich odejde do výroby. K nám přejde jako tajemník s. Karel Čech z Kozlí, který zastával místo vedoucího výkupu na ledečském ONV. S. Karel Těšínský, nynější tajemník přejde ve stejné funkci na MNV ve Snětě.

Kulturní činnost

Kulturní činnost v naší obci je vedena místní osvětovou besedou a ROH v místním Kovofiniši. V rámci této činnosti bylo předvedeno občanstvu jedno dětské a dvě divadla dospělých. 1 koncert učitelského souboru, 2 besedy o knize, 4 odborné (zemědělské) a 2 lékařské přednášky. Dále byly uspořádány 2 zájezdy autobusem do pražských divadel. V zimním období byly uspořádány 4 plesy a během roku 8 tanečních zábav. Místní kino promítá 3 krát týdně, ve středu, v sobotu a neděli. Kulturní podniky jsou však málo navštěvovány, přesto, že MNV poskytuje dosti velké částky na jejich uskutečnění.

Rozpočet MNV

Rozpočet MNV byl dosti náročný, protože si rada MNV plně uvědomuje místní nedostatky a potřeby. Rozpočet zněl:

Příjmy	174 200 Kčs,	Vydání	174 200 Kčs
Skutečnost	172 518,34 Kčs,	Vydání	168 054 Kčs

Pohyb obyvatelstva

Narození: Porodnost v naší obci je malá, protože je zde málo mladých rodin. Mladé rodiny nenajdou totiž v naší obci byt proto, že se zde nesmí stavět nové domky pro budoucí přehrady. V tomto roce se u nás narodilo 8 dětí a 2 v osadě na Horních Pasekách.

Zemřelí: 24.3. zemřela Bohuslava Nekolová, roz. Brožová ve věku 72 roků. 14.10. zemřel Jindřich Petráček, důchodce, který se k nám přistěhoval se svou paní z Prahy. Jmenovanému bylo 72 roky.

Ve věku 74 roků zemřel 3.11. Rudolf Halík, poštovní expedient v.v.

Nejmladší ze zemřelých byla pí. Emma Olišarová, matka 4 dětí, která zemřela 19.11. ve věku 61 roků. Mezi zemřelými jsou sami staří lidé. Mladí u nás zmírají jen při různých neštěstích, ale hlavně při dopravních haváriích.

Počasí

Leden letošního roku nebyl nijak studený. Měl sice 22 mrazíků, ale největší z nich 11.1. jen -12°C . Sněhu bylo celkem málo, počasí tedy příznivé. Únor měl krásné dny začátkem i koncem, slabou sněhovou pokrývku a největší mráz 4.2. -16°C . Březen převzal krásné dny z konce února a měl jen 6 dní mrazivých. Krásné počasí umožnilo polní práce, takže tyto s koncem měsíce zhruba končily.

Ani duben nezklamal a byl teplý s dostatečnými srážkami. Jen kolem 20. byly mrazíky se sněhovými přeháňkami.

Začátek května pokračoval pěkným počasím, které však bylo pokazeno nočními mrazíky kolem 13.5., které poškodily květy stromů, zvláště třešní.

Červen byl pro vzrůst vegetace celkem příznivý. V první polovici byly krásné a teplé dny, později bylo deštivo. Kdo si přichvátl se senem, měl krásnou pohodu.

Červenec byl v první polovici velmi teplý a suchý, od 9. do 12. byla úplná vedra. 10.7. ráno $+16^{\circ}\text{C}$ a později až $+32^{\circ}\text{C}$ ve stínu a $+45^{\circ}\text{C}$ na slunci. Takováto vedra ohrožovala úrodu, která však v druhé polovině měsíce dostala potřebnou vláhu.

Deště z konce července přešly i do srpna. Od 11. však nastalo oteplení a 11. bylo $+27^{\circ}\text{C}$ ve stínu a $+42^{\circ}\text{C}$ na slunci. Celý zbytek měsíce byl suchý a teplý a počasí sloužilo zdárným žním. Krásné počasí přešlo i do září, ale noci byly již chladné. Dne 18.9. byl mráz -1°C , 30.9. dokonce -3°C . Rovněž říjen sloužil suchým počasím sklizni okopanin. Od 22.8. do 21.10. nezapršelo, takže zaseté obilí nevzcházelo. K tomu bylo 14 nočních mrazíků až -5°C .

Listopad měl velmi pěkné počasí jen s 3 mrazíky a 2 dešti, takže se mohlo po celý měsíc pracovat v polích. Prosinec byl sychravý se 6 mrazíky, ale hojnými dešti. První sníh se ukázal 5., pak 9. a 21., ale nikdy nezůstal ležet.

Rok 1959 byl teplotou i vodními srážkami průměrný. Chladna koncem dubna a sucho v srpnu a září způsobily škody na vegetaci. Žně začaly 17. července, byly však prodlužovány dešti. Úroda byla slabší než loni, obilniny sypaly průměrně, bramborů bylo podprůměrně. Otavy byly lepší než sena, ovoce bylo málo. Lesních plodin bylo velmi málo, houby skoro nerostly.

Rok 1960

Práce MNV

Připravovaná územní organizace vstupuje dnem 1.1.1960 v platnost, ale rušené okresní národní výbory předají svou agendu až k 30.6.

Jak již bylo v zápise minulý rok zaznamenáno, bude naše obec citelně poškozena, a proto se rada MNV soustředí na zvelebení obce a místního JZD. Z těchto důvodů schvaluje ve své schůzi nové představenstvo JZD, jehož složení bylo uvedeno v minulém zápise. V dalších schůzích projednává zřízení vodovodu na Letnou, který bude budován jednak za pomoci kraje, jednak z doplňkového rozpočtu. Pomoc kraje v tomto případě bude problematická, protože se starý jihlavský kraj k převedené části nemá a nový okres tvrdí, že dosud žádný převod nedostal. Rada MNV se však usnáší, že záležitost vodovodu vyřídí osobně s. předseda Bohumil Cizner, s. Jaroslav Brož a s. Stanislav Dvořák. Jmenování soudruzi potřebnou částku i dokumentaci získali a vodovod se bude stavět ve 3. a 4. čtvrtletí. Dále byl projednán nákup cementových rour na dokončení kanalizace a nedostavěných jímek. Na veřejné předvolební schůzi byly dále projednány tyto akce: Oprava obecního domu č.p. 83, náklad 18 000 Kčs, hodnota včetně brigádnických prací 30 000 Kčs. Oprava budovy mateřské školy 5 000 Kčs, na stavbu školní dílny zažádáno o akci Z ve výši 25 000 Kčs. Oprava převzatých promítacích přístrojů pro místní kino 10 000 Kčs, dále oprava veřejného osvětlení, oprava budovy MNV a požárnických místností, dodání nových železných vrat ke škole a mateřské škole.

Volby

V rámci nové územní úpravy byly provedeny volby do nových národních výborů dne 12. června.

Do místního národního výboru byli zvoleni tito soudruzi a soudružky: s. Bohumil Cizner, s. Karel Čech, s. Jaroslav Brož, s. Stanislav Dvořák, s. Josef Havlín, s. Josef Pekárek, s. Alois Matouš, s. Zdeněk Miláček, s. František Janák, s. Oldřich Hejl, s. Jaroslav Dynda, s. Jaroslava Kohoutová, s. Bohumil Veleta, s. František Pipek a s. Josef Hrubý. Za poslance ONV zvolena s. Marie Žatečková a do KNV s. František Hradecký.

Ze jmenovaných poslanců byl zvolen s. Bohumil Cizner předsedou MNV, s. Karel Čech, tajemníkem. Ostatní soudruzi převzali vedení těchto komisí: Finanční komisi vede s. Jaroslav Brož, zemědělskou komisi s. Alois Matouš, komisi plánovací s. Zdeněk Miláček, komisi stavební s. Josef Pekárek, školskou a kulturní s. Stanislav Dvořák, bezpečnostní s. Josef Havlín. Jako administrativní pracovnice byla z ONV převedena s. Vlasta Lhotková.

Nová rada projednala žádost o generální opravu školy, která nebyla od postavení roku 1909 opravena. Později byla projednána výměna kuchařek v mateřské škole. S. Marie Dvořáková odchází na vlastní žádost, za ní nastupuje s. Vlasta Ptáčková, vdova a matka 2 dětí. S. Anně Beznoskové ze "Zámostí", t.j. část obce Sněta, která je oddělena od Zahrádky jen řekou, zatím co obec Snět je 2 km na kopci, byla povolena přípojka na zahrádecký vodovod.

Podle návrhu s. učitele Nováka byly instalovány vývěsní skřínky do trubkového držáku ke vchodu do parčíku na náměstí. Úprava a ošetřování parku bylo svěřeno pionýrům zdejší devítileté školy, jejichž jméno parčík nese.

V dalším jednání rady MNV bylo schváleno datum 12.12. jako den svodu dobytka do nového kravína postaveného ze stodoly "Dolního mlýna".

Rozpočet MNV

Předpoklad	Příjmy: 323 300 Kčs	Vydání: 323 300 Kčs
Skutečnost	Příjmy: 400 165,38 Kčs	Vydání: 384 347,94 Kčs

Stále se musíme vracet k územním změnám, jimiž naše obec byla postižena. Přesto, že žádající obce o odtržení z okresu Havlíčkův Brod neuspěly, ruší se v Zahrádce zdravotní středisko, lékař bude ordinovat jen odpoledne a zubař k nám bude dojíždět jen 2 krát týdně. Pro zjednodušení budou občané z Vranice, Píště a Hořic jezdit k lékaři přes Zahrádku do Želiva.

Rovněž poštovní služba byla zúžena na poštovním úřadě v Zahrádce, protože do výše jmenovaných obcí bude jezdit poštovní automobil přes Zahrádku z Humpolce. Jediná škola touto úpravou netrpí, protože pro odloučené obce je nejbližší devítiletka v Senožatech a tam nemohou zmíněné děti přijmout, protože mají ve škole internát z dětí rozrušených rodin. Přesto však vznikají potíže při rozmísťování dorostu, protože s námi ONV v Pelhřimově nespolupracuje. Někdy nám připadá, že na hranicích okresů nebo krajů jsou opravdu prkenné hradby, za které se s běžnou agendou nesmí.

Kulturní život

V rámci ledečského okresu jsme marně usilovali, abychom mohli jako středisková obec uspořádat oslavy 1. máje v místě. Průvod z Kovofiniše složený z dělníků, školních dětí a místních občanů se nám vždycky vydařil, ale jen k připraveným autobusům, které měly účastníky průvodu odvést do Ledče. Po průvodu účastníci velmi prořídli a do Ledče nás jelo málo.

První příležitost vyhověti našim snahám se nabídla teprve letos. Svoje návrhy jsme patřičně zdůvodnili na OV KSČ⁶³ v Havlíčkově Brodě, a tak se nám dostalo cti uspořádat důstojné májové oslavy. Vše dopadlo podle příprav. Předvečer 1. máje jsme uspořádali koncert na náměstí, promítání úzkých filmů u kostela a velký ohňostroj nad řekou. Ráno byli občané zbuzeni rozhlasovou hudbou, pak následoval průvod s alegorickými vozy a konečná manifestace s projevy, které vyslechlo 1 200 lidí.

Během roku byla sehrána dvě divadla Rudým kroužkem Kovofiniše v Ledči a jedna opereta divadelním kroužkem z Jiřic u Humpolce. Dále byl předveden večer národních písní učitelského smíšeného sboru z Kutné Hory, 4 přednášky odborné, 2 večery s knihou, oslavy a besídka k MDŽ⁶⁴, 9.5., k VŘSR a jedna tělocvičná akademie. Mládež se veselila na 4 tanečních zábavách a společenské dění vrcholilo v 5 plesech, sportovním, mysliveckém, kováckém, hasičském a maškarním.

Výstavba v obci

Podle usnesení rady byly nakoupeny a přivezeny betonové roury na kanalizaci a započato s výstavbou školní dílny. Do konce roku se nám podařilo dílnu vystavět i s 1. poschodím a tuto zastřešit. Na stavbě pracovali 2 zedníci, ředitel školy se školníkem Bohumilem Veletou a chlapci z 8. tříd. Chlapci pracovali velmi pilně a kromě běžných pomocných prací, jako bylo rovnání kamene pod beton, betonování podlahy a izolování základů, vydatně pomáhali zdít, i když byli zedníky peskováni. Mohou se jednou svou prací chlubit.

⁶³ Okresní výbor Komunistické strany Československa.

⁶⁴ Mezinárodní den žen 8.3.

Rovněž vodovod na Letnou, o němž byla již zmínka, byl velkou částí prací občanů. Na hlavní trasu byl objedнан lžícový bagr, ale potíží byla s tím, jak ho na tuto trasu dopravit. 20tunový kolos se pokusil vyjet po cestě za hřbitovem, ale cesta se trhala a byli jsme rádi, že vycouval na silnici. Druhé řešení poslat rýpadlo přes sokolské hřiště ztroskotalo na vysokých mezích, a proto zůstal jen jeden přístup, a to cesta na hřbitov. Tam jsme museli zbourat část rohu tarasu u Veselovy zahrady, zkopat mez a nakonec rýpadlo ještě shodilo velký balvan ze hřbitovní zdi. Konečně se na trasu dostalo a po rovině vyhloubilo rýhu 2 m hlubokou a 1 m širokou. Pak přešlo na Letnou, kde v práci pokračovalo. Svahy a dolíky museli překopat občané. Přípojky si rovněž občané kopali sami. Hlavní potrubí pokládali instalatéři, kteří se nakonec nedohodli a konec potrubí v délce asi 150 m pokládal pisatel se s. Vladimírem Příhodou, ale voda tekla. Na zahrabání rýhy byl pozván buldozer, ale ten pracoval opět jen na rovině a na Letné se porouchal. Proto zbylou část rýhy zaházeli opět občané ručně.

V rámci drobné výstavby chat byla povolena stavba chaty Marušákových, která se vyvinula v pěkný skromný domek.

Pohyb obyvatelstva

Zatím co se narodilo letos v Zahrádce 8 dětí a na Horních Pasekách 1 dítě, zemřelo v tomto roce 6 občanů.

12. července zemřel s. Jaroslav Hájek, ředitel zdejší školy v.v., ve věku 67 let.

14.7. zemřela Anna Fialková, rozená Vosiková na Dolních Pasekách č.10 ve věku 80 let.

Koncem téhož měsíce zemřela ve věku 84 roků Marie Šušková, roz. Davidová.

20.9. se s námi rozloučil Antonín Myslík, dlouholetý předseda místní školní rady, který se zasloužil ve 45. roce o zřízení tehdejší měšťanky. Dlouhou dobu vedl také místní hudebníky jako kapelník a pod jeho taktovkou hrála místní hudba i v Praze na plese zahrádeckých občanů. V poslední válce přechovával přes 2 roky hledanou studentku vysoké školy a byl ve spojení s podzemním hnutím, které bojovalo proti fašistům. Čest jeho památce.

7.12. zemřela na Horních Pasekách v č.p. 18 ve věku 82 roků občanka Marie Závísková, rozená Venclíková.

Počasí

Leden byl dosti vlhký a sychravý, sněhu měl málo, ale zato 19 mrazů, z nichž největší byl 15.1. -24°C.

Únor byl začátkem mrazivý -9° až -19°C. Později mrazy povolily, bylo sychravo s denními teplotami +4°C, ku konci měsíce +12°C.

Březen měl 8 mrazíků do -6°C. Dne 17. a 18. silně sněžilo a 35 cm vlhkého sněhu zůstalo ležet 10 dní. Napadlý sníh způsobil mnoho polomů v lesích a znemožnil práci v polích. Přes chladné počasí přišla 29.3. první bouřka.

Duben byl chladný a sychravý se sněhovými přeháňkami a 4 mrazíky na začátku. V polích se začalo pracovat v 1. týdnu.

Květen byl rovněž chladný s 1 mrazem 3.5. Chladné počasí způsobilo rozšíření spalniček a chřipky. Průběh chřipky byl v mnoha případech vážný a zdlouhavý.

Květnová chladna přešla do června, který byl navíc velmi vlhký s častými bouřkami, které rušily senoseč.

Červenec byl nepříjemně studený a deštivý. Sena se obtížně sklízela, obilí bylo ještě koncem měsíce zelené. Bylo tak chladno, že i koupání bylo nemožné. Teprve poslední 2 dny byly bez deště a teplejší.

Srpen převzal deštivé a chladné počasí z července. Trvalé deště měly za následek rozvodnění všech toků, a tak se zvedla i hladina Želivky o 3 1/2 m nad normál jako v roce 1891. Byl z toho veliký chaos v povodí, kde, jak již zmíněno, je mnoho letních táborů. Tábor musely býti narychlo skládány nebo odnášeny na stráně, protože se voda velmi rychle rozlévala. V družstevním vepříně v "Papírně" museli vyklízet prasata oknem na zahradu Zámyslických. Do tábora u Borovska přišla velká voda až v noci a děti byly vynášeny v košíkách ze stanů. Po vodě plavaly různé dřevěné nádoby, klády i metrové dříví, táborové záchody a utržené lodky. Příval odplavil i rybí osádku řeky, takže se bude řeka dlouho vzpamatovávat. Žně, které nastaly po polovině měsíce byly stále rušeny deštěm a probíhaly velmi pomalu.

V září, které začalo rovněž plačtivě, se počasí ustálilo až ve 2. třetině, ale žádná tepla nebyla. Žně končily až koncem září.

Říjen byl sice teplejší, ale stejně deštivý, takže se okopaniny těžko sklízely.

Polní práce přešly až do listopadu, který si s říjnem nijak nezašel. Byl poměrně teplý, ale mokrá. První mrazík -1,5°C přišel v polovině měsíce.

Prosinec byl také vlhký a sychravý. První poprašek napadl 13.12. a držel se. Od 24.12. přišly mrazíky -1 až -4°C, vánoce byly bílé při -3°C mrazu.

Následkem vlhkého roku byla špatná sklizeň jak u zrnin, tak u okopanin. Žito špatně prezimovalo, bylo řídké a místy je museli zaorat. Pšenice, ječmen a oves byly průměrné. Brambory daly sklizeň podprůměrnou, ale řepa byla dobrá. Úroda ovoce byla nadprůměrná, lesních plodů však bylo málo, houby nerostly vůbec.

Rok 1961

Práce MNV

Ku konci minulého roku byla provedena řádná inventarizace obecního majetku. Bylo zjištěno, že obec Zahrádka vlastní majetek v ceně 4 583 471,12 Kčs. Protože všichni funkcionáři usilují o rozkvět obce po všech stránkách, byli nemile překvapeni oznámením, že ONV vyškrtává z plánu generální opravu zdejší školy. Rada MNV pozvala na svou schůzi s. Peška, náměstka předsedy ONV, protestovala proti uvedenému kroku, ale bezvýsledně. Byla jen ubezpečena, že částka na generální opravu školy bude zařazena do plánu v příštím roce. Stejně se děje i s prostředky na výstavbu zdejšího kina. Promítací stroj je ve velmi špatném stavu, takže očekáváme, že nám bude co nejdříve předepsána náhrada za poškozený film. Promítání je přerušováno častými přestávkami a lidé do kina nechodí. To vše jen proto, že se místy, na příklad ve Světlé nad Sázavou, staví nadměrné kulturní domy, které nemohou býti ani v budoucnu využity. Tyto stavby odčerpávají všechny finanční prostředky okresu a na nás nezbude nic. Nám byly sice dodány zánovní promítací přístroje, jejichž generální oprava stála 10 000 Kčs, ale ty leží nevyužity proto, že nemáme peníze na adaptaci promítací kabiny. Dostali jsme pro tento účel 10 000 Kčs, ze kterých jsme zaplatili kolem 2 000 za dokumentaci na zavedení elektrického proudu. Když jsme chtěli postavit kabinu dobrovolnou prací přijeli soudruzi z kinofikace z Hradce Králové s tím, že musíme upravit kino důstojně jako středisková obec. Vyhotovili dokumentaci na potřebné úpravy a naučtovali za ní kolem 8 000 Kčs. Dokumentace úprav zní na 98 000 Kčs a my jsme bez peněz a kino máme jak na zapomenuté vesnici přesto, že jsme střediskovou obcí.

Sčítání obyvatel

Důležitou akcí v obci bylo sčítání obyvatel, domů a bytů provedené k 1.3. t.r. V Zahrádce bydlí 984 obyvatel, z nich 100 na Dolních a 174 občanů na Horních Pasekách a v Horách. Občané zahrádečtí pracují převážně v místním podniku Kovofiniš, menší část v zemědělství a v obchodech. Protože nejsou občané převážně odkázáni na zemědělství, nejde ani hospodaření místního JZD nijak valně kupředu. Dobytek je sice sveden v nové moderní stáji, ale dojivost je podle krmení. Za 1. čtvrtletí dluží JZD Zahrádka 7 474 l mléka, JZD na Horních Pasekách 8 391 l mléka, ale soukromníci, kteří mají asi stejnou zemědělskou výměru dluží více jak 18 600 l mléka. Nedodávku mléka JZD v Zahrádce zavinuje také menší počet dojnic počtem 120 proti 126 v plánu.

Zemědělství

Když jsme se zastavili u zemědělské otázky, podívejme se blíže na vzniklá JZD a jejich hospodaření. JZD v Zahrádce znovu založeno 1958, hospodaří společně od r. 1959.

Výměra půdy v ha.	rok	1959	1960	1961
Výměra zeměděl. půdy		230,31	236,70	236,70
Výměra orné půdy		176,15	183,53	183,53
Počet zem. závodů		60	61	61
Počet členů JZD		72	77	77
Počet záhumenků		60	61	61
Výměra záhumenků zem.p.		32,40	28,62	28,62
Výměra záhumenků orné p.		25,71	21,44	21,44

Rozvrstvení závodů podle velikosti:

do 0,50 ha, do 2 ha, do 5 ha, do 10 ha, do 15 ha roku 1959

2 7 38 12 1

Stáří družstevníků:

od 26 – 45 r., od 46 – 60 r., nad 60 r.

11 30 8

Výše odměny na pracovní jednotku v roce:

1959	1960	1961
plán 21,34 Kčs skut. 12,73 Kčs	12,90Kčs -12,30Kčs	15,- Kčs -11,44Kč

Zástavy dobytka:	1959	1960	1961
krávy	48	pl. 71 sk. 63	pl. 71 sk. 62
ostatní skot	78	pl. 99 sk. 82	pl. 100 sk. 98
prasnice	8	pl. 22 sk.15	pl. 19 sk. 14
prasata	61	pl.118 sk.114	pl. 206 sk. 122
koně	9	pl. 9 sk. 9	pl. 6 sk. 6

Dodávky živočišných produktů:

	1960		1961	
	plán	skuteč.	plán	skutečnost.
mléko	104 400 l	72 200 l	127 750 l	102 652 l
vejce	19 773 k.	14 030 k	67 200 k	28 638 k
hov.maso	167,53q	126,63q	210,10q	108,10q
vepř.maso	166,-q	118,47q	235,40q	131,43q
drůbež	669kg	580kg	900kg	760kg

Produkce na 1 ha zemědělské půdy:

	1959	1960	1961
mléko	326,50 l	316,50 l	433 l
hov.maso	76,80 kg	55,51 kg	45,66 kg
vepř.maso	46,15 kg	67,65 kg	71,72 kg

Stav dobytka u záhumenkářů:	1959	1960	1961
krav	51	55	53
prasiat	53	51	60
drůbež	540	637	764

Soukromí zemědělci roku 1960:

Počet zemědělských závodů 91, počet členů v závodech 97

Výměra zemědělské půdy 271,85 ha, orné půdy 209,64 ha.

Dodávka obilí stále splněna v JZD po oba roky 1960 a 1961 na 100% zatím co soukromí zemědělci dluží za r. 1961 250 q obilí.

Dodávka mléka v JZD k 31.10. splněna jen na 87,1% na plán 104 700 l dodán 91 212 l. Na celoroční úkol zbývá dodati 33 788 l, ale bude dodáno jen 17 000 l.

Rostlinná produkce:

	1960		1961	
	plán	skutečnost	plán	skutečnost
pšenice	25,-q	21,-q	24,-q	23,-q
žito	23,-q	18,5q	24,-q	21,-q
ječmen	-	27,-q	25,-q	22,-q
oves	22,-q	19,4q	23,-q	26,-q
len	30,-q	30,-q	31,-q	22,-q
mák	6,-q	7,-q	6,2q	2,-q
brambory	165,-q	103,-q	180,-q	90,-q
krmné okop.	300,-q	400,-q	400,-q	150,-q
pícniny	35,-q	40,-q	45,-q	45,-q
louky	35,-q	30,-q	30,-q	30,-q
zelí	-	500,-q	440,-q	440,-q

I když se JZD snaží plnit své dodávky co nejlépe a soukromí zemědělci co nejhůře, je v tom kus hanby pro veškeré zemědělství, které silně pokulhává za ostatní výrobou ve státě. Mnozí družstevníci si říkají: "Pole jsem dal do družstva, tak na nich nemusím pracovat." Ale při odměňování bouří, že za práci (kterou nevykonali) nic nedostávají. Soukromí zemědělci opět naříkají, že nemohou stačit s výrobou na dodávky státu, ale nesnaží se nechat svoje děti doma v zemědělství a hledají pro ně i pro sebe, kde jakou cestu k úniku ze zemědělství. Časy se mění. Pisatel je pamětníkem dob, kdy se zdejší zemědělci hádali a soudili o každou mezičku a nyní zde leží ladem hektary zemědělské půdy.

Kulturní činnost

Do kulturního života v obci zapadly již tradiční oslavy 1. máje, které byly opět důstojné a letos zpestřeny veselým voláním školních dětí. K 9. květnu zahrály školní děti divadelní hru "Malý partyzán". Z dalších oslav je třeba uvést besídku školních dětí k MDŽ, veselici k MDD, oslavu k výročí VŘSR a společnou tělovýchovnou besídku školní mládeže a Spartaku. Z přednášek byly navštíveny hlavně 4 přednášky odborné. Kromě veřejného zasedání rady MNV se školní mládež byla v kině velká manifestace, na které promluvil poslanec KNV s. Gruntorád. Mládež se povесelila na 8 tanečních zábavách a 3 plesech, které tradičně pořádá místní Spartak. V místním rozhlasu bylo uskutečněno několik zdařilých relací, k 25. únoru, žním a dni horníků. Zdařilé byly i besedy o knize uspořádané místními učiteli.

Výstavba obce

V rámci výstavby a zvelebení obce bylo započato se stavbou kanalizace "Na Pohoří" a konečně přikročeno ku zbourání domku (zbořeniště) č.p. 73 pí. Samohelové, kde má v budoucnu stát požární zbrojnice. Přesto, že byl majitelce zbořeniště přidělen pěkný byt, musela být vystěhována úředně.

U školy "Za kostelem" bylo žactvem školy za vedení s. učitele Václava Nováka

zbudováno školní hřiště, které bylo později orámováno osázením topoly. Vlevo od silnice nad farou byl postaven nový rodinný domek Václavem Rojkou⁶⁵ a přestavěn domek, v těsném sousedství prvního, Josefem Růžičkou⁶⁶. Jmenovaný občan se k nám přistěhoval z Kamenné Lhoty a koupil domek od nemocného důchodce Františka Štěpánka. Lesní správa, ředitelství v Ledči nad Sázavou, koupila v tomto roce dům od pí. Šimůnkové č.p. 161 a obydli ji lesníkem s. Šonkem. Pí. Šimůnková koupila proti škole domek č.p. 92. U "Dolního mlýna" postavilo JZD mostní váhu pro svou potřebu. Lidová rybářská společnost zbudovala za č.p. 1 rybník "Požerák" na pěstování rybí násady pro řeku. "Na Letné" byla dostavěna Marušákova chata a postavena dřevěná chata učitele Františka Kostky z Prahy, zahrádeckého rodáka. Další stavba chaty povolena Ing. Květoslavu Jeníčkovi z ledečského Kovofiniše a Antonínu Svobodovi, dělníku z Prahy, zahrádeckému rodáku. Při úpravě cest na náměstí bylo třeba přestavět a přemístit kamenný kříž stojící v cestě u kostela pod č.p. 84. Bylo jednáno s místním farářem, který přemístění kříže schválil, vytyčil nové místo pro kříž v parčíku u kostela a při přestavbě asistoval. Kříž byl přemístěn na útraty MNV pomocí autojeřábu.

V rámci socializace obchodů a hostinců byla u "Rokosů" v č.p. 84 zřízena samoobsluha a vyvlastněn hostinec č.p. 62 "U Horkých" a hostinec č.p. 81 "U Lhotků". Majitelé zůstávají i nadále u vedení podniků.

Pohyb obyvatel

V tomto roce se narodilo v Zahrádce 12 dětí a 1 na Horních Pasekách.

V Zahrádce zemřelo 5 občanů a 3 občané na Horních Pasekách. Ve věku 81 let zemřel František Olišar, obuvník, vdovec, dlouholetý pracovník v obecní radě a místní Kampeličce. Ve věku 58 roků zemřel Jaroslav Dvořák, sněžský rodák, zemědělec – družstevník z č.p. 88. Ve věku 81 let zemřela Božena Machotková, roz. Šenfluková z č. 25. Anna⁶⁷, roz. Časarová ve věku 74 roků. Nejmladší ze zemřelých byla pí. Marie Krčilová z č.p. 3, roz. Tomková. Byla matka dvou dětí, které opustila ve věku 27 roků.

Na Horních Pasekách zemřela Antonie Rýdlová, roz. Vondrová, ve věku 83 roků, František Port, obuvník ve věku 74 roků a Antonín Vondra, rolník ve věku 88 roků.

Rozpočet MNV v roce 1961

plánovaný rozpočet:	příjmy 340 200 Kčs,	vydání 358 420 Kčs
skutečnost	příjmy 369 926,77 Kčs,	vydání 345 392,18 Kčs

Volba soudců z lidu.

Při reorganizaci našeho soudnictví je třeba, aby se soudnictví zúčastnili zástupci našeho lidu. Proto byli zvoleni dne 3.12. soudci z lidu, a to: František Janák, předseda JZD a Karel Rojka, dělník z Kovofiniše.

Přehled počasí

Letošní rok začínal mírně. 4.1. byly dokonce +3°C a odpoledne přšelo. Do 8.1. byly jen mírné mrazy a od 9. do 11. byla obleva. Do 19.1. se však ochlazuje i když je přes den

⁶⁵ Č.p. 65

⁶⁶ Č.p. 66

⁶⁷ Pisatelem neuvedeno

jasno. 23. a 24. sněží ale napadlo jen 3 cm sněhu. 27.1. udeřil mráz -19°C a všude bylo plno jinovatky. Do konce měsíce bylo větrno, ale 31.1. byl krásný teplý den.

Únor začal počasím kolem 0°C , 5.2. sněžilo a 7.2. byla všude ledovačka. 9.2. začalo tání s deštěm a 10.2. odešly ledy, které pod "Pěkníkovou skalou" vytvořily zástavu. 11. až 13. bylo oblačno a studený vítr. 14.2. se ozval prvně skřivánek. 15.2. bylo od 7,40 do 8,50 hodin úplné zatmění slunce, které končilo v 10 hodin, pak bylo slunečno a teplo. 19.2. sněžilo, 20. až 26. polojasno. 20. bylo jarní počasí a 21.2. jsme přivítali první špačky. 28.2. hořící východ předpovídá srážky. V tomto měsíci přes celkem příznivé počasí řádila chřipka, a proto byly školní pololetní prázdniny prodlouženy do 18.2.

Jaro se valem hlásí, i když počátek března má sněhové přeháňky. 5.3. je odpoledne 11°C a bezvětří. Ranní mrazíky sice trvají, ale přes den stoupá teplota, 6.3. dokonce večer na $+17^{\circ}\text{C}$. 10.3. začínají polní práce za slunečného počasí, 13. a 14. prší. 19. až 22. jsou sněhové přeháňky. 26.3. zlepšení, do 30. sněhové přeháňky, ale 31. je krásný teplý den.

Duben se ohlásil přeháňkami. Od 4.4. se vyjasňuje a 5.4. je již 14°C ve stínu. Do 14. je pěkně, slunečno až 23°C , ale pak 15.4. a 16.4. jsou bouře s kroupami. Od 17. do 20. je chladno, oblačno, později se otepluje. 21.4. rozkvétají stromy. 24.4. je velký vítr, ale konec měsíce je pěkný a teplý. 24.4. se ozvala prvně kukačka.

1. květen nás přivítal chladnem a deštěm, které trvá až do 13.5. Teploměr ukazuje přes den jen 10°C . 15.5. je ráno mráz 2°C . Druhá polovina měsíce je chladná a počasí se lepší teprve koncem měsíce.

Červen začíná teple. 1.6. je 24°C . 2.6. při 15°C začínají sena. 3.6. ráno prší při 12°C . 5. a 6. jsou bouřky, které trvají až do 17.6. 18. a 19. je horko, 20.6. oblačno a chladno. Od 21.6. je krásně až do konce měsíce i když 22.6. je bouřka s lijákem.

První polovička července je teplejší. 2.7. 28°C , 3.7. 29°C s mírnými dešti. Druhá půlka je chladnější s častými dešti, které rušily započaté žně.

Srpen byl chladný a deštivý a jen asi 10 dní bylo pěkných. Žně pokračovaly za špatného počasí a byly velmi obtížné. Teprve koncem měsíce se počasí zlepšilo.

Krásné počasí přešlo z konce srpna na září a trvalo až do 28.9., i když bylo 3. a 5. přerušeno bouří a 7.9. deštěm. První dešť přišel až 29.9. a 30. bylo zataženo. V krásném počasí se dokončují žně, které opravdu skončily až 4.10.

Říjen přebírá pěkné počasí, které trvá do 18.10. 19. až 21. prší a 22. se ukázal první mrazík. Koncem měsíce je opět pěkně a teplo.

Listopad začínal pěkně, ale již 4. přichází mokrá popraška. V Ostravě napadlo dokonce 30 cm sněhu. Plískanice trvají ještě 5.11., ale od 6. do 10. je hezky a sucho. Do 14. poprchává a je oblačno. Od 15. do 24. je hezky a sucho, ale 20. přišel mráz -5°C , 22. dokonce -8°C . 25. prší a nastala ledovačka. Do konce měsíce přes ranní mrazíky je hezky.

Začátek prosince je teplý a hezký 4.12. naměřeno 15°C . Takový začátek prosince nebyl podle novin přes 200 let. 5. začalo sněžit a 7. přšlo se sněhem. Od 8.12. jsou mrazy do 17., kdy poklesla teplota na -20°C . Mrazy trvají až do vánoc, kdy nastává zmírnění až -2°C koncem měsíce.

Důležité události

V lednu se dokončuje vodovod k č.p. 168 a na "Letné" buldozer zahrnuje výkop vodovodu, svahy zaházeli občané. V únoru mají JZD dobírku: na pracovní jednotku dostávají 9,- Kčs v hotovosti a naturálie za 4,50 Kčs. V březnu bylo provedeno hloubkové rentgenování

veškerého obyvatelstva. 10. dubna má JZD zaseto a 24.4. začíná sázet brambory. Začátkem června začínají sena. Kdo si pospíšil měl seno suché, později pršelo. Žně začaly v 2. polovině července, ale končí až 4.10.

Celkově možno říci, že bylo jaro i podzim pohodlné pro všechny polní práce, které proběhly za pěkného počasí. Úroda obilí byla průměrná, sklizeň brambor dobrá. Horší to bylo s ovocem, protože byl květen chladný a květy nebyly oplodněny. Rovněž lesních plodin a hub bylo málo.

Rok 1962

Práce MNV

MNV pracuje ve stejném složení od voleb, jen za zemřelého s. Aloise Matouše byl zvolen 24.6. v doplňovacích volbách s. Stanislav Med, mistr z místního Kovofiniše. Předsednictví zemědělské komise přijal člen rady MNV s. František Janák, předseda JZD. V počátku roku probíhá opět jednání o kino a elektrifikaci Horních a Dolních Pasek. K jednání na krajský národní výbor do Hradce Králové je vyslán radou MNV s. František Janák, s. Stanislav Dvořák a s. Josef Pekárek. Mají dojednat stavbu kabiny kina a uspíšit elektrifikaci. Obojí záležitost projednali, ale jen elektrifikaci úspěšně. Na stavbu kina nejsou peníze.

Další soudruzi z rady se starají o nákup betonových rour a dokončení kanalizace na "Pohoří". Roury jsou zajištěny na 3. čtvrtletí.

Protože opět vyvstala otázka přehrady na Želivce, byla svolána porada obcí ze zátopového pásma k jednání na ONV v Havlíčkově Brodě. Před touto poradou se sjeli soudruzi z MNV nejen okolních obcí, ale přizváni byli i Dolní Kralovice, se kterými na okrese Benešov nebylo jednáno. Jmenovaní zástupci se usnesli na stejném postupu s tím, že budou žádati o zajištění společného sídliště pro všechno obyvatelstvo postižených obcí. Porada na ONV, na které byly jmenované požadavky předneseny byla 16.7., ale konečné rozhodnutí o stavbě přehrady má projít ještě jednáním vlády.

Protože komunální středisko nemá pro zámečnickou dílnu pracovníky a dílna truhlářská je ve špatném stavu, bylo jednáno s družstvem Stavba o převzetí těchto dílen. K dořešení však nedošlo pro nezáměr družstva Stavba. Z komunálních služeb byla vyňata jen holírna, která byla předána komunálním službám v Dolních Kralovicích. Jmenovaný podnik dodal pro holírnu dvě mladé dívky, které pracují ku spokojenosti všech občanů.

Z další činnosti MNV je třeba vyzvednouti úsilí na získání potřebných financí na generální opravu zdejší školy. ONV nám konečně přikl částku 80 000 Kčs, která bude eventuálně o několik tisíc zvýšena. Kolik toho za 80 000 Kčs ve škole uděláme poví až konečný výsledek v roce 1963.

Během konce roku byl opraven místní rozhlas tak, že dřevěné sloupy byly nahrazeny nástřešáky a konsolami a byl zvětšen počet reproduktorů. Celková oprava stála 16 000 Kčs. Jako nutná oprava byla provedena oprava a přeložení střechy MNV za 5 000 Kčs a havarijní oprava místností mateřské školy za 10 000 Kčs.

V poslední chvíli před zámrazem jsme zasadili 120 okrasných stromků (červených hlohů, bílých jasanů a červených buků) na náměstí a podél silnic. Zasazení provedli z části žáci naší školy, z části předseda MNV s. Bohumil Cizner se s. tajemníkem Karlem Čechem a jen velmi málo občanů.

Začátkem 3. čtvrtletí staví konečně Horní a Dolní Paseky elektrické vedení. Konečně se tato dávná vymoženost dostává i těmto opomíjeným občanům. Začátkem prosince, 5.12., bylo slavnostní rozsvícení. Šťastní obyvatelé Pasek pozvali na tento den kde koho. Slavnost s bohatým pohoštěním a pěknou zábavou se vydařila. Tento konečný slavný den byl uspíšen i vydatnou pomocí všech tamních obyvatel, kteří na pomocných pracích odpracovali závazky k XII. sjezdu KSČ.

Zemědělská otázka

Jak se nám daří práce na MNV, tak doufáme i v lepší práci JZD. V Zahrádce nastoupil jako předseda JZD s. František Janák a na Horních Pasekách rolník Josef Vondra. Práci a plnění porovnejme proti minulému roku.

Plnění dodávek do konce května:	1961	1962
mléko	24 580 l	30 695 l
mléko záhumenkáři	9 067 l	10 396 l
vejce	24 500 kusů	26 589 kusů
vejce záhumenkáři	27 867 kusů	18 211 kusů
hovězí maso	51,98q	68,90q
vepřové maso	19,77q	42,20q

Situace se lepší, ale členové budou ještě delší čas doplácet na špatné hospodaření předešlých roků. Obilí je splněno na 100%, ale brambory jen na 72%, a proto odměna na pracovní jednotku klesne na 6,-Kčs.

Jako přidružená výroba JZD byl otevřen pískový lom na poli Vránků. Vránkovo hospodářství leží více na katastru obce Hojanovice, okres Pelhřimov, ale je těsně u hranic našeho katastru. Když jmenovaný hospodář žádal o přijetí do hojanovického JZD byl odmítnut, a proto se přihlásil do našeho JZD. Na pozemku tohoto hospodářství byl odkryt zmíněný písek tak, že buldozer shrnul 20 cm ornice. Po písku, který je uložen ve vrstvách různé hrubosti (náplav řeky) je čilá poptávka, a proto je prodáván po 10 až 12 Kčs za 1 m³. Odkrytých cca 2 000 m³ bylo již letos odvezeno.

Máme-li posoudit zemědělství v naší obci celkově, pak se musíme zmínit i o soukromých zemědělciích, kteří, jak jsme poznali z minulých zápisů, mají stejnou výměru zemědělské půdy jako družstvo. Hospodaření je však většinou úpadkové a z toho vyplývají veliké nedodávky, jimiž se zabývá stále rada MNV a v konečné fázi i prokurátor.

Výstavba obce

Protože si mnoho našich občanů dnes může dovolit zlepšit své obydlí přestavěním světnic, chlívků na světnice, pořízením koupelen a prádelen, povoluje rada MNV běžně tyto úpravy po předchozím vyšetření poměrů stavebních a sousedských, stavební komisí při MNV. Úprav je mnoho a je přáním nás všech, aby lidé bydlili co nejlépe.

Z naší obce se stává stále vyhledávanější rekreační středisko s čistou Želivkou, na které je mnoho letních i trvalých táborů a chat. Letos byla povolena stavba chaty s. Josefu Kluchovi z Chomutova a s. Josefu Augustovi z Prahy. Parcela na chatu byla také přidělena pí. Ludmile Klimešové z Prahy.

Kulturní činnost

K nejslavnějším dnům obce patří májové oslavy, které mají sice krátkou, ale dobrou tradici. Jako každoročně stavíme slavobrány a pořádáme slavnostní ohňostroj a průvod. Ostatní kulturní činnost probíhá v přednáškách, kinopředstaveních, tanečních zábavách a plesech. Tak bylo uspořádáno 8 přednášek s rozličnými tématy, ale účast byla malá. Rovněž dětské besídky, divadla a kino jsou špatně navštěvovány, ať děláme sebevětší propagaci. Příčiny vidíme v tom, že ze 136 obydlených domů má 62 domů televizi. Tento nový kulturní prostředek se v naší obci rozmohl velmi rychle. Občané vidí většinou opravdu kvalitní filmy a divadla, slyší dobře přednesené odborné přednášky a přitom sedí v domácím pohodlí a ne ve

špatně vytopeném nebo nevětraném a hlučném kině. Ze zábavních podniků se ještě udržují taneční zábavy a plesy, ale i jejich počet musel být omezen.

V červenci jsme uspořádali malou domácí slavnost ku 100. výročí naší občanky Anny Kopecké. Jmenovaná stařenka se dožila tak vysokého věku v plné svěžesti a měla velkou radost z dárek odborů sociálního zabezpečení, MNV, VŽ a srdečných přání pionýrů naší školy. (Připojené fotografie). Na tuto slavnost přijel i jediný syn Raimund Kopecký, 78 letý úředník z Vídně. Byl velmi překvapen našimi pozornostmi a dary. Podívoval se péči našeho socialistického zřízení o staré lidi a nemohl pochopit rozdíl mezi našimi domy pro přestárlé občany a dřívějšími chudobinci.

Zmíněná stařenka se narodila 23.7. v Modletíně u Chotěboře jako nemanželská dcera služebné u sedláka. Její mládí bylo trudné, protože se otec k dítěti neznal a matka je u sebe mít nemohla. Byla proto vychovávána u babičky v Rejčkově. V 7 letech již dělala u sedláka jako husopaska, v 10 letech obstarávala 4 kusy dobytka a v 11 letech byla poslána do služby k řezníkovi Loukotkovi do Ledče nad Sázavou. Zde pracovala jako služka do svých 13 let, kdy odjela do Vídně za matkou, která se zatím provdala za tkalce. U matky ale mnoho místa nebylo, protože ve světnici kromě rodičů a dvou dětí byl ještě tkalcovský stav. Proto odešla znovu do služby. Od 16 let pracovala jako žehlíčka košil, jak sama uvedla "košil na tvrdo", což je práce velmi namáhavá. Že se tehdy s dělníky nemazlili je vidno ze stařenčina dalšího vyprávění. Pracovalo se od 5 hodin ráno do 9-10 hodin večer, v neděli od 5 ráno do 12 hodin v poledne. Jen v neděli měla volno do 4 odpoledne. Za práci dostávala 7 zlatých měsíčně. Není divu, že při chatrné stravě začala za 14 měsíců plivat krev. Odešla proto z této dřiny a 5 let potom spravovala pěkné prádlo za 9-12 zlatých měsíčně. V tomto zaměstnání poznala svého budoucího muže Kopeckého, s nímž prožila šťastné manželství. Stařenka měla pět dětí, 3 chlapce a 2 děvčata. Z nich holčička a chlapec zemřeli na spálu, druhý chlapec na záškrt. Dospělá dcera si zoufala z nešťastného manželství a otrávil se ve 27 letech, takže zůstal jediný syn, který byl bankovním úředníkem a dnes ve stáří 78 let užívá penzi.

Nejšťastnější okamžik zažila stařenka dne 2.3.1917, když se se svým manželem, který byl krejčovským střihačem, stěhovali do Zahrádky. Za ušetřené peníze koupili v Zahrádce od Valcháře chalupu č.p. 27 s 5 1/2 míry pole za 6 000 zlatých. Na této chalupě při zemědělské práci a za vydatné synovy pomoci, který byl, jak zmíněno, dobře placeným bankovním úředníkem, dožívali svůj život. Zdraví jim dobře sloužilo, stařenka ani její manžel nikdy vážně nestonali. Pan Kopecký se dožil 92 roků, ale stařenka má dosud pevné zdraví. V době, ze které jsou připojené fotografie, byla stařenka velmi čilá, jen trochu nedoslýchala. S podzimem se její zdravotní stav zhoršil a v zimě byla dokonce převezena do nemocnice, odkud se sice vrátila, ale čilosti již nenabyla.

Fotografie: 100 letá stařenka s pionýry naší školy.

Oslava 100 letých narozenin.

Dalším významným dnem tohoto roku byl 23.12., kdy místní továrna Kovofiniš, cech 002 oslavila splnění ročního plánu a z toho titulu převzetí hrdého názvu Dílna XII. sjezdu KSČ. Slavnost byla uspořádána v jídelně továrny. Přestávky mezi projevy vyplnila místní hudba. Při slavnosti byli odměněni pracovníci, kteří se zasloužili o splnění plánu. Pracovníci Kovofiniše nejen plní plány, ale starají se o sportovní činnost. V rámci Spartaku, tělocvičné jednoty z Kovofiniše, byl zbudován za mostem, t.j. na snětském katastru, pěkný zimní stadion, který nevyužívá jen hockeyový oddíl Spartaku, ale veškerá mládež. Kabiny, které byly původně vystavěny nad potokem na jižní straně kluziště, nevyhovovaly, proto byly

přestavěny nově na západní straně a daleko větší. V samotné továrně byly vystavěny loni správní budovy a letos nové sociální zařízení. Škoda, že další růst tohoto podniku je bržděn proponovanou přehradou.

Nekalá činnost

Mezi počiny nekulturní, přímo zlodějské, patří pak činnost některých občanů a soukromých zemědělců ze Zahrádky a okolí, kteří se podvodnými machinacemi s výkupním skladem v Humpolci a mísírnou krmiv v Zahrádce snažili obohatit a zkrátit naše zásobování o velká kvanta obilí. Někteří byli vzati do vazby a čeká je trest na svobodě, zemědělci museli zatažené obilí ihned odevzdat, dostanou pravděpodobně pokutu a podmíněný trest.

Pohyb obyvatel

Letošní rok byl málo úrodný, neboť se narodilo jen 6 dětí. Naproti tomu zemřelo v Zahrádce 9 občanů a 1 na Horních Pasekách.

Počátkem roku zemřel František⁶⁸ Wasserbauer, ženatý, bezdětný rolník z č.p. 75 ve věku 73 let. Po něm následovala pí. Antonie Pešková, rozená Zatočilová, č.p. 129 ve věku 86 let. Dále Kateřina Říhová, roz. Jindrová z č.p. 56 ve věku 61 roku. Marie Pašková, roz. Tulachová, č.p. 8 zemřela ve věku 69 roků. 11.4. zemřel Alois Matoušů, rostlinář JZD z č.p. 1, člen KSČ a rady MNV ve věku 41 let. Kristina Popková, roz. Kolůvková z č.p. 118 zemřela ve věku 80 let. Emilie Krupičková, z č.p. 52, roz. Kluchová ve věku 83 let. Josef Kopecký ze Studenek, č.p. 86 ve věku 72 roků. Augustin Rokos, bývalý obchodník a pracovník Kampelčiky ve věku⁶⁹ let. Na Horních Pasekách skončil svůj život Josef Vrána, svobodný, manipulant v Kovofiniši ve věku 30 let.

Přehled počasí

Leden začal teplotou +2°C, ale již 6.1. udeřil mráz -16°C. Pak mrazy povolily a 12. a 13. prší při +3°C a obleva trvá až do 16.1. V druhé polovině měsíce mírně mrzlo.

Začátek února je mrazivý a mokrý. 14.2. je velký nárazový vítr a sněží. Napadlo 10 cm sněhu. 15. a 16. dopoledne sněží, ale odpoledne je slunečno. 17. je obleva se sněžením, 18. bouřlivý vítr s přeháňkami. Do konce měsíce mírně mrzne a střídavě sněží.

Březen přinesl z počátku zamračené počasí s oblevou. Od 4. se stupňují mrazy až do 9., kdy bylo naměřeno -12°C. 10.3. přes ranní mráz -6°C se ozval skřivánek. 11. a 12. střídavě sněží a prší a jsou pozorování první špačci. Od 13.3. mrzne až -12°C, 15. a 16. je silný vítr. Do konce měsíce jsou mírné mrazy, ale pak nastává obleva. Koncem měsíce je pozorován přílet vlaštovek.

První den v dubnu byl slunečný a dusný 18°C na slunci, ale pak nastalo ochlazení s přeháňkami, které trvaly až do 10. za mírných mrazíků. Přes chladné, sněhem doprovázené počasí nastalo setí. Krásné počasí až 26°C nastalo od 21.4. a trvalo až do 27. V tyto dny bylo naměřeno 8 až 10°C nad dubnový normál. Taková tepla nebyla v dubnu přes 200 let. Konec měsíce přinesl bouřky, sněhové přeháňky a ochlazení.

Aprílové chladné počasí se přeneslo i do května. 4. se sice otepluje a 8. je bouře, ale pak pršelo až do 25.5. K tomuto datu jsou přes nepřízeň počasí sázeny brambory.

Koncem května, kdy odkvétají stromy, je chladno a deštivo. Začátek června je také

⁶⁸ Kronikář uvádí V. Wasserbauer podle užívané přezdívky "Václav".

⁶⁹ Pisatelem neuvedeno.

chladný. Kvetou ještě jabloně, ale teprve 8. se otepluje a je na slunci 30°C. Krásné a slunné počasí trvá do 26.6., konec měsíce se však ochladilo. Senoseč začala 10.6. a trvala do 4.7.

Chladno přešlo i do července a 4.7. bylo naměřeno 11°C. 5.7. jen 8°C a přesto přišla bouřka s deštěm. 7. bylo opět jen 11°C a padal studený déšť. Pak nastalo oteplení až 30°C s bouřkami a trvalo až do poloviny srpna. Srpen byl velmi teplý a suchý. Žně začaly 2.8. a byly velmi teplé.

Začátek září zničil většinu květeny 2.9. mrazíkem. Dále bylo pěkně a sucho, ale účinek mrazu se nemohl napravit. 16.9. bylo 26°C na slunci. 24.9. započala sklizeň brambor a 28.9. setí žita.

Říjen a listopad byly studené a vlhké, 11.11. napadl první sníh a neslezl. Mrazy začaly koncem listopadu a trvaly přes celý prosinec. 10.12. sice trochu polevilo, ale 15.12. byl mráz -21°C. Mrazy trvají přes vánoce a částečné zmírnění na -8 a -10°C přichází teprve koncem měsíce.

Jaro bylo celkem nepříznivé, půda rozmrzala teprve k 1.4., zato léto bylo teplé, i když příliš suché.

Obilí i brambor se urodilo dost, jen otavy zaprahly. Také lesních plodin se urodilo hojnost, ale houby rostly až na samý podzim. Třešně začaly kvést 28.4., jabloně až 9.5. Nejvíce srážek bylo v květnu, nejméně v prosinci.

Rok 1963

Práce MNV

Tento rok byl těžkým a neradostným rokem jak pro poslance MNV, tak i pro všechno obyvatelstvo. Hlavní příčiny této obtížné situace byly tři. První byla nedobrá situace vycházející ze špatného hospodaření v místním JZD a JZD na Horních Pasekách. Druhá příčina, která přinesla rozruch mezi zahrádecké občany byla zpráva o plánované přehradě na Želivce u Nesměřic. Tato plánovaná vodovodní přehrada má dodávat pitnou vodu pro Prahu. Celé povodí Želivky má být asanováno a obyvatelstvo přestěhováno do nových sídlišť.

Tento rozruch byl dále zvýšen nekalou činností několika občanů ze Zahrádky a okolí, kteří byli ve vyšetřování a očekávali spravedlivé potrestání.

Práce MNV byla těžká nejen z těchto uvedených příčin, ale i proto, že předseda MNV s. Bohumil Cizner nebyl dobrý pracovník a tajemník s. Karel Čech se chystal do důchodu. Poslanci MNV se dělili na skupinky, jedni se točili okolo předsedy, druhá skupina byla indolentní a třetí, kteří měli o práci zájem byli unaveni nedůsledností a nedbalostí vedoucích činitelů, takže přestávali docházet do schůzí. Tito agilní poslanci byli osočováni a neúspěchy v práci MNV jim byly ostatními chytráky přičítány k tíži. Byl to rok velmi špatné práce MNV, kdy se usnesení neplnila nebo ta, která zavoněla "podfukem", plnila velmi rychle. Ostatně všechny "podfuky" budou objasněny později.

S. tajemník Karel Čech se holedbal tím, že na ONV obstaral finance na výstavbu chlívků pro prasnice a odchov prasátek, dále na montovanou kůlnu pro uskladnění slámy a sena, ale tím špatnou hospodářskou úroveň v Zahrádce nemohl zachránit ani zlepšit.

Špatná situace v zemědělství musela být řešena neodkladně předáním hospodářství obou JZD do státního hospodářství. Úpadek obou JZD byl způsoben špatným vedením, nezájmem družstevníků, kteří pracovali v místním Kovofiniši, na Horních Pasekách rozkrádáním společného majetku hlavně v době žní, kdy se chtěl každý družstevník zásobit co nejlépe, protože dobytek choval ještě soukromně ve svých stájích. Tak klesla výše odměny na pracovní jednotku na pouhé 3 Kčs a dotací ONV byla zvýšena na 5 Kčs. Jednání o likvidaci družstva nebylo lehké, protože těžce postihovalo samotné družstevníky. Zřízení státního statku znamenalo pro každého družstevníka vydání, lépe darování veškeré zemědělské půdy ve prospěch státu a z JZD předání veškerého živého i mrtvého inventáře státnímu statku. Družstevník si podržel 0,30 ha zemědělské půdy a chalupu s přílehlými budovami. Pro zemědělce, kteří neměli jiné zaměstnání, to bylo, pochopitelně, velmi bolestné. Byla to pochopitelně voda na mlýn soukromým zemědělcům a zatvrzelým reakčníkům, kteří sídlili hlavně v obou místních hostincích. Soukromí zemědělci, kterých bylo v tomto roce ještě 54, nehospodařili však nijak dobře, protože mezi nimi bylo celkem 10 úpadkových hospodářů, kterým hrozilo nucené vyvlastnění. Byli to jednak lidé přestárlí, jejichž děti odmítali "na chalupě" hospodařit, nebo hospodáři na malých políčkách, která nemohla býti zapojena do lánů JZD. Po dlouhém a namáhavém schůzování byl počátkem roku 1964 ustaven státní statek v Zahrádce. Na Horních Pasekách družstevníci státní statek odmítli, a proto bude přikročeno k likvidaci JZD. Tyto uvedené těžkosti určovaly práci MNV po celý rok.

Přehrada na Želivce

Plánovaná výstavba přehrady na Želivce přinesla velký rozruch nejen do Zahrádky, ale do všech obcí, které leží v povodí Želivky. Rozruch byl znásoben tím, že zprávy o výstavbě přehrady nebyly úplné, různými dohady byly zkreslené a nakonec vleklým rozhodováním naší

vlády nejasně.

O zmíněné přehradě se ve vládě jednalo, ale nebylo rozhodnuto, zda bude přehrada stavěna plynule, nebo jen první etapa. První etapa výstavby měla dodat pitnou vodu jen hlavnímu městu. Druhá etapa výstavby, zvýšení přehrady, měla zásobovat pitnou vodou nejen Prahu, ale i města ležící na trase vodovodního kanálu a město Kladno.

První etapa přehrady by zdula vodu Želivky až k Zahrádce, kde se počítalo s novou kanalizací a čistící stanicí odpadních vod. Ze Zahrádky mělo být odstraněno několik domků v Ledečské (dříve Kozí) ulici.

Druhá etapa měla pokračovat až za 15 roků. V této konečné fázi měla být sypaná hráz přehrady zvýšena natolik, aby zvedla hladinu Želivky na kótu 382 m nadmořské výšky, což se rovná výšce druhého schodu do místního kostela. Když jsme se rozjeli na KNV a předsednictvo vlády, kde jsme žádali ujasnění některých otázek, jako třeba otázky, proč je výstavba rozdělena na dvě etapy, bude-li financována výstavba nového sídliště, jak budou umístěni občané, kteří v Zahrádce nevlastní rodinný domek, dostali jsme neuspokojující odpovědi.

Na dvě etapy je výstavba rozvržena pro momentální nedostatek financí (potřeba výstavby vodovodu do Karlových Varů a Trnavy na Slovensku). Výkup domků a přemístění obyvatelstva bude prý dodatečně řešeno. Z toho jsme nebyli pochopitelně moudří, a proto bylo usneseno ve schůzi MNV zaslati dopis vládě ČSSR a požádat o písemnou odpověď, abychom mohli občany řádně informovat.

Nekalá činnost občanů

Nerad rozvádím ošklivý případ rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, o kterém bylo psáno stručně již minulý rok, ale je to třeba pro výstrahu všem mladým spoluobčanům.

Augustin Rokos, bývalý majitel horního zahrádeckého mlýna "Papírna" byl pověřen vedením mísírny krmiv a výkupem obilí v Zahrádce a okolí pro hlavní výkupní podnik v Humpolci. Při provádění výkupu srážel malým zemědělcům a těm, kteří podle jeho úsudku nebyli dost "mlčenliví" a "spolehliví" značné procento váhy obilí na vlhkost. Vzniklé přebytky prodával "pod rukou" chtivým občanům v Zahrádce mezi nimiž figuroval místní hostinský Václav Horký, zemědělec Jaroslav Fialka a několik dalších občanů včetně předsedy MNV Bohumila Ciznera.

Přebytků, které nebylo možno rozprodat přibývalo, a proto se domluvil zmíněný vedoucí s vedoucím hlavního skladu Zlámalem v Humpolci, že by se daly zmíněné přebytky obilí likvidovat odpouštěním dodávek krmného obilí od velkých "spolehlivých" soukromých zemědělců jako byl p. Vitera ze Sněta, bývalý mlynář Navrátil z Třebelic a jiní.

Utajené "obchodování" však bylo brzy odhaleno a větší společníci byli odsouzeni do vězení od 3 do 7 roků, menší provinilci byli dosouzeni podmíněně a k náhradě zaplacení "vykoupeného" obilí.

Obyvatelstvo

Z výše uvedeného případu, který zasáhl hlavně zahrádeckou reakční "smetánku" si vzaly poučení i komunální služby, které měly dílnu zámečnickou, kde se přižívovali různí brigádníci, a proto byly výrobky předražené, dále dílnu truhlářskou vedenou p. Josefem Beladou, celkem bez kontroly, neodborné zedníky, kteří odváděli špatnou práci za vysoké mzdy a dílnu holičskou. Dílna zámečnická byla likvidována, rovněž parta zedníků se rozpadla. Truhlářskou dílnu převzaly Komunální služby v Ledči nad Sázavou a holírní

Komunální služby v Dolních Kralovicích.

Zahrádka jako středisková obec měla v tomto roce s osadami Dolní a Horní Paseky a všemi samotami, jako Hory, Studénky a Hamry 832 obyvatel, kteří pracovali jednak v místním Kovofiniši a v JZD. Jen malá část pracovala v podnicích mimo Zahrádku. Z obyvatelstva umřelo 11 občanů. Z 12 svateb, které byly slavnostně uzavřeny na MNV, přišlo na svět 14 novorozenců.

Školství

Základní devítiletá škola měla 260 žáků, z nichž ale jen 42% bylo zahrádeckých. Na nižším stupni měla škola 4 třídy, na vyšším stupni 5 tříd. V tomto roce odešel na zasloužený odpočinek učitel Václav Novák, který byl iniciátorem a budovatelem parčíků na náměstí. Pěstění parčíků prováděli učitelé s dětmi. Vyučování obstarávalo 11 učitelů. Žáci vyšších tříd pracovali při podzimním sběru brambor a byli odměněni částkou 8 782,50 Kčs. Při školním spoření však uspořili 14 383,60 Kčs.

Na konci školního roku 1962 – 63 vyšlo z 8. třídy 6 žáků z 9. třídy 40 žáků. Z 9. třídy odešlo na školy II. stupně 12 žáků, t.j. 30% vycházejících žáků. Celostátní průměr 22% překročila naše škola tedy o celých 8%.

Počasí

Měsíc leden byl velmi studený, měl nejnižší teploty za posledních 30 let. Pololetní prázdniny byly o týden prodlouženy. Napadlo mnoho sněhu a teploty klesly o 5 až 6°C pod průměr. V tomto měsíci uhynulo mnoho zvířete, koroptví, zajíců, ale i srnčí.

Únor přinesl od 7.2. oteplení a slunečné počasí, ale sněhu je dosud 40 cm a led je silný přes 1/2 m. Ke konci měsíce přišlo opět ochlazení, mrazy opět zesílily až na -20°C. Zvěř trpí hladem a přichází až k lidským obydlím.

Březen pokračuje v silných mrazech až do 12.3. Ve dne slunečno, sníh taje při teplotě až 3°C nad nulou. Pole se začínají černat, tepla denně přibývá.

Duben přinesl značné oteplení, 3.4. +15°C, pole vysychají, takže již 6.4. se sejí jařiny. Celý duben bylo pěkně a teplo.

Květen přichází s deštěm a bouřemi dne 8. a 11.5. Deště a bouřky se střídají se slunnými dny. 20.5. udeřil do rána šedivý mráz -2°C. Květy třešní a švestek pomrzly. Jabloně a hrušně však odkvétají za pěkného počasí, které trvá od 21.5. až do konce měsíce.

Červen pokračuje v pěkném počasí z května, ale poněkud chladnějším. Od 8.6., kdy bylo 30°C na slunci, trvá pěkné počasí. Dne 22.6. se v 15 hodin přihnala prudká bouře a s ní vichřice, která polámala mnoho stromů i v zahradách. Konec měsíce byl pěkný a teplý.

Červenec přináší opět pěkné počasí. 7. až 11.7. jsou mírné přeháňky a pak je zas pěkně, teplo. 19.7. ve stínu 32°C.

Srpen převzal krásné počasí, které trvá až do 19.8., kdy se citelně ochladilo na 10°C. Od 26.8. menší deště. Do konce měsíce trvale zamračeno s přeháňkami.

Září přináší pohodlné počasí pro podzimní práce. Občas s menšími dešťovými přeháňkami, ale konec září je chladný.

Říjen začíná chladným počasím, které trvá až do 10. října, pak je pěkně a teplo - výhodné počasí pro sběr okopanin a podzimní setí.

Listopad začal s ochlazením a nočními mlhami. Do 14.11. je pěkně, ale 15.11. byl

- 2°C mráz s jinovatkou. Přes den je pěkné počasí +10°C až +12°C, ale 22.11. opět přišel menší mrazík.

Zatím, co loni začínala v listopadu a prosinci zima, letos je počasí rozmarné. Na Moravě je jarní počasí, rozvíjejí se růže, jiřiny, dokonce i kaštany. Trvá teplé počasí 10 až 12°C. Teprve 12.12. přišel první poprašek, pak trvá dále pěkné počasí.

Rok 1963 byl suchý, měl celkem 28 deštivých dní a 7 silných bouří 9.,10.,11. a 12.5., 22. a 24.6. a 6.7. Nejvyšší teplota 28.6. 40°C. Během léta největší teplota 32°C. Nejnižší teplota 12.1. -22°C. 1.mráz s jinovatkou -2°C dne 15.11. První sníh 12.12., ale vánoční počasí bylo mírné, bez sněhu.

Rok 1964

Tento rok začíná opět špatnými hospodářskými výsledky v místním JZD. Tato neblahá situace je zaviněna špatným vedením funkcionářů, hlavně bývalého předsedy Jana Hůly, rolníka, dále nastoupivšího dalšího předsedy Ambrože Jindry a konečný výsledek této indolence nemohl zachránit jmenovaný předseda František Janák z Horních Pasek č.p. 16. Z uvedených důvodů bylo rozhodnuto přeměnit místní JZD na Státní statek počínaje dnem 1.1.1964.

Jaká těžká situace byla v hospodaření JZD vyplývá z toho, že zemědělci, kteří se rozhodli pro společné hospodaření, dostávali na pracovní jednotku pouhých 5 Kčs a stávali se terčem posměchu vesnických "chytráků", kteří se vyhýbali společnému hospodaření a třeba za cenu pokut neodváděli výsledky svého hospodaření na společný národní stůl. Nebylo jich mnoho, ale patřili mezi ně i ti, kteří své hospodářství provozovali jako doplněk svého blahobytu, který získali na jiném pracovním úseku. Byla to pí. Zdena Hejlová z č.p. 8; p. Jindřich Křivánek, č.p. 10; p. František Rýdl, zedník z č.p. 17; p. Rýdl Jan, řidič z č.p. 30; Karel Pipek z č.p. 18; Fialka Jaroslav, č.p. 50; Antonín Štech, lesní dělník, č.p. 52; Josef Belada, truhlář a zaměstnanec Komunálních služeb v Ledči nad Sázavou, č.p. 70; p. Karel Lhotka, zaměstnanec Jednoty, č.p. 81 a p. Jaroslav Vlastník, bývalý krejčí. Tito "výtečníci" odmítli předání svého hospodářství i do vznikajícího Státního statku.

Státní statek

Zakládání Státního statku bylo velmi těžkou prací a velkým politickým úsilím. S každým majitelem hospodářství, ať byl nebo nebyl členem JZD, bylo projednáno předání celého hospodářství kromě obytného stavení a přilehlé zahrady na základě darovací listiny ve prospěch státu. Identifikací jednotlivých parcel a vypracováním darovací listiny byl pověřen předseda MNV s. Bohumil Cizner, který svoji lehkomyšlnou povahou a špatnou pracovní morálkou nadělal celou řadu zmatečných podkladů při vypracování darovacích listin. V těchto listinách nebyly často uvedeny všechny parcely pozemků darujících občanů a tento stav zůstává i nadále nerozřešen. Státní statek převzal k 1. lednu 1964 veškerý majetek JZD i s finančními fondy JZD, které byly vytvořeny na úkor pracovní jednotky.

Práce MNV

Zmíněná špatná pracovní morálka předsedy s. Bohumila Ciznera prolínala celé volební období, ale projevila se hlavně začátkem roku 1964, kdy byly konány přípravy nových voleb do národních výborů. Jmenovaný se právem domyslel, že doba jeho předsedování končí a tím byla poznamenána veškerá práce MNV. Schůzovalo se, ale usnesení se neplnila nebo se plnila s horečným chvatem. Tuto pracovní morálku neusměrnil ani tajemník Karel Čech, který se připravoval do důchodu. Jako příklad budiž zde uvedeno usnesení o koupi venkovních elektrických hodin a obstarání pomníčku na hrob rudoarmějce, který odpočívá na našem hřbitově, obojí nebylo realizováno: naproti tomu odprodej židovského majetku č.p. 83 ("Štucův dům" na náměstí) p. Zdeňku Miláčkovi, členu rady MNV, za pouhých cca 10 000 Kčs nehledě na adaptaci provedenou před rokem v hodnotě celkem 40 000 Kčs byl proveden bez vědomí některých členů rady velmi rychle. Uvedené jednání znechutilo práci v MNV natolik, že se pravidelně schůzí nezúčastňovali.

Volby

Volby do národních výborů proběhly hladce a všichni poslanci byli řádně zvoleni. Po volbách, které se konaly dne 14. června, sešli se poslanci dne 3. července v nové jídelně

hotelu "Želivka" v tomto složení:

Jaroslav Brož, Zahrádka č.p. 167,
Antoňů Václav, Zahrádka č.p. 161,
Bělohradský Antonín, Zahrádka č.p. 113,
Cizner Bohumil, Zahrádka č.p. 111,
Čermák Václav, Zahrádka č.p. 108,
Dvořák Jan, Zahrádka č.p. 7,
Dynda Jaroslav, Zahrádka č.p. 35,
Havlín Josef, Zahrádka č.p. 61,
Hejl Oldřich, Zahrádka č.p. 190,
Hrubý František, Horní Paseky č.p. 21,
Janák František, Horní Paseky č.p. 16,
Jelínek Miroslav, Zahrádka č.p. 36,
Jirsa František, Horní Paseky č.p. 32,
Kočová Božena, Zahrádka č.p. 44,
Kohout Květoslav, Zahrádka č.p. 59,
Krupka František, Zahrádka č.p. 12,
Lhotková Vlasta, Zahrádka č.p. 164,
Miláček Zdeněk, Zahrádka č.p. 83,
Moravec Bohumil, Zahrádka č.p. 114,
Olišar Václav, Zahrádka č.p. 148,
Pecha Vladimír, Zahrádka č.p. 61,
Pešek František ml., Zahrádka č.p. 129,
Popek František, Zahrádka č.p. 118,
Příhoda Vladimír, Zahrádka č.p. 175,
Sehaník Jiří, Zahrádka č.p. 161,
Tichý Václav, Zahrádka č.p. 95,
Váňa Miroslav, Zahrádka č.p. 45,
Veletová Anna, Zahrádka č.p. 23.

Z těchto poslanců byla zvolena rada MNV v tomto složení:

Kohout Květoslav, předseda,
Dynda Jaroslav, tajemník,
Janák František, člen rady, Horní Paseky,
Krupka František, člen rady, Zahrádka,
Miláček Zdeněk, člen rady, Zahrádka,
Kočová Božena, člen rady, Zahrádka,
Jirsa František, člen rady, Zahrádka,
Tichý Václav, člen rady, Zahrádka,
Váňa Miroslav, člen rady, Zahrádka.

Sociální komise:

Kočová Božena, předseda
Myslíková Anna,
Jelínek Miroslav,
Moravec Bohumil,
Lhotková Vlasta.

Školská a kulturní komise:

Tichý Václav, předseda,
Svoboda Stanislav,
Pešek František ml.,
Antoň Václav,
Veletová Anna.

Komise zemědělská:

Janák František, předseda,
Březina Antonín,
Kluch Jindřich,
Veselý František,
Bělohradský Antonín,
Cizner Bohumil,
Dvořák Jan.

Finanční komise:

Miláček Zdeněk, předseda,
Lev Karel,
Rokos Josef,
Čermák Václav,
Příhoda Vladimír.

Komise pro ochranu veřejného pořádku:

Krupka František, předseda,
Pešek František ml.,
Urban František,
Hrubý Josef,
Havlín Josef,
Samek Antonín.

Komise pro výstavbu:

Váňa Miroslav, předseda,
Jirsa František,
Kopecký Stanislav,
Hejl Oldřich,
Olišar Václav,
Pekárek Josef.

Na ustavující schůzi nového složení národního výboru byl schválen tento pracovní program:

Volební program

- 1.) Generální oprava kina MNV.
- 2.) Vybudování výbojkového osvětlení obce.
- 3.) Oprava budovy MNV.
- 4.) Generální oprava požární zbrojnice.
- 5.) Generální oprava cesty Hory – Horní Paseky.
- 6.) Vybudování autobusového parkoviště u kostela.
- 7.) Vybudování autobusové čekárny pro občany z Horních Pasek.
- 8.) Vybudování 2 veřejných studní na Horních Pasekách.
- 9.) Generální oprava ZDŠ⁷⁰.
- 10.) Generální oprava mateřské školy.
- 11.) Úprava vozovky na Malé Straně – povrchová úprava.
- 12.) Veřejné elektrické hodiny.
- 13.) Vybudování veřejné odpadové skládky.

Práce nového národního výboru

Podle čl. 5. volebního programu zahajuje MNV 23.10. přípravné práce na úpravě cesty Hory - Horní Paseky a na vybudování parkoviště pro autobusy ČSAD v prostoru u kostela - volební program č. 6. Dále zástupci MNV vstoupili do jednání s okresními činiteli o opravě kina a ZDŠ. Nemalé starosti působí místním činitelům špatné hospodaření JZD na Horních Pasekách, v jehož čele jako předseda stojí slabý funkcionář Jindřich Kluch, Horní Paseky č.p. 25.

Nově budovaná přehrada na Želivce pokračuje výstavbou I. etapy, a proto v II. pololetí zajíždějí pracovníci Hydroprojektu, aby připravili plány pro vybudování nové kanalisace pro celou obec a čistící stanice, která má být umístěna v Ledečské ulici, západně silnice u domu č.p. 161. V této souvislosti se objevuje požadavek likvidace Ledečské ulice. Z těchto důvodů svolává MNV schůzi občanů z Ledečské ulice na 11.12.1964, na níž mají pracovníci Hydroprojektu, ministerstva financí a ministerstva lesního a vodního hospodářství odpovědět na dotazy občanů ohledně jejich vysídlení. Schůze se zúčastnili také zástupci Vč KNV⁷¹, ONV a za MNV s. předseda Květoslav Kohout a tajemník Jaroslav Dynda. Všechny dotazy byly plně zodpovězeny a z popudu MNV bylo navrženo provedení sociologického průzkumu občanů zmíněné ulice. 14. – 16.12. byly občanům doručeny dotazníky, ve kterých měli občané udati stáří svého objektu a způsob náhrady při výkupu jejich domku. Touto akcí začíná zástupcům MNV nekonečná a namáhavá práce pro dobro všech zahrádeckých občanů.

Práce školy

Školní rok je každoročně zahajován slavností za účasti pracovníků ONV, MNV, Místní organizace KSČ a patronátního závodu Kovofiniš v Zahrádce. Letošní rok má škola 7 tříd. Na nižším stupni má 3 třídy, na vyšším stupni, t.j. 6.– 9., 4 třídy. Na nižším stupni

⁷⁰ Základní devítiletá škola.

⁷¹ Východočeský Krajský národní výbor.

vyučují s. učitelka Vávrová, Váňová a Kočová 79 dětí, na vyšším stupni s. Dvořáková, J. Hůlová, s. Svoboda, s. Pajerová, s. Medová a s. ředitel Dvořák celkem 139 žáků. Celkem má tedy škola 218 žáků z čehož 120 žáků je přespolních. Na nižším stupni žáků ubývá, protože se mladí lidé stěhují za zaměstnáním a na vyšším stupni se zase vesnice odškoluje vlivem nového okresního zařazení, nebo vzniklého autobusového spojení. Škola má dobrou úroveň, protože posílá ročně přes 25% žáků na školy II. stupně (celostátní průměr je 20% žáků na II. stupeň škol). 3 žáci se umístili mezi prvními 10 v celostátní matematické olympiádě a na předních místech z 25 žáků Vč KNV v soutěži poznávání rostlin. Patronát nad zdejší školou vykonává zdejší Kovofiniš, který vybavuje školu potřebným dílenským náradím, odpadovým materiálem a ROH obdarovává vždy 3 žáky každého postupného ročníku za velmi dobrý prospěch hodnotnou knihou. Žactvo provádí za to kulturní vložky na schůzích v Kovofiniši a kulturní vystoupení při MDŽ. Kromě této kulturní činnosti vykonává žactvo podzimní bramborové brigády a celoročně se stará o parčíky na náměstí, pomníky padlých a hrob rudoarmějce. Pro poznávání vlasti pořádá škola každoročně výlety na hradby a zámky, k památným místům nebo za přírodními krásami.

Obyvatelstvo

V letošním roce bylo konáno na MNV 11 svateb. Narodilo se 12 dětí a zemřelo celkem 12 občanů.

Kino

Kino promítá 2 x týdně a 2 x do měsíce filmy pro školní mládež. Někdy máme potíže s tím, že se nám na filmy pro dospělé tlačí i školní mládež.

Zábavy

Plesy a taneční zábavy pořádá buď Kovofiniš, myslivci a požárníci, někdy i jiné zájmové organizace z vesnic, když požádají o zapůjčení tanečního sálu v tělocvičně místního Spartaku.

Počasí

Leden začal téměř jarním počasím. 5.1. byl noční mráz 15 až 16°C, během dne kolem 0°C. 15.1. slabý poprašek 3 cm, který vydržel do 24.1., pak bylo teplo a pěkně, 31.1. +2 stupně.

Únor začal teple, ale 5.2. se strhl silný vítr, hřmí a prší se sněhem. Napadlo 8 cm sněhu. 9.2. byla obleva a 15.2. dokonce 20°C na slunci, během dne velmi pěkně, ale v noci jsou mrazy.

Březen na počátku bílý, ale jen málo sněhu do 15.3. Mrazy kolem -8°C. 16.3. dokonce mráz - 15°C. Během dne pěkně slunečno. 20.3. prší při teplotě +8°C. 23.3. přeháňky, konec března teplý, slunečný.

Duben zpočátku deštivý – slunečno. 8.4. náhlé ochlazení, metelice, ale sníh taje, do 13.4. pěkné počasí. 14.4. první bouřka, ale málo prší. Do konce měsíce přepršky a mezi nimi pěkně. Všude se seje.

Květen pokračoval v pěkném počasí, ale 6.5. přišla bouře s kroupami. Dále bylo pěkně a 8.5. začaly kvést třešně, 13.5. hrušně při 30°C tepla. Krásné počasí trvá a kvetou jabloně, až 20.5. přišla bouře s deštěm.

V červnu trvá pěkné počasí, dobře se suší sena, teploty stoupají až na 33°C ve stínu. 19.6. prudký, ale krátký déšť, 21. června silný déšť. Do konce měsíce stále přepršky, třešně

hníjí na stromech.

Začátek července mokrá a chladná. Od 5.7. pěkně a sucho, objevilo se mnoho housenek a mšic. Třešně červivé. Málo vody ve studních. V lese rostou jen lišky. Brambory vadnou a otavy schnou na stojatě. Bude málo ovoce a žádné švestky. 21.7. je 32°C ve stínu, 27.7. dokonce 37°C ve stínu.

Srpen přinesl trochu ochlazení, které pomohlo jen pozdním bramborám, 7.8. opět velmi dusno a 30°C ve stínu. 9. až 16.8. prší, obilí černá a vzrůstá. Druhá polovina srpna pěkné počasí.

Září přineslo pěkné počasí až 20°C ve stínu. Urodilo se mnoho brambor a byly velké. Od 10.9. deštivé počasí kazí sklizeň brambor. 25.9. první sníh, který však hned taje. Konec měsíce pěkný.

Říjen se hned 2. přihlásil -2°C mrazem. Pak nastaly přepršky, ale bylo dosti teplo. 18.10. byla v noci metelice a nastalo chladno. Stále prší a všude je hodně bláta.

Listopad přinesl 3. mráz -20°C a slabý poprašek. 6.11. 8 cm sněhu, 9.11. nastává tání. Až do konce měsíce teplo.

Stejně počasí trvá i v prosinci až do 25., kdy napadlo trochu sněhu. 30.12. noční mráz -15°C a 31.12. oteplení.

Charakteristika celého roku. Počasí spíše suché, nedostatek vody ve studních. Stromy hodně kvetly, ale ovoce bylo málo. Švestky žádné, třešně byly červivé. Borůvek se urodilo dost, ale hub jen nepatrně. První mráz -2°C již 2.10. Největší mráz 20.2. -18°C. Největší teplo 27.7. +37°C ve stínu. Začátek žní v polovině července, sběr brambor v polovině září.

Rok 1965

Práce MNV

Rada MNV pracuje přesně podle plánu práce a plní jednotlivé body svého volebního programu. Lví podíl na této práci na tajemník MNV s. Jaroslav Dynda. Když byl zvolen za tajemníka národního výboru, bylo slyšet mezi občany různé poznámky k jeho osobě, co se týče povahy a jednání. Jak vidno, byly to úvahy jeho odpůrců, kteří se asi obávali jeho pracovitosti a hlavně nesmlouvavé důslednosti, která se nyní projevuje v plnění daných úkolů. Dalo by se zde aplikovat pořekadlo o rodině, kde otec je "hlavou", ale matka "krkem", který tou hlavou hýbe.

V lednových zasedáních připravila rada MNV řadu usnesení, která schvaluje plénium dne 5. února 1965:

- 1.) Generální oprava budovy ZDŠ.
- 2.) Oprava mateřské školy.
- 3.) Předělání veřejného osvětlení na výbojky.
- 4.) Vybudování veřejné skládky odpadů.
- 5.) Zakoupení veřejných elektrických hodin.

V měsíci březnu schvaluje plénium MNV návrh na výstavbu požární zbrojnice, která se bude stavět na místě "Štucovy stodoly", kde byla dílna komunálních služeb.

Velmi dobrá práce MNV je zaznamenána i na okresním národním výboru, který v květnu uděluje MNV "Čestné uznání za úspěšné splnění úkolů ve výstavbě obce" k 20. výročí osvobození naší vlasti slavnou Rudou armádou.

V měsíci červnu pokračují práce na přebudování veřejného osvětlení. Práce provádí n.p. Energovod Praha na náměstí, v Ledečské ulici a na Letné.

V červenci je prováděn průzkum v osadě Dolní Paseky, který má vyřešit zajištění obdělání zemědělské půdy občanů z Dolních Pasek, kteří pro stáří nebo nemoc nejsou schopni půdu zajišťovat. Průzkumu se zúčastnili zástupci zemědělského a finančního odboru ONV, Okresní zemědělské správy z Havlíčkova Brodu, pracovníci Státního statku, zástupci Státních lesů, ředitelství v Ledči nad Sázavou, předseda a tajemník MNV a jednotliví občané z Dolních Pasek. Při provedené pochůzce a posouzení jednotlivých parcel zemědělské půdy bylo zjištěno, že na nabízené půdě pro dar československému státu nelze hospodařit stroji pro značnou členitost a svahovitost parcel, a proto bylo rozhodnuto přikročit k postupnému zalesňování neobdělané půdy, která představuje cca 22 ha půdy. Rozhodnutí o zalesnění vydal zemědělský odbor ONV.

Povodně

Dne 18.7. v 1 hodinu v noci byl vzbuzen tajemník MNV příslušníkem VB ze Želiva, který vyhlásil 3. stupeň pohotovosti na řece Želivce. Současně oznámil, že následkem dlouhotrvajících dešťů praskla hráz velkého rybníka, jehož voda vtekla do přehrady u Nových Sedlic nad Želivem. Následkem toho musí přehrada vypustit abnormální množství vody, které během 4 až 5 hodin zaplaví pozemky v údolí řeky.

Po obdržení této zprávy objížděl na motocyklu tajemník MNV všechny tábory v katastru obce, Polygrafii Praha, Tesla Praha, Svazarm Kolín, Energovod Praha, Karlínské divadlo a všechny volně stanující rodiny na březích Želivky. Vyzýval je k okamžitému

vyklizení táborů než přijde očekávaná povodeň. Současně vyrozuměl i vedení Státního statku, aby okamžitě vyklidilo stáje a prasečí kotce, které byly obojí umístěny v obou mlýnech. Varování byli i všichni občané na “Zámosti”.

Při vyrozumívání v posledním táboře “Karlínské divadlo”, který byl umístěn pod Kobylím Dulem, stoupala již voda tak, že byly ohroženy životy dětí. Po vzbuzení vedoucího jmenovaného tábora odjel tajemník na MNV v Zahrádce odkud požádal o pomoc vojenskou posádku v Hněvkovicích a požární sbor v Kožlí. Přes rychlost, s jakou se dostali vojáci z Hněvkovic s nákladními vozy a požární sbor z Kožlí do tábora Karlínského divadla, nepodařilo se z tábora zachránit nic než holé životy dětí a dospělých. Tam kde stál tábor v mžiku vyčnivaly z vody jen vršky kabin nákladních vozů, na kterých přijela záchrana.

V samotné Zahrádce po vyhlášení poplachu byl zapojen místní sbor požárníků, který svým vozidlem vyklízel tábor Polygrafie. Děti z tohoto tábora byly umístěny v tělocvičně Spartaku a v místní ZDŠ, kde nechal ředitel školy zatopit, aby se mohly osušit a ohřát prokřehlé děti. Protože byl po celou noc silný déšť rovnající se průtrži mračen, probíhaly všechny záchranné práce za mimořádně těžkých podmínek.

Místní občané se vesměs zapojili do záchranných prací, vyváděli dobytek ze stájí Státního statku, kde stál již 1m ve vodě. Prasata z horního mlýna byla vysazována oknem na oplocenou zahradu p.í. Zámyslické. Dobytek byl zahrán na hřiště Spartaku, kde způsobil opatrovníkům a dojičkám mnoho starostí, protože pobíhal volně po celém hřišti.

Popsaná povodeň způsobila táborům velké škody, protože odnesla většinu táborového zařízení. Všichni rekreatanti, kteří uposlechli výzvy tajemníka MNV, měli čas zachránit většinu svého táborového zařízení. Někteří stanaři přijali varování s hrubými a neomalenými výrazy o zbytečném nočním buzení a obtěžování, nebyli ochotni uvěřit varování a doplatili na to veškerými svršky i osobními vozy, které jim povodeň odnesla.

Zatím, co v době ohrožení a povodně bylo vyklizeno v horním mlýně “Papírně” asi 300 q kukuřice a pšenice, která byla připravena na výrobu krmných směsí, odnesla voda u Petřinů a Baldů na “Zámosti” celé stohy dřeva a vytopila jejich objekty.

Přesto, že není pamětníka tak vysokého vzdutí Želivky, nevyžádala si povodeň pro včasný zásah a účinné varování obětí na lidských životech, které by se nedaly nahradit jako vzniklé hmotné škody.

Tím však starostlivá práce tajemníka s. Dyndy nekončila. Během dne rozesílal telegramy na podniky, které vlastnily rekreační tábory a žádal o vyslání autobusů na odvezení zachráněných dětí.

Přehrada

Různé zprávy o výstavbě přehrady na Želivce a nuceném vysídlování budoucně zatopených objektů vnáší pochopitelně rozruch mezi občany a velmi ztěžuje práci MNV. Není jistoty, ani náznaků jak bude přehradní jezero velké, které prostory musí být vyklizeny, je vznesen požadavek na vyklizení Ledečské ulice při zachování větší části samotné Zahrádky. Proto pracovníci Hydroprojektu provádějí měření a plány nové kanalizace, jak bylo zmíněno již v loňském zápisu.

V I. polovině t.r. byla vydána stavební uzávěra, která zakazuje povolování novostaveb v obci Zahrádka. V pravomoci MNV zůstává povolování drobných staveb a oprav rodinných domků. Tato situace byla způsobena nevyjasněním rozsahu vodní nádrže na řece Želivce.

Přes tyto těžkosti pracuje MNV dále v intencích svého volebního programu. Na plenární schůzi MNV dne 17. prosince byla schválena přestavba požární zbrojnice,

pokračování opravy ZDŠ a mateřské školy, pokračování prací na generální opravě místní komunikace Hory - Horní Paseky a dokončení autobusového parkoviště. Připravuje se dále generální oprava kina MNV.

Obyvatelstvo

Mladí obyvatelé zahrádečtí se stěhují za zaměstnáním, a proto byla jen 1 svatba a 6 narozených dětí. Ze starých občanů odešlo na věčnost 7.

Zásobování obyvatel

O zásobování obyvatel se starají 2 prodejny, z nich jedna je specialisována na mléčné výrobky a cukrářské zboží. Dále je zde obchod masem, zeleninou a dobře prosperující obchod s textilem, vyhledávaný širokým okolím. Občerstvení podávají 2 menší hotely.

Maloobchodní ceny:

1kg chleba stojí	2,60 Kčs	1kg hladké mouky	3,20 Kčs
1kg hrubé mouky	3,80 Kčs	1kg cukru	7,30 Kčs
1kg polohrubé mouky	3,50 Kčs	1kg cukru kostek	8,- Kčs
1kg cukru prášku	8,40 Kčs	1 kg citronů stojí	12,- Kčs
1kg krup	4,70 Kčs	1 kg pomerančů stojí	14,- Kčs
1kg strouhánky	6,- Kčs	1 kg cibule stojí	4,- Kčs
1kg česneku	14,- Kčs	1 kg medu stojí	25,- Kčs
1kg čokolády	100,- - 120,- Kčs	1 kg hovězího masa	26,- Kčs
ovocné šťávy	3,- - 6,- Kčs	1 kg vepřového masa	30,- Kčs
líh na pálení 1l	2,40 Kčs	1 kg salámu	30,- Kčs
hořčice	2,- - 5,80 Kčs	1 kg salámu imitace	32,- - 50,- Kčs
máslo za 1kg	36,- - 40,- Kčs	1kg párků	25,- Kčs
umělý tuk	18,80 - 24,- Kčs	1kg dietního salámu	28,- Kč

Kuřivo: Partyz. cigarety	10 ks 1,60 Kčs	balíček tabáku	1,50 Kčs
Lípy	10 ks 2,- Kčs	balíček tabáku standart	6,- Kčs
Globus	10 ks 2,20Kčs	cigaretový papír	0,50 Kčs
Menfisky	10 ks 4,- Kč		

Služby obyvatelům

V Zahrádce pracuje denně poštovní úřad se 3 listonoši a telefonní stanicí s veřejnou hovornou. Soukromou telefonní stanicí vlastní 12 občanů včetně úředních stanic.

5 x v odpoledních hodinách od 13 do 15 ordinuje v místě lékař a 2 x do týdne zubní oddělení.

Autobusové linky spojují až 4 denně Zahrádku s Ledčí nad Sázavou, Humpolcem a Zručí nad Sázavou. Ve 4 hodiny ráno odjíždí autobus přímo na Prahu a vrací se v 19,30 z Prahy. 18 občanů vlastní osobní automobily a mnohem více motorky.

Počasí

Leden byl průměrně teplý, bez sněhu. Nejnižší teploty 1.1. -7°C, 6.1. -3°C, 17.1. +2°C.

Koncem měsíce padá sníh a prší.

V únoru pokračují sněhové přehánky při 0°C. 6.2. v noci mráz -15°C, ve dne -13°C. Ve dne slunečno, v noci mrazy. 26.2. -18°C, ve dne taje při +3°C. Celý únor byl studený, leží 30 cm sněhu.

Březen začíná pěkným počasím. 2.3. odpoledne +5°C. Pole černají. 6.3. napadlo do rána 14 cm sněhu. 11.3. v noci mráz -18°C, ve dne +5°C. 14.3. slunečno, teplo +10°C, tání. 15.3. +16°C, silnice a pole suché. Koncem měsíce prší, mírně teplo na polích se nedá pracovat.

Počátek dubna je chladný až -4°C mrazy, do 10.4. prší. Ve dne přepršky, v noci jsou mrazíky. Konec měsíce je pěkně, ale na polích stojí voda. Jarní práce jsou zdrženy.

Květen začíná chladnem a deštěm. 5.5. přišla první bouře a 9.5. ještě silnější bouře s lijákem. Voda stojí na polích, je chladno a větrno. Druhá polovina května přinesla zlepšení počasí, takže se 19.5. sázejí brambory. Koncem měsíce opět prší a je nebezpečí hnití bramborové sadby. Stromy špatně odkvétají, obilí je malé a 30.5. nejsou ještě zasázeny ani brambory ani řepa.

Do 20.6. stále deštivo, všude plno vody, špatně se suší seno. Od 22.6. však nastává pěkné počasí a až 30°C tepla. Stejněho dne v 15 hodin až 35°C ve stínu.

Začátkem července prší, pak do 15.7. pěkně až 36°C ve stínu. Od 15.7. vydatně prší až došlo k velké povodni na řece Želivce. Cesty jsou rozmoklé, sena zaplavená, obilí polehlé. Dosud nejsou žně pro vlhký a chladný konec července.

Srpen začíná pěkným počasím, 6.8. až 36°C, začínají žně. Teplé a pěkné počasí trvá, žně jsou v plném proudu, ale obilí se seká kosami a samovazy, protože je polehlé.

Začátkem září prší, ale pak je pěkné počasí.

Pěkné počasí přechází i do měsíce října, ale 11.10. přišel první -2°C mráz. 13.10. bylo -4°C, ale ve dne slunečno – pěkně. Protože je i nadále pěkně bez nočních mrazů s teplotami až +14°C, probíhá sběr brambor za pěkného počasí.

Listopad přinesl pěkné počasí a prší až 10.11. Druhý den napadl sníh a zůstal ležet. 19.11. přišlo oteplení a tání. 22.11. je mráz -6°C. Ochlazení trvá až do samého konce měsíce, kdy se otepluje.

Prosinec začíná chladnem, 5.12. prší, pak jarní počasí. 13.12. prší a přicházejí plískanice s mrazy. 19.12. jarní počasí +10°C. 22.12. napadl sníh a zůstal ležet. Do konce měsíce slabší mrazy – přes den slunečno. Silnice i pole jsou suché.

Rok 1966

Práce MNV

Začátek tohoto roku přinesl trochu vyjasnění do práce MNV pokud se týká budované přehrady. Přichází totiž rozhodnutí o likvidaci části obce, to je rozhodnutí o likvidaci Ledečské ulice. Ostatní část Zahrádky má zůstat nedotčena.

Střediskovou obcí zůstává Zahrádka i nadále, a proto jsou zde zahájeny i přípravy na důstojnou oslavu 1. máje. V předvečer 1. máje bude zapálena velká hranice na sněžských polích a bude vykonán lampiónový průvod školních dětí za doprovodu hudebníků, kteří uspořádají večerní koncert na náměstí. Ráno bude sraz účastníků slavnosti na hřišti Sokolovny, kam přijdou i zaměstnanci místního Kovofiniše. Pak bude uspořádán průvod před tribunu u MNV, kde bude pronesen slavnostní proslov a krátké vystoupení školních dětí. Odpoledne a večer na zakončení oslav bude uspořádána v Sokolovně taneční veselice. Celé oslavy byly velmi důstojné a zúčastnilo se jich široké okolí. Místní ZDŠ se zúčastnila všemi žáky. Starší žáci pochodovali v průvodu, nižší stupeň školy byl shromážděn před školou a zdravil mávátky a skandovanými hesly účastníky průvodu.

S podobnou důstojností byly oslaveny i dny vítězství Rudé armády nad německými okupanty. V předvečer Dne osvobození byly kladeny jako každoročně kytice k památníku padlých v první světové válce, na hrob rudoarmějce na místním hřbitově a u pamětní desky partyzánů v Kobylím Důle, kde za účasti celé školy skládaly "Jiskry" svůj pionýrský slib.

Ale vraťme se z oslav do všedních pracovních dní, kdy 17. června projednává MNV špatný stav hospodaření v JZD na Horních Pasekách. Bylo usneseno vyrozumět okresní orgány a za jejich přítomnosti vyřešit situaci na veřejné schůzi.

Na letní měsíce uděluje MNV povolení místní jednotě Spartak na opravu tělocvičny, výměnu střešní krytiny a úpravu místností.

Plánovaná oprava požární zbrojnice je realizována. Zednické práce jsou zadány Komunálnímu podniku Dolní Kralovice, elektroinstalaci provádějí Komunální služby Golčův Jeníkov a vazbu provádějí brigádnicky tesaři najatí MNV Zahrádka. Dřevo na vazbu zakoupil MNV od Státních lesů v Ledči nad Sázavou. Členové požárního sboru zajišťovali všechny pomocné práce brigádnicky.

Z opravy požární zbrojnice přešli komunální pracovníci z Dolních Kralovic na opravu ZDŠ. Školský odbor ONV v Havlíčkově Brodě neměl pochopení pro požadavky ředitele školy a dokonce ani pro požadavky MNV a zatím, co vydával prostředky na opravu ježovské školy, jednotřídní, které pro nedostatek žactva hrozilo uzavření, naši školu nechával ve špatném stavu.

MNV však měl opravu školy ve volebním plánu, a proto si na opravu školy vypůjčil 150 000 Kčs se zárukou finančního odboru ONV. Oprava školy se uskutečnila a byla provedena během prázdnin, takže vyučování mohlo nerušeně začít dnem 1. září. Byla vyměněna všechna okna, která dodaly Východočeské dřevařské závody v Trutnově, zasklení provedly Komunální služby v Ledči nad Sázavou, výměnu bleskosvodů provedl OSP Havlíčkův Brod, opravu elektroinstalace OSP Ledeč nad Sázavou, klempířské práce Komunální služby Dolní Kralovice. Veškeré natěračské práce provedl místní truhlář Josef Cizner č.p. 124.

Celkový úklid školy provedli brigádnicky rodiče zahrádeckých žáků. Školní mládež si této péče považovala a zavázala se šetřit tento opravený školní majetek a pečovat o jeho

údržbu. Po celé další období nedošlo k žádnému úmyslnému poškození.

Jak již uvedeno dříve, zabývala se rada MNV špatným hospodářstvím JZD na Horních Pasekách, a proto na den 1.8. svolala členskou schůzi JZD, které se zúčastnil předseda ONV s. Dolejš a tajemník OV KSČ s. Trübeneker, zástupci Okresní výrobní správy zemědělské a za MNV s. Květoslav Kohout, předseda a tajemník s. Jaroslav Dynda. Na této schůzi byla odhlasována likvidace JZD na Horních Pasekách k 31.12.1966 a bylo rozhodnuto, že bude všem členům vrácen živý inventář a půda, se kterými vstoupili do družstva.

Dne 5.8.1966 schválila rada MNV rozšíření výbojkového osvětlení v celé horní části obce. Osvětlení bude provedeno zemním kabelem. Občané provedli brigádnicky výkop a OSP Havlíčkův Brod, pracoviště Ledec nad Sázavou, provedl uložení kabelu a instalatérské práce, takže v podzimních měsících bylo osvětlení uvedeno do provozu.

Ve 4. čtvrtletí dochází k likvidaci JZD na Horních Pasekách. Likvidační komise byla složena z členů předsednictva JZD a ze zástupců Zemědělské výrobní správy z Havlíčkova Brodu. Při provádění likvidací a vyčlenění vnosů docházelo mezi zemědělci k častým sporům, i k takovým, které musel řešit MNV v Zahrádce, a v mnohých případech musely zakročovat orgány veřejné bezpečnosti. Likvidační komisi se nepodařilo rozdělit všechnu půdu v osadě Horní Paseky, protože někteří staří a nemocní zemědělci neskýtali záruku, že budou moci půdu obdělávat. Po rozdělení půdy všem zemědělcům zbylo přes 30 ha zemědělské půdy, kterou žádný ze zemědělců nechtěl. Tato zemědělská půda byla předána Státnímu statku v Ledči nad Sázavou, hospodářství Zahrádka.

Na trase nové komunikace Hory – Horní Paseky bylo provedeno Ing. Skorkovským z Prahy geometrické zaměření a Lesní správa z Ledce nad Sázavou provádí odlesnění vyměřené trasy.

Koncem tohoto roku byl zakoupen pojízdný výsuvný žebřík, který bude sloužit při výměně žárovek na veřejném osvětlení a pro potřebu požárního sboru.

Obyvatelstvo

Mladí lidé dorůstají – dospívají a zakládají nové rodiny. Na MNV bylo konáno za rok 7 svateb a narodilo se 7 malých občánků. Proti tomuto malému přírůstku zemřelo 10 starých občanů.

Soukromí zemědělci

Jakou starost přinášejí soukromí zemědělci MNV svým stárnutím nebo onemocněním bylo již uvedeno v kapitole o práci v národním výboru. Bylo také uvedeno, že tito soukromníci hospodaří na malých svahovitých parcelách, kde se nedá použití strojů. Protože nemají možnost změnit svůj úděl, plahočí a dřou se do vyčerpání.

Na Dolních Pasekách je jich 26. K nim přibudou koncem roku soukromníci na Horních Pasekách v počtu 19, kteří sice mají hospodářské podmínky celkem normální, ale nechce se jim společně pracovat. O dalších dvou zahrádeckých výtečnících je hanba psát. Kdy konečně všichni přijdou k rozumu?

Ceny spotřebního zboží

Nápoje: Pivo 10° 1/2l	1,50 Kčs	Prádlo: pánská košile od 50,- do 150,-Kčs
pivo 12° 1/2l	2,50 Kčs	spodky od 30,- do 40,- Kčs
limonáda 1/3l	0,50Kčs	oblek od 240,- do 1400,- Kčs
rum 1 l	65,-Kčs	zimník od 600,- do 1100,- Kčs
lihovina Praděd 1l	90,- Kčs	dámské šaty od 120,- do 450,- Kčs

Obuv: Pánské pracovní boty od 55,- Kčs dámské boty od 70-220,-Kčs
pánské vycház. boty od 140,- do 320,- Kčs kozačky až 600,- Kčs

Stavebniny: cihly 1000 ks za 550,- Kčs,
vápno 22,- Kčs,
cement 55,- Kčs,
písek 23-34,- Kčs za 1 m³,
prkna podle třídy 500,- až 1 400,- Kčs za 1 m³.

Ceny obilí: 1q pšenice 150,- Kčs
1q ječmene 155,- Kčs
1q ovsa 130,- Kčs
1 q žita 130,- Kčs
brambory sadbové 1q 130,- Kčs
brambory užitkové 1q 30,- - 70,- Kčs.

Počasí

Leden začíná teplým počasím, 2.1. jsou +2°C. Od 3.1. nastává ochlazení a metelice. 7.1. v noci je mráz -17°C, 16.1. -19°C, 20 až 30 cm sněhu. Koncem měsíce nastává oteplení.

Únor přináší tání a oteplení, 6.2. v poledne je +10°C, slunečno. 7.2. prší bez sněhu. 20.2. jarní počasí +14°C, práce na zahrádkách, seje se mrkev.

Březen nese mírné ochlazení a deště. 13.3. padá sníh a hned taje při 0°C. Koncem měsíce ochlazení s mrazem až -5°C. Fouká prudký západní studený vítr rychlostí až 100 km v hodině a přináší silné ochlazení.

Duben přebírá ochlazení s ranními mrazíky, ve dne však teplota stoupá na +14°C. Druhá polovina dubna je stejně chladná a oteplení přichází až koncem měsíce.

Květen začíná teplým počasím. Od 6.5. mírné ochlazení a během týdne ochlazení z 20°C na pouhých 10°C. Prší do května a 19.5. přichází první bouře s kroupami a deštěm. 26.5. nová bouře s vydatným deštěm.

Začátek června je deštivý, ale od 3. do 18.6. pěkné teplé počasí. Od 19.6. mírné přepřšky, které trvají až do konce měsíce.

Červenec přináší celkem pěkné počasí, které je 7.7. přerušeno silným deštěm a 14.7. bouří s deštěm. Mírně prší ještě 20. a 28. července.

Srpen začal pěkným počasím a do 14.8. bylo velmi teplo. 18.8. bylo na slunci 50°C, ve stínu 32°C. 19.8. celý den bouřky s deštěm. Dále pěkné počasí až 29.8. a 31.8. prší.

Začátek září teplé, pěkné počasí. 4. a 5.9. přepršky. Od 9.9. zase pěkně s přeprškami, 13.9. bouře se silným deštěm. Od 14.9. pěkně slunečno, 20.9. +18°C, 30.9. +20°C, v noci silné ochlazení.

Říjen ohlašuje pěkné počasí až do 13., kdy slabě prší s ochlazením. 16.10. je pěkně, ale 17.10. přináší ochlazení s deštěm. 31.10. první mráz -6°C, takže vyorané brambory zmrzly.

Listopad přinesl sněhový poprašek, mlhy a vlhka. 4.1. silný vítr způsobil mnoho polomů. Mírné oteplení trvá do 14.11., kdy z večera mrzne. 15.11. napadl první sníh, 18. připadlo, ale nastává tání. 23.11. slabě sněží, 24.11. padá sníh s deštěm. 27.11. prší, je hodně bláta, 29.11. mrzne.

2. prosince prší, pak do 10.12. celkem pěkně. 10.12. studený západní vítr přinesl silné ochlazení. 11.12. padá sníh a taje, pak přituhlo a je náledí. 17.12. je teplota na 0°C a 18.12. prší. 21.12. napadlo 5 cm sněhu a následují pěkné zimní dny. 28.12. mráz -4°C, ale 30.12. prší – je bláto a po sněhu ani památky. 31.12. slunečno a pěkné jarní počasí. Navečer padá sníh s deštěm.

Jaro rozmarné. 20. - 21.2. až +16°C. Je to podle zápisu v Praze nejvyšší teplota od roku 1775. Březen studený vlivem západních větrů – bouře, přeháňky a vichřice. Květen začíná pěkně s teplotami až 28°C, později však chladno s bouřemi.

Léto začalo pěkným počasím. V červnu nepršelo, tráva i brambory vadnou. V senách opět prší, třešně praskají a hnijí. Léto je celkem nepříznivé. Ve žních prší, obilí přezrává a padá, brambory hnijí. Všude je hodně vody, na Moravě a Slovensku povodně.

Mokrý podzim zdržoval všechnu polní práci. Sláma ležela na nezoraných polích. Na sbírání bramborů bylo pěkné a pohodlné počasí. Největší teplo bylo 14.8. 52°C na sluníčku a 32°C ve stínu, největší mráz byl 16.1. -17°C.

Úroda

Žito sypalo 21q z hektaru, pšenice 23q, ječmen 30q, brambory kolem 200q. Ovoce se urodilo dost, ale hnilo. Lesních plodin a hub málo.

Fotografie: Brigády školních dětí po práci.

Rok 1967

Práce MNV

Práce MNV pokračuje podle volebního programu a navíc je vyplněna starostmi, které vznikají s budovanou přehradou na řece Želivce.

Podle volebního programu pokračují práce na požární zbrojnici v rozsahu asi 70 000 Kčs.

Provádí se oprava osvětlení na Malé Straně a na Letné, kde se vyměňují výbojky za normální žárovky, protože se žárovky musely často vyměňovat.

Na mateřské škole se opravuje střecha a provádějí se i vnitřní úpravy. Obkládají se dřevem stěny dětské ložnice, instalují se 2 ohřívače vody, budují se splachovací záchodky pro děti a provádějí se všechny natěračské práce. Dále je koupena lednička, elektrická trouba, gramorádio a mixer.

Koupené elektrické veřejné hodiny byly instalovány na budově MNV.

Důstojné májové oslavy byly konány ve zdejší obci letošního roku naposled, protože v tomto roce byly převedeny do sousedních okresů některé okolní obce, které po mnoho let patřily do širokého okolí naší střediskové obce. Fotografie na předcházejících stránkách ukazují přípravy a úklid před oslavami, slavnostně vyzdobenou školu a části májového průvodu.

Změna matričních obvodů

K oddělení obcí od okresu Havlíčkův Brod dochází sice až 1.8. t.r., ale změny zasáhly i matriční obvod Zahrádky. Z matričního obvodu jsou vyčleněny obce: Snět, Martinice, Blažejovice, Vítonice, Šetějovice, Dolní Rápotice, Žibřidovice do matričního obvodu Dolní Kralovice, okres Benešov. Dále obce: Ježov, Vranice, Píšť a Hořice do matričního obvodu Senožaty, okres Pelhřimov.

V měsíci červnu jsou zahájeny zemní práce na komunikaci Hory-Horní Paseky. Úpravu terénu provádí JZD Kynice vlastním buldozerem.

Komunální podnik Humpolec po dohodě s MNV zavádí v Zahrádce v domě č.p. 41 sběrnou prádla a šatstva. Prádlo a šatstvo je sbíráno 2x týdně a vyprané nebo vyčištěné vráceno za týden. Je to velká výhoda pro místní obyvatele.

Na 17.10. svolává MNV veřejnou schůzi v osadě Horní Paseky, které se zúčastňuje předseda ONV, zástupci zemědělského odboru ONV, zástupci okresní prokuratury, Zemědělské výrobní správy a Lidové kontroly. Na schůzi byl projednáván špatný stav v plnění dodávkových povinností a vyřešení členských podílů po zrušení JZD Horní Paseky. Za MNV se zúčastnil schůze předseda s. Květoslav Kohout a tajemník s. Jaroslav Dynda. Na schůzi byly také uvedeny důvody rozpuštění družstva. Na špatné hospodářské situaci se podíleli skoro všichni členové družstva. Jedni tím, že byli trvale zaměstnaní v průmyslu a společné práce v zemědělství se neúčastnili. K vykrmení 2 až 3 prasat ročně jim stačil výnos ze záhumenky, který spotřeboval i jejich volný čas. Krmnou základnu pro krávu a drůbež poskytovalo družstvo. Druzí "družstevníci", kteří měli doma ustájené družstevní krávy, dodávali jejich mléko na konto své krávy záhumenkové a tak družstevní krávy dávaly denně jen 3 l mléka zatím co záhumenkové dojily 10 a více litrů mléka denně.

Při sklizni obilí byly plněny naturální dávky družstevníků nejdříve a o plnění státního

plánu se nedbalo. Tyto machinace pochopitelně neposílily družstevní pokladnu, a proto se nikdo nediví, byla-li pracovní jednotka ve výši 5 Kčs, a to ještě vlivem dotace ONV.

V další tvůrčí práci schvaluje rada ve stejném měsíci úpravu vozovky na Malé Straně a je započato s jejím prováděním.

Koncem roku se začíná s politicko organizačním zajištěním voleb, které budou příštího roku.

Přehrada

Dne 15.12. se konalo jednání na Hydroprojektu v Praze o stavbě vodárenské nádrže na Želivce. Za MNV se zúčastnili jednání s. předseda s tajemníkem. Při tomto jednání byl předložen projekt kanalizace a čistící stanice jak již bylo dříve uvedeno. Ze Zahrádky měly být odstraněny jen domky, ležící západně pod silnicí, ostatní výstavba měla být zachována. Přítomní soudruzi za MNV však vycítili, že toto rozhodnutí není konečné, protože ani výstavba přehrady není plně vyjasněna.

Obyvatelstvo

Jak uvedeno byl náš matriční obvod velmi zmenšen, a proto se konaly za rok jen 2 svatby. Narodilo se ale 11 malých občánků a bohužel zemřelo 12 občanů. Mladí lidé se však veselili na 15 tanečních zábavách, které vrcholily na plese pracujících v Kovofiniši, na tradičním mysliveckém plese, sousedském bále požárníků a konečně maškarní merendě. Celé široké okolí se sešlo na karnevale školy, který byl pořádán již po několik let v sobotu odpoledne. Každý zmíněný karneval přinesl mnoho práce učitelům a některým obětavým maminkám, které celý týden pekly a připravovaly cukroví na pohoštění všech přítomných dětí zdarma, dospělých rodičů i ostatních příznivců, pokud měli zájem si cukroví koupit. Pisatel jako vedoucí učitelského sboru může potvrdit, že se vždycky na kupující nedostalo, i když bylo každý rok připraveno větší množství cukroví.

Práce s karnevalem bylo dost. Učitelé připravovali pestrý program, který byl vždy úvodem a maminky se předháněly ve výrobě masek. Průvod sestavený ve škole přivedl masky s hudbou do sálu sokolovny a nastal program. Po programu hrála hudba k tanci, kde předtanečníky tvořili žáci 9. třídy. Po té se motali v kole všichni od mateřské školy po dospělé. Nejhuře na tom byli učitelé, které chtěl ze slušnosti jak některý ze starších žáků a žákyň nebo rodičů provést a pohovořit si s nimi. A k dovršení vyčerpání nás dvou učitelů se našli takoví dobrodinci jako náš s. tajemník Dynda, který se pohyboval radostně mezi dětmi a radil: "Soudruha ředitele nebo s. učitele Svobodu byste měli provést, aby se neurazil a nedal vám špatné známky."

Počasí

Leden se ohlásil slunečným počasím při -2°C , popadává a je asi 15 cm sněhu. 2. polovina přinesla tání a déšť. 25.1. skoro jarní počasí. 2.1. mráz -2°C , 5.1. -4°C , 7.1. -7°C , 9.1. -15°C , 12.1. -14°C , 13.1. 0°C , 15.1. -1°C , 16.1. na nule, 23.1. $+2^{\circ}\text{C}$, 25.1. $+3^{\circ}\text{C}$, 30.1. $+4^{\circ}\text{C}$. Pole jsou holá bez sněhu.

Únor pokračuje v pěkném počasí. 8.2. napadlo 8 cm sněhu, 11.2. oteplení na $+2^{\circ}\text{C}$, taje. 13.2. noční mráz -10°C , 16.2. silný západní vítr, teplota na nule. Rozmarné počasí 23.2. $+8^{\circ}\text{C}$, 25.2. $+12^{\circ}\text{C}$. Ke konci měsíce vichřice se sněhem, která vytvořila až 2 m závěje a hodně polomů.

V březnu nastává oteplení, mírně prší. 5.3. zaznamenáno $+10^{\circ}\text{C}$, až do 12.3. pěkně bez sněhu. 12. a 13. prší se sněhem. Od 14.3. pěkně, slunečno, ale chladno. 18. až 20.3. prší se

sněhem, napadlo 5 cm sněhu za husté metelice. Od 22.3. jarní počasí.

Začátkem dubna poletuje sníh, ale hned taje. Ve dne je pěkně, ale v noci jsou mrazíky. 6.4. první bouřka na sucho. Od 7.4. pěkné počasí, 10.4. se sejí jařiny. V Praze zaznamenáno 25°C, v Krkonoších 30°C. 200 let nebyl tak teplý duben. 25.4. sice napadl sníh, ale roztál a je pěkné počasí.

Květen převzal pěkné počasí. 4.5. napadlo trochu sněhu, ale sníh roztál a do konce měsíce pěkné počasí. 8.5. se sázejí brambory.

Polovina června je chladná a deštivá. Brambory zarůstají, seno se špatně sklízí. Od 16.6. zlepšení počasí. 24.6. je 30°C a večer přišla bouře s kroupami, které však nezpůsobily škody. Do konce měsíce pěkně.

Červenec má teplý začátek, ale 9. přišlo ochlazení. Od 10.7. zase pěkně. 17.7. 27°C, 18. a 19.7. teplo 30°C trvá, schnou brambory a píce.

Teplý srpen pokračuje, až 4.8. přichází ochlazení a déšť. Je to potřebná pomoc bramborám, řepě a píce. Zbývající dny měsíce je pěkně a teplo.

Září nastupuje pěkným počasím. 4.9. 22°C, 6.9. 24°C. Od 7. do 14.9. přeháňky, od 17.9. pěkné počasí. Otavy se dobře suší a sběr brambor bude v pěkném počasí, které trvá i celý říjen. 24.10. spadl mírný déšť, konec měsíce zase pěkné počasí.

Listopad začíná pěkným počasím, ale 3.11. přišel ranní mráz -3°C. Dále je pěkně, neprší. 20.11. udeřil -6°C mráz s jinovatkou.

Prosinec přinesl teplé jarní počasí. 4.12. nastalo ochlazení s mlhou. 5.12. napadlo 2 cm sněhu, 8.12. napadlo sněhu více a tvoří se závěje. 11.12. udeřil mráz -8°C, 12.12. dokonce -15°C. Je asi 20 cm sněhu a nastává opravdová zima. 19.12. nastala metelice a tvoří se závěje, mráz -5°C a 30 cm sněhu. 23.12. prší a taje a 24.12. je holo. Nastalo slunečné jarní počasí +2°C. 27.12. padá a mrzne -5°C. Konec měsíce má 20 cm sněhu, zataženo - teplo.

Jaro teplé, léto suché, podzim pěkný – příznivý, sena i otavy pěkně sklizeny. První mráz -3°C 3.11., největší mráz 9.1. -15°C a stejný 12.12. Největší teplo 24.6. 30°C ve stínu, 19. a 30.7., 24.6. bouře s kroupami – beze škod. 27.6. silná bouře s lijákem. 3.8. bouře na sucho. 22.2. silná vichřice beze škod. Brambory brzy schly, ovoce padá suchem. Obilí pěkně. Lesní plodiny žádné, hub málo.

Rok 1968

Práce MNV

Rok 1968 byl politicky velmi složitý a těžký a přinesl prověrku charakterů lidí. Přesvědčení komunisté i lidé bezpartijní nekolísali a jen s obavami očekávali události příští. Měl se odehrát tvrdý boj mezi nastupující reakcí a lidmi socialisticky smýšlejícími. Lidé ctižádostiví a bezcharakterní věřili možnost přiživení a získání lepších pozic, začali zvedat hlavy, měli “konstruktivní” projevy “co by se mělo dělat” a proč se nedělá. Lidé pocházející “z poškozené” reakce, zavilí, ale bázlíví, začali se srocovat s hesly “My si to vyřídíme s komunisty”. V tomto směru probíhal předvolební boj a celá práce volených orgánů.

Na 20.3.1968 byla určena veřejná předvolební schůze, která měla však být odložena na pokyn okresních orgánů v Havlíčkově Brodě pro zostřující se politické poměry. Nehledě na tyto pokyny předseda MO KSČ uvedenou schůzi neodvolal. Schůze byla uskutečněna v jídelně hotelu Želivka a předsedal jí sám předseda MO KSČ s. Jaroslav Brož, který z nesprávných důvodů neuposlechl směrnic okresních orgánů. Když byl později vyloučen z KSČ, věc byla všem jasná.

Pisatel ani tajemník MNV s. Dynda na schůzi nebyli. První pro nezám, druhý pro nemoc. Podle sdělení přítomných komunistů však máme zjištěno, že předsedající s. Jaroslav Brož schůzi nezvládl, takže se stala řečníštěm bývalého předsedy MNV Bohumila Ciznera, který v roli odstaveného funkcionáře “komunisty” poplival kde, co. Jemu pomáhali pobožní katolíci z Dolních Pasek a bývalý vystěhovaný mlynář František Valchář se dožadoval nové vyšetřující komise, která by znovu řešila jeho případ. Celá schůze se zvrhla na řadu útoků proti pracovníkům MNV a MO KSČ.

Ani škola nebyla ušetřena reakčního dění. Mladí učitelé poukazovali na zjištěné úsilí prezidenta Antonína Novotného, na útěk jeho oblíbence generála Šejny a seskupovali se kolem bývalé “selské dcery” Pajerové a učitele Svobody. Podle jeho vzoru si vyžádali všichni kádrový posudek, aby v něm hledali nějaké ublížení. Učitel Svoboda potom napadl s. Annu Myslíkovou, která dříve dělala pisatelovu zástupkyni, a vyčítal jí, že ho chtěla za jeho reakční smýšlení poslat na uhelnou brigádu. Řediteli školy vyčítal, že oznámil na školský odbor ONV provdání jeho jediné dcery do Rakouska. Byl sice ihned přesvědčen o správnosti jednání ředitele školy 19. článkem dotazníku, ale protože mlel stále svoji, byl ze ředitelny vykázán. Jmenovaný byl autorem resoluce, podle které měl být zbaven funkce ředitel školy a učitelka s. Jana Hůlová. Tuto zprávu sdělila pisateli bezpartijní učitelka Kroutilová, když později odsuzovala podlézavé jednání jmenovaného učitele vůči pisateli.

V 9. třídě, kde tehdy pisatel vyučoval občanskou výchovu a dějepis, byly 3 skupiny žáků. Vesničtí žáci, nadaní selským rozumem, přijímali politické dění bez zájmu, klidně. Druhá skupina, která vycítila nesoulad v učitelském sboru a různé “dubčekování” a hlavně se strany učitelky Pajerové “masarykování”, se odvážila ptát. Jejich dotazy byly pisatelem klidně a podle pravdy zodpovězeny. Třetí skupina, kterou vedl chlapec Antonína Bělohradského byla nejslabší, ale zato naplněna hesly proti komunistům. Stejný pocit ve třídě měla i s. Jana Hůlová.

Dostávat anonymní dopisy typu: “Dostal jsi mne do zemědělského náboru, já si to s tebou vyřídím”, to byla běžná korespondence, kterou jak pisatel zjistil, nedostával třeba učitel Svoboda. Zdrcující bylo ale, když se učitel Svoboda v těchto napjatých dnech sháněl po osobním výkazu, který měl na vyžádání školského odboru ONV poslat, aby mu mohl být, bez zkoušek na 2. stupeň, přiznán plat pro II. stupeň. Toto jednání pisatele znechutilo natolik, že

chtěl požádat o zproštění funkce ředitele školy.

Tato úvaha se přímo netýká práce MNV, ale měla vylíčit politické ovzduší, v němž jsme pracovali a v němž všichni funkcionáři dostávali řadu anonymních dopisů, které vyhrožovaly fyzickou likvidací jich i členů jejich rodin.

Přes toto zastrašování a vyhrožování se pracovalo. Počátkem roku 1968 bylo nařízeno zalesnit prvních 10 ha zemědělské půdy k.ú. Zahrádka pro asanaci území vodního díla Želivka.

V jarních měsících se dokončuje rekonstrukce veřejného osvětlení.

4. a 5.3. provádí Hydroprojekt Praha za účasti s. tajemníka Jaroslava Dyndy a okresního hygienika prověrku jednotlivých stavení z hygienického hlediska. Bylo zjišťováno umístění hnojišť, jímek na fekálie, kde jsou výtoky odpadních vod do veřejné kanalizace.

5.4.1968 odsouhlasila rada MNV provedení povrchové úpravy vozovky Hory – Horní Paseky. Práce (navezení makadamu a asfaltové uzavírací vrstvy) prováděly Silnice Hradec Králové. Dále bylo vyasfaltováno autobusové parkoviště u kostela.

Oslava 1. máje

Jako v letech minulých jsme připravovali oslavy 1. máje. V předvečer 1. máje měl být uspořádán lampiónový průvod dětí s hudbou a koncert hudby na náměstí.

Pořádání oslav se však dostalo do nečekané situace, když vedoucí hudby Josef Belada, Zahrádka č.p. 70, odřekl Národní frontě v Zahrádce účast hudby na májových oslavách. Tímto odřeknutím hudebního vystoupení Josefem Beladou bylo sledováno narušení májových oslav. Rozebereme-li toto jednání jmenovaného hlouběji zjistíme, že byl “poškozeným” živnostníkem a navíc má u sebe hospodyně, jejíž strýc je knězem ve vysokém postavení u papeže v Římě.

Zásluhou májového výboru byl celý program slavnosti pozměněn. Lampiónový průvod i koncert na náměstí zajistila hudba n.p. Kovofiniš z Ledče nad Sázavou a ráno byly přistaveny autobusy ČSAD, které dopravily účastníky oslav do Ledče nad Sázavou a zase po slavnosti zpět.

Toto jednání zakuklené reakce bylo dalším poučením pro všechny veřejné pracovníky. Události šly však mílovými kroky dále a v Zahrádce se začala tvořit lidová strana. Místní farář Karel Kovář se však od této reakce odtáhl a starý Karel Miláček, jehož rodina je spřízněna s několika faráři, předsednictví lidové strany nepřijal. Uvolněného předsednictví se ujal František Hájek, který sice byl náboženství československého a měl ženu národnosti židovské, ale byla to nyní vysoká funkce. Lidová strana dělala nábor po všech vesnicích a vykazovala mnoho stoupenců. Později se bylo opravdu čemu divit.

V televizi nyní úřadoval hlavně Smrkovský, v denním tisku měli různí pisálkové moc řečí, “vyrukovali” s případem číhošťského faráře Toufara a jinými hrůzostrašnými jednáními s “chudáky” vesnickými boháči.

K náhlému ochlazení této horečné činnosti došlo 21. srpna, kdy se u nás přes noc objevilo spojenecké vojsko v čele s vojsky SSSR, aby zabránilo řádění Dubčka a jeho “západních zaprodanců”. Reakce se sice vzchopila k poslednímu činu, který znamenal všechny hanlivé nápisy na možných i nemožných místech, obsahoval rady a příkazy sovětským vojákům, kteří s nasazením vlastního života přišli podruhé hájit naši svobodu. Bylo s podivem, kolik lidí z reakce znalo azbuku a ruská slova, jimiž byla v Zahrádce popsána zeď u farské zahrady, kamenná kašna na náměstí, křižovatky silnic atd. Inu jsme

národ "učenlivý". Nápis byly na pokyn MNV později zabíleny, rozcestníky, které Kantůrek z televize radil strhávat, protože nevěděl, že vojáci jezdí podle map a někteří je v naší abecedě nedovedli ani přečíst, byly opět navěšeny, ale reakce vrčela jak vypráskaný pes.

Na MNV bylo opět mnoho práce řádně zvládnuto, i když "zalezli" pomocníci typu učitele Svobody, který se činil a pomáhal při podpisových akcích a dobročinných sběrech.

Byla dokončena montáž elektrických veřejných hodin a prováděla se úprava dopravních značek na náměstí.

V dalších akcích byla zpevněna silnice na Malé Straně, zpevněn a vyasfaltován příjezd ke garáži "pražského autobusu", o kterém již byla zmínka v minulých zápisech.

Veřejné osvětlení posíleno 9 výbojkovými tělesy, dokončena adaptace požární zbrojnice. Byla vyměněna střecha nad dřevěnou garáží "pražského autobusu" a provedena výměna bleskosvodů na budovách ZDŠ.

Práce školy

Politické poměry na škole se po příchodu spojeneckých vojsk rychle urovnaly, ambice některých učitelů rychle "povadly" a začalo se řádně vyučovat. Z devítičlenného učitelského sboru odešla učitelka Matoušková, která pro stálou nemocnost nemohla plně zajistit výuku matematiky. Nahradil ji učitel J. Viktora, který zde již krátce vyučoval. Učitelku Liškovou, která odešla s manželem do jihočeského pohraničí, nahradila plně s. Anna Myslíková, důchodkyně.

Počet žactva z dřívějších 280 dětí poklesl na 171 a počet tříd z 10 na 7. Na konci školního roku vyšlo celkem 34 žáků, a to 1 ze 6. třídy, 2 žáci ze 7. třídy, 3 žáci z 8. třídy a 28 žáků z 9. třídy. Ze žáků z 9. třídy odešlo 5 žáků na školy II. stupně, 7 žáků do zemědělství a ostatní do různých učebních oborů.

Jako každoročně se starali žáci o úpravu parčíků na náměstí a pomník padlých, hrob rudoarmějce a památník partyzánů. V dobrovolných brigádách sebrali na polích Státního statku z 15 ha brambory.

Ze slavností byly uspořádány oslavy VŘSR.

V březnu byl uspořádán tradiční karneval a před prázdninami výlety.

V době vánoční byl na náměstí vztyčen vánoční strom, pod který se dávaly dary do pokladničky pro tehdy propagované vesničky SOS. Připadalo to jako za kapitalismu, kdy se stát o nemajetné sirotky nestaral.

Počasí

Leden začal nočním mrazem -10°C. 20.1. napadlo 20 cm sněhu a udeřil mráz -27°C. Ve dne bylo poměrně teplo, tvoří se závěje, pak prší a tvoří se náledí při +2°C. Pak je teplo až +5°C a svítí slunce. 21.1. holo. 24.1. napadlo 10 cm sněhu, 28.1. taje.

Únor přichází s teplým jarním počasím, potom jsou mlhy a mženi, teplota kolem nuly. 15.2. je teplo a sníh se drží jen ve stínu. 17.2. mrazík a poprašek 2 cm sněhu. 22.2. oteplení a tání. 25.2. slabý mráz a poprašek, 26.2. noční mráz -9°C. 27.2. jinovatka, 28.2. +8°C jarní počasí.

Březen v začátku přinesl noční mrazy až -9°C, ve dne je slunečno a tání. 5.3. napadly 2 cm sněhu, 6.3. přišly přepřšky, mlhy a slabé sněžení. 10.3. napadlo za celý den 5 cm sněhu při -1°C. 11.3. celý den sněhová metelice přinesla 20 cm sněhu. 14.3. taje. Od 17.3. noční mrazíky, ve dne pěkně slunečno. 20.3. rychlé tání, holo – dosti teplo. 24.3. jarní počasí, 29.3.

+20°C, 30.3. 24°C. Začíná setí.

Duben začíná nočními mrazíky, jinovatkou. Ve dne krásně, slunečno, pak se střídají mlhy s drobným deštěm. 8.4. prší se sněhem, do 12.4. noční mrazíky -1°C, ve dne slunečno, je sucho tráva neroste. Od 16.4. oteplení na +12°C, 18.4. 19°C, 19.4. +22°C, 22. – 23.4. +23°C. 24.4. večer bouře a mírný déšť. Ke konci měsíce mírné ochlazení. 30.4. bouřka a studený déšť.

Květen je zamračený a chladný. 2.5. +6°C, odpoledne +19°C. 3.5. vydatný déšť při 19°C. Od 4.5. krásně až 23°C. 5.5. bouře s deštěm přerušila pěkné počasí. 12.5. bouřka s deštěm, do 16.5. pěkně, pak mírné ochlazení s deštičky. 20.5. -1°C, šedivý mráz. Po 26.5. oteplení a 27.5. 30°C. 30.5. v noci prší.

Červen začal deštěm. 2.6. je 20°C, 3.6. pěkné počasí 23°C. 5.6. bouří a silně prší. 8.6. silný liják, zamračeno, zima. 10.6. zima a déšť. 11.6. prší celý den a noc, chladno, musí se topit. 12.6. déšť ustává a od 14.6. je pěkně, slunečno, až 27°C. Od 18.6. dusno a 21.6. prší. 23.6. je teplo 31°C, pak mírné ochlazení na +27°C, až na 18°C do konce měsíce.

Červenec má pěkné teplé počasí 30°C, 4.7. 32°C. 7.7. jen 20°C, mírně prší. Od 11.7. ochlazení, 17.7. prší, do 21.7. přepršky. 22.7. ochlazení, bouřky a mlhy. 24.7. teplo, dusno, 25°C. Od 26.7. mírné ochlazení, 27.7. 30°C, od 29.7. dusno, pěkně.

Srpen v začátku pěkný, ale dusno, teploty 28°C. Od 9.8. přepršky, 11.8. bouřka. Od 12.8. pěkně. 17.8. bouře se silným deštěm přinesla mírné ochlazení. 25.8. nová bouře na sucho a do 29.8. pěkně. 30.8. silně prší celé dopoledne.

Září začalo sice pěkně, ale pak přepršky zlobily až do konce měsíce.

Říjen přinesl denní přepršky a sychravé počasí. Mokro zdržuje sbírání brambor a setí. Za 14 dní byly suché jen 2 dny. Od 29.10. oteplení a zlepšení počasí.

Listopad přinesl sucho, jen občasný slabý déšť. 14.11. první mráz -2°C. 15.11. padá sníh, 16.11. prší – sychravo. Déšť je i 18.11. všude je hodně bláta. 23.11. jarní počasí, 24.11. prší a 25.11. opět krásně +2°C, sucho a holo do konce měsíce.

Prosinec je chladný, ale suchý. Noční mrazíky -1°C až -2°C. 10.12. mráz -6°C, přes den slunečno. 13.12. mráz -15°C, 17.12. první poprašek, ve dne jako na jaře. 21.12. přišlo tání. 22.12. jarně +2°C, 23.12. slabě prší při +3°C. 24. a 25.12. napadlo asi 5 cm sněhu, který taje. 26.12. napadlo 13 cm sněhu a ochladilo se. 27.12. v noci mráz -12°C, během dne -3°C, sníh leží. 31.12. mráz -14°C, ve dne slunečno.

Jaro od 14.4. krásně, sucho, tráva neroste. Je zaseto a od 15.4. se začínají sázet brambory. 20.4. začínají kvést třešně. 22.4. začínají kvést višně a trní. Koncem měsíce dubna kvetou ostatní stromy. Do květů však prší a je chladno.

Léto velmi suché, ovoce je málo, kromě třešní a višní. Krmení je málo, ale obilí je pěkné. Brambory potřebují vláhu. V červenci prší, nelze sekat obilí, brambory hnijí.

Chladný a mokrá podzim brzdí sběr brambor, není dosud zaseto, vše se s polí jen "krade".

Zima je mírná, málo sněhu. 1. mrazík 14.11. -3°C, největší mráz 13.1. -18°C. První sníh 15.11., 26.12. 13 cm sněhu.

Jarní práce od 29.3. 15.4. sázení brambor. 30.5. ukončena senoseč. Žně začaly 25.7., pšenice černá, dosekáno až v září. Jetel semenáč byl na polích do 3.10. Brambory dosbírány 7.11.

Plevele bylo všude plno, ovoce málo, malin a borůvek průměrně, houby žádné.

Rozmohlo se mnoho myší.

Obyvatelstvo

Na MNV bylo konáno 10 svateb a zapsáno 9 novorozených dětí. Starých občanů odešlo na věčnost 8.

Rok 1969

Politická situace

Dusné ovzduší z roku 1968 trvá i nadále. Zakřiknutá reakce se stáhla do hospod, ale i odtud se snaží nabourávat práci MNV anonymními dopisy a dokonce anonymními udáními. V tomto prostředí vystupují i různí lidumilové, kteří malověrným občanům tvrdí, že likvidací obce, kterou by funkcionáři MNV a MO KSČ mohli zamezit, budou občané okradeni a žádná výstavba rodinných domků prý nebude. Je pochopitelné, že v rozjitřené situaci, jaká v občanstvu budoucí likvidací obce vznikala, měly tyto reakční elementy živnou půdu.

Práce MNV

Plán práce v obci však musel být plněn i přes všechny těžkosti a reakční pikle. Podle tohoto pracovního plánu byly zakoupeny a položeny kamenné obrubníky kolem chodníků a komunikací v obci dobrovolnou prací občanů. Byla provedena odborná generální oprava rozhlasu. Byla dokončena úprava silnice na Horní Paseky a adaptace požární zbrojnice v Zahrádce. Byla zakoupena a postavena autobusová čekárna pro Horní Paseky. Tamtéž byly vybudovány 2 veřejné studny. Byly zakoupeny potřebné součásti pro sociální zařízení místní ZDŠ.

V době 750. výročí založení městečka Zahrádky čekají však pracovníky a funkcionáře ještě daleko obtížnější úkoly. Již počátkem tohoto jubilejního roku dostává MNV věrohodné zprávy od funkcionářů vyšších orgánů, že dojde ke schválení výstavby vodního díla na Želivce během II. poloviny tohoto roku. Ku včasnému zajištění předpokládaných jednání odeslal MNV 24. března 1969 dopis ministru vnitra s. Ing. Grösserovi, ve kterém byl požádán, aby byl nápomocen při řešení budoucí situace v obci.

V tentýž den bylo uskutečněno jednání o budoucí vážné situaci na MNV v Zahrádce za účasti předsedy ONV s. Dolejše, jeho náměstka s. Krčála, tajemníka ONV s. Pátka, vedoucího zemědělského odboru s. Jiřího Kavky a vedoucího odboru sociálního zabezpečení s. Šárovce. Přítomní okresní funkcionáři přislíbili plnou podporu úsilí MNV.

Našemu postiženému městečku tak trochu přeje štěstí. Dnem 30.6. pozbývá platnost vyhláška č. 73/1964 Sb. a nastupuje výkupní vyhláška č. 43/1969 Sb., která zvyšuje ceny vykupovaných objektů postižených občanů. V závěrečné části této vyhlášky je dokonce uvedeno, že může investor i hmotně odškodnit občany postižené výkupem, jedná-li se o vládní úkol.

Usnesením vlády ČSSR ze dne 27.8.1969 č. 167 bylo rozhodnuto o rozsahu budovaného vodního díla na Želivce. Tímto vládním usnesením bylo s konečnou platností rozhodnuto o celkové likvidaci našeho městečka.

Po tomto usnesení se schází rada MNV s výborem MO KSČ dne 11.9. Přítomní funkcionáři se usnášejí na tomto postupu další své činnosti. Bude svolána veřejná schůze na níž budou občané informováni o likvidaci obce a o usnesení rady MNV požadovat na investorovi výstavby vodního díla na Želivce výstavbu náhradních rodinných domků pro občany, kteří vlastní rodinné domky a slouží jim k trvalému bydlení. Na této veřejné schůzi bude vysvětleno i provedení sociologického průzkumu, který bude proveden dotazníkovou akcí. Zmíněné dotazníky budou dodány do každé rodiny a po vyplnění vráceny MNV k soubornému zpracování.

Dotazníky vypracoval MNV a obsahovaly tyto body:

- 1.) Požaduje-li občan náhradní domek a je-li ochoten doplatit rozdíl ceny svého a nového domku, jaké je stáří prodáváného domku.
- 2.) Kde chce uskutečnit výstavbu náhradního domku, zda v Ledči nad Sázavou, Světlé nad Sázavou, nebo Humpolci.
- 3.) Koupí-li si domek sám nebo požaduje-li byt ve státní výstavbě a ve kterém městě.

K dotazníkům byly přiloženy nabídky zaměstnání v jednotlivých jmenovaných městech.

Plánky eventuelní výstavby rodinných domků ve 3 cenových skupinách byly k nahlédnutí na MNV.

Po této rozsáhlé akci nastalo částečné uklidnění, ale obtížná práce na MNV pokračuje. Zástupci VRV, t.j. Vodohospodářského rozvoje a výstavby⁷² se všemožně snaží úsilí MNV na výstavbu rodinných domků zmařit, protože jim touto výstavbou vzniká další práce a odpovědnost. Jenže zde naráží jejich destrukční činnost na houževnatost a uvědomělou odpovědnost pracovníků MNV podporovaných odpovědnou prací a pomocí funkcionářů ONV a dokonce KNV.

Pracovníci MNV vyvolávají stále nová jednání, a tak se uskutečňuje i zasedání rady MNV s přizvanými zástupci ONV s. Ing. Fantou, vedoucím plánovacího odboru ONV, s. Zárubou, vedoucím finančního odboru, s. Kavkou, vedoucím odboru zemědělství a s. Myšíčkou, vedoucím odboru výstavby. Předmětem jednání je výstavba rodinných domků dodavatelským způsobem, projednání kapacity a stavebního materiálu u stavebních organizací okresu. Zajištění studií náhradního sídliště, projednání a upřesnění 1. ochranného pásma VD⁷³ Želivka, projednání intra a extravilánu obce Zahrádka. Projednání stavební uzávěry, kterou vydal Dr. Feirabend, hygienik středočeského kraje. Dále byl projednán zákaz pohřbívání na místním hřbitově, řešení náhrad při kremaci, nebo nákladů převozu zemřelých občanů na jiné hřbitovy.

V dalších bodech bylo projednáno zajištění vyhotovení směnných smluv mezi majiteli rodinných domků a VRV, stanovení ceny 1 m² nových parcel na 4,- Kčs místo 6,- Kčs, které jsou požadovány v budoucích nových sídlištích.

V souvislosti s výstavbou rodinných domků byla přijata nabídka n.p. Kovofiniš v Ledči nad Sázavou, který se uvoluje postavit náhradní domky na sídlišti Plácky 1 v Ledči nad Sázavou.

Na této schůzi bylo projednáno i odloučení osad Dolní Paseky a jejich přidělení k obci Kamenná Lhota, Horní Paseky přidělit k obci Rejčkov a osadu Hory k obci Podivice.

Dále byla schválena náhradní výstavba STS⁷⁴ v obci Kamenná Lhota, jejíž realizace bude financována VRV.

V II. polovině roku 1969 bylo započato s nejnižší položenými objekty v obci demolicí. Byly bourány oba mlýny č.p. 48 a 38, domek u mostu č. 145, dům Brožků č. 130. Demolice

⁷² Investor Vodního díla Želivka.

⁷³ Vodního díla.

⁷⁴ Běžně používáno jako zkratka názvu Státní traktorová stanice. Zde kronikář pravděpodobně používá jako označení Státního statku.

byla povolena také domků č.p. 150, majitel p. Antonín Lukšíček, vily p. Kotena⁷⁵ a domku č.p. 40 p. Antonína Vrány.

Obyvatelé

V tomto roce zaznamenáno 14 úmrtí a jen 6 nově narozených.

Na MNV v Zahrádce se konalo jen 7 svateb. Zábavní podniky, t.j. několik tanečních zábav a kino představení navštěvovali hlavně mladí lidé z okolí.

Práce školy

Práce školy se dostala do obvyklých kolejí, protože ambiciózní učitel Svoboda dostával rozum a také přestalo různé “dubčekování” a “masarykování”. Ve škole pracovaly 2 učitelky na 1. stupni, 4 učitelky na II. stupni s učitelem Svobodou a ředitelem školy Stanislavem Dvořákem. Žactva valem ubývá, na nižším stupni je 54 žáků, na vyšším stupni 108 žáků. Z 25 žáků v 9. třídě odešlo 12 žáků na školy II. stupně a 5 žáků do zemědělství. V dobrovolných brigádách sebrali žáci vyššího stupně brambory ze 14 ha.

Počasí

Leden začíná mrazem -14°C a 30 cm sněhu. Zvěř a ptactvo velmi trpí. V polovině ledna se otepluje a vzniká náledí. Od 26.1. slunečno, teplo, jen noční mrazíky. 31.1. +1°C a taje.

Začátek února rozmarný. Málo sněhu. 7.2. 4 cm sněhu, 14.2. napadlo 30 cm sněhu, trvají menší mrazíky. 13.2. svítí slunce a taje, 20.2. náhlé oteplení, drobně prší, od 22.2. mlhavo a taje. 1.2. 0°C, 2.2. +2°C, 9.2. -4°C, 12.2. -12°C, 17.2. 0°C, 22.2. +10°C.

Březen přináší noční mrazíky -2°C, během dne +3°C tání. 8.3. je bez sněhu. Od 12.3. přepršky – bláto. Ke konci měsíce ochlazení, 22.3. -7°C, studený východní vítr. 26.3. prší se sněhem, 29.3. padá sníh, 31.3. prší.

Duben začíná jarně. 6.4. krásně, noční mrazíky. 10.4. +20°C. 11.4. ochlazení, 13.4. déšť s kroupami, 14.4. sněhová metelice, poprašek zůstává. 15.4. pěkně. 17.4. sněhové přehánky. 19.4. tání a od 21.4. slunečno. Pěkné počasí až do konce měsíce.

1.5. silná bouře s vydatným deštěm. 3.5. pěkně, +20°C, kvetou třešně. 7.5. ochlazení. Od 11.5. oteplení, 14.5. +30°C. 18.5. mírně prší, 19.5. hodně namoklo. 20.5. ochlazení, v noci až na 0°C, od 26.5. pěkně, 31.5. silný déšť.

Červen přináší ochlazení, 4.6. přehánky, musí se topit. Až do 9.6. zima s deštíky. 15.6. dusno +25°C. 19.6. drobně prší. Do konce měsíce pěkné počasí.

Začátek července pěkně, sucho, 7.7. +24°C, večer prší. Do 13.7. ochlazení a přepršky. 16.7. +27°C, 20.7. +30°C, pěkně do konce měsíce.

Srpen je teplý až +20 až 28°C, 16.8. ochlazení na 12°C, 27.8. +8°C, žně zdrženy.

Září začíná pěkně. 17.9. bouře, pak pěkně do konce měsíce.

Říjen přináší teplo a 20°C, ale v noci slabé mrazíky. Je velké sucho a nedá se sít. Od 29.10. přepršky, ochlazení.

Listopad začíná teple. 4.11. prší, 5.11. poletuje sníh. 7.11. noční mráz -7°C, chladný vítr. 12.11. oteplení s deštěm. 16.11. slunečno, 19.11. první poprašek. Od 21.11. jarní počasí

⁷⁵ Č.p. 166 - vila u mlýna “Papírna”.

+13°C. 26.11. napadlo 13 cm sněhu, leží do konce měsíce.

Prosinec začal pěknou zimou. Napadlo 30 cm sněhu a v noci jsou mrazy -5°C, během dne -2°C. 18.12. se zvyšuje sněhová přikrývka na 40 cm. 21.12. mráz -20°C, od 25.12. pěkně -2°C, v noci -5°C. Koncem měsíce teplo kolem 0°C.

Charakteristika roku. Silný déšť s bouří 1.5., 19.5., 20.5., 7.6., 26.6., 7.7. bouře se silným deštěm, 14. až 18.8. a 17.9. déšť, jinak sucho. Drobný déšť 11. a 13.4., 16.4., 7.5., 8.5., 16.5., 18.5., 15.6., 19.6., 20.6. a 30.6., 6.7. a 13.7., 18.7., 26.7., 28.7., 29.10., 13.11. a 14.11. Celkem suchý rok, málo vody ve studních, pole suchá, těžká orba. Jaro celkem suché, setí 2.4., sázení brambor 27.4., 3.5. kvetou třešně, 11.5. kvetou ostatní stromy. Pěkné píceiny i tráva. Hodně třešní a borůvek. Žně až 27.8. obilí pěkné, rovněž řepa i brambory. Houby nerostly. Zima mírná, největší mráz 22.12. -22°C, na vánoce 30 cm sněhu.

Rok 1970

Práce MNV

Protože práce na MNV přibývá, a to hlavně práce politické, dostal MNV pokyn od ONV, aby na běžnou agendu přijal ještě jednu pracovníci a s. tajemníka Jaroslava Dyndu uvolnil jen pro práci zaměřenou na jednání s investorem VŽ⁷⁶. Protože vhodná síla pro MNV nebyla nalezena, musel veškerou práci zvládnout jmenovaný soudruh se stávající pracovníci pí. Annou Veletovou.

Velké pracovní vypětí s. tajemníka a k tomu ještě různé šikanování od místních reakčníků znamenalo mnoho bezesných nocí a vrásek. Jako hojivý balzám bylo uznání české vlády ve formě pamětní plakety věnované tomuto svědomitému pracovníkovi.

19.2. zasedala rada MNV a přizvala do zasedání zástupce měst Humpolce, Ledče nad Sázavou a Světlé na Sázavou a občany, kteří se rozhodli pro výstavbu náhradních rodinných domků v těchto městech. Na zasedání byly projednány tyto body: Realizace výstavby náhradních rodinných domků, stabilizační příspěvky jednotlivých závodů, možnosti zaměstnání a získání stavebních parcel. Na této schůzi byly občanům předloženy 3 plánky domků v různých velikostech a cenách. Protože na této schůzi opětovně nabídku n.p. Kovofiniš, že postaví pro své zaměstnance rodinné domky, byla svolána nová schůze zástupců a zaměstnanců jmenovaného podniku. Přesto, že obě schůze byly informativní, došlo k hádkám o přednosti stavby jednotlivým občanům a nic se nevyřešilo. Po těchto zkušenostech bylo přenecháno dostavění domků a předání do užívání stavební instituci a VRV.

11.3.1970 vydal ONV v Havlíčkově Brodě, odbor kultury rozhodnutí, aby bylo vedení hudby, která byla zapojena pod místní Osvětovou besedu (OB), odebráno p. Josefu Beladovi. Jmenovaný neodváděl z činnosti stanovené poplatky OB a ku dni 11.3. přesahovala dlužná částka 6 000 Kčs. Povedený kapelník musel dlužnou částku uhradit.

Dne 3.4. na návrh ONV v Havlíčkově Brodě odsouhlasila rada MNV, aby tajemníku s. Jaroslavu Dyndovi byla k 25. výročí Osvobození ČSR Rudou armádou (RA) za dlouholetou práci v národních výborech udělena pamětní medaile vlády ČSR. O udělení tohoto vyznamenání byla zmínka v úvodu letošního zápisu.

Dne 10.4.1970 odvolává plénum MNV poslance Jana Dvořáka, č.p. 7; Ciznera Bohumila, č.p. 111 za neplnění poslanecké funkce a krajně pravicový postoj v r. 1968-1969. Dále byl odvolán z poslanecké funkce s. Josef Havlín, č.p. 61 a Josef Hrubý – Horní Paseky, č.p. 21 pro pasivitu v krizovém období 1968-1969. Na jejich místo byl kooptován s. Stanislav Dvořák, Zahrádka č.p. 174, s. František Vopěnka, Zahrádka č.p. 156., Peroutka Josef, Horní Paseky, č.p. 9. a Beneš Jindřich ml., Horní Paseky, č.p. 34.

Během jarních měsíců byla rozšířena brigádnickou prací skládka v dolíku u Dyndů, kde byly rovněž položeny odpadové roury.

Májové oslavy se v obci nekonaly, byl pořádán jen lampiónový průvod školních dětí v předvečer 1. máje. Občanstvo se zúčastnilo májových oslav v Ledči nad Sázavou.

Dne 19.5. se konalo v Zahrádce výjezdní zasedání plánovací komise ONV, kterého se

⁷⁶ Pravděpodobně se jedná o Vodní dílo Želivka, kronikář dále používá zkratky VŽ, VDŽ a VD

zúčastnil první náměstek předsedy VČ KNV s. Smola. Na tomto zasedání byla opět řešena situace v naší obci v rámci výstavby VŽ.

Dne 5.8. svolal VČ KNV veřejnou schůzi do místního kina. Schůze se zúčastnili zástupci investora VŽ, zástupci Státního rajonového plánu, zástupci ONV a zástupci MNV Zahrádka. Na této schůzi měly být řešeny problémy s výkupem rodinných domků a vysídlováním občanů do státní výstavby. Na schůzi však účinkovali lidé, kteří v Zahrádce nebydleli, ale pocházeli z postižených rodin. Jmenovaní urážlivým způsobem osočovali přítomné funkcionáře a vznášeli nemístné požadavky, takže tajemník MNV předčasně schůzi ukončil. Ukončení schůze bylo namístě, protože by bývalo došlo k urážkám i těch funkcionářů vyšších úřadů, kteří se pro naši obec velmi exponovali. Opakovalo by se totéž co probíhalo v Dolních Kralovicích, kde na hrubé urážlivé výroky několika nerozumných občanů doplatilo veškeré občanstvo z Dolních Kralovic.

Protože měly být v Zahrádce nejprve odstraněny chaty povolává MNV 24.7. všechny majitele chat, aby jim nabídl náhradní parcely ve Studenkách. Na této schůzi byly všem žadatelům přiděleny parcely na chaty o výměře 400 m².

Úbytkem malých dětí v mateřské školce se zabýval školský odbor ONV a změnil mateřskou školu na dětský útulek.

Bod plánu z loňského roku a zakoupení čekárny pro Horní Paseky byl letos realizován.

Dne 10.12. bylo vyvoláno jednání u investora VŽ, kde byly projednány koncepty směnných smluv pro výstavbu rodinných domků. Zmíněné smlouvy vypracovalo majetko-právní oddělení VDŽ. Tohoto jednání se zúčastnili za ONV v Havlíčkově Brodě JUDr. Dvořák, vedoucí finančního odboru s. Záruba a vedoucí odboru výstavby s. Myšička. Za MNV v Zahrádce s. Kohout, s. Dynda a právní zástupce MNV s. JUDr. Drahokoupil z Advokátního poradny v Ledči nad Sázavou.

Předložený koncept směnné smlouvy byl námi i zástupci ONV zamítnut jako jednostranný a výhodný pro VRV. Bylo dohodnuto, že nové smlouvy vypracuje s. JUDr. Drahokoupil a předloží ku schválení investoru VD.

V odpoledních hodinách jednali zástupci MNV a ONV na ministerstvu financí vlády České republiky. Byla projednávána cena, velikost a třída náhradního domku. Protože ani na tomto vysokém úřadu nedošlo k dohodě, byl vypracován dopis místopředsedovi vlády s. Ing. Rázlovi, ve kterém bylo vysvětleno třídní složení obce, v jaké situaci se občané nacházejí, že se jedná o samé drobné zemědělce a živnostníky, kteří veškerý svůj majetek sdružili v JZD a v roce 1964 vytvořené společné hodnoty odevzdali bezplatně československému státu při založení státního statku. Dále bylo v dopise poukázáno na rozdíl vykupovací ceny a pořizovací ceny domku.

Na základě poklesu tržeb v prodejně Jednoty Obuv a Textil došlo ke sloučení obou prodejen do prodejny Textil v domě Václava Olišara č.p. 148.

Obyvatelstvo

Mladí lidé se stěhují za zaměstnáním, a tak obyvatel v Zahrádce ubývá. Letos ještě odešlo na věčnost 8 starých občanů a 8 nově narozených opustí naše městečko v brzké době se svými mladými rodiči. Tyto změny pociťuje hlavně škola, ubývá dětí a jsou rušeny třídy.

Práce školy

Po nemoci odešla učitelka Marie Vávrová a na konci roku učitelka Božena Kočová. Nastoupila u nás s. Pechová a s. Kroutilová. Nižší stupeň měl 53 žáků, vyšší stupeň 106 žáků.

9. třída měla 24 žáky, z nichž 5 žáků odešlo na školy II. stupně. Jako každoročně naši žáci pomáhali při sběru brambor a sebrali brambory z 15,5 ha. O žních pomáhali při svozu slámy a vysekávání lesní trávy.

Počasí

Leden začal mírně s mrazy - 4° až 0°C a asi s 30 cm sněhu. 6.1. taje a druhý den přišla náhlá obleva. Oteplení trvá do 10.1. Dále nastoupily noční mrazy -5° až -8°C, přes den -1° až -3°C do konce měsíce.

Začátkem února mrazy trvají, ale 3.2. prší. 4. a 5. února slunečno, teplota +4°C. 15.2. padá, ale 18.2. přichází oteplení, tání, teplota kolem 0°C. 27.2. mráz -8°C.

V březnu se hlásí nový sníh, 10.3. však taje při +2°C. Od listopadu leží 30 cm sněhu. 27.3. jarní počasí. 28.3. přišla sněhová bouře s ochlazením na -4°C.

Duben přináší chladné počasí s málo sněhu a teplotou kolem 0°C. 6.4. začaly první práce na polích. Od 18.4. pěkné počasí. 19.4. bouře s deštěm. Konec měsíce chladný s dešťovými přeháňkami.

1.5. přináší metelici jako v zimě. 4.5. oteplení, sucho a chladno. Potom přeháňky, které zdržely polní práce.

Červen přinesl studené počasí. 5.5. silně namoklo, stromy špatně odkvétají. Voda odnesla ze svažitých polí brambory, obilí a tráva polehávají. Konec měsíce byl však teplý, a proto byla i dobrá senoseč.

Červenec byl teplý a suchý, teploty kolem 26°C. I v srpnu bylo pěkně. 8.8. se strhla bouře s prudkým lijákem. Přepřšky kolem 10.8. zdržují žně. 17.8. a 24.8. silné deště. Oteplení přišlo až koncem měsíce.

Září přineslo přepřšky, ale od 10.9. bylo teplo. 23.9. udeřil první mrazík s jinovatkou.

Říjen začal pěkným počasím, ale 2. polovina byla plná deště a ochlazení.

Listopad má teplý počátek. Od 5.11. prší a fouká studený západní vítr. V noci teplota na 0°C, přes den +6°C. 14.11. přes den +19°C, od 17.11. zamračeno, deštivo. 22.11. padá sníh, ale poslední dekáda měsíce je teplá.

Prosinec začíná 2. a 4. mrazíky -2°C. Všude je voda a mnoho bláta. 10.12. mráz -10°C. 15.12. napadl sníh a zůstal ležet. 21.12. metelice a náledí, v noci -5°C, ve dne -2° až -3°C. Konec prosince je studený až -8°C.

Charakteristika roku. Jaro bylo chladné, deštivé, polní práce zdrženy. 6.4. se jelo prvně do polí. 19.4. první bouře. 20.4. začlo setí. 10.5. kvetou třešně při teplotě 22°C. 11.5. se sázejí brambory.

Léto mělo časté přepřšky, stromy špatně odkvetly. Za to podzim byl příznivý pro sběr brambor a polní práce. Zima byla studená, sníh ležel od listopadu do konce měsíce března.

Nejvyšší teploty 20.6. 23°C a 14.7. 30°C, nejnižší teploty 7.1. - 17°C a 23.12. -10°C. První bouře 19.4., první mráz 10. prosince -10°C.

Úroda: Suché píce mnoho, obilí pěkné, brambor méně, ale veliké. Třešní hodně, ale ovoce málo. Hub a lesních plodin průměrně. Vyskytlo se mnoho mšic a ovoce bylo značně červivé.

Ceny běžných potravin za 1 kg:

rýže	4,- - 8,- Kčs;
kroupy	4,70-5,40 Kčs;
chléb	3,40 Kčs;
olej	12,30 Kčs;
houska	0,45 Kčs;
čokoláda	70,- Kčs;
vepřové	30,- Kčs;
hovězí	29,- Kčs;
salám	30,- - 70,- Kčs.

Rok 1971

Práce MNV

Začátkem roku byla radou MNV projednávána otázka pohřbívání občanů na místním hřbitově, kde pohřbívání má býti podle příkazu hlavního hygienika skončeno koncem roku 1971. Na základě tohoto rozhodnutí byla řada jednání. Pohřbívání na městský hřbitov v Ledči bylo zamítnuto MěNV⁷⁷ v Ledči nad Sázavou pro nedostatek místa. Investor vodního díla odmítl platit vyšší náklady spojené s žehem zemřelých občanů. Po několika jednáních se podařilo radě MNV zakoupit pozemek od manželů Vondrových na Horních Pasekách, kde by mohl být zřízen náhradní hřbitov. Na vybraném pozemku byl proveden geologický i hygienický průzkum a po jejich schválení se VRV zavázal hradit výstavbu nového hřbitova. Pořizovací hodnota nového hřbitova 320 000 Kčs byla odsouhlasena a uhrazena VRV. Protože se výstavba nového hřbitova značně zpozdila, povolil výše jmenovaný hygienik pohřbívání na místním hřbitově do 30.6.1972.

Dne 22. a 23.2. provádí investor ve spolupráci s ONV a MNV v Zahrádce definitivní průzkum s žadateli o výstavbu náhradních rodinných domků.

5.3. bylo uskutečněno jednání o navržené silnici Kamenná Lhota – Zahrádka. Silnice povede od Kamenné Lhoty nad Zahrádkou a nahradí tak silnici Kožlí – Zahrádka, která bude VD částečně zatopena.

Během roku 1971 provádí VRV Praha ocenění rodinných domků v Zahrádce, které budou po proplacení zbořeny.

S oceněním jednotlivých domků jsou různé dohady, protože řada občanů prováděla renovaci a různé úpravy bez řádného stavebního povolení. Bez řádného stavebního povolení nelze uznat renovaci pro výkup a řádné ocenění nemovitosti. Aby nebyli občané při oceňování domků poškozeni, vydává MNV hromadné stavební povolení, které stavební úpravy potvrzuje.

Oslavy 1. máje se konaly v Ledči nad Sázavou, kam občané odjeli autobusem.

Dne 18.5. v Havlíčkově Brodě a 19.5. v Hradci Králové na Vč KNV se konalo jednání o náhradní výstavbě jak rodinných domků, tak i bytové výstavby na základě sociologického průzkumu, který požadavek upřesnil. Jednání se zúčastnil za MNV s. tajemník Jaroslav Dynda.

Dne 28.5. odhlasovala rada MNV vyhotovení fotoalba obce Zahrádky, které po likvidaci obce má sloužit jako dokument jak obec vypadala. Vyhotovení fotoalba bude zadáno fotoslužbě v Ledči nad Sázavou.

V souvislosti s přípravou voleb bylo na zasedání pléna MNV za přítomnosti s. Krčála, místopředsedy ONV, usneseno odloučit osady po volbách od obce Zahrádky. Na základě usnesení pléna MNV byl proveden sociologický průzkum v osadách obce, ku které obci chtějí občané připojit. Osada Horní Paseky s přilehlými samotami bude připojena k obci Rejčkov, osada Dolní Paseky k obci Kamenná Lhota. Schůze tohoto pléna MNV odhlasovala, aby po zrušení obce byla místní honitba Zahrádka ponechána dále členům Mysliveckého sdružení v Zahrádce.

Na schůzi rady dne 30.9. hodnotila rada MNV práci dosaženou ve stávajícím volebním

⁷⁷ Městský národní výbor.

období a navrhla ONV udělit uznání za mimořádné zásluhy s. председovi a s. tajemníkovi. Uznání rady ONV bylo uděleno s. tajemníkovi Jaroslavu Dyndovi.

Na předvolební schůzi konané dne 19.11.1971 v sále místního kina za přítomnosti místopředsedy ONV s. Krčála byli občané seznámeni s výsledky všech jednání týkajících se výstavby rodinných domků. Výstavba se bude provádět dodavatelským způsobem s možností výběru 3 typů rodinných domků. Rovněž bylo oznámeno, že je uspokojivě zajištěn počet volných bytů ve státní výstavbě ve všech třech městech, Ledči nad Sázavou, Světlé nad Sázavou a Humpolci. Tyto kladné zprávy byly občany radostně přijaty.

Dne 26. a 27.11. byly konány volby do zastupitelských úřadů. Volební místnost byla vzorně připravena v místní škole. Voleb se zúčastnilo 99,7% voličů. Kandidátka poslanců, kteří kandidovali a byli zvoleni zněla: Brýdl Bohumír, Dvořák Stanislav, Dynda Jaroslav, Jelínek Miroslav, Krupka František, Kohout Květoslav, Lhotková Vlasta, Moravec Bohumil, Pešek František ml., Příhoda Vladimír, Tichý Václav, Veletová Anna a Váňa Miroslav.

Dne 20.12. se konala ustavující schůze nově zvoleného pléna MNV, na kterém byli zvoleni:

Kohout Květoslav předsedou MNV,

Dynda Jaroslav tajemníkem MNV.

Rada MNV se bude scházet v tomto složení:

Kohout Květoslav,

Dynda Jaroslav,

Krupka František,

Příhoda Vladimír

a Váňa Miroslav.

Obyvatelstvo

V tomto roce zaznamenáno opět 8 úmrtí a 8 narození. Na MNV bylo uzavřeno 5 manželství.

Práce školy

Dětí ve škole ubývá. Na konci školního roku jsme měli ještě 137 dětí. Na 1. stupni 2 třídy se 47 žáky, na 2. stupni 90 dětí ve 4 slabých třídách. Z 25 žáků v 9. třídě odešlo 7 žáků na školy 2. stupně. Začátek školního roku přivítal na 1. stupni jen 32 žáků a na 2. stupni jen 47 žáků, tím klesl počet žáků na $\frac{1}{4}$ počtu žáků na škole v plném rozkvětu školy. Na 2. stupni byla otevřena jen 7., 8. a 9. třída.

Počasí

Leden měl začátek studený, noční mrazy až -20°C , ve dne -8°C až -12°C . Celkem pořádná zima s 15 cm sněhu. Na silnicích mírné náledí. 20.1. oteplení, tání, až $+2^{\circ}\text{C}$. 23.1. proletují včely. 24.1. prší, holo, do konce měsíce teplo.

Únor začátkem chladný, ale 10.2. jarní počasí. 28.2. padá sníh a je zima. Metelice, 20 cm sněhu a mráz -3°C .

Březen je studený, mráz -21°C , na slunci -3°C , metelice. 12.3. oteplení, 15.3. jarní počasí. 21.3. $+14^{\circ}\text{C}$. 25.3. přepršky, 29.3. ochlazení.

Duben chladný, oteplení až 4.4. $+12^{\circ}\text{C}$. 9.4. se sejí jařiny. 20.4. první bouřka, slabý déšť. 24.4. pěkně, ale 27.4. poletuje sníh. Konec měsíce chladný v noci mráz až -3°C . Začínají

kvést třešně.

Začátkem května prší se sněhem. Ve dne +12°C od 5. do 12.5. pěkně. 16.5. +26°C, 17. až 18.5. až 28°C. 19.5. silná bouřka, 26.5. silný déšť. Koncem měsíce přeháňky – špatná senoseč.

Začátek června bouří – stále prší, narostlo mnoho trávy. V bramborách stojí voda, obilí poléhá. Bude málo ovoce.

2.7. pěkné počasí. 12.7. až 30°C. 27.7. 32°C. 11.7. a 14.7. silné bouře a silně prší.

Srpen hřeje 32 až 33°C, pěkné, teplé počasí.

V září prvně prší až 8. Od 14.7. a přichází mírné ochlazení. Celý podzim je suchý a má pěkné počasí až do konce listopadu.

6. října přišel první mráz -2°C s jinovatkou, ale přes den je +18°C.

Listopad má noční teploty +4°C, přes den +16°C. 18.11. poprašek sněhu a noční mrazík. 27. a 28.11. mírný deštík.

Prosinec se ohlásil nočním mrazem -2°C a 5 cm sněhu, který taje. 11.12. prší a je holo, 22.12. jarní počasí. 26.12. ranní mráz -4°C. Konec měsíce mírný – holo.

Největší mráz 5. a 7.1. -20°C, 7.3. -21°C, první mráz 20.11. -5°C. Nejvyšší teplota 13.7. 30°C, 15.7. 31°C, 27.7. až 3.8. po 30°C. Setí jařin 9.4., dokončeno 20.4. 19.4. počátek sázení brambor až do 10.5. Senoseč 25.5., žně 28.7. Sběr brambor dokončen 5.10. Obilí se urodilo hodně, brambory byly malé a bylo jich málo. Peckovin bylo dost, ale ovoce málo. Bylo mnoho myší a vrabců. Lesních plodin bylo dost, ale hub málo.

*Fotografie: Část zahrádeckého náměstí.
Zahrádecká škola.*

Rok 1972

Rok 1972, první rok nového volebního období, přináší velké zvraty v jednáních o výstavbě rodinných domků. Stále není jasno, jaké domky se budou stavět, jaká bude jejich pořizovací cena a jaká bude stanovena cena ve směnných smlouvách. Těchto těžkostí v jednání využívá opět reakce a hlavně ti, kteří byli v roce 1969 vyloučeni z veřejného dění. Útok na funkcionáře MNV i MO KSČ stíhá útok, jsou posílána anonymní udání, že domky funkcionářů byly oceněny výše, než domky ostatní atd. Těmito anonymi jsou vyvolána přešetření odhadů a třeba u s. tajemníka Dyndy je zjištěno, že jeho domek byl dokonce asi o 5 000 Kčs oceněn méně. Čistý štít funkcionářů byl obhájen, ale roztrpčení a znechucení z lidské špatnosti zůstává.

Práce MNV

Na den 1.2.1972 svolává ONV v Kutné Hoře do Zahrádky schůzi postižených okolních vesnic, na které má být projednáno rozšíření I. stavby VD Želivka. Při tomto jednání požaduje MNV v Zahrádce, aby bylo se všemi majiteli pozemků postižených asanací VD provedeno majetkoprávní vyrovnání, aby nedocházelo ku zbytečným stížnostem.

Dne 21.3. dostává MNV zprávu, že projekty náhradních rodinných domků, které nechal vyprojektovat MNV Zahrádka, byly investorem a ministerstvem financí české vlády z důvodů vysokých nákladů zamítnuty. Nejhorší na této situaci bylo to, že s těmito projekty bylo již občanstvo seznámeno.

Investor zaslal nové 3 typy domků, které vyprojektoval Liberecký atelier, pracoviště Havlíčkův Brod. Pořizovací cena a cena směnná však není dosud ministerstvem financí projednána.

Po tomto zásahu nastává opět řada úmorných jednání a někteří majitelé rodinných domků v obavě, že se náhradní výstavba neuskuteční, začínají v určených sídlištích stavět soukromě. Stávající nejasná situace a útoky reakce, jak v úvodu uvedeno, zakalila funkcionáře MNV a přiměla je k činnosti, aby docílili maximálních úspěchů v náhradní výstavbě. Hledaly se cesty a byly nalezeny.

Pro malý počet dětí (5) v dětském útulku byl tento útulek uzavřen a zařízení převedeno na základě hospodářských smluv na jiná podobná zařízení v okrese.

Ve schůzi rady dne 28.6. byl dán konečně souhlas k postavení pomníku sovětskému vojínovi, který je pochován na místním hřbitově. Zmíněný hrob byl po všechna léta ošetřován pionýry naší školy a obstarání pomníku bylo již odhlasováno za "nevýkonné vlády" předsedy Bohumila Ciznera. Realizací tohoto usnesení byl pověřen s. tajemník a v tom je záruka, že pomník bude konečně postaven.

Dnem 30.6.1972 bylo na zásah hygienika ČSSR ukončeno pohřbívání na místním hřbitově. Pozemek hřbitova však zůstal jako památník nedotčen v majetku veřejné správy po dobu příštích 50 let.

Z důvodů poklesu tržeb byla dnem 1.5. zrušena prodejna mléka a pečiva v domě s. Tůmy č.p. 29 a byla sloučena s prodejnou potravin v domě p. Josefa Rokosa č.p. 84.

JUDr. Drahokoupil z Advokátní poradny v Ledči nad Sázavou se vysoce angažoval nejen jako právní zástupce MNV, ale všech občanů ze Zahrádky. Byl oponentem VRV, hlavním tvůrcem konceptu nové směnné smlouvy a ochráncem občanů při předkládání směnné smlouvy vypracované právním oddělením VRV. Nový koncept směnné smlouvy byl projednán 9.8. v koordinační komisi na ONV. V této koordinační komisi byl předsedou

místopředseda ONV s. Hájek a členy kromě zástupců VRV s. Kohout a s. tajemník Dynda. Dne 18.8. se tímto novým konceptem zabývala rada MNV.

V říjnu svolává VRV Praha zahrádecké občany, kteří požádali o náhradní výstavbu rodinných domků, a předkládá jim k podpisu smlouvy, které byly jinak vypracovány než odsouhlasený koncept. Smlouva byla vypracována v tom znění, že občan měl v den podpisu odevzdat dohodnutou částku na výstavbu rodinného domku VRV, což bylo zaměřeno proti občanům a neodpovídalo návrhu smlouvy, kde bylo uvedeno, že cena domku bude uložena na vinkulovaný vklad a proplacena až při kolaudaci postaveného domku. Podpisem předkládané smlouvy by byl každý občan poškozen a ochuzen o úroky z uloženého kapitálu v hodnotě asi 12 000 Kčs.

Občané z radosti, že dostanou náhradní domek, by bývali smlouvy podpisovali, ale s. tajemník se s. JUDr. Drahoučkou celou podpisovou akci pozastavil, až budou předloženy smlouvy schválené MNV a ONV.

Smlouvy byly tedy předkládány a 8.–11.11. byly směnné smlouvy konečně podepsány. Je však podivné, proč takové nepřátelské stanovisko proti poškozeným občanům zaujímali pracovníci VRV. Po podepsání nových směnných smluv probíhala registrace stavebních parcel v Ledči nad Sázavou, Světlé nad Sázavou, kde bude náhradní výstavba situována.

Dne 10.11. rozhodla rada MNV poslat děkovné dopisy všem funkcionářům na KNV a ONV, kteří byli nápomocni při řešení tak závažných úkolů. Stejný děkovný dopis byl zaslán i JUDr. Drahoučkovi, který bezplatně zastupoval nejen MNV, ale i všechny občany a při koncipování směnné smlouvy a v těžkých jednáních vedl naše kroky.

Protože se těmito jednáními opozdila výstavba rodinných domků a tím i vysídlení občanů, požádala rada MNV OÚNZ o ponechání zdravotního střediska v Zahrádce. Další nadřazené složky byly požádány o ponechání ZDŠ a pošty. Požadavkům rady MNV bylo vyhověno a přes pokles obyvatel likvidace těchto zařízení byla odsunuta.

Na podzim letošního roku vyvolal Metrostav Praha jednání na MNV v Zahrádce, na kterém byla projednána výstavba ochranné zdi na západní straně zdejšího kostela, k němuž má dostoupit hladina budované přehrady. V jednání byla řešena hloubka a síla ochranné zdi, aby nedošlo k podmáčení základů kostela.

Obyvatelstvo

Někteří občané, kteří nevěřili v náhradní výstavbu, si kupují domky na vesnicích okolo Humpolce, majetní občané staví individuálně nebo si kupují domy v Ledči nad Sázavou. Nastává stěhování, ale umírá i 8 občanů starších. Mladým rodinám přibývá 5 nově narozených. Na MNV bylo uzavřeno 7 manželství z okolních vesnic.

Práce školy

Škola má sice uměle prodlouženo bytí, ale žactva i učitelů stále ubývá. S učiteli je projednáváno budoucí působiště, protože škola má na nižším stupni ve 2 třídách jen 27 žáků a na vyšším stupni v 8. třídě 9 žáků a v 9. třídě 19 žáků. Z 9. třídy odchází na studie 5 žáků.

Počasí

Leden začíná bez sněhu s mírnými mrazíky. 4.1. napadlo 4 cm sněhu, teplota na 0°C. 16.1. udeřil mráz -8°C za silného větru. 18.1. mráz -15°C. Od 20.1. oteplení, 29.1. napadlo 15 cm sněhu.

Únor tvoří závěje. 6.2. a 7.2. taje. 14.2. udeřil mráz -11°C. 21.2. prší při +2°C taje.

28. - 29.2. prší, teplota $+4^{\circ}$ - $+5^{\circ}\text{C}$.

Březen začíná jarním počasím. 9.3. napadl poprašek a vzniklo náledí při nočních mrazech -5°C . 15.3. oteplení na $+5^{\circ}\text{C}$. 19.3. teplo $+14^{\circ}\text{C}$, do konce měsíce pěkně.

Počátek dubna je chladný s mlhami a dešti. 5.4. pěkně slunečno. Pak nastalo mírné ochlazení na $+4$ až $+10^{\circ}\text{C}$. 25.4. mráz -3°C , zmrzly květy třešní. 28.4. metelice a tání. Foukají chladné východní větry.

Květen přináší teplé počasí s bouřkami. Od 11.5. ochlazení na $+6^{\circ}\text{C}$ s deštěm. 18.5. oteplení na $+16^{\circ}\text{C}$, 19.5. silná bouře s deštěm. 26.5. teplota 22°C , 29.5. až 31.5. $+18^{\circ}\text{C}$, deště. Nasázené brambory zarůstají travou.

Začátek června teplý $+20^{\circ}\text{C}$, 10.6. až 26°C , 15.6. bouře při 16°C s deštěm, 23.6. bouře s deštěm, poléhá obilí.

Červenec má teploty až 28°C , poměrně sucho. 21.7. průtrž mračen, pak sucho a teplo.

Srpen je suchý a teplý až 30°C . 17.8. mírné ochlazení, pak pěkné počasí.

Začátek září je suchý a teplý $+20^{\circ}\text{C}$. Od 16. do 26.9. mokro a bláto.

Říjen přináší noční ochlazení na -1°C , přes den $+12^{\circ}\text{C}$. Od 5.10. pěkné slunné počasí. Od 17.10. ochlazení, poletuje sníh. 21.10. napadl první sníh, ale 23.10. roztál. Do konce měsíce pěkné počasí.

Listopad převzal pěkné počasí s teplotami až $+17^{\circ}\text{C}$. Od 12.11. přepršky se sněhem, hodně bláta. 16.11. první mráz -1°C ve dne na 0°C . 25.11. poprašek, během dne $+4^{\circ}\text{C}$.

Prosinec se přihlásil blátem a mlhami, teploty $+4$ až $+16^{\circ}\text{C}$, pěkné jarní počasí. 15.12. ochlazení, noční mrazíky -1°C , během dne na 0°C . Je sucho, holo. 17.12. poprašek, noční mráz -3°C .

Charakteristika roku. Rozmarné počasí, první sníh 4.1. a 21.10. roztál. Největší mráz 18.1. - 15°C . 10.3. se seje do konce března. 25.4. kvetou třešně, květy ale zmrzly. Do květu ostatních stromů prší. 19.5. silná bouře s průtrží mračen. Obilí polehlo, ale senoseč byla dobrá. Žně byly nejpracnější za posledních 10 let, ale úroda byla dobrá. 12.9. začíná sběr brambor při mokřím počasí. Na setí bylo sucho a obilí špatně klíčilo. Ořechy a třešně zmrzly. Švestek a jablek bylo dost, ale byly hodně červivé. Hrušek bylo hodně, lesních plodin málo. Bylo mnoho mšic a housenek.

Fotografie: Západní pohled na školu a kostel.

Pionýři ze ZDŠ v Zahrádce ošetřují parčík na náměstí.

Rok 1973

Situace s výstavbou náhradních rodinných domků se konečně vyjasnila a funkcionářům MNV a MO KSČ zbývá dokončit dosažení a s čistým štítem odejít ze svěřených funkcí. Zbývá ještě mnoho práce, ale je to práce korunovaná reálnými výsledky.

Práce MNV

Je třeba uchovat trvalou památku na naši kdysi čilou a pěknou a v poslední době úspěšně vedenou obec, a proto se rada MNV v začátku tohoto roku usnází pro zhotovení fotoalbumu a 2 000 kusů brožur, ve kterých by bylo obrazem i slovem stručně zachyceno dějinné i dnešní bytí našeho městečka. Na základě tohoto usnesení jedná s. tajemník Jaroslav Dynda s Fotoslužbou v Ledči nad Sázavou, která má zhotoviti fotografie pro zmíněné album i jmenovanou brožuru. Profesor Eduard Doubek je pověřen vypracovat text a grafickou úpravu. Vytisknutím brožury o našem městečku je pověřena tiskárna v Havlíčkově Brodě. Zhotovené brožury, které stály 27 634 Kčs převzala do prodeje Jednota, LSD⁷⁸, sídlem v Havlíčkově Brodě. Dříve než byly jmenované brožury prodávány po 10,- Kčs, byly rozeslány jako upomínka na naše městečko funkcionářům KNV, ONV a dalším soudruhům, kteří se zasloužili o úspěšné jednání při odškodnění našich občanů. Další brožury byly zaslány na MNV okolních obcí, které spadaly do naší střediskové obce. Fotoalba formátu A4 byla rozeslána rovněž na výše zmíněné adresy a stejné album ve velkém provedení předáno muzeu v Havlíčkově Brodě.

Podle usnesení z minulého roku zajistil s. tajemník Jaroslav Dynda zhotovení pomníku na našem hřbitově pochovanému Rudoarmějci. Pomník z kamene zhotovil p. František Jirsa z Horních Pasek.

Májové oslavy se v obci nekonaly a naši občané se zúčastnili oslav v Ledči nad Sázavou.

25. května odsouhlasila rada MNV, aby finanční prostředky, které dostane MNV od VRV za obecní majetek, byly převedeny na MěNV v Ledči nad Sázavou a MěNV ve Světlé nad Sázavou jako příspěvek na dobudování sídliště přestěhovaných občanů ze Zahrádky. Finanční prostředky budou rozděleny podle počtu přesídlených rodin. Usnesením z téhož dne byl pověřen s. tajemník Dynda zastupováním rady MNV na všech poradách a jednáních, které se týkají přesídlování našich občanů a výstavby rodinných domků.

Dne 9.6.1973 bylo uskutečněno jednání na ONV za účasti zástupců VRV Praha, ONV a s. tajemníka Dyndy. Na tomto byl opět vznesen požadavek MNV v Zahrádce, aby byl investorem vodního díla Želivka poskytnut příspěvek na občanskou vybavenost vznikajících sídlišť v Ledči nad Sázavou a ve Světlé nad Sázavou jako částečné odškodnění za vybavenost v obci Zahrádka. Investor vodního díla Želivka se uvolil přidělit jmenovaným městům 50 000 Kčs na každou přestěhovanou rodinu. Investor přistoupil i na další požadavek MNV Zahrádka, přidělit výše jmenovaným městům jednorázový příspěvek na školní jídelnu, na zaplacení projektu sportoviště na Pláckách a rozšíření hřbitova, a to Ledči nad Sázavou 1 milion Kčs a Světlé nad Sázavou 400 000 Kčs. Zmíněný příspěvek byl opět přidělen podle počtu přesídlených rodin. Do Ledče nad Sázavou se přestěhovalo 103 rodin, do Světlé nad Sázavou jen 27 rodin. V Ledči nad Sázavou bude postaveno 12 rodinných domků na sídlišti Plácky 1 a 24 domků na sídlišti Plácky 2. Ostatní rodiny se nastěhují do státní výstavby.

⁷⁸ Lidové spotřební družstvo

14 rodin si koupilo v Ledči starší rodinné domky nebo stavěly individuálně.

Do Světlé nad Sázavou se přestěhuje 27 rodin, z toho 13 rodinám je stavěn domek, 5 rodin staví individuálně a 9 rodin žádá byty ve státní výstavbě.

Do Humpolce se stěhuje 13 rodin do náhradní výstavby, 13 rodin do státních bytů a 3 občané stavěli sami. Jen malý počet rodin ze Zahrádky se odstěhoval na různá místa Jihočeského a Středočeského kraje.

V červnu 1973 končí školní rok na zdejší ZDŠ velmi smutně. Skončilo zde totiž vyučování v 6. až 9. třídě a škola se na slavnostním ukončení školního roku loučí i se všemi učiteli, kteří se odeberou na jiné školy. Na žádost občanů bude zde 15 dětí v jedné spojené třídě nižšího stupně vyučovat ředitel školy Stanislav Dvořák, který současně provede likvidaci školního majetku. Podle ujednání školského odboru ONV a MNV v Zahrádce převezme většinu školního inventáře ZDŠ v Ledči nad Sázavou. Inventář bude předán na základě hospodářských smluv sepsaných mezi MNV v místě jednotlivých škol. O konečné likvidaci školního inventáře a celé školní budovy bude pojednáno až v zápise příštího roku.

Dále 12.10. se zabývalo plénium MNV špatným hospodařením STS se sídlem v Kamenné Lhotě, který obhospodařuje i pozemky v našem katastru. Předmětem kritiky bylo spalování ovesné slámy po kombajnu, špatná orba pro podzimní setí, nesklizení luk a celá řada nevhodných záležitostí. Bylo usneseno zavolat ředitele státního statku do schůze VO KSČ⁷⁹, kde bude případ projednán. Po projednání ředitel státního statku odvolal vedoucího hospodářství a nahradil jej novým vedoucím.

Dne 14.11. bylo na MNV v Zahrádce uskutečněno jednání za účasti VRV, MNV Zahrádka, MěNV Ledeč nad Sázavou a Světlá nad Sázavou o definitivním přidělení bytů ve státní výstavbě. Všem žadatelům bylo vyhověno podle požadavků uvedených v sociologickém průzkumu.

Protože se zánikem 6. až 9. třídy na místní ZDŠ zanikla i školní kuchyně a jídelna, přidělila rada MNV bývalou školní jídelnu jako klubovnu místní skupině SSM.

Na 10.12. byla svolána schůze zástupců VRV a zahrádeckých občanů, kteří požadovali byty ve státní výstavbě v Humpolci.

14.12. byl na schůzi rady MNV pověřen ředitel školy Stanislav Dvořák a tajemník s. Dynda dopsáním obecní kroniky od roku 1962.

Na poslední schůzi pléna MNV dne 21.12. byly hodnoceny výsledky práce týkající se zajišťování výstavby náhradních rodinných domků a záležitostí souvisejících s vysídlováním obce. Zvládnutí těchto odpovědných úkolů bylo hodnoceno velmi dobře.

Obyvatelstvo

Počet obyvatel v Zahrádce stále klesá, ale 5 úmrtí bylo vyrovnáno 5 narozeními. Tito noví občané ale už nikdy neuvidí svoji rodnou obec v původním stavu. Na MNV měli 1 svatbu.

Počasí

Leden. Na Nový rok bylo holo, noční mrazíky -1° až -2°C, přes den slunečno +6°C. 4.1. slabý poprašek, 12.1. taje a jsou mlhy, jarní počasí a bláto. 26.1. napadlo 5 cm sněhu, 30.1. prší při +4°C, tání.

⁷⁹ Vesnická organizace Komunistické strany Československa.

Únor začíná pěkným počasím, v noci 0° až -2°C, ve dne +1°C. 5.2. prší při +4°C. Létají včely. 15.2. napadlo 5 cm sněhu a mrzne. 20.2. prší při +6°C, je jarní počasí. 23.2. napadl nový sníh a zůstal ležet do konce měsíce.

Březen začal nočními mrazíky a 5 cm sněhu, ale ve dne taje při 4°C, všude je hodně vody. Zima je to rozmarná a málo sněhu. 7. a 8.3. je holo a jarní počasí. 17.3. je +8°C a 18.3. byla první bouře, prší se sněhem. 20.3. zemědělci vápnějí pole a 26.3. sejí při +12°C, je pěkné počasí.

Duben přinesl větrné počasí s mrazy až -7°C v noci a +12°C ve dne. Často prší se sněhem, ale koncem měsíce pěkné počasí s mírným deštěm. Polní práce jsou v plném proudu.

Květen začíná pěkně +12°C, sucho. 20.5. dusno +20°C. 27. až 28.5. je +30°C. Během měsíce časté přepršky, špatně se sklízí seno.

Červen se ohlásil 2. bouřkou a vydatným deštěm, během měsíce časté deště, konec měsíce pěkné počasí, 30.6. je +29°C.

Červenec je deštivý, obilí polehává, jetel nelze dosušit. Od 15.7. snad denně prší. 19.7. silná bouře. Konec měsíce pěkně, začínají žně.

Srpen přinesl teplé počasí 26° až 29°C. Od 21.8. velmi sucho, vše usychá a ovoce padá. Žně skončeny 24.8.

Září pokračuje suchým a teplým počasím 25° až 27°C, koncem měsíce až 30°C. Od 10.9. začíná sběr brambor.

Říjen začíná pěkně teple až 17°C, ale 12.10. prší se sněhem, 13.10. noční mráz -3°C, během dne +8°C. Koncem měsíce mrazy až -5°C, přes den +9°C.

Listopad slunečný, v noci -4°C mráz, přes den +8° až +12°C. Koncem měsíce chladno +4° až +5°C. 26.11. napadlo 10 cm sněhu, 30.11. se tvoří závěje.

Prosinec převzal napadlý sníh s -10°C mrazem. 3.12. mráz -18°C, největší mráz od roku 1932. Od 4.12. oteplení až na 0°C. Tvoří se závěje. Od 20.12. značné oteplení až +9°C, od 27.12. jarní počasí +3°C, v noci -3°C, ve dne +6° až +9°C. Vánoce jsou tmavé.

Charakteristika roku: Počátek jara rozmarný, bez sněhu, spíše sucho. Noční mrazíky - 2°C, -4°C, a 15.3. -6°C.

Léto: Červen mokrá, později sucho, v červenci prší, obilí poléhá, v srpnu sucho.

Podzim teplý a poměrně suchý, první sníh až 26.11. Zima velmi mírná -3°C, ve dne +6°C.

Ořechy zmrzly, švestky žádné, hrušky hnijí a padají. V srpnu rostly houby, ale lesních plodů bylo málo.

Fotografie: Práce pionýrů ze ZDŠ na zahrádeckém náměstí.

Rok 1974

Po usnesení rady MNV z minulého roku o pověření s. tajemníka Jaroslava Dyndy vyřizováním všech záležitostí s přesídlováním našich občanů a zastupováním MNV na všech schůzích a jednáních, začala jmenovanému strastiplná a vyčerpávající práce. Měl sice povolení ONV přijmouti na MNV ještě jednu administrativní sílu, ale ta se nenašla. Zůstal tedy pro tuto práci sám a pomáhala mu jen neúnavná pracovnice MNV pí. Anna Veletová.

Práce MNV

Dne 30.1. se usnesla rada MNV, aby pí. Františce Bělohradské, která se dne 24. února dožije 90 let, popřál s. předseda Kohout a s. tajemník Dynda dalšího zdraví a předal peněžitý dar 300 Kčs.

26.2.1974 projednává rada MNV za účasti zástupců Jednoty, LSD v Havlíčkově Brodě, zmenšení obchodní sítě v obci z důvodu poklesu tržeb vlivem úbytku obyvatelstva. Bylo dohodnuto zrušiti prodejnu zeleniny a prodejnu masa. Zboží těchto prodejen bude předáno do prodejny potravin u "Rokosů". Dále bude zrušena prodejna průmyslového zboží a pohostinská provozovna u "Lhotků". Do budoucna bylo projednáno rozšíření prodejny na novém sídlišti na Pláckách v Ledči nad Sázavou, kde bude vybudována i pohostinská provozovna. Realizaci těchto ujednání slíbili zástupci Jednoty až po úplném obsazení nových domků.

Dne 13.3. jednal místopředseda ONV s. Hájek a s. tajemník MNV Jaroslav Dynda v podniku Stavby silnic a železnic v Praze o zajištění komunikací na sídlišti Plácky v Ledči nad Sázavou, kde se provádí výstavba domků pro zahrádecké občany. Na jednání došlo k dohodě a jmenovaný podnik výstavbu silnic a chodníků zajistí. Tentýž den jednali jmenovaní zástupci na VRV v Praze o zajištění bytů pro zahrádecké občany, kteří v sociologickém průzkumu požadovali ubytování v Praze. Přesto, že Praha bude mít hlavní příděl vody ze Želivky, požadavek zahrádeckých občanů odmítla.

Dne 1. a 2.4. byla prováděna likvidace místního kina za účasti MNV v Zahrádce a odboru kultury ONV v Havlíčkově Brodě. Inventář kina byl na základě hospodářských smluv převeden do několika obcí v našem okrese.

20.5.1974 projednává rada MNV za účasti ředitele školy s. Stanislava Dvořáka a zástupce školského odboru ONV budoucí likvidaci školního inventáře. Bylo usneseno, že veškerý potřebný inventář bude hospodářskými smlouvami převeden na okolní školy v rámci okresu a nepotřebný inventář protokolárně vyřazen. Největší část inventáře převzaly ZDŠ v Ledči nad Sázavou. Na společné schůzi ředitelů a učitelů jmenovaných škol a ředitele Dvořáka bylo ujednáno toto: Učitelé jmenovaných škol si podle odborů rozdělí inventář kabinetů a tělovýchovného náradí. Celé zařízení dílny pro polytechnickou výchovu převezme ZDŠ v Komenského ulici. Tatáž škola dostane úplnou učitelskou knihovnu. ZDŠ v Nádražní ulici dostane tělovýchovné náradí, bradla, koně a kozu a celou žákovskou knihovnu, dále veškerý materiál CO. Obě školy si pochvalovaly velký počet svazků v obou knihovnách, přesto, že mnoho poškozených knih žákovské knihovny bylo protokolárně vyřazeno. Rovněž velmi dobře zařízená polytechnická školní dílna byla s velkými díky přijata. Zbývající inventář byl nabídnut ostatním školám. Rádio a mnoho obrazů převzala mateřská škola v Kožlích, televizor, skříně, tabule a chromatickou harmoniku škola ve Světlé nad Sázavou. Lavice, tabule, židle, rozhlas a signální hodiny ZDŠ v České Bělé. Židle, stoly, kamna a šicí stroj ZDŠ v Herálci, kuchyňské zařízení včetně ledničky z části ZDŠ v České Bělé a z části mateřská škola Poděbaby. Zarámované obrazy odvezla ZDŠ v Ledči nad Sázavou, ale mnoho

obrazů jako pomůcky muselo být dáno do sběru papíru. Získané peníze byly poukázány školskému odboru ONV v Havlíčkově Brodě. Pisatel těchto řádků byl velmi smutný při likvidaci pomůcek a obrazů, které po dobu svého působení 22 roků nakupoval a udržoval. Zbytky inventáře, který žádná škola nepotřebovala, rozprodal MNV zájemcům. Na konci školního roku 30.6.1974 loučilo se se školou 15 posledních žáků, poslední ředitel a učitel zdejší školy s. Stanislav Dvořák, který tento poslední rok přesluhoval, tajemník MNV s. Jaroslav Dynda, zástupci n.p. Kovofiniš s. Příhoda a s. Med. Po dokončení likvidace byla škola zbourána.

Dne 26.6. odhlasován radou MNV souhlas k postupnému prodeji obecního majetku investoru VD Želivka včetně budovy ZDŠ.

V další schůzi rady projednáno přemístění památníku 1. světové války, který je umístěn na náměstí. Památník bude přemístěn na místní hřbitov. Umístění památníku na hřbitově zajistí s. tajemník Jaroslav Dynda. Výlohy s přemístěním uhradí investor VD Želivka.

Schůze rady dne 8.8. projednává vybudování občanské vybavenosti na Pláckách v Ledči nad Sázavou a ve Světlé nad Sázavou. Oběma městům budou poukazovány částky z prodeje obecního majetku obce Zahrádky, jak již bylo dříve uvedeno.

19.8. odsouhlasila rada MNV úpravu veřejné cesty ve Studenkách ke stavebním parcelám pro chaty, kam jsou přemísťovány chaty ze zátopového území v Zahrádce. Úpravu cesty provede jako dodavatel Metrostav Praha.

K 1.9. byl uskutečněn převod budov ZDŠ na investora VD Želivka za dohodnutou cenu 1 048 238 Kčs. Výkupní cena byla převedena na účet MNV v Zahrádce a bude později rozdělena na nová sídliště.

Dne 22.11. pořádá n.p. Kovofiniš, provoz Zahrádka v budově TJ Spartak slavnostní schůzi všech svých zaměstnanců. Na tuto schůzi byli pozváni zástupci VO KSČ a MNV v Zahrádce a zástupci mateřského závodu Kovofiniš v Ledči nad Sázavou. Po projevech byli všichni přítomní pohoštěni a vyslechli estrádu pražských umělců. Večer byla pořádána taneční zábava.

Tato slavnostní schůze byla uspořádána jako rozloučení s provozem 002 v Zahrádce, který byl v rámci VD Želivka přemístěn do nových budov v podniku v Ledči nad Sázavou, kde zahájí výrobu 1.12.1974.

V listopadu požádala rada MNV ředitele OÚNZ MUDr. Smutného o prodloužení činnosti Zdravotního střediska v Zahrádce do konce 1. pololetí 1975. Stejná žádost byla poslána i místopředsedovi ONV s. Hájkovi. Přesto, že Zdravotní středisko nesplňovalo podmínky ani svým obvodem, ani počtem obyvatelstva, byly obě žádosti vzhledem k situaci v obci s citem kladně vyřízeny.

V průběhu roku 1974 došlo k vysídlování občanů jednak do bytů ve státní výstavbě i do předaných náhradních domků ve Světlé i v Ledči. Uvolněné domky byly po řadě bourány buď majiteli, kteří si domky koupili zpět nebo Metrostavem Praha.

Protože koncem tohoto roku budou města Ledeč a Světlá nad Sázavou dostávat od investora poukazy 50 000 Kčs na přestěhovanou rodinu pro vybudování občanské vybavenosti, scházejí se zástupci těchto měst se zástupcem Zahrádky, aby projednali použití zmíněných finančních prostředků na sídlištích. Zástupci Zahrádky požadují na MěNV v Ledči nad Sázavou vybudování autobusové zastávky na Pláckách, vybudování sportovního areálu, koupaliště, kluziště včetně kabin a hřiště pro odbíjenou a tenis. Dále zajištění výstavby mateřské školy, kterou slíbil Vč KNV jako odškodnění za mateřskou školu v Zahrádce.

V poslední záležitosti bylo dojednáno, že tajemník s. Jaroslav Dynda sjedná na Vč KNV u vedoucího plánovacího odboru s. Likaře schůzku, které se zúčastní i zástupce MěNV v Ledči nad Sázavou.

Obyvatelstvo

Jak bylo uvedeno, stěhují se rodiny do Ledče nad Sázavou i Světlé nad Sázavou, lidí stále ubývá. Zemřelo i 7 starých občanů a přírůstek byl jen 5 novorozeňat. Pí. Františka Bělohradská, "po doškách" Burkoňová, se dožila letos v čílosti 90 let.

Počasí

Leden začíná první dekádu mírně. V noci jsou mrazíky -2° až -3°C , ve dne kolem 0°C . 3.1. taje, 4.1. chladný východní vítr, přes den $+3^{\circ}\text{C}$. 7.1. slabý poprašek ve dne $+4^{\circ}\text{C}$. Druhá dekáda jsou přehrášky, 20.1. jarní počasí. Konec měsíce jarní počasí jen 27.1. noční mrazík, jinak přes den $+6^{\circ}\text{C}$. Létají včely.

Únor začíná jarně. 7.2. poprašek, ve dne padá sníh, večer metelice, do rána 2 cm sněhu. 9.2. tání. 10.2. ráno $+2^{\circ}\text{C}$. 2. dekáda je slunečná a suchá, létají včely. 21.2. mírný deštík $+6^{\circ}\text{C}$. 25.2. nový sníh. 27.2. noční mráz -3°C , 28.2. pěkné počasí.

Březen začíná chladným východním větrem. 3.3. je pěkně, ale 4. a 5.3. opět chladný východní vítr. Od 6.3. do 10.3. pěkně, slunečno až $+10^{\circ}\text{C}$. Slabé noční mrazíky, ale přes den teplo. 17.3. mírný déšť. Třetí dekáda teplo bez mrazíků, denně $+8^{\circ}$ až $+14^{\circ}\text{C}$. Jarní práce na polích hotovy.

Duben začíná teplou dekádou 12° až 14°C . 9.4. začínají kvést třešně. Do 12.4. krásně $+18^{\circ}\text{C}$. Od 13.4. ochlazení s nočními mrazíky, 16.4. -9°C . Zmrzly květy ořechů, třešní a hrušní. 18.4. mráz -4°C . Třetí dekáda chladná, přehrášky.

Květen začíná suchem, v noci $+3^{\circ}$ až $+6^{\circ}\text{C}$, ve dne $+14^{\circ}\text{C}$. 4.5. prší, prší i 6. a 7.5., ochlazení. 9. až 11.5. pěkně, 12.5. první bouřka, 13.5. prší, 14.5. pěkné počasí. 15.5. prší celý den při $+9^{\circ}$ až 12°C . Přehrášky trvají do 19.5. Konec měsíce krásně, začínají sena.

Červen přináší déšť, ale 3.6. je pěkně, ale v noci prší. 6. až 14.6. střídavě prší a je chladno, špatně se suší sena. 15.6. padají kroupy. V lese je mokro, a proto rostou houby. 19.6. bouře se silným deštěm. Od 21.6. do konce měsíce často prší, včely se hodně rojí.

V červenci do 14. stále prší, nebude žádné ovoce, málo borůvek, ale hodně hub. 15. a 16.7. krásně, ale 17.7. v noci prší, konec měsíce mokrá, obilí polehává.

Srpen začíná deštěm a prší až do 8.8., od 12.8. pěkné počasí, začínají žně. 18.8. silná bouře s kroupami, 20 cm krup těžkých až 16 dkg. Otloukly ovoce, listí, okopaniny a rozbily mnoho střeš a aut. Od 25.8. pěkně. Koncem měsíce končí zpožděné žně.

Září přineslo trochu zlepšení počasí, ale jsou časté přehrášky. Sláma mokne na polích a pomalu začínají brambory. Od 23.9. ochlazení na 14° až 16°C ve dne, v noci jen $+5^{\circ}$ až $+8^{\circ}\text{C}$.

Říjen se 1. usmál sluníčkem a $+16^{\circ}\text{C}$, ale 2.10. už je chladno $+10^{\circ}\text{C}$, ochlazení trvá do 21.10. 22.10. napadl první sníh, ale taje. 23.10. slunečno, ale chladno. 24.10. prší, konec měsíce sychravý.

Listopad převzal sychravé počasí. Zlepšení nastalo teprve 5.11. a trvalo do 16.11., bylo slunečno $+8^{\circ}$ až $+12^{\circ}\text{C}$. 22.11. v noci prší, 23.11. odpoledne pěkně. Konec měsíce deštivý, v noci $+2^{\circ}$ až $+3^{\circ}\text{C}$, přes den $+6^{\circ}$ až $+8^{\circ}\text{C}$.

Prosinec pokračoval v listopadovém deštivém počasí. 4.12. přišla metelice, do večera

sníh roztál. 5.12. prší, 12.12. pěkně, 13.12. padá a zůstává sníh ležet. 16.12. noční mrazík -1°C , 17.12. taje. 19.12. poletuje sníh, v noci -1°C , přes den $+5^{\circ}\text{C}$. 20.12. taje při $+7^{\circ}\text{C}$. 23.12. pěkně, v noci -1°C , přes den $+6^{\circ}\text{C}$. 25.12. krásně $+6^{\circ}\text{C}$, 26.12. drobně prší, 27.12. slunečno. 30.12. padá sníh, 31.12. taje.

Charakteristika roku. Suché jaro, mokré léto a sychravý podzim. Zima rozmarná, málo sněhu. Během roku bylo 938 mm srážek, počet deštivých dní 112, sněhových 24, mlhavých 71, větrných 54, bouřkových 23. Slunečných dní bylo 222. Nejnižší teplota -18°C , nejvyšší $+32^{\circ}\text{C}$, průměrná roční teplota 9°C . Nejméně srážek spadlo v únoru, březnu a dubnu. Nejvíce srážek měl červen.

Rok 1975

Zahrádka se vylidňuje, občané opouštějí své milé městečko, domky se bourají, silnice k mostu přes Želivku je přerušena hlubokým příkopem, voda v Želivce stoupá, Zahrádka umírá. Nyní zahrádečtí rodáci pociťují, co ztrácejí. Ale nejen rodáci jako je i pisatel těchto smutných řádků, vzdychají a smutní i lidé, kteří se k nám přistěhovali a s námi se sžili. Jeden celkem mladý občan rozvádí řeč takto: Zahrádka byla něco zvláštního, ani ves ani město, ale ani město, ani ves. Pro kulturní vyžití jsme tu měli vše, občas divadlo, stále kino, jeden lepší a jeden horší hostinec, fotbal, hokej, tělovýchovu, lékaře, zubaře, základní devítiletou školu, mateřskou školu, poštu, telefon, obchody, textil, obuv, chemodrogu, Obnovu, rybáře, myslivce, dobré zaměstnání v Kovofiniši, autobusové spojení na všechny strany a přímo do Prahy, ale co hlavního individuální svobodu. Když jsem se oblékl do "starých hadrů" a šel třeba do lesa nebo někomu pomoci s prací, potkával a zdravil jsem se srdečně s lidmi stejně, jako když jsem se nastrojil do "gala" a vedl jsem děti na školní oslavu nebo manželku k zábavě. A nebo ty legrace v obchodě u "Rokosů", kde se "prodávalo" třeba do 10 hodin večer a kde se v tuto dobu scházely typické zahrádecké postavičky jako p. Josef Kopecký, jinak "Dítě zlatý" nebo "baron od Labe" (okolo jeho domku tekla potok), p. Jan Kočí, pan Petr Pěkník "A vůbec" (jeho obvyklé rčení), tlustý a méně čistý řezník p. Edmund Šmolka, ustrašený žid z pošty Elzner. Jim vévodil p. Otto Rokos, majitel obchodu, který nezkazil žádnou legraci. Jeho dědictví převzal jeho syn Josef, ale tam jsme se zastavili jen ve dne na "kus řeči".

Veřejných starostí na MNV ubývá, ale administrativa s předáváním různých funkcí a agendy pokračuje. Rada MNV se schází nyní jednou měsíčně a vše operativně zařizuje s. tajemník Jaroslav Dynda, protože se předseda MNV s. Kohout také odstěhoval do Ledče nad Sázavou.

Práce MNV

Dne 7.1. bylo uskutečněno jednání na Vč KNV u vedoucího plánovacího odboru s. Líkaře ve věci dříve daného příslibu výstavby mateřské školy na Pláckách. S. Líkař slib Vč KNV potvrdil s tím, že budou uvolněny finanční prostředky na výše zmíněnou mateřskou školu a se zahájením výstavby možno počítat v roce 1977-78. MěNV v Ledči nad Sázavou musí zajistit nejpozději do 30.6.1976 dodavatele stavby. Pokud nebude do této doby zajištěn dodavatel stavby, nedá se počítat s realizací výstavby.

Ve schůzi rady MNV dne 14.2. bylo odhlasováno uzavření místní lidové knihovny a převedení knih do Městské knihovny v Ledči nad Sázavou. Byla provedena inventarizace knihovny pracovníky Městské knihovny v Ledči nad Sázavou a okresní knihovny v Havlíčkově Brodě. Do Městské knihovny v Ledči nad Sázavou bylo převedeno 1 600 knih. Poškozené a k půjčování již nevhodné knihy byly protokolárně vyřazeny.

V březnovém zasedání rady MNV byl usnesen požadavek přejmenování sídliště v Ledči nad Sázavou na sídliště Zahrádka. Tento požadavek bude na MěNV v Ledči nad Sázavou tlumočen s. předsedou Kohoutem a s. tajemníkem Dyndou.

Dne 25.4. se konalo slavnostní zasedání pléna MNV na oslavu 30. výročí osvobození naší vlasti slavnou Rudou armádou a 30. výročí úspěšné práce národního výboru. Při této příležitosti byla poslancům pléna předána čestná uznání za dlouholetou práci na poli MNV. S. tajemníkovi Jaroslavu Dyndovi byla předána "Pamětní plaketa" k 30. výročí osvobození.

V polovině května požádala rada MNV MěNV v Humpolci o udělení slevy za 1 m² stavebních parcel ze 6,- Kčs na 4,- Kčs pro stavebníky náhradních domků občanů za Zahrádky. Tak jako

Ledeč nad Sázavou a Světlá nad Sázavou vyhovělo této žádosti i město Humpolec.

V rámci hmotné pomoci přesídlovaným občanům do Ledče a Světlé nad Sázavou rozhodla rada MNV v Zahrádce koupiti 2 míchačky na maltu z prostředků MNV a dát je jmenovaným občanům k dispozici pro provádění drobných přístaveb.

Počasí

Leden začínal bez sněhu v blátě při $+6^{\circ}\text{C}$. 7.1. napadlo 2 cm sněhu a přes den bylo $+7^{\circ}\text{C}$, v noci ale -2°C . 9.1. znovu padá sníh a 10.1. taje. 12.1. slunečno, teplota $+10^{\circ}\text{C}$, létají včely. Do 23.1. pěkně slunečné počasí, $+2^{\circ}$ až $+6^{\circ}\text{C}$, teprve 23.1. slabý poprašek, který taje. Do konce měsíce pěkně $+6^{\circ}\text{C}$.

Únor zahájil sychravě s deštěm. Od 3.2. do 18.2. pěkně s $+4^{\circ}$ až $+6^{\circ}\text{C}$ přes den a slabými nočními mrazíky. 19.2. napadlo 15 cm sněhu. 20. až 24.2. noční mrazíky -3°C , přes den slunečno $+4^{\circ}$ až $+6^{\circ}\text{C}$ teplota, ale sníh leží. 25.2. zamračeno -2°C . Koncem měsíce noční mráz -7°C , sníh leží jen na polích, silnice jsou suché.

Březen začíná pěkně, v noci mráz do -3°C . Konají se přípravy na jarní polní práce. 13.3. prší celý den, 14.3. už jen přepršky, večer se vyjasnilo. 15. a 16.3. pěkně, 17.3. studený vítr, 18.3. popadává a taje při $+4^{\circ}\text{C}$. 19.3. východní vítr v noci -3°C mrazík. 20. až 23.3. pěkně $+8^{\circ}\text{C}$ s nočními mrazíky. 24.3. oblačno, popadává sníh. 25.3. napadlo 3 cm sněhu, sníh leží při $+6^{\circ}\text{C}$. 26.3. padá sníh jako v zimě, 27. a 28.3. taje a prší při $+7^{\circ}\text{C}$. 29.3. se ochladilo, 30. a 31.3. napadlo 12 cm sněhu.

Od 1. do 10.4. tání při $+5^{\circ}\text{C}$, pěkně $+4^{\circ}$ až $+8^{\circ}\text{C}$, sejí se jařiny. 10.4. napadlo 2 cm sněhu, který roztál. 11.4. prší a 12.4. chladno. 13.4. vítr, ale slunečno $+8^{\circ}\text{C}$, pěkné počasí trvá do 23.4. Začínají se sázet brambory. 25.4. prší se sněhem, ale konec měsíce je pěkný, $+17^{\circ}\text{C}$, sázení brambor pokračuje.

Na prvního května ráno bylo zima, odpoledne se oteplilo a do 3.5. bylo pěkně. 4.5. je chladno a prší. 5. až 8.5. pěkně, večer mírná bouřka. Do 11.5. pěkné počasí, 12.5. bouře, silný déšť. 13. až 22.5. krásné počasí $+22^{\circ}\text{C}$, jen 15.5. ráno prší. 23.5. ochlazení na $+16^{\circ}\text{C}$, 25.5. zamračeno, od 9. hodiny prší. Oblačné počasí trvá při 22°C . 31.5. prší.

Červen začíná ochlazením na $+14^{\circ}\text{C}$, 5.6. ráno slabá jinovatka. 8.6. prší "Medard" v 10 hodin, prší až do 10.6. 11. až 14.6. pěkně 16° až 19°C , 15.6. bouře s kroupami, ale neuškodily. 16. až 17.6. pěkně $+22^{\circ}\text{C}$. 18.6. silný déšť. 20.6. prší v noci, 21.6. přešla bouře. 22. a 23.6. pěkně, 24.6. odpoledne bouře. Do 27. krásné počasí až 29°C . 28.6. prší, ale konec měsíce pěkně.

Červenec začíná bouřlivě a slabě prší. 3. a 4.7. krásně, 27°C . 5.7. navečer prší. Do 8.7. krásně $+29^{\circ}\text{C}$. 9.7. teple a mírně zapršelo. 10.7. v 11 hodin bouřka při $+26^{\circ}\text{C}$. Od 11.7. do 18.7. pěkně, slunečno až $+27^{\circ}\text{C}$. 19.7. konec "Medarda" zapršelo a do 23.7. krásné počasí s 27°C tepla. 24.7. bouří a odpoledne prší. Poprchává ještě 27. ale konec měsíce je teplo a slunečno až 29°C .

Srpen přišel zamračený, ale 24°C teplý. 6.8. z tepla 25°C přišla bouřka s vydatným deštěm. Žně začínají v pěkném počasí při 27°C . Po bouřce 15.8. je krásně $+28^{\circ}\text{C}$. 18.8. mírně sprchlo při 20°C . 19.8. se mírně ochladilo na 16°C , ale jen přechodně, protože od 20.8. při polojasném počasí je 24° až 27°C do 24.8., kdy mírně sprchlo. 25.8. a 26.8. prší. Teplo se pohybuje kolem 25°C . 30.8. k večeru prší. Roste málo hub, málo borůvek a bude málo ovoce. Zemědělci připravují podzimní setí.

Záříjové slunéčko zasvítilo dětem na cestu do školy a zamračilo se teprve 5.9. Od 8. do 11.9. je pěkně a sucho, příhodné počasí na vybírání brambor. 12.9. zapršelo a přišlo

ochlazení. 14.9. slunečno s 19°C tepla. 15.9. déšť, chladný vítr 16°C. Od 16.9. pěkné počasí s 20° až 23°C do 20.9. 21.9. přechodné ochlazení, ale do 26.9. pěkně a sucho. 26.9. slabě sprchlo a do 29.9. pěkně. 30.9. ráno mlha a pak silný vítr.

Říjen začíná teple a sluníčkem +26°C. 3.10. prší, 4.10. ochlazení. 5.10. zamračeno, prší, 9. a 10.10. zamračeno a velmi chladno, prší. 11.10. padá sníh, odpoledne slunečno, +11°C. 13.10. ochlazení s deštěm. 14.10. zamračeno, větrno +15°C. 15. až 17.10. slunečno +12°C, 18. až 21.10. prší. 21.10. zamračeno, oteplení na 16°C, do konce měsíce pěkně, večer mlhy.

Listopad nastupuje zamračený. 3.11. je chladno +12°C, ranní mlhy. 5.11. mlha a mrholí při +12°C. 8.11. slunečno +16°C. 9.11. ráno mlha, zamračeno, vítr +12°C. 10.11. pěkně. 11.11. ochlazení, vítr, poprašek +8°C. 12. a 13.11. jižní vítr, chladno +10°C. 14.11. mží. 15.11. sníh +1°C, ve dne pěkně +4°C. 16.11. noční mráz -3°C, ve dne vítr, slunečno. 17.11. na 0°C, silný vítr. 18.11. mírně sněží +7°C, zatmění měsíce. 19.11. prší se sněhem při +6°C, 20.11. prší. 22.11. napadlo do rána 4 cm sněhu, ale taje. 22.11. napadlo 20 cm sněhu, 23.11. slunečno -4°C, studený vítr. V noci udeřil mráz -13°C, přes den bylo -5°C. 24.11. noční mráz -11°C, studený vítr. 25. a 26.11. v noci mráz -13°C, přes den -5°C. 27.11. v noci -7°C, přes den -3°C. 28.11. tání při +2°C v noci, ve dne +3° až +4°C. 30.11. taje a mrholí, večer při 0° až +4°C bez sněhu.

Prosinec přišel s 10 cm nového sněhu, 2.12. taje při +1° až +2°C. 4.12. slunečno +7°C. 5.12. ochlazení a prší. 6.12. +5°C, 7.12. slunečno, ale fouká studený vítr. 9.12. slunečno, +6°C, létají mušky. 10.12. noční -3°C mráz. 11.12. chladno – mlha +3°C. 13.12. noční mrazík -1°C, jinovatka, 15.12. tání při +1°C tepla, 16.12. zamračeno +2°C, 17.12. bez mrazu a bez sněhu. 18.12. napadlo 8 cm sněhu, slunečno při 0°C. 18. a 19.12. noční mráz -18°C, během dne -12°C. 20. až 23.12. taje při +1°C, sníh se drží jen na polích. 24.12. při +2°C oblačno. 25.12. mírně sněží, 26.12. připadlo 5 cm, je vítr a věje se. 27.12. prší a taje, 28.12. slunečno. 29.12. slunečno při +6°C, 30. a 31.12. zamračeno při +4°C, v noci -1°C.

Uplynulý rok měl 668 mm srážek, přšelo celkem 112 dní, sníh padal 24 dny, slunečných dnů bylo 222, větrných 54, mlhavých 71, bouřkových 23 dny. Nejnižší teplota - 18°C, nejvyšší 32°C. Průměrná teplota roční činila +9°C. Nejméně srážek bylo v září, nejvíce v červnu. Sníh padal 16x a ležel 41 dní celkem.

Úroda byla dobrá, brambor hodně. Ovoce místy zaschlo, jinak bylo pěkné. Lesních plodin a hub bylo málo.

Fotografie: Partie z překrásné řeky Želivky “nad Papírenským jezem” s částí Zahrádky “Na Letné” s horou Šafranicí v pozadí. Pohled z Kotrbejku.

Rok 1976

Podle dějinných údajů, uvedených na 1. - 3. stránce⁸⁰ této pamětní knihy dožívá se městečko Zahrádka 757 let. Chudý a strastiplný život za Rakouska a 1. republiky a nadějný a rozvíjející se život od roku 1948 tohoto krásného městečka Českomoravské vysočiny letos končí. V městečku zbývá ještě 18 rodin, které čekají na nové domky, dokončované v Ledči nad Sázavou a Humpolci.

MNV připravuje předání agendy a záležitostí zbývajících rodin místnímu národnímu výboru v Dolním Městě a tam se budou konat i volby vypsane na listopad v roce 1976.

MNV v Zahrádce se se ctí zhostil všech úkolů, zajistil místní občany podle jejich individuálních přání a s čistým štítem ukončil své poslední působení na slavnostní schůzi dne 10. září tohoto roku. Na této slavnostní schůzi, kde byli přítomni zástupci ONV a OV KSČ v Havlíčkově Brodě, zástupci MěNV z Ledče, Světlé nad Sázavou a Humpolce, zástupci MNV v Dolním Městě, zástupci VRV a Kovofiniše byli obdarováni poslanci MNV Zahrádka krásnými knihami a čestnými diplomy. S. tajemník Jaroslav Dynda odchází do JZD ve Světlé nad Sázavou jako politický pracovník, s. Anna Veletová jako administrativní pracovnice do MěNV v Ledči nad Sázavou a předseda s. Květoslav Kohout bude zastávat nadále práci jako obchodní náměstek v Kovofiniši v Ledči nad Sázavou.

Souhrnný přehled domů a obyvatel Zahrádky

Rozkvět i život Zahrádky tedy končí a kronikáři zbývá povinnost zachytiti slovem místopis srovnaných domků se zemí a jejich obyvatel, kteří se odstěhovali do 3 měst, jak bylo dříve uvedeno.

Místopis Zahrádky odpovídá v celku plánu uvedenému v této kronice na straně 43⁸¹. Od roku 1918 do roku 1928 bylo v Zahrádce postaveno 5 rodinných domků. Od roku 1935 až do roku 1953 17 rodinných domků a, protože Zahrádka byla krásným rekreačním zákoutím, 23 rekreačních chat. Další výstavba byla zmrazena očekávanou výstavbou přehrady.

Počet obyvatelstva mírně poklesl proti uvedenému stavu v roce 1928 z 1 187 na 980, což bylo způsobeno menším počtem dětí v jednotlivých rodinách. Historie obyvatelstva jednotlivých domků je psána podle popisných čísel a nejsou v ní zachyceny domky Dolních a Horních Pasek, Hor a samot, které zůstanou asanací nedotčeny.

Výstavba Zahrádky byla provedena podle východozápadní osy a jen na západní straně, směrem severním byla zastavěna podle toku Želivky. Rozšíření výstavby směrem jižním bylo uskutečněno v poslední době. Na této jižní straně byly postaveny rodinné vilky a většina chat.

Popis obyvatel začíná tedy od východu po straně severní.

Hospodářské stavení č. 1 patřilo pí. Matoušové - Vránové. Jmenovaná pocházela ze 3 dětí. Její starší sestra vystudovala na zdravotní škole a pracuje jako zdravotní sestra. Bratr vystudoval na kněze a slouží u papeže v Římě. Matoušova rodina vychovala 2 chlapce a dceru. Chlapci se vyučili v zemědělství a dcera absolvovala zemědělskou technickou školu.

Č.p. 2 obhospodařoval p. Jan Hůla. Pocházel ze 4 dětí. Ze 3 dcer se nejmladší utopila z nešťastné lásky. Rodina jmenovaného hospodáře vychovala dceru a syna. Dcera se provdala

⁸⁰ Číslování stran rukopisu.

⁸¹ Číslo strany rukopisu.

za zubního technika a syn pracoval jako úředník v Kovofiniši. Postavili si vilku ve Světlé.

Domek č.p. 3 patřil bezdětným manželům Cafourkovým. Ti darovali domek své neteři sl. Marii Krivánkové. Jmenovaná se provdala za mlynářského dělníka p. Václava Tomka. Jmenovaný prodával jako vedoucí mlýna "Papírna" ve válce mouku potřebným lidem, ale také "šmelinářům". Když němečtí okupanti začali šmelení vyšetřovat, pozvali k výslechu i p. Václava Tomka, který se ze strachu před gestapáckým výslechem na cestě do Královic oběsil. Vdova po p. Tomkovi vychovala vnuka a vnučku po své dceři, která předčasně zemřela a odstěhovala se do náhradního domku do Světlé nad Sázavou.

Do domku č.p. 4 se přiženil p. František Dvořák, který si vzal majitelku sl. Janu Hrůzovou. Vychovali 2 syny. Mladší z nich se odstěhoval do Liberce, kam se odstěhovala i ovdovělá jeho matka.

Domek č.p. 5 není v tomto pořadí, ale až v "Kozí ulici" později přejmenované na Ledečskou ulici. Majitelka roz. Marie Brůnová, provdaná Palánová, měla za muže "sítaře". Jmenovaný jezdil po "jarmarcích" a prodával doma vyrobená síta. Ovdovělá majitelka byla dlouhý čas krmičkou a "připouštěčkou" plemenných býků, chovaných v Dolním mlýně. Domek byl vykoupen, protože patřil dceři zemřelé majitelky. V opuštěném domku se oběsil Václav Moravec, bývalý řidič ČSAD.

K domku č.p. 6 se vracíme opět do pořadí na "Pohoří". Patřil Františku Kavkovi, komíníku, který se odstěhoval do Dolních Kralovic. Shodou okolností koupil domek opět komíník Ondřej Prokeš, který se zabil na "Pionýru" při cestě z práce. Vdova Prokšová se odstěhovala do náhradního domku ve Světlé nad Sázavou.

V č.p.⁸² 7 bydlel p. Jan Dvořák "basista", předseda MNV po roce 1948. Jeho bratr František Dvořák je kožešníkem v Praze a sestra Bedřiška se provdala za JUDr. Herrmanna⁸³ do Dolních Kralovic. Stávající majitel vychoval 3 dcery. První se provdala za Václava Pátého, druhá za Václava Moravce (zmínka v č.p. 5), třetí za Karla Miláčka, úředníka Kovofiniše, který se přestěhoval do náhradního domku v Ledči nad Sázavou. Pan Jan Dvořák, zesnulý majitel domku byl pro obchodování s moukou (zmínka v č.p. 3) zavřen do koncentračního tábora v Polsku, ale vrátil se.

V č.p. 8 bydlel p. Václav Pašek, kloboučník. Pocházel ze 4 dětí, ale sám měl jedinou dceru, která se provdala za Oldřicha Hejla, úředníka z Kovofiniše. Domek byl vykoupen, protože si s. Oldřich Hejl postavil domek nový, který nebyl dotčen asanací Zahrádky.

K č.p. 9 patřila i kovárna. Jan Tulach, kovář a známý ochmelka, prováděl nejen kovářské zaměstnání, ale trhal i zuby. Kovář brzy zemřel a vdova pí. Tulachová, rozená Vránová z č.p. 1, vychovala syna, který působí jako učitel v Praze. Domek byl vykoupen a majitelka se přestěhovala do státní výstavby v Ledči nad Sázavou.

V č.p. 10 bydlel Jindřich Krivánek, který pocházel z 5 dětí. Sám zatvrzelý soukromý zemědělec do poslední chvíle vychoval syna a dceru. Syn se přiženil na Humpolecko, dcera se provdala za Františka Křivohlavého z Horních Pasek. Jmenovaný pracoval v místním Kovofiniši a byl velmi pilný. Z "bouračky" Dolního mlýna si postavil poschodový domek ve Světlé.

⁸² Kronikář v rukopisu uvádí střídavě zkratku č.p. a p.č. Vždy se však jedná o číslo popisné, nikoli číslo parcelní.

⁸³ Zprávný zápis jména se nepodařilo autorům přepisu hodnověrně ověřit. V některých zápisech se objevuje Herrman, v jiných Hermann i Herman.

Po č.p. 11 patřilo p. Antonínu Příhodovi, který vychoval 2 děti. Dcera se provdala do Prahy a syn pracoval jako úředník v Kovofiniši. Vdova po majiteli se přestěhovala do náhradní výstavby v Ledči nad Sázavou.

Č.p. 12 bylo již dříve zbouráno, patřilo Anně Cihlářové provdané Šťastné. Toto č. 12 bylo přiděleno nájemní vile p. Václava Machotky, který si vzal vdovu po holiči Zemanovi. Po smrti p. Václava Machotky přešla polovina vily na pí. Machotkovou, která požádala o náhradní výstavbu v Ledči nad Sázavou. Zmíněná budova bude zachována jako místo pro kanceláře VRV.

Č.p. 13 se opět vracíme do pokračování pořadí. Bydlel v něm p. František Dědič, který pocházel ze 6 dětí. Sám malozemědělec a dlouholetý domovník na MNV vychoval 1 dceru. Odstěhoval se do koupeneho domku u Prahy.

Č.p. 14 patřilo p. Františku Hájkovi, ševci a později jeho bratru Vincenci Hájkovi, rovněž ševci. Oba pocházeli ze 4 dětí. Dvě dcery byly vdané v Praze. Druhý majitel nesmírným pitím zadlužil a musil vyměnit domek s p. Antonínem Málkem. Jmenovaný vychoval 2 syny a dceru. Starší syn se oženil a vychoval 2 děti. Vdova po něm se odstěhovala do domku v Ledči.

V č.p. 15 bydlel syn nájemce honitby Karla Fialky p. Josef Fialka, který vychoval 2 dcery. Sám s manželkou se přestěhoval do náhradní výstavby v Ledči.

Majitel č.p. 16 Vojtěch Novák pocházel z 9 dětí (2 sestry v Americe) a vychoval 1 dceru, která se provdala za p. Karla Machotku. Po ovdovění se přestěhovala do nového domku v Ledči nad Sázavou.

V č.p. 17 bydlel hospodář a myslivec František Dufek, který měl 3 děti. Nejstarší syn František otce ve spánku zastřelil z brokovnice a byl za to odsouzen k trestu smrti. Později mu byl trest smrti zmírněn na 25 let, takže se jmenovaný ve zdraví vrátil. Domek převzala prostřední dcera, která se provdala za p. Františka Rýdla. Jejich syn se s ovdovělou matkou odstěhoval do domku v Ledči.

Pan Karel Pipek, zemědělec z č.p. 18 pocházel ze 4 dětí. Sám vychoval svou dceru a syna a syna své manželky. Přestěhoval se do koupeneho domku v Čejově u Humpolce.

Č.p. 19 obýval p. Augustin Belada, který pocházel z pěti dětí. Sám vychoval syna a dceru. Syn vystudoval 4 letou stavební průmyslovku, dcera se provdala za zedníka Váňu, který si vystavěl nový domek v Ledči nad Sázavou. Domek pí. Beladové byl vykoupen.

Domek č.p. 20 vlastnila sestra p. Augustina Belady pí. Marie Gajdošová bytem v Praze. Domek byl vykoupen.

Nyní v pořadí přeskočíme č.p. 78 a zmíníme se o č.p. 21, který obývala pí. Marie Běrová, dcera p. Františka Hájka, jmenovaného v č.p. 14. Muž jmenované František Běra majitelku a manželku opustil, syn se přiznal do Humpolce. Domek byl vykoupen a majitelka se odstěhovala do Ledče nad Sázavou.

V pořadí dojdeme č.p. 96 patřící pí. Josefě Novákové. Jmenovaná odešla do domu důchodců do Smrčné a vykoupený domek byl jako jeden z prvních zbořen.

V číselném pořadí pokračujeme č.p. 22, které vlastnila pí. Helena Hájková, provdaná Trojanová. Domek byl vykoupen, rodina se vrátila do svého trvalého bytu v Plzni. Rekreační domek si zakoupili ve Vojslavicích.

V č.p. 23 bydlí p. František Veleta, dělník z Kovofiniše se svou ženou Annou, která pracovala jako administrativní síla na MNV v Zahrádce. Vychovali 2 dcery a odstěhovali se do náhradního domku do Ledče nad Sázavou.

Č.p. 24 bylo vykoupěno, protože majitel domku s. Antonín Brýdl, četnický penzista zemřel a jeho p. manželka se odstěhovala k dceři do Kamenné Lhoty.

V č.p. 25 bydlel starý neženatý muzikant Jan Machotka, “po doškách” “Honza bábin”. Pocházel ze 4 dětí. Odstěhoval se do náhradního domku v Ledči nad Sázavou.

Č.p. 26 vybočuje z pořadí do středu obce. Je to rodinná vila MUDr. Josefa Pavlíka. Jmenovaný lékař měl 4 děti a na nohy ochrnutou manželku. Brzy po výstavbě vily sám zemřel na srdeční chorobu a děti s nemocnou maminkou se přestěhovali k příbuzným na Šumavu. Ve vile bylo zřízeno zdravotní středisko, kde zprvu bydlel MUDr. Václav Štědrý s rodinou (měl 3 chlapce) a po jeho odstěhování do Chotěboře sem dojížděl z Ledče nad Sázavou MUDr. František Dudek a zubař p. Jaroslav Tesárek.

Přeskočím v pořadí hospodářské stavení p. Emila Málka, které má vysoké pořadové číslo a zastavíme se u č.p. 27. Majitelka Anna Kopecká se dožila 100 let (záznam v kronice). V domku bydlela jako nájemnice školní kuchařka p. Marie Horáková, která vychovala 1 dceru (zdravotní sestru). S ní bydlel i vdovec p. Karel Vodrážka, kameník, zaměstnanec Kovofiniše. Jmenovaný svoji družku sice přežil, ale později byl nalezen v bytě mrtvý. Domek byl vykoupěn, protože jediný syn majitelky p. Reimund Kopecký žije ve Vídni jako penzionovaný bankovní úředník.

Do č.p. 28 se přizemil rozvedený p. Stanislav Kopecký. Se svojí manželkou rozenou Málkovou přijal pozvání manželčiny příbuzných na trvalý pobyt do Kalifornie v USA, ale za rok se udřený a zklamaný vrátil. Měl sice vysvědčení od zaměstnavatele, že pracoval velmi dobře a že se může kdykoliv do stejné továrny vrátit, ale vrátil se raději domů. Dříve pracoval jako úředník v Kovofiniši, ale po návratu nebyl zpět přijat. Koupil si domek v Humpolci, kde pracuje jako skladník v Orlenu. Vychovává jednoho syna, přesto, že sám pochází z 6 dětí.

V č.p. 29 bydlel Rudolf Tůma, řezník a hostinský. Pocházel z 5 dětí a svoje 4 vychoval. Koupil vilku v Ledči nad Sázavou.

Nyní opět přeskočíme hospodářské stavení p. Ambrože Jindry a zastavíme se v č.p. 30. Patřilo Janu Rýdlovi, řečenému “po doškách” “Kacafírek”. Jmenovaný se zabýval obchodem zeleninou a ovocem, protože měl osázená pole stromovím, do poslední chvíle soukromničil, vlastně dřela jeho manželka a on jezdil jako řidič v Uhelných skladech. Pocházel ze 3 dětí a sám 4 vychoval. Odstěhoval se do náhradní výstavby v Humpolci a sám ještě koupil domek v Dolním Městě.

Č.p. 31 vcházíme do Kozí, později Ledčské ulice. Domek patřil Františku Bělohradskému, “po doškách” Zadníček, podle vedlejšího zaměstnání “kostelník”, jinak dělník v Kovofiniši. Pochází z 5 dětí a sám jich vychoval 7. Odstěhoval se do náhradní výstavby v Ledči nad Sázavou.

V č.p. 32 bydleli bezdětní Nedbalovi. Po jejich smrti zdědil domek František Marek z Horních Pasek, stížený obrnou. Jmenovaný se přestěhoval do náhradní výstavby v Ledči nad Sázavou.

V č.p. 33 bydlel p. Karel Lev, činný kovář. Kovárnu měl proti domku přes silnici, protože jeho domek byl velmi stísněn. Pocházel ze dvou dětí, sám však vychoval jen 1 dceru. Odstěhoval se do náhradní výstavby do Světlé nad Sázavou.

Do domku Hoskovcových č.p. 34 se přizemil p. František Blažejovský ze Sněta. Vychovává syna a dcerku a odstěhoval se do hospodářského stavení v Čejově u Humpolce.

Popisné č. 35 stávalo mezi domkem Hoskovcových a domkem p. Miroslava Jelínka. Majitelem byl starý sešlý děda p. Halík zvaný “Šorna”. Po jeho smrti byl domek zbořen a na

jeho místě je zahrada p. Miroslava Jelínka. Domovní č.p. 35 bylo přiděleno novostavbě p. Dyndy, nyní domku p. Jaroslava Dyndy, tajemníka. Zmíněný domek stojí mimo pořadí nad Zahrádkou, nad novou silnicí.

V č.p. 36 bydlel truhlář Robert Jelínek, který kromě svého řemesla vedl i malý pohřební ústav (prodej rakví a věnců). Měl 2 děti jako jeho syn⁸⁴, bývalý majitel uvedeného popisného čísla. Jmenovaný⁸⁵ pracoval jako plánovač v Kovofiniši a odstěhoval se do náhradní výstavby v Ledči nad Sázavou.

Č.p. 37 bylo přiděleno chatě rodáka p. Antonína Svobody na "Letné" jižně od Zahrádky. Chata byla vykoupěna.

Č.p. 38 měl Dolní mlýn, který byl majiteli p. Františku Valchářovi v roce 1951 vyvlastněn. Bývalý majitel bydlel potom v Praze a jezdil s ambulancí. Jmenovaný vychoval 2 dcery. Mlýn byl demontován. V obytných částech bydleli nájemníci. Tajemník MNV s. Karel Těšínský zde zemřel a jeho manželka se se 2 syny odstěhovala do Prahy. P. Karel Žatečka, invalida, a jeho paní, prodavačka v zahrádeckém Textilu, koupili domek u Prahy. František Pospíšil, dělník z Kovofiniše si přestavěl rodinný domek ve Snětě a Jaroslav Petříček, řidič v Kovofiniši, se odstěhoval do státní výstavby v Ledči nad Sázavou. Hospodářské budovy převzalo nejdříve místní JZD, později STS, který ubytoval své pracovníky, slovenské rodiny, po bývalých nájemnících. V roce 1970 v létě byly všechny budovy zbořeny.

V č.p. 39 bydlel učitel Stanislav Svoboda, který provdal svou jedinou dceru do Vídně. Sám se s rodinou odstěhoval do náhradní výstavby do Světlé nad Sázavou.

Do č.p. 40, původní majitel Vilímovský, "po doškách" Kopeček, se přistěhoval a přiřazen p. Antonín Vrána ze Žibřidovic. Vychoval dva syny a odstěhoval se do koupeného domku v Čejově.

Č.p. 41 patřilo rodině Františka Závišky, muzikanta a varhaníka, zpěváka na pohřbech a velkého "lišáka" při tanečních zábavách. Po jeho smrti se vdova přestěhovala a provdala do hostince "Maxovna" u Kutné Hory. Domek byl několikrát pronajat, pak vykoupěn a zbořen.

Do domku č.p. 42 (původní majitel František Rýdl, "po doškách" "Pazamentýn", 2 dcery) se přiřazen Antonín Březina, mlynářský dělník později dělník v Kovofiniši, který vychoval 2 syny. Koupil domek z výstavby na Pláckách v Ledči nad Sázavou.

V č.p. 43 bydlel Václav Fialka, syn bývalého majitele znárodněné továrničky na mlátičky (později n.p. Kovofiniš). Odstěhoval se do Humpolce, kde si vystavěl rodinný domek. Vychoval 1 dceru.

V č.p. 44 bydlel Jan Kočí s manželkou a synem Františkem, který pracoval v Kovofiniši. Jmenovaný syn se oženil s učitelkou Boženou a vychovával 1 syna. Brzy zemřel na rakovinu krku. Učitelka Kočová se odstěhovala do Havlíčkova Brodu a domek prodala VRV. Starý Jan Kočí se odstěhoval do Kutné Hory do domku matky jmenované učitelky, ale brzy zemřel.

Starý domek č.p. 45 byl řezníkem Váňou přestavěn na patrový. Bydlela v něm jeho manželka - vdova se starším ženatým synem. Druhý mladší syn byl jako mechanik na vojně u letců, ale brzy zemřel. Starší syn se odstěhoval s rodinou do Humpolce a pí. Blažena Váňová si koupila domek v Koutech.

⁸⁴ Miroslav

⁸⁵ Miroslav Jelínek

Č.p. 46 bylo přiděleno chatě v Houpačkách (Dolní Paseky), která patří p. Vl. Krčmáři z Prahy. Chata je mimo asanační území a proto zůstává.

Za č.p. 47 musíme až do středu městečka, bylo vykoupeno a zbořeno. Bydlel v něm krejčí p. Josef Kopecký, řečený podle jeho oblíbeného rčení "Dítě zlatý", nebo "Baron od Labe" (kolem jeho domku tekla Zahrádecký potok). Jmenovaný vychoval 4 syny a 2 dcery. Protože v Zahrádce bylo krejčí několik, přizívoval se p. Kopecký jako pojišťovací agent a dohazovač koupí a prodeje nemovitostí. Celkem byl "kopa" veselá a proslul různými výroky při zmíněném dohazování. Doporučoval koupit takto: "Kupte sousede, barák má všechny výhody. Záchod a hnojiště máte u nosu, studni u p..... ." Hnojiště bývalo dříve pod prahem proti síni a studně obyčejně za stavením.

Č.p. 48 se vracíme opět do západní části Zahrádky k řece, protože toto číslo měl mlýn "Papírna". Proč se jmenoval mlýn "Papírna" je uvedeno v kronice dříve. Majitelem byl p. Karel Navrátil. Po dlouhé době narozenou dceru si vzal učitel Augustin Rokos, který nechal učitelování a pracoval ve mlýně a na pile. Vychoval 2 dcery. Po demolici mlýna a vily se odstěhoval do Zlenic u Prahy, kde si koupil vilu.

Nad mlýnem vedle Váňových bydlel v malé chalupě⁸⁶ původně dělník František Bašta. S manželkou, která hokynařila, vychoval 6 dětí. Nejmladší dcera Františka, provdaná Nováková, později Zámyslická přestavěla domek na poschod'ovou vilu. Z prvního manželství vychovala 1 dceru. Ve vile bydlel jako nájemník dělník Jaroslav Fialka z Ježova s manželkou Jiřinou a 2 dětmi. Nájemník se odstěhoval do státní výstavby v Ledči nad Sázavou. Majitelka si koupila domek v Čejově u Humpolce.

Fialka Jaroslav zdědil po rodičích obchod a pekařství, ale obojí v č.p. 50 zaniklo. Majitel pracoval jako soukromý zemědělec a povozničil s koněm. Vychoval 2 dcery, které se provdaly do Prahy a syna, dědice č.p. 50. Majitel se odstěhoval do náhradní výstavby ve Světlé nad Sázavou.

V č.p. 51 bydlela vdova po ševci Čenku Hájkovi z č.p. 14. Po majitelčině smrti byla v domku umístěna "Obnova", kterou vedl švec Fr.⁸⁷ Neuhauser a v druhé místnosti bydlel důchodce z Prahy p. Souček. Oba se odstěhovali do bytů v Ledči nad Sázavou a o peníze z prodeje domku se rozdělili 2 synové a dcera.

Domek č.p. 52 vlastnil krejčí p. Josef Říha, který šil vojenské uniformy "erár" a cajkové šaty na jarmarky. Při řemesle a malém zemědělství vychoval 6 dětí. Jeho syn Josef nový majitel domku se udusil zvratky v hospodě. Domek koupil p. Antonín Štech, když jeho domek v "Kozí ulici"⁸⁸ shořel. Jmenovaný "starý mládenec" se přestěhoval do nového domku v Ledči nad Sázavou.

Do č.p. 53, zastrčené chalupy za pořadím, se přiženil p. Antonín Olišar, tesař ze Žibřidovic. Měl chlapce a dceru. Chlapec se vyučil slévačem a zůstal ve Žďáru nad Sázavou. Dceru si vzal p. Miloslav Bejček ze Sněta a vychovali 3 děti. Odstěhoval se do výstavby ve Světlé nad Sázavou.

V č.p. 54 proti škole bydlel p. Karel Veselý, který převzal povoznictví do p. Františku Cafourkovi. Vychoval 3 děti. Jeho syn František, další majitel, pracuje v Kovofiniši

⁸⁶ č.p. 49

⁸⁷ Podle zápisu v kronice v r. 1949 a zde u č.p. 61 i podle pamětníků je správné křestní jméno Josef.

⁸⁸ Původní č.p. 37.

a vychovává 2 syny. Přestěhoval se do výstavby v Ledči nad Sázavou.

V č.p. 55 bydlel strojník Václav Starosta, který vychoval 3 děti, staří zemřeli, domek byl prodán a zbořen.

V č.p. 56 bydlel syn z č.p. 52 p. Antonín Říha, krejčí. Domek zdělila starší dcera, provdaná Dědičová. Ta se odstěhovala do novostavby v Ledči nad Sázavou a domek prodala pí. Marii Andrlové. Poslední majitelka domek prodala VRV a odstěhovala se do bytu v Humpolci.

V domku č.p. 57 bydlela vdova pí. Jaroslava Cafourková, která vychovala 2 syny. Sama se odstěhovala do nového domku ve Světlé nad Sázavou.

V č.p. 58, který stál ve dvoře, bydlela vdova pí. Růžena Olišarová, která vychovala 2 děti. Po výkupu dostala byt v Pardubicích.

V č.p. 59 bydlel čepičkář p. František Belada. Jeho dceru si vzal s. Květoslav Kohout, obchodní náměstek v Kovofiniši a poslední předseda MNV v Zahrádce. Vychoval 2 syny a přestěhoval se do soukromé výstavby v Ledči nad Sázavou.

Nyní přeskočíme č.p. 116 a jsme u budovy "radnice", nynějšího MNV č.p. 60. Dříve zde v přízemí byla pošta, hasičská zbrojnice a vězení "obecní šatlava". V poschodí bydlel poštovní mistr a 1 místnost zabírala úřadovna starosty, později MNV. Když byla "pošta" přestěhována do č.p. 80 (p. Vocásek), byl přestěhován i byt poštovního mistra. Místnosti pošty byly předány požárníku a 1. patro převzal MNV a veřejná knihovna. 1 přední místnost sloužila jako zasedací síň, druhá jako oddací síň. Jižní místnost zabírala kancelář MNV a druhou knihovna.

Další velký výstavný dům č.p. 61 patřil židovi Herrmannovi. Jmenovaný se zabýval hokynářstvím, výkupem lesních plodů a hub. Vychoval 2 syny. První vystudoval práva a stal se advokátem v Dolních Kralovicích, druhý docentem chemie na německé technice v Praze. Tento velký dům obýval majitel sám, jen v poschodí byla četnická stanice. Vzadu za stodolou bylo zahradnictví, kde v malé chaloupce v jedné místnosti bydlel nájemce zahradník František Pěkník se 4 dětmi, ženou a starou babičkou. Zahradník produkoval hlavně sadbu zelí a řepy, pro místní "honoraci" salát a okurky, květiny na věnce a kytice na pohřby, pletl košíky a proutěné "kufry" a nám dětem prodával za 1 vajíčko pěknou pomlázku na velikonoce. Staří židovští majitelé zemřeli, oba synové byli ve světě a velký přední dům byl proměněn na dům činžovní. Byla zrušena i stanice SNB, ale bývalý četník, později příslušník SNB bydlel dál. Vedle v poschodí bydlela mladá rodina Pechova. V přízemí bydlel bývalý četník Oldřich Vinopal, později švec Josef Neuhauser a byl zřízen a otevřen obchod průmyslovým zbožím, který vedl p. Josef Rokos. V nájemním domě byl v celku klid, jen p. Josef Havlín měl stále spory s majitelkou pí. Herrmannovou o nájemné, pěstování drobného zvířectva atd. Na MNV o těchto sporech byl celý tlustopis. Když byl dům prodán VRV, všichni nájemníci se klidně přestěhovali do bytů v Ledči nad Sázavou jen p. Josef Havlín musel být přestěhován soudně.

Za zahradnictvím na jižní straně postavil JUDr. Herrmann pro sebe a své 2 děti honosnou dřevěnou vilu, která byla prodána s. Ing. Hávovi jako letní sídlo. Jmenovaný vyměřoval zátopovou oblast přehrady, a proto nebude asi ani vadit, když se v pitné vodě bude s rodinou koupat.

V sousedním č.p. 62 byl hostinec. Původní majitel Jindřich Rojka měl 4 děti. Pro špatné hospodaření přišel hostinec do dražby a byl koupen p. Václavem Horkým. P. Horký přišel do Zahrádky od Jihlavy a najal hostinec u Lhotků, který byl také na náměstí naproti hostinci Rojkových. Nový majitel hostinec zrenovoval a hospodařil na něm až do združstevnění, kdy hostinec převzala "Jednota". Pro různé nesrovnalosti byl p. Horký

vyměněn, ale hostinec zůstal i nadále vzorným pohostinstvím.

Mezi posledně uvedené popisné číslo a číslo fary č.p. 64 byl vmačknut domek č.p. 114, řezníka Švandy, o kterém bude zmínka později. Fara, jako dříve na každé farní vesnici, byla dominantou obce. Farář Ullrich držel ještě během 20. let velké hospodářství o 40 mírách (8 ha) nejlepší půdy u "sv. Jána". Farář Schwaller, který nastoupil po něm, nechal všeho hospodaření a věnoval se jen kostelu. Byl to starý kněz, který těžko chodil, a proto sedával u přízemního okna v "kaplance" a prováděl veřejnou "zpověď" všech kolem jdoucích. Volal k sobě všechny dospělé i mládež a zapřádal zábavné rozhovory. Později byl přeložen do Žlebů, kde jako děkan zemřel. Jeho nástupce farář Toufar byl vyučen truhlářem a vysvěcen ve 30 letech. Pro přílišnou horlivost a nesnášenlivost byl přeložen do Číhoště, odkud pro známý "číhošťský zázrak" byl přeložen do vězení. Z jeho následovníků v Zahrádce obstál jen vzdělaný a umírněný farář Nebeský, který byl přeložen někam na Náchodsko. Jeho nástupce farář Němec byl pro politické a finanční čachrování odsouzen do vězení a z duchovní služby propuštěn. Další farář Kovář byl postižen náklonností k ženám, což mu působilo různé "trable". Jinak byl volnomyšlenkář a dobrák, který chudším lidem odpouštěl pohřebné a stále doplácel na provoz "kostela". Byl od nás přeložen do České Bělé a plačky se s námi loučil. O posledním "služebníkově Božím" měli i věřící mínění, že šel pro rozum dvakrát a nikdy se na něj nedostalo.

Č.p. 65 bylo po II. světové válce opuštěno a chátralo. Majitelem byl řezník Edmund Šmolka, který s manželkou a jediným synem zahynuli v koncentračním táboře. Zbořeníště koupil Václav Rojka, syn bývalého hostinského a vystavěl tam pěkný rodinný domek, který opět rozbořil a z materiálu postavil domek svému synovi v Humpolci. Zmíněná rodina byla postižena úmrtím své 17leté dcery, která zemřela na rakovinu. Zůstal v rodině starší syn a mladší dcera.

V č.p. 66 se vystřídalo několik majitelů. Dlouhodobým majitelem byl František Vinický, trhovce. Měl doma malý krámk, kde prodával tkaničky, tkalouny, patentky, háčky a podobné drobné zboží. Hlavní prodej však soustřeďoval na "jarmarky" a poutě. K objíždění trhů měl starou "prosedlou" kobyli a "fasuněk" přikrytý plachtou. Vychoval 3 děti, které odešly do světa. Druhým majitelem byl sedlák Karel Štěpánek. Dalším majitelem byl Josef Růžička, kovář v ledečském Kovofiniši. Poslední majitel domek částečně přestavěl a dobře udržoval. Vychoval 2 dcery a syna učitele. Při likvidaci Zahrádky koupil hospodářské stavení u Kolína.

V č.p. 67 bydlel František Rýdl, zemědělec a kupec, který měl 4 děti. Jedna z dcer, která domek zdělila, se provdala za krejčího Václava Rajdla z Ledče nad Sázavou a s ním se odstěhovala do Prahy. Domek byl vykoupěn.

Nyní přejdeme okolo č.p. 110 a zastavíme se v č.p. 68, kde bydlel další čepičkář, kožešník a trafikant Filip Machotka, se svými 4 dětmi. Domek byl vykoupěn.

Přes domek č.p. 91 se dostaneme do č.p. 69, který patřil vdovci Jaroslavu Coufalovi. Tento truhlář, později listonoš, náruživý rybář a "nimrod" živil po mnoho let sám. Jeho domek byl vykoupěn a on se odstěhoval do Litomyšle, ke své jediné dceři, která je tam poštovní úřednicí.

Nyní musíme přejít č.p. 87, 88, 104, 115, 120, 133 a 184, abychom se dostali v pořadí k č.p. 70, kde bydlel Josef Belada, truhlář, který poslední léta pracoval pro Komunální služby v Ledči nad Sázavou. S manželkou, která ho opustila, vychoval 2 děti. Poslední čas žil

s vdovou Matoušovou⁸⁹, se kterou se odstěhoval do Humpolce.

V pořadí přejdeme domek č.p. 125 a zastavíme se v domku č.p. 71, který patří rodině Josefa Říhy, zaměstnance ČSAD v Ledči nad Sázavou. Jmenovaný vychoval 2 děti a jako poslední občan ze Zahrádky se přestěhoval do náhradní výstavby v Ledči nad Sázavou, kde staví ještě jeden dům pro svého syna.

V pořadí mineme domek č.p. 124 a jsme u č.p. 72, které patřilo pí. Marii Bělohradské z Brna. Domek byl prodán p. Františku Fučíkovi a jeho zeťům z Prahy. Bydlel zde nájemník Václav Pátý; ze dvou dětí ztratil syna, který jako řidič nákladního vozu spadl v Zahrádce z mostu do Želivky a utopil se. Jmenovaný se s rodinou odstěhoval do Humpolce.

Č.p. 73 bylo přiděleno chatě holiče Ladislava Hůly na Letné. Jmenovaný si postavil novou chatu na Horních Pasekách.

Č.p. 74 patřilo Antonínu Bělohradskému, starému, poloslepému mláďenci, který v domku osamocený zemřel. O malou částku z výkupu se rozdělili 2 sestry a bratr zemřelého.

V pořadí jsme přešli kolem č.p. 131 a č.p. 111 a jsme v domku č.p. 75, kde nyní bydlí pí. Wasserbauerová, bezdětná vdova po hospodáři Františku Wasserbauerovi. Jmenovaná paní se svojí ošetřovatelkou dostaly byt v Humpolci. Jejich spolumajitelka pí. Ludmila Kotková si postavila dům ve Světlé nad Sázavou.

Vynecháme v pořadí domek č.p. 112 a jsme u č.p. 76, kde zemřel mladý majitel Josef Málek, listonoš. Jeho žena se 2 dětmi se odstěhovala do Světlé nad Sázavou. Starý děda, kolář František Málek šel ku svému synovi, kde zemřel.

Č.p. 77 zvané "Vinopalna" bylo obýváno Ladislavem Myslíkem, manželkou, babičkou a 3 dětmi. Všichni se přestěhovali do náhradního domku v Humpolci.

S č.p. 78 se vrátíme na Malou stranu za kostel, kde bydlel Antonín Myslík, kapelník se ženou učitelkou a synem Antonínem, konzervatoristou. Vdova Anna Myslíková učila dlouhá léta ve škole v Zahrádce a byla "penzionována" jako zástupkyně ředitele školy. Odstěhovala se do bytové jednotky v Ledči nad Sázavou, syn pracuje jako hudebník v Praze.

Popisná čísla, která jsou umístěna ve středu městečka se dělí na náměstí a Malou stranu.

Č.p. 80, dříve Vocáskovo řeznictví, nyní poštovní úřad a byt holiče Ladislava Hůly, který pracuje jako dělník v Kovofiniši. Poštovní úřad byl přestěhován do Kamenné Lhoty, holič Hůla dostal byt ve státní výstavbě, domek byl vykoupěn.

Č.p. 81 hostinec a byt hostinského Karla Lhotky, v poschodí kino, v přízemí hostinec a Chemodroga. Karel Lhotka vychoval 4 děti. Koupil domek v Rachyni a vilku ve Zruči nad Sázavou.

Č.p. 82, domek pí. Zdeny Říhánkové, dříve prodejna obuvi, nyní kanceláře a skladiště podniku Stavby silnic a železnic Praha. Domek vykoupěn.

Č.p. 83 bývalý dům žida Arnolda Stutze, obchod střížným zbožím byl p. Zdeňku Miláčkovi prodán, po adaptaci provedenou MNV v hodnotě 40 000 Kčs za pouhých 10 000 Kčs. Majitel se přestěhoval do Ledče nad Sázavou do náhradního domku.

Č.p. 84 majitel p. Josef Rokos, obchod potravinami a průmyslovým zbožím. Jmenovaný obchodník vychoval syna a dceru. Syn pracuje v televizi, dcera se provdala. Obě

⁸⁹ Z č.p. 1.

rodiny se odstěhovaly do náhradní výstavby do Humpolce.

Západně od tohoto domu stojí kostel a pod ním 9 třídní škola, č.p. 85. Ve škole byl byt řídícího učitele přestavěn na 2 třídy, byla přistavena přezouvárna, kuchyň a jídelna a dílny. Všechny přístavby a opravy byly provedeny za ředitelování s. Stanislava Dvořáka, který provedl i konečnou likvidaci školy.

Č.p. 87, majitel Josef Pekárek, stavební technik vyženil domek se svojí 1. ženou, od její tety p. Antonie Batrlové. Zmíněný domek vyměnil za náhradní výstavbu v Ledči nad Sázavou.

Č.p. 88 vlastnil soustružník dřeva p. Josef Nádvorník. Sňatkem jeho dcery přešel domek na p. Jaroslava Dvořáka, který zemřel na rakovinu plic. Jejich dcera se provdala za p. Oldřicha Vránka, strojníka se kterým vychovali 2 dcery. Starší dcera tragicky zahynula jako učnice ucházejícím svítiplynem.

Obě č.p. 87 a 88 musíme zařadit do střední části jižní výstavby městečka Zahrádky.

Č.p. 90 patřilo do majetku MNV a bylo situováno pod školou. Zůstával v něm Vilibald Tichý, zedník a školník. Domek byl vykoupěn.

Č.p. 91 je zasunuto mezi č.p. 68 a 69. Majitelkou byla Marie Moravcová, dříve porodní asistentka. Majitelka bydlela v Praze. Domek byl vykoupěn.

Č.p. 93⁹⁰ patřilo bezdětným manželům Hájkovým, “po doškách Pekárkovým”, kteří domek darovali své neteři provdané za Antonína Klucha. Jmenovaní vychovali 2 dcery a syna. Koupili domek na vesnici. Zmíněné č.p. je umístěno na “Pohoří”, severní strana výstavby pod č.p. 3 p. Tomkové.

Na “Pohoří” mezi č.p. 6 a 7 byl domek č.p. 94. Dříve patřil listonoši Františku Svobodovi, který v něm vychoval 7 dětí. Nynější majitelka Anna Ciznerová bydlela v Praze. Domek byl vykoupěn.⁹¹

Č.p. 96 zchátralý domek sl. Josefy Novákové na Malé Straně za kostelem byl prvním zbořeným domkem v Zahrádce. Majitelka byla umístěna v domově důchodců.

S domkem č.p. 97 se vrátíme do Ledečské ulice ke kovárně p. Karla Lva. Majitel František Malát, droboučký vídeňský krejčí, vychoval se svojí robustní manželkou 3 děti.

V téže ulici přes domek č.p. 40 byl situován domek č.p. 98 p. Jana Borka, hokynáře, později dělníka uhelných skladů. V rodině byly vychovány 2 dcery a syn. Dcery se vyvdaly a nový majitel požádal o náhradní výstavbu ve Světlé nad Sázavou.

S č.p. 95 se vrátíme na “Pohoří”, severní stranu mezi č. 7 a 8. Domek patřil p. Václavu Tichému, zaměstnanci vodáren. Vychovává 2 dcery a přestěhoval se do náhradní výstavby v Ledči nad Sázavou.

Majitel z domku č.p. 97 p. František Malát se přestěhoval do státního bytu v Ledči nad Sázavou.

Č.p. 100 patřilo kdysi Františku Myslíkovi, který se odstěhoval do Bratislavy. Pekařství převzal p. Josef Olišar, který vychoval 4 děti. Sám koupil domek v Závidkovicích u Světlé nad Sázavou, kde po nastěhování zemřel.

⁹⁰ Kronikář zaměnil za č.p. 92 postavené mezi č.p. 54 a 55, kde bydlel původně p. Rojka “provazník”, později Šimůnková Anna. Popis tohoto č.p. v kronice chybí.

⁹¹ V č.p. 94 bydlela též Růžena Nedorostová.

Č.p. 101 patřilo kdysi p. Kubíkovi. Jmenovaný měl domek těsně u potoka za kostelem. Kronikář vzpomíná na tohoto dědečka proto, že byl trvalým obsluhovatelem věžních hodin, výrobcem vzorkovnic z mosazných plíšků a drátků pro “modrotisk” a výrobcem vrkaček a klapaček na “Zelený čtvrtek”, když nám uletěly zvony do Říma. Jeho jediný syn zemřel v Praze na TBC. Po dědečkově smrti byl zchátralý domek zbořen. Číslo 101 dostala potom chata p. Františka Dvořáka, zahrádeckého rodáka⁹² bydlícího v Praze. Chata byla umístěna na konci Ledčské ulice na východní straně.

Č.p. 103 patřilo p. Šandovi, který ve stáří oslepl. Později chalupu, která byla v Ledčské ulici vedle č.p. 98 p. Jana Borka, koupil p. Ladislav Chmel a obýval ji se svojí matkou. Po matčině smrti bydlel sám a požádal o byt v Ledči nad Sázavou.

Č.p. 104, bývalý chudobinec, byl v roce 1952-53 přestavěn na mateřskou školu. Mateřská škola v jižní výstavbě u č.p. 88, měla všechno pohodlí a byla zrušena r. 1972.

Do střední části Zahrádky patří č.p. 105. Majitel Karel Rojka, původně krejčí, později dělník v Kovofiniši, vychoval 2 syny a dceru. Stěhuje se do náhradní výstavby v Ledči nad Sázavou.

V č.p. 106, rovněž uprostřed městečka, bydlela rodina Ptáčkova se snachou a dvěma dětmi po zemřelém synovi. Stěhují se do náhradní výstavby v Ledči nad Sázavou.

Do středu patří i č.p. 107, kde bydlel listonoš František Janeček, který měl 5 dcer v prvním manželství a 1 dceru v druhém manželství. Vdova pí. Janečková se stěhuje do státního bytu v Ledči nad Sázavou.

Č.p. 108 najdeme na jihozápadní straně náměstí proti škole. Stavení patřilo Františku Jakubcovi, bednáři, který vyráběl putýnky, velké “ucháče” na zelí a soudky. Jmenovaný měl 4 syny a dceru, která domek zdělila a provdala se za Václava Čermáka, účetního v Dolním mlýně. Vychovali 3 syny a odstěhovali se do náhradní výstavby do Ledče nad Sázavou.

Č.p. 109 stálo u silnice ke hřbitovu za farou. Původně patřilo holiči Zemanovi, pak přešlo koupí na Jana Belzu, cukráře z Prahy. Vdova po jmenovaném cukráři Pavla Belzová prodala domek VRV a koupila jednoposchodovou vilu v Ledči nad Sázavou, kam se odstěhovala s rodinou své provdané dcery.

Mezi popisné číslo 67 a 68 na jižní výstavbě je postaven dům č.p. 110 p. Václava Dvořáka. V domě byl obchod se zeleninou. Po smrti pí. Dvořákové – Viterové se majitel přestěhoval do náhradního domku v Ledči nad Sázavou.

Č.p. 111 patří na jižní stranu “Pohoří” mezi domek č.p. 74 a 75. Domek patří Bohumilu Ciznerovi, který vychoval 2 dcery. Jmenovaný se odstěhoval do Humpolce.

Nad č.p. 75 bychom našli stavení p. Bedřicha Brýdla č.p. 112, který vychoval 2 děti. Jeho syn⁹³, příslušník SNB, se s otcem a rodinou přestěhoval do náhradní výstavby v Ledči nad Sázavou.

Č.p. 113 bylo postaveno rovněž na “Pohoří”, ale na severní straně, proti č.p. 111⁹⁴. Patřilo p. Antonínu Bělohradskému, který pocházel z 6 dětí. Sám vychoval 2 dcery a syna. Jeho rodina se odstěhovala do náhradní výstavby v Ledči nad Sázavou.

O č.p. 114 byla zmínka při popisu místní fary. Toto malé stavení na jižní straně

⁹² Viz č.p. 7. Chatu koupil od p. Sládka, elektrikáře z Humpolce.

⁹³ Miroslav

⁹⁴ Mezi č.p. 4 a 6

náměstí nemělo dvorek ani zahradu. Bylo zamačknuto mezi č.p. 62 a rozlehlý farský dvůr. Domek patřil řezníku Josefu Švandovi, který vychoval 5 dcer a syna. Syn Josef odjel do Ameriky, dcera Růžena se provdala do Vídně. Nejmladší dcera provdaná za Bohumila Moravce, řezníka a později dělníka v Kovofiniši vychovala 2 dcery a odstěhovali se do náhradní výstavby v Ledči nad Sázavou.

Staré, zchátralé stavení Václava Ocha č.p. 115, bylo umístěno na jižní výstavbě nad č.p. 69. Rodina vychovala 2 chlapce s přestěhovala se do státní výstavby v Ledči nad Sázavou.

Na jižní straně náměstí mezi č.p. 59 a “radnicí” č.p. 60 stál dům č.p. 116. Dříve patřil p. Augustinu Rokosovi, obchod střížním zbožím, který vychoval dceru a syna. Syn se přiženil do mlýna “Papírny”, dcera, dědička se provdala za sládka Jaroslava Táhalu. Vychovali jediného syna, se kterým se přestěhovali do výstavby ve Světlé nad Sázavou. Nájemnice pí. Karla Krtková dostala byt v Ledči nad Sázavou.

Stavení č.p. 117 musíme hledat za školou na Malé Straně. Patřilo p. Emilu Málkovi, koláři. Ve stejném domku bydlela i rodina provdané dcery za Antonína Časara, která vychovala 2 dcery. Majitel p. Málek se odstěhoval do náhradní výstavby ve Světlé. Rodina Časarova tamtéž do vlastní novostavby.

Za č.p. 118, který vlastnila vdova po Františku Popkovi se dvěma dětmi, se musíme vrátit do Ledečské ulice proti Dolnímu mlýnu. Jmenovaná se přestěhovala do náhradní výstavby ve Světlé nad Sázavou.

Vdova po Karlu Jelínkovi, která bydlela v č.p. 120 v jižní výstavbě “u Chudobince”, vychovala 2 děti. Odstěhovala se k synovi do Jindřichova Hradce.

Jaroslav Vlastník, zatvrzelý soukromý zemědělec, bydlel v č. 121 uprostřed městečka. Stavěl sám ve Světlé nad Sázavou, kam se také s jedinou dcerou přestěhoval.

Truhlář Josef Cizner, dělník v Kovofiniši, bydlel s manželkou a 3 syny v č.p. 124 na “Pohoří” mezi č.p. 71 a 72. Rodina se odstěhovala do bytů v Humpolci. Domek byl vykoupěn.

Stejný osud potkal i domek pí. Heleny Halíkové č.p. 125, který byl vystavěn mezi č.p. 70 a 71. Majitelka tohoto domku, vdova po poštmistru, vychovala 2 dcery učitelky a v domku zemřela.

Protilehlé stavení, oddělené silnicí a potokem, č.p. 126 patřilo p. Františku Severovi. Toto stavení začínalo výstavbu středu městečka, bylo vykoupěno a p. Severa se stěhoval do bytu v Ledči nad Sázavou.

Druhé stavení ve středu Zahrádky č.p. 127 bylo vykoupěno od p. Josefa Lukšíčka, který se odstěhoval ke druhé dceři do Humpolce.

Za č.p. 128 bychom museli až na severní okraj Ledečské ulice, kde stál domek rodiny Jiříkovy. Jmenovaní odešli po roce 1945 za štěstím do pohraničí k Tachovu, ale po 10 letech se vrátili. Domek byl vykoupěn; staří zemřeli a dcera se odstěhovala do Prahy.

S č.p. 129 se vrátíme na Malou Stranu mezi č.p. 11 a 13. Domek převzal po rodičích František Pešek mladší, který s manželkou pracoval v Kovofiniši. Domek přestavěl, ale bydlel v něm krátce se svými rodiči a 3 dětmi. Zažádal o náhradní výstavbu ve Světlé, kam se přestěhoval.

Obytný dům č.p. 130 byl blízko řeky proti mlýnu Papírna, a proto byl mezi prvními vykoupěnými. O peníze se rozdělila Trůda Brožková se svým bratrem Janem Bělohradským, bydlícím v Praze. Dům byl zbořen a opět vykoupěn. Z materiálu si postavil nový dům v Ledči

nad Sázavou p. Beneš, zeť pí. Brožkové. Jmenovaná dostala byt ve státní výstavbě v Ledči nad Sázavou.

V domě č.p. 131 na jižní straně "Pohoří" mezi č.p. 72 a 74 bydleli bezdětní manželé Dvořákovi, "po doškách" Krejčovi. Domek byl vykoupěn a majitelé se přestěhovali do bytu ve státní výstavbě.

Malý domek č.p. 133 mezi č.p. 70 a 87 na jižní straně "Pohoří" patřil Františku Rýdlovi "Tomášovi" bydlícímu v Praze. Domek byl vykoupěn.

Hospodářské stavení p. Ambrože Jindry č.p. 135 postavené pod č.p. 29 začínalo proti č.p. 100 Ledečskou ulici. Majitel stavení byl kdysi velkým cvičencem místního Sokola. Vychoval dvě dcery a syna. Stěhoval se do náhradního domku v Ledči nad Sázavou.

Č.p. 143 v Ledečské ulici vedle č.p. 118 patřilo p. Jaroslavu Slavětínskému, traktoristovi, který vychovává 2 děti. Jmenovaný dostal náhradní domek v Ledči nad Sázavou. Jeho staří rodiče dostali byt ve státní výstavbě. Starý pán zvaný "Tonda Slavětín" do svých 75 let jezdil rovněž s traktorem. Kolem své 60tky byl poslán z nemocnice domů na zemření, ale podle jeho tvrzení ho vyléčilo pivo. V povzneseném stavu sekal traktorem louky a 2 - 3 piva měl vždy sebou.

U "sv. Jana" na severní straně Zahrádky na vyvýšených polích se rozkládala továrna Kovofiniš č.p. 138. Továrna vznikla z malé továrničky na mlátičky, která patřila p. Václavu a Františku Fialkovým⁹⁵. Při zestátnění byla zadlužena asi 6 miliony Kčs. Továrnička měla být původně pobočným závodem textilky v Ledči nad Sázavou. Když projekt textilky byl změněn na kovoobráběcí podnik, změnila se výroba i v Zahrádce. Kovofiniš 002 v Zahrádce zaměstnával lidi z širokého okolí. Vyráběl zahradní postřikovače, vysokotlaké postřikovače, různé druhy stříkacích pistolí a "šopovací pistole". Poslední výrobek postříkoval roztaveným kovem různé kovové plochy. Podnik byl převezen do nově vystavěných hal Kovofiniše v Ledči nad Sázavou.

Č.p. 145, dřevěný domek u mostu, patřilo ke mlýnu "Papírna". Bydlela v něm vdova pí. Marie Petráčková, která dostala byt v Ledči nad Sázavou.

Č.p. 146, zchátralý domek bývalého ponocného Josefa Sadílka, patřilo jeho dceři pí. Ludmile Markové bydlící v Praze. Domek byl vykoupěn.

Dům č.p. 148 vystavěl obchodník Václav Olišar na náměstí před svým rodným domkem č.p. 58. V přízemí domu byly nejdříve dva obchody, později jen jeden s textilem. Jmenovaný obchodník odešel z obchodu a byl zaměstnán v Kovofiniši. Vychoval 2 syny. Sám si koupil starší domek v Ledči nad Sázavou, který jako známý "kutil" přestavěl. Staršímu synovi postavil domek v Kolíně, mladšímu předal výstavbu v Ledči nad Sázavou. Zemřel v roce 1976.

Č.p. 149, zděná chata p. Marušáka z Prahy, bylo vykoupěna.

V č.p. 150 v Ledečské ulici bydlel p. Antonín Lukšíček, tesař a velmi dobrý hudebník. Jmenovaný požádal jako první majitel o výkup, aby jeho syn mohl stavět v Ledči nad Sázavou.

Č.p. 155 patřilo p. Karlu Blažejovskému, který si nejdříve zakoupil domek ve Vranici a nejdříve opustil svůj domek u mostu blízko řeky. Vychovával 3 děti, z nichž nejstarší byl zabit elektrickým proudem při neštěstí v "Kobylím důle".

⁹⁵ Viz č.p. 43.

U vidlice silnic Dolní Kralovice – Leděč stál pěkný poschodový dům MUDr. Jana Provazníka. Jmenovaný lékař vychoval 3 syny a 2 dcery. Všichni byli “ve světě”, takže po smrti majitele dům obývali nájemníci s. František Urban a s. František Vopěnka, oba pracovníci v Kovofiniši. Dům byl vykoupěn a s. František Urban dostal byt v Ledči a s. Vopěnka si postavil vilu v Ledči nad Sázavou.

V konfiskátu č.p. 157 v Leděčské ulici bydlel dělník z Kovofiniše Fr. Kalhotka, který si koupil domek v Čejově⁹⁶. Domek dříve patřil rakouské státní příslušnici pí. Otílii Bednářové, proto byl zaplacen do státní pokladny.

Vedle tohoto domku byl i domek listonoše Františka Daňka č.p. 159. Jmenovaný vychoval 2 syny a 2 dcery. Domek byl vykoupěn a vdova pí. Daňková dostala byt v Ledči nad Sázavou.

V téže ulici nedaleko, jenže na protilehlé straně, byl dům č.p. 161. Dříve byla majitelkou pí. Šimůnková, která koupila malý, utisknutý domek na jižní straně náměstí proti škole č.p. 92. Její dům č. 161 koupila Lesní správa. Dům byl vykoupěn zpět na “bouračku” a jediná nájemnice pí. Hermína Svojsňová dostala byt v Ledči nad Sázavou.

Za č.p. 160 se vrátíme do středu městečka za faru, kde u hřbitova bydlel p. Ladislav Veselý, syn 3. kováře v Zahrádce. Jmenovaný pracoval se svojí manželkou v Kovofiniši a vychovával 2 syny. Stěhoval se mezi posledními obyvateli do Ledče nad Sázavou.

Z “výměnku” č.p. 162 na “Pohoří” u č. 7 se stěhoval s. Karel Miláček do bytu v Ledči nad Sázavou, aby zakrátko nato převzal náhradní domek po zemřelých rodičích své manželky. Jmenovaný vychovává 2 děti.

Z č.p. 163 za kostelem se odstěhoval p. František Hájek do výstavby do Světlé nad Sázavou. Vychoval 1 syna, který je lékařem.

V č.p. 164 “pod hřbitovem”, které patřilo Václavu Čmelíkovi z Prahy, bydleli bezdětní Lhotkovi. Emanuel Lhotka pracoval v Kovofiniši, jeho paní v mateřské škole v Kožlí. Dostali byt v Ledči nad Sázavou a domek byl vykoupěn.

Dřevěná vila č.p. 165 patřila pí. JUDr. Věře Kleinové - Herrmannové a sloužila k rekreaci. Přesto, že je objekt přímo u hladiny přehrady byl prodán Ing. Lubomíru Hávovi a jeho rodině k rekreaci, protože prý vzdutí nádrže vyměřoval.

S č.p. 166 se vracíme k mlýnu “Papírna”, jehož majitel Karel Navrátil vystavěl pro svou jedinou vdanou dceru vilu na konci proti mlýnu. Demolici vily vykoupil a provedl manžel první dcery Augustina Rokosa⁹⁷, nynějšího majitele. Mladší dcera majitele se odstěhovala s rodiči do Zlenic u Čerčan.

Dům č.p. 167 patřil Karlu Tušlovi, který v roce 1928 zahájil jako soukromý podnikatel autobusovou dopravu Zahrádka – Leděč – Humpolec a ještě dlouho jezdil na této zestátněné lince jako řidič⁹⁸. Vychoval jedinou dceru, která se provdala za náměstka z Kovofiniše Jaroslava Brože. První rodina dostala náhradní výstavbu v Ledči nad Sázavou, druhá byt ve státní výstavbě. Dům v Zahrádce bude zachován pro potřeby VRV, protože je vedle činžovního č.p. 12 na ulici za farou.

Majitel domku č.p. 168 “pod hřbitovam” krejčí Antonín Samek požádal o náhradní

⁹⁶ Podle pamětníků se Miloslav Kalhotka odstěhoval do Kejžlic u Humpolce.

⁹⁷ Zetěm Augustina Rokosa byl p. Koten.

⁹⁸ Podle pamětníků byl zmiňovaným řidičem autobusu a majitelem objektu p. Bohumil Tušla.

výstavbu v Humpolci, kde staví domek pro svého syna. Jmenovaný krejčí vychoval 3 děti. Demolici domku provedl jeho zeť Josef Novák, stavební technik.

V č.p. 169 "Na Letné" bydlel majitel Josef Rojka, revizor "Jednoty" se svými dvěma ženatými syny. Majitel požádal o náhradní výstavbu v Humpolci a dva byty pro své syny.

Vdova pí. Veselá z č.p. 170 Na Letné dostane náhradní výstavbu v Humpolci. S manželem Janem, který byl pražským kožešníkem, vychovali 2 děti. Syn je velvyslancem v zemích Jižní Ameriky, dcera diplomovanou hvězdářkou. Pan Veselý zemřel v nemocnici, když mu motocyklista přerazil obě nohy.

Domek č.p. 171 p. Ludvíka Galušky Na Letné byl vykoupen a p. Galuška dostal náhradní byt ve Světlé nad Sázavou. Svůj pražský byt přenechal svému jedinému synovi. Z Prahy se odstěhoval ihned po smrti své paní, která byla rozdracena tramvajemi.

Vdova Anna po kameníkovi Josefu Nekolovi, která obývala heraklitovou chatu č.p. 172 Na Letné u silnice, požádala o náhradní výstavbu ve Světlé nad Sázavou. Jmenovaná rodina vychovala 2 děti.

Vedle zmíněného obydlí stála u silnice i zděná chata Josefa Dědiče⁹⁹, zahrádeckého rodáka¹⁰⁰ a pražského kožešníka. Chata byla vykoupěna a majitel koupil pro své dva syny hospodářské stavení v Horách od Václava Nekoly.

Rodinný domek č.p. 174 byl předán Jaroslavu Dvořákovi, mladšímu synu Stanislava Dvořáka, ředitele ZDŠ. Bývalý majitel se přestěhuje do Nové Vsi u Hněvkovic, kde si na hospodářském stavení patřícím jeho staršímu synovi vystaví 2 místnosti s příslušenstvím. Mladší syn požádal o náhradní výstavbu v Ledči nad Sázavou.

Rodinný domek č.p. 175 s. Vladimíra Příhody byl vykoupen za náhradní výstavbu v Ledči nad Sázavou, kde bude majitel z demolice svého domku stavět pro svoji dceru ještě jeden rodinný domek. Jmenovaný byl vedoucím Kovofiniše v Zahrádce a vychoval 2 děti.

Č.p. 176 nesla "Sokolovna" s tělocvičnou T.J. Spartaku. Jako domovník v ní bydlel dělník Ladislav Chaloupka¹⁰¹ ze Žibřidovic. Jmenovaný se odstěhoval do Zruče nad Sázavou, kde si postavil domek.

Než přejdeme na popisná čísla chat zastavíme se u dvou popisných čísel domků. Č.p. 184 obývala s. Marie¹⁰² Vinická, bývalá podomní obchodnice. Její domek byl jen heraklitová stavba umístěná na obecním políčku u mateřské školy (zahrádka bývalého chudobince).

Druhé č.p. 190 patří novostavbě s. Oldřicha Hejla, pracovníka Kovofiniše. Jmenovaný odmítl výkup, protože jeho domek je vybudován nad novou silnicí Kamenná Lhota - Humpolec. Jmenovaný vychoval 3 děti.

Nyní následují popisná čísla chat vybudovaných většinou na sídlišti "Letná". Č.p. 177 p. Ludvíka Kreidla, bývalého hodináře, nyní televizního opraváře, je těsně u silnice, severně od chaty Nekolovy. Chata byla vykoupěna a majitel si koupil domek v Hněvkovicích u Humpolce. Jižně od Nekolovy chaty stála chata¹⁰³ s. Josefa Vytlačila, pracovníka Tesly

⁹⁹ Č.p. 173.

¹⁰⁰ Viz č.p. 13.

¹⁰¹ Kronikář uvádí J. Chaloupka.

¹⁰² Kronikář uvádí A. Vinická.

¹⁰³ Č.p. 185

v Kolíně. Chata byla přestěhována do chatového areálu na Horní Paseky. Na Horní Paseky byla přestěhována i chata č.p. 178 Ing. Rezka, chata č.p. 179 p. Josefa Hladíka z Prahy, č.p. 180 zahrádeckého rodáka Františka Kopeckého, č.p. 182 chata Jana Paška, učitele z Bohosudova, chata č.p. 191 Františka Kostky, učitele z Prahy, chata č.p. 192 p. Josefa Augustina z Prahy, chata č.p. 193 Václava Olišara, chata č.p. 196 Ing. Květoslava Jeníčka z Ledče nad Sázavou a chata Jana Bělohradského č.p. 200, zahrádeckého rodáka. Chata č.p. 181 paní Ing. Věry Čihákové byla přemístěna do Velké Paseky u Nové Vsi. Zrušena byla chata č.p. 183 u Dolního mlýna¹⁰⁴, chaty č.p. 194 s. Josefa Klucha a 195 Bohumila Vocáska, chata č.p. 197 p. Josefa Dostála, č.p. 198 Antonína Svobody, zahrádeckého rodáka a chata č.p. 199 p. Vladimíra¹⁰⁵ Pecha. Chata č.p. 189 s. Ing. Miloslava Jiráně, ředitele kolínské Tesly, byla přestěhována do Leštiny u Světlé nad Sázavou. V Kobylím důle zůstala chata č.p. 186 Josefa Růta, krejčího z Prahy a chata č.p. 187 p. Antonína Brzoně. Tyto chaty zůstaly asanací nedotčeny, protože patří do areálu Dolních Pasek.

Počasí

Přesto, že kronika městečka Zahrádky končí a na přestěhování čeká jen 5 rodin, zaznamenal kronikář setrvačností ještě průběh počasí v roce 1976.

Leden se hlásí mírným počasím +4°C, 2.1. prší při +5°C. 3.1. déšť pokračuje při +7°C, 4.1. za velkého větru napadl sníh při -1°C. 5.1. padá sníh s deštěm, ráno -5°C, přes den na 0°C. 6.1. ještě sněží. 7.1. krásně, slunečno při -3°C. 8. až 10.1. zamračeno při 6°C. 11. a 12.1. prší při 7° až 8°C. 13. a 14.1. prší se sněhem. 16.1. slunečno. 17. až 20.1. sněží při teplotě 0°C. 22.1. bouřka, +2°C. 24. až 25.1. proměnlivo, sněží. Konec měsíce mrazivý, -10°C, přes den slunečno.

Únor má začátek zamračený až do 5.2. 6. až 8.2. je slunečno. 9.2. mrzne -9°C, popadává sníh, 11.2. sněží. 12. a 13.2. střídavě slunečno a polojasno. 15. až 19.2. napadlo 15 až 20 cm sněhu. 20.2. zamračeno +1°C. 24. až 29.2. pěkně +5°C ráno, přes den až 16°C.

Březen má začátek polojasný, ráno +5°C, přes den 12°C. 3. až 4.3. slunečno, ráno mrazík -2°C, přes den teplo až +16°C. 5.3. ráno mráz -8°C, přes den polojasno -1°C. 6.3. sněží při -3°C. 7.3. polojasno, ráno mráz -8°C, 8. a 9.3. ráno -6°C, přes den +2°C. 10. až 13.3. ráno mrazík, přes den slunečno, večer na 0°C. 15. a 16.3. ráno mráz -2°C, přes den slunečno +11°C. 18.3. mlhavo s deštěm, který se změní 19.3. ve sněžení, napadlo 10 cm sněhu. 20. a 21.3. slunečno při +3°C přes den. 22.3. popadává při +4°C. 23.3. opět pěkně. 25. a 26.3. zataženo, 27. až 29.3. slunečno, přes den 11° až 14°C. 30.3. zataženo a vítr, 31.3. pěkně +17°C.

Duben začal ranními teplotami +6°C, přes den 26°C, večer +16°C. 5.4. zamračeno +12°C, 6.4. slunečno +24°C. 7. a 8.4. polojasno, 9.4. sněží při 8°C. 10. a 11.4. slunečno, ráno -2°C, přes den 16° až 18°C. 12.4. zataženo, 13.4. polojasno. 14.4. ráno mlha +3°C, přes den slunečno 22°C. 15. a 16.4. zataženo +16° až +13°C. 17. až 21.4. ranní teploty +9°C, přes den 22°C. 22. až 25.4. zataženo s deštěm. 26.4. prší, 28.4. sněhové přeháňky. 29.4. ranní teplota -2°C, přes den +15°C.

Květen začíná polojasnem +14°C. 2.5. slunečno +18°C, od 3.5. pěkně, teplo. 12.5. ochlazení, 13.5. prší. 16. až 19.5. pěkně, 19.5. přišla bouřka. 20. až 22.5. prší při +12°C. 23. až 25.5. pěkné počasí. 26.5. prší. Konec měsíce bouřlivý.

¹⁰⁴ Chata stála na louce u Dolního mlýna, majitel p. Havel byl Valchářovým příbuzným.

¹⁰⁵ Kronikář uvádí Lad. Pecha.

Červen má začátek mokrý. 4. - 5.6. polojasno až 20°C. 6. až 10.6. slunečno +27° až +30°C, 11. až 13.6. polojasno, teplo +19° až +25°C. 14. až 19.6. krásně +28° až +30°C. 20. a 21.6. polojasno 23° až 25°C. Konec měsíce krásně 25° až 35°C.

Červenec začal slunečným počasím, do 9.7. bylo 28° až 36°C. 9.7. pršelo, 10.7. bylo zataženo, 11. a 12. slunečno 28° až 31°C. 13.7. prší. 15.7. mlha, polojasno. 16. až 19.7. parno 32° až 37°C, večer kolem 20°C. 20.7. zataženo. 21.7. pršelo při 20°C. 22. a 23.7. mrholí a prší. 24.7. zamračeno. Poslední dekáda teplá. 31.7. slabé přeháňky.

1. srpna prší. 3. a 4.8. polojasno, 5.8. bouřka, 6. a 7.8. polojasno 22° až 24°C. 8.8. slunečno, 28°C. 9. a 10.8. polojasno 25°C, 11. a 12.8. slunečno 25°C. 14.8. bouřky s kroupami. 15. až 18.8. slunečno 27°C. 18.8. polojasno 24°C. 19. a 20.8. bouřky s deštěm. 21.8. ochlazení na 16°C. 22. až 24. krásně. Konec měsíce bouřlivý s deštěm.

Září začalo polojasným počasím, 17° až 18°C. 9. a 10.9. ochlazení s deštěm. 11.9. polojasno. 12. a 13.9. slunečno 24°C. 14. až 16.9. oblačno, 18.9. prší, 19.9. ochlazení, 20. až 30.9. pěkně, sucho až 27°C.

Říjen přinesl polojasno, 3.10. zataženo, 5.10. prší. Od 6. do 10.10. pěkně 16° až 24°C. 14.10. ochlazení, prší, 16.10. mrholí, 17.10. opět prší při 6°C ráno, 9°C v poledne a 7°C večer. Pak je střídavě polojasno, slunečno a 31.10. prší při 8°C.

Listopad začíná oblačným počasím, je sucho, ráno 1° až 7°C, přes den 6° až 10°C. 5.11. prší, 8. a 9.11. slunečno 10° až 14°C. 13. až 16.11. prší, 17.11. se ochladilo na +4°C. 18.11. začalo popadávat. 20.11. slabá vrstva sněhu, 22.11. padá s deštěm při +2°C. 23.11. hustě sněží. 24.11. přišel první mráz -1°C. 26.11. poprchává při +5°C. Konec měsíce polojasno, mírné oteplení.

Na začátku prosince přechází mírné oteplení z listopadu. Denní teploty +5°C, poprchává. 3.12. padá sníh s deštěm při +5°C. 4.12. slunečno a větrno, noční mrazíky -1° až -2°C. 6.12. ráno -4°C. 7.12. slabý déšť při +4°C. 9.12. občasné deště, 11.12. sněží +1°C, 12.12. slabě sněží při -2°C. 13. a 14.12. sněží při -2° až -3°C. Leží asi 5 cm sněhu. 15.12. mrzne celý den -3°C, 16.12. mráz zesílil na -6°C, ale svítí sluníčko. 17.12. ranní mráz -10°C, 18.12. jen -4°C a 19.12. -1°C a přes den na 0°C. 20.12. taje při +4°C. 21.12. slunečno +5°C. 24.12. ochlazení, ráno na -2°C, přes den na 0°C. 25.12. ranní mráz -4°C, přes den -5°C. 26.12. sněží a po vyjasnění přitahuje až na -8°C. 28.12. slunečno, ale ráno mráz až -10°C. 30.12. mráz -15°C, 31.12. -14°C ráno, přes den -6°C.

Charakteristika roku: Jaro mírné, málo sněhu. Léto velmi suché, podzim pohodlný pro polní práce. Zima poměrně mírná, největší mráz -15°C. Přes velké sucho střední úroda, brambory pěkné a velké. Rostly houby a bylo dost lesních plodin. Ovoce bylo dost, bylo pěkné a vyzrálé.

Fotografie Pohled od východu na střed Zahrádky, č.p.47 a zdravotní středisko.

Oslavy 1. máje 1962 a 1963.

Pohled na "Letnou" a řeku od hřbitova v Zahrádce.

Neblahý rok 1968, řádění reakce.

Zde se zamžil i objektiv aparátu.

Zahrádečtí myslivci a jejich nová klubovna.

Rok 1977

Výstavba ledečského sídliště pro zahrádecké občany se poněkud zpozdlila, takže začátkem tohoto roku čeká ještě 8 rodin na předání domku. Jsou to rodiny ze středu městečka a z "Pohoří", takže jim nehrozí zatopení přehradní vodou, která již omývá základy školy.

Stavbaři z Okresního stavebního podniku chtějí tento skluz dohonit, a proto se zavázali, že zbývající domky dokončí do 30. června tohoto roku. Domky skutečně byly předány a rodiny se ze Zahrádky během jara stěhují. Mezi posledními byl obchodník p. Josef Rokos, který měl náhradní domek vystavěn v Humpolci již dříve, ale byl požádán "Jednotou" aby prodával v obchodě do konce pololetí. Jednalo se o zásobování "bourací čtyři", zaměstnanců VRV a zbytku zahrádeckých občanů. Skutečně posledními "vystěhovalci" byl s. Josef Říha z č.p. 71 a s. Jar. Dynda, tajemník MNV, oba se stěhovali do Ledče nad Sázavou.

Vysídlení hezkého městečka Zahrádky končí, osamělý stojí kostel, o jehož bytí se postarali pracovníci památkového úřadu, č.p. 12 a 167, těsně nad vodou vila č.p. 165 a č.p. 116, kde bydlí poslední obyvatelka Zahrádky pí. Krtková, která dělá domovnici úřadovně VRV.

Těmito větami chtěl pisatel ukončit smutný osud Zahrádky, na jejímž buldozerem srovnaném prostranství těžko jednou i samotní občané budou hledat místo svého domku, dvora a zahrádky před okny.

Směrnice o kronikách však požadují, aby kronikář zvěčnil i svůj životopis, a proto musíme připojit i těchto posledních pár slov:

Životopis kronikáře

Narodil jsem se dne 4.4. 1913 v Zahrádce č.p. 106 jako třetí dítě Augustiny a Antonína Dvořákových. Otec byl ševcem a zemřel roku 1918 na válečné útrapy.

Vychodil jsem 5 tříd obecné školy v Zahrádce. Z 5. třídy jsem udělal zkoušku do II. ročníku měšťanky v Souši u Mostu, kde bydlela moje o 10 let starší sestra provdaná za horníka Josefa Ptáčka. V Souši jsem vychodil i III. měšťanku. Pak jsem vystudoval obchodní akademii v Teplicích – Šanově, kde jsem ve 31. roce s vyznamenáním maturoval. Přes úspěšné dokončení školy jsem dostal zaměstnání jako účetní až od 1.12.1931 u Družstva pro zpeněžení dobytka v Řepově u Mladé Boleslavi. Tam jsem pracoval jen měsíc, protože mi moje schopná a chytrá maminka opatřila místo učitele od 1. ledna 1932 v Hněvkovicích u Dolních Kralovic.

Nastoupil jsem tedy podle přání maminky učitelskou dráhu a na ní jsem setrval.

V roce 1932 jsem se pokusil o maturitu na učitelském ústavě v Kutné Hoře, ale uspěl jsem až za rok, 1933.

V roce 1936-38 jsem absolvoval základní vojenskou službu v Čáslavi. Nejhuře mi bylo, když jsem jako velitel dvanácti "bunkrů" v Jizerských horách s chlapci tyto kryty opouštěl a české obyvatelstvo plakalo stojíc okolo silnic a volalo na nás: "Neopouštějte nás!"

V roce 1938 jsem se oženil s Marií Černou, dcerou důchodového revidenta z Ledče nad Sázavou. 13 let jsem učil v Kožlí u Ledče nad Sázavou a 23 roků jsem byl ředitelem ZDŠ v Zahrádce.

Vychoval jsem 2 syny, oba mají strojní průmyslovou školu.

Pracoval jsem v lidosprávě a od roku 1948 ve výborech MO KSČ. Se zvukovým filmem jsem pracoval v osvětě a jako propagátor JZD. Od roku 1948 jsem psal zahrádeckou kroniku.

Zapsal Stanislav Dvořák.

Fotografie: Poslední odpočinek zahrádeckých občanů